

Schváleno usnesením zastupitelstva Jihočeského kraje č. xx/2018/ZK-xx ze dne 22. 2. 2018

KONCEPCE
Oddělení prevence a humanitních činností
2018 - 2020

Koncepce OPHČ 2015 - 2017

ÚVOD

SOUHRNNÉ INFORMACE

základní informace o oddělení prevence a humanitních činností OSVZ

Oddělení prevence a humanitních činností vzniklo pod Odborem sociálních věcí a zdravotnictví Krajského úřadu Jihočeského kraje k 1. 1. 2006. S ohledem na logickou provázanost konkrétních opatření a potřeb cílových skupin se v něm spojily náplně pracovníků, kteří jsou pověřeni řízením, koordinací a metodickým vedením v oblastech, které se dotýkají především prevence celého spektra společensky rizikových jevů. Jedná se o prevenci užívání návykových látek, prevenci rizikového chování obecně, integraci romské menšiny a prevenci sociálního vyloučení, prevenci kriminality, a související oblasti.

Celkem má oddělení k počátku roku 2018 čtyři pracovníky, na těchto pozicích:

- krajský protidrogový koordinátor (souběžně vedoucí oddělení);
- krajský školský koordinátor rizikového chování;
- koordinátor romských poradců;
- manažer prevence kriminality.

návaznost na předcházející koncepci

První Koncepce oddělení prevence a humanitních činností (dále jen Koncepce) byla předložena samosprávě Jihočeského kraje v průběhu roku 2006, schválena byla zastupitelstvem kraje usnesením č. 166/2006/ZK ze dne 20. 6. 2006.

Následovala Koncepce OPHČ na období 2010 – 2011, která byla schválena samosprávou Jihočeského kraje usnesením zastupitelstva kraje č. 500/2009/ZK ze dne 27. 10. 2009.

Koncepce oddělení prevence a humanitních činností na období 2012 – 2014 byla schválena usnesením zastupitelstva kraje č. 165/2012/ZK-31 ze dne 15. 5. 2012.

Zatím poslední Koncepce, na období 2015 – 2017, byla schválena usnesením zastupitelstva kraje č. 385/2014/ZK-14 ze dne 18. 12. 2014.

Koncepce OPHČ na období 2015 - 2017 byla, stejně jako dokumenty předcházející, každoročně vyhodnocována formou „Závěrečných zpráv o plnění Koncepce oddělení prevence a humanitních činností“.

- za rok 2015 byla tato zpráva předložena zastupitelstvu kraje dne 22. 9. 2016 (č. usnesení 397/2016/ZK-25),
- za rok 2016 dne 2. 11. 2017 (č. usnesení 384/2017/ZK-9),
- Zpráva za rok 2017 bude předložena samosprávě kraje v roce 2018.

Jak „Koncepce“, tak „Zprávy“ jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách Jihočeského kraje, sekce Krajský úřad, Odbor sociálních věcí, Informace k drogové problematice v Jihočeském kraji jako celek, nebo pak odděleně za jednotlivé oblasti činnosti oddělení, v příslušných kapitolách.

Přímý odkaz: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?parfid_vj=346&parflang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?parfid_vj=346&parflang]=CS)).

Tato Koncepce oddělení prevence a humanitních činností v první řadě vychází z „**Programu rozvoje Jihočeského kraje na období 2014 – 2020**“.

Prioritní osa 3 **Kvalitní infrastruktura, služby, prostředí a spolupráce pro posilování územní soudržnosti**;

Opatření 3.1 – **Kvalitní a dostupné veřejné služby**;

Aktivita: Realizace programů a opatření vedoucích k předcházení a eliminaci rizikového chování...;

Oblast Koncepce: Strategie prevence rizikového chování;

Aktivita: Podpora zachování, zkvalitnění a rozvoje sociálních služeb pro cílovou skupinu osob v aktuálně nepříznivé sociální situaci...;

Oblast Koncepce: Koncepce integrace romské menšiny a prevence sociálního vyloučení;

Aktivita: Podpora zachování, zkvalitnění a rozvoje sociálních služeb pro cílovou skupinu osob ohrožených drogou nebo drogově závislých...;

Oblast Koncepce: Strategie protidrogové politiky;

Aktivita: Podpora zachování, zkvalitnění a rozvoje služeb, které mají úzký vztah k ochraně veřejného zdraví...;

Oblast Koncepce: Strategie protidrogové politiky;

Aktivita: Komunikace a spolupráce se samosprávami... v oblasti prevence kriminality...;

Oblast Koncepce: Koncepce prevence kriminality.

Opatření 3.4 – **Kvalitní spolupráce a plánování pro územně vyvážený rozvoj regionu s důrazem na rozvoj venkova**;

Aktivita: Příprava a realizace opatření na podporu integrace sociálně ohrožených skupin obyvatel ve venkovských oblastech...

Oblast Koncepce: Koncepce integrace romské menšiny.

Výše uvedené aktivity jsou pouze výčtem demonstrativním, nikoli úplným. Koncepce OPHČ navazuje nebo přímo reaguje i na dalších aktivity, které jsou uvedeny v Programu rozvoje Jihočeského kraje.

Dalším nejbližším souvisejícím strategickým dokumentem na úrovni Jihočeského kraje, na jehož strategické záměry tato „Koncepce“ navazuje¹, je „**Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje na období 2014 – 2016**“, jehož platnost byla prodloužena do roku 2018. V době přípravy této „Koncepce“ probíhaly práce na Střednědobém plánu rozvoje Jihočeského kraje na období 2019 – 2021, na kterých se podíleli i někteří pracovníci OPHČ.

¹ Především v oblasti sociálních služeb

informace o procesu tvorby této koncepce

Tato koncepce bude sloužit

- pro oporu koordinace a financování/ spolufinancování služeb nebo aktivit v jednotlivých oblastech činnosti OPHČ z prostředků Jihočeského kraje (případně z dalších veřejných zdrojů);
- pro obhajobu projektů realizátorů z Jihočeského kraje v jednotlivých oblastech, především v dotačních řízeních na národní úrovni;
- pro stanovení priorit v souvisejících oblastech (např. v oblasti plánování sociálních služeb);
- při vyjednávání o podpoře/ potřebnosti jednotlivých, konkrétních služeb/ programů/ aktivit na místní úrovni (samosprávy obcí kraje).

Při přípravě těchto materiálů jsme považovali za potřebné:

- vycházet z předcházejících „Koncepcí“, respektive z těch priorit (a navržených řešení), které zůstávají i nadále aktuální (osvědčily se);
- vycházet ze souvisejících koncepčních dokumentů na národní úrovni;
- a zároveň plánovat, nebo podporovat aktivity, přizpůsobené konkrétní situaci v Jihočeském kraji (nebo jeho jednotlivých regionech).

Podpora přímé práce s ohroženými skupinami v jejich přirozeném prostředí, byla zvolena jako jednoznačná priorita.

Postup při tvorbě koncepce

Současná koncepce byla (stejně jako ty předchozí) zpracována za aktivní spolupráce s hlavními aktéry v jednotlivých oblastech, především pak s místními odborníky na tuto problematiku. Jednalo se převážně o pracovníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, se souvisejícími pracovními kompetencemi a náplněmi (místní protidrogoví koordinátoři, manažeři prevence kriminality, sociální kurátoři, romští poradci), okresní metodiky prevence (Pedagogicko psychologická poradna).

Rámcový obsah činností, postup zpracování:

- záměr tvorby koncepce, sběr podkladů pro popis situace;
- SWOT analýzy, definování potřeb a cílů;
- zpracování jednotlivých strategických dokumentů;
- připomínkový proces (průběžně – především místní odborníci);
- vnitřní připomínky (v rámci oddělení, odboru)
- předložení „Koncepce“ radě a zastupitelstvu kraje
- následovat bude realizace schválených kroků/ aktivit
- ... a každoroční písemné vyhodnocování této realizace („Výroční/ závěrečné zprávy“)

základní informace o jednotlivých strategických dokumentech, ze kterých se skládá „Koncepce“

1/ OBLAST protidrogové politiky (str. 6)

Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje na období 2018 – 2018

Navazuje na Národní strategii protidrogové politiky na období 2010 až 2020, a Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2016 až 2020

Garant za Jihočeský kraj: krajský protidrogový koordinátor

2/ OBLAST prevence rizikového chování (str. 34)

Strategie prevence rizikového chování dětí a mládež Jihočeského kraje na období 2018 - 2020

Navazuje na Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018

Garant za Jihočeský kraj: krajský koordinátor prevence rizikového chování

3/ OBLAST integrace romské menšiny a prevence sociálního vyloučení (str. 85)

Koncepce integrace romské menšiny v Jihočeském kraji 2018 - 2020

Navazuje na Koncepce politiky vlády vůči příslušníkům romské komunity napomáhající jejich integraci do společnosti a Zásady dlouhodobé Koncepce romské integrace do roku 2025

Garant za Jihočeský kraj: krajský koordinátor pro romské záležitosti

4/ OBLAST prevence kriminality (str. 99)

Koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2018 - 2020

Navazuje na Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 – 2020

Garant za Jihočeský kraj: manažer prevence kriminality

Jednotlivé části (dílní strategie podle zaměření na specifickou cílovou skupinu či společenský jev) této koncepce mají tuto strukturu:

- stručný popis situace v kraji v konkrétní problematice, specificky s ohledem na cílovou skupinu;
- popis návaznosti na strategické dokumenty na národní úrovni;
- SWOT analýza;
- priority, a k nim přiřazená opatření, vedoucí k dosažení žádoucího stavu;
 - na tomto místě jsou uvedeny podmínky úspěšného naplnění jednotlivých opatření (podle povahy problematiky, včetně stanovení konkrétních výstupů jako podkladu pro vyhodnocení úspěšnosti strategie);
 - je uvedena konkrétní finanční náročnost realizace jednotlivých částí „Koncepce“ pro Jihočeský kraj (jedná se o kvalifikované odhady zpracovatelů jednotlivých částí „Koncepce“)

obecná informace k otázce finanční náročnosti „Koncepce“

Co se týče finančních prostředků, potřebných k realizaci jednotlivých součástí Koncepce OPHČ, jedná se o prostředky navržené zpracovateli jednotlivých oblastí na základě dlouhodobých zkušeností a popsanych minimálních potřeb.

Alokace prostředků na oblasti, uvedené v jednotlivých strategiích bude vycházet z reálných možností rozpočtu kraje, schváleného pro daný kalendářní rok.

OBLAST PROTIDROGOVÉ POLITIKY

Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje na období 2018 - 2020

1 ÚVOD

1.1 stručný popis oblasti, kterou řeší tato strategie

Integrovaná protidrogová politika v současném, moderním pojetí je souhrn aktivit, které řeší příčiny a dopady zne/užívání návykových látek (legálních i nelegálních), a v konečném souhrnu i závislostního chování v komplexní podobě, za účinné kooperace čtyř základních pilířů – prevence, represe, léčby a snižování rizik (oblast nazývaná „harm reduction“). Kraje mají v České republice v této oblasti postavení, definované zákonem o ochraně zdraví před škodlivými návykovými látkami. Oproti podobě, v jaké zákon (č. 379/2005 Sb.²) platil v předchozích letech, je role krajů v aktuálně platné podobě zákona č. 65/2017 velmi zúžena, ostatně stejně, jako celá oblast koordinace protidrogové politiky.

Kraje protidrogovou politiku realizují v samostatné působnosti v úzké součinnosti s celostátní úrovní, ale protože je rozsah jejich kompetencí zúžen, nemohou ji kopírovat, nemají nástroje potřebné k tomu, aby ji realizovaly v plném rozsahu.

Signifikantně se toto omezení projevuje v oblasti represivní politiky, prosazování práva. Na druhou stranu mohou být kraje v oblastech, které mají potenciál ovlivnit, mnohem konkrétnější a adresnější. To se týká především spolupráce na místní úrovni, se samosprávami a poskytovateli služeb.

Základním východiskem protidrogové politiky Jihočeského kraje jsou reálné a realisticky pojaté možnosti kraje, včetně možností finančních, a zároveň naplňování potřeb obyvatel kraje především v oblasti ochrany veřejného zdraví a veřejného pořádku před vlivy, případně škodami, které závislostní chování způsobuje, nebo může způsobovat.

Hlavní prioritou je podpora aktivit, směřujících k předcházení těchto rizik cestou primární prevence a výchovného působení na osoby, tímto fenoménem dosud nezasážené, tedy děti a mladé lidi, a souběžně podpora služeb, které nemají alternativu v jiných systémech pomoci, primárně především služeb nízkoprahových. Ty jsou především určené těm obyvatelům kraje, kteří potřebují vyšší míru podpory na cestě ke změně způsobu života.

Hlavním úkolem Strategie je stanovit priority protidrogové politiky, realizované Jihočeským krajem, na období let 2018 – 2020. Je klíčovým dokumentem, který je propojen s ostatními platnými strategickými dokumenty v působnosti kraje (především Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb 2018 a 2019 – 2021). Dalším dokumentem, který některé oblasti této Strategie dále podrobněji rozvádí, je Minimální síť protidrogových služeb na území Jihočeského kraje, který je specificky vztažen k zajištění odborných adiktologických služeb.

Zároveň tato strategie reaguje na obdobné zásadní dokumenty na národní úrovni, tedy Národní strategii protidrogové politiky na období (aktuálně na období 2010 – 2018) a navazující Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky (na období 2016 až 2018).

Strategický dokument má splňovat čtyři hlavní požadavky na jeho obsah:

- Být v souladu se současným stavem vědeckého poznání o účinných řešeních problémů, souvisejících s užíváním návykových látek;
- Být realistický ve svém přístupu k této problematice jako takové – neslibovat nemožné, ale respektovat mnohovrstevnatost a rozmanitost faktorů, které jsou v pozadí fenoménu užívání drog;

² ...zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

- Být realistický v jednotlivých opatřeních a konkrétních krocích – tedy plánovat a realizovat jednotlivé kroky a opatření tak, aby byly realizovatelné nástroji, které má kraj k dispozici, a využívat zdrojů, které jsou dostupné a dlouhodobě reálné;
- Komunikovat s ostatními přístupy – tedy najít pro jednotlivá opatření a priority místo, které jim náleží; nedublovat činnosti, které náleží centrální úrovni, a neomezovat nebo nezastupovat úroveň místní.

1.2 postup tvorby strategie:

Vychází z dobré praxe realizace předchozích strategií. Ty byly pravidelně každoročně vyhodnocovány, jednotlivá vyhodnocení pak slouží jako podklad pro úpravu nebo revizi konkrétních opatření nebo aktivit. Vyhodnocení Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje jsou součástí Závěrečných zpráv o plnění Koncepce OPHČ za sledovaná období.

Zveřejňovány jsou na webových stránkách Jihočeského kraje, odkaz: [http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=346&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=346&par[lang]=CS).

Na stejném místě je zveřejňována každoročně „Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje“, jejíž obsah se liší v tom smyslu, že se mnohem více věnuje popisu konkrétní situace v Jihočeském kraji v této oblasti (statistické přehledy, popis situace v Jihočeském kraji, další relevantní informace). Její struktura je závazně stanovena Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky ČR a Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti, výroční zprávy krajů tvoří část podkladů pro Výroční zprávu o stavu ve věcech drog v České republice (každoročně vydává Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti).

Strategie byla ve fázi přípravy konzultována především s místními protidrogovými koordinátory. Souběžně s přípravou této strategie probíhala tvorba Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje, kde byla problematika závislostí řešena v rámci samostatné pracovní skupiny. Některé okolnosti, zjištěné při přípravě SPRSS, byly do této strategie implementovány

2. CÍLOVÉ SKUPINY

2.1 Vymezení obecně – popis cílových skupin

Strategie má za svůj cíl ovlivnit chování a rozhodování několika velmi rozdílných cílových skupin.

PRIMÁRNÍ cílovou skupinou jsou osoby ohrožené závislostním chováním. Lze je, pro snazší orientaci, rozdělit do několika skupin:

- jednotlivci, kteří dosud do styku s návykovými látkami³ nepřišli (nebo to nepředpokládáme, nebo to prostě nevíme), nicméně jsou z hlediska budoucího vývoje případným příklonem k užívání návykových látek ohroženi. Zde se jedná o nejmladší generaci – především žáci a studenti základních a středních škol. Tito jsou především objektem služeb **primární prevence**. Za nejrizikovější věkovou kategorií lze v případě začátku užívání legálních návykových látek (tabák, alkohol) považovat děti ve věku 12 – 15 let, v případě nelegálních drog poněkud vyšší věkovou skupinu (typicky 15 – 18 let). Za optimální se považuje začít s preventivním působením (především ve smyslu výchovy ke zdravému životnímu stylu a zdravému sebehodnocení apod.) v nižších věkových skupinách.
- jednotlivci, kteří již do styku s návykovými látkami přišli, užívají je rizikovým či společensky neakceptovatelným způsobem a jsou tímto jevem ohroženi; včetně jejich sociálního okolí (rodinní příslušníci, partneři). Tyto osoby jsou uživateli **adiktologických služeb**. Za nejrizikovější věkovou skupinu můžeme označit občany kraje ve věku 18 – 30 let, nejrizikovější skupinou z pohledu ochrany veřejného zdraví pak osoby, dlouhodobě problémově, především injekčně užívající

³ Pokud je v textu uváděno, že se jedná o osoby ohrožené UŽÍVÁNÍM NÁVYKOVÝCH LÁTEK, vždy je nutné mít na vědomí, že souběžně se v přiměřené míře text vztahuje i na další formy závislostního chování, tedy na tzv. NELÁTKOVÉ ZÁVISLOSTI (primárně hazardní hraní).

nelegální návykové látky. Škodlivým užíváním nebo excesivními experimenty je dále výrazně ohrožena věková skupina 15 – 17 let.

ŠIRŠÍ PRIMÁRNÍ cílovou skupinou jsou osoby, které tvoří sociální okolí obou výše jmenovaných podskupin (rodíče, partneři apod.).

Měli-li bychom definovat cílovou skupinu především nízkoprahových služeb bez vztahu ke konkrétní látce či druhu závislosti, pak bychom do ní zařadili osoby, které jsou výrazně ohroženy (spolu s jejich sociálním okolím) rizikovým způsobem života (kterým kromě svého vlastního zdraví a života ohrožují minimálně i zdraví svého okolí), souvisejícím s jejich závislostním chováním⁴ či z něj vyplývajícím, a pro plnohodnotné zařazení do společnosti potřebují intenzivní podporu sítě specializovaných služeb (nejsou schopni využít nabídky standardních zdravotních nebo sociálních služeb, anebo tyto nejsou schopny odpovídající přístup k potřebám těchto osob nabídnout). Obvykle se jedná o mladé až velmi mladé lidi, s nedokončeným vzděláním, nedostatečnou kvalifikací, osoby tzv. „na ulici“, s kriminální kariérou. U těchto osob se obvykle jedná o kumulaci řady negativních faktorů, nejen těch výše načrtnutých, ale případně i dalších, které jim brání využít pro změnu mechanismy běžně dostupné většinové populaci.

SEKUNDÁRNÍ cílovou skupinou jsou osoby či instituce, zainteresované na řešení této problematiky:

- poskytovatelé adiktologických služeb (tzv. „drogové“ nebo protidrogové služby – pracují převážně s uživateli drog);
- pedagogové, další výchovní pracovníci, ředitelé škol;
- rodičovská veřejnost;
- samosprávy obcí;
- úředníci a další kompetentní osoby na příslušných institucích (samosprávné a správní orgány apod.);
- poskytovatelé dalších služeb, souvisejících s touto problematikou (zdravotní, sociální, vzdělávací, zájmové).

2.2 Vymezení – kvantifikace cílových skupin/ počet na území kraje

Obecná cílová skupina (obyvatelstvo kraje jako celek):

- **jednotlivci, kteří zpravidla dosud do styku s návykovými látkami nepřišli**, neužívají je (relativně jednoduchá kvantifikace, vychází z počtu obyvatel kraje a jeho věkové struktury, k 31. 12. 2016). *Toto „neužívání“ je fikce – u malé části jednotlivých věkových kategorií lze předpokládat zkušenosti (různého rozsahu) s užitím legálních i nelegálních návykových látek, mezi jednotlivými skupinami se míra této zkušenosti výrazně liší (u nejmladší věkové skupiny předpokládáme zkušenost blízkou nule, nižší věkové skupiny jsou spíše cílem primární prevence, vyšší věkové skupin /nad 20 let/ naopak již bývají spíše cílovou skupinou služeb pro uživatele návykových látek, nebo pro osoby ohrožené závislostí...).*

Počty obyvatel Jihočeského kraje v základních věkových skupinách (zdroj: ČSÚ):

- Počet obyvatel celkem: **638 782 osob**
 - **věková skupina 0 – 14 let = celkem 99 112 osob** (cílová skupina především služeb primární prevence)
 - z toho 10 – 14 let cca 30 700 osob
 - **věková skupina 15 – 64 let = celkem 417 841 osob** (cílová skupina ostatních služeb – ve věkové skupině 15 – 19 let se obě cílové skupiny překrývají – ojedinele se tak může dít i v nižších/ nebo vyšších věkových kategoriích)
 - z toho 15 – 19 let cca 28 600 osob

⁴ Závislost je stav, který je relativně přesně definován, tedy diagnóza. Pochopitelně u všech příslušníků této cílové skupiny nemáme diagnózu (tu může stanovit jen lékař) k dispozici. Další termíny, například rizikové či škodlivé užívání apod. mají také jasnou, odborně ustálenou definici. Pro souhrn jednání, které spočívá v chování a jednání, které se závislosti blíží, nebo dosud není diagnostikováno jako závislost, a zahrnuje např. i zmíněné škodlivé či rizikové užívání, užíváme právě tento termín.

- z toho 20 – 24 let cca 34 000 osob
- z toho 25 – 29 let cca 40 900 osob
- **věková skupina + 65 let 121 829 osob** - tato nejvyšší věková skupina již obvykle nebývá klienty adiktologických služeb – s výjimkami⁵⁾

Cílová skupina služeb primární prevence ve školském prostředí (údaje za školní rok 2016/ 2017 – počty dětí, tříd a škol; zdroj: ČSÚ):

- předškolní vzdělávání 23 065 dětí 998 tříd 314 škol
- základní vzdělávání 55 426 žáků 2 782 tříd 257 škol
- středoškolské vzdělávání 27 076 žáků 1 224 tříd 90 škol
- **CELKEM 82 502 žáků, učňů a studentů**

- **jednotlivci, kteří již do styku s drogami přišli** (zde je kvantifikace poměrně složitá, údaje nemohou být nikdy zcela přesné, vychází z kombinace celoplošných/ celonárodních výzkumů a kvalifikovaných odhadů⁶⁾)
 - celoživotní prevalence užití legální drogy (tj. užití alespoň 1* za život) v ČR činí 61,4 % tabák a 82,3 % alkohol. V Jihočeském kraji můžeme předpokládat, že tuto zkušenost zažilo cca 256 500 osob⁷⁾ tabák, 344 000/ alkohol;
 - celoživotní prevalence užití psychoaktivních léků⁸⁾ v ČR ve věkové kategorii 15 – 64 let činí 17,3 % (nejvíce byly zastoupeny sedativa a hypnotika, míra prevalence cca 10 %). V Jihočeském kraji můžeme předpokládat, že celoživotní prevalence činí cca **72 300 osob**.
 - Prevalence užití psychoaktivních látek v posledním měsíci činila v době průzkumu měřítku ČR cca **10,5%, tedy v kraji asi 43 900 osob**;
 - celoživotní prevalence užití nelegální drogy (tj. užití alespoň 1* za život) v ČR ve věkové kategorii 15 – 64 let činí 30,5 % (nejvíce byly zastoupeny konopné látky, míra prevalence 26,6 %; u ostatních látek je mnohem nižší (extáze 7,1 %, halucinogenní houby 5,4 %, pervitin 3,0 %). Skupiny uživatelů se prolínají, tedy nelze údaje o prevalenci jednotlivých druhů látek sčítat.). V Jihočeském kraji tedy můžeme předpokládat, že tuto zkušenost zažilo cca **127 500 osob**.
 - Prevalence užití nelegálních návykových látek v posledním měsíci – tedy aktuální, činila v době průzkumu měřítku ČR cca **6,1 %** (z toho nejvíce opět konopí – cca 5,5 %), **tedy v kraji asi 25 500 osob**;
 - ... co se týče nelegálních drog, mezi kategoriemi „celoživotní prevalence“ a „problémový uživatel drog“ se nachází celá řada osob – obyvatel kraje, u kterých patří opakované užití/ nebo víceméně pravidelné užívání nelegálních návykových látek (pochopitelně v řadě případů společně s těmi legálními) k jejich životnímu stylu. Pro tyto skupiny používáme v odborné terminologii názvy experimentátoři, rekreační uživatelé, pravidelní uživatelé nebo již problémoví uživatelé drog, kteří spadají pod vymezení EMCDDA. Je velmi obtížné přesně vyčíslit, kolik osob v Jihočeském kraji by spadalo do těchto kategorií, přesto se domníváme, že kvalifikovaný odhad incidence opakovaného užívání, nebo užívání blížícího se rizikového či škodlivému užívání nelegálních drog/ případně v kombinaci s léky nebo alkoholem by mohl činit až cca **30 000 osob/ rok**.
 - z toho počet „**problémových uživatelů drog**“ (podle starší definice EMCDDA injekční užívání jakékoli drogy⁹⁾ a/nebo dlouhodobé a

⁵⁾ obvykle uživatelé sociální služby domov se zvláštním režimem apod.

⁶⁾ V Jihočeském kraji nepovažujeme za vhodné (z hlediska finanční náročnosti) realizovat tyto výzkumy, cílené pouze na obyvatele kraje. Domníváme, že pro základní orientaci v problematice postačují údaje, odvozené od celonárodních průzkumů a studií užívání v obecné populaci. Údaje jsou převzaty z Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v ČR v roce 2016, NMS 2017

⁷⁾ Prostý přepočítání na počet obyvatel kraje, pro další údaje postupujeme obdobným způsobem.

⁸⁾ Jakékoliv užití, včetně indikovaného lékařem

⁹⁾ V České republice jde nejčastěji o metamfetamin (tzv. pervitin), heroin a/nebo Subutex.

pravidelné užívání opiátů a/nebo kokainu a /nebo drog met-/amfetaminového typu). V celé ČR činil odhad¹⁰ za rok 2016 celkem 6,7 % dospělé populace. Pro **Jihočeský kraj** činil odhad **2 700 problémových uživatelů pervitinu a opioidů** (cca 6,35 % populace 15 – 64 let), z toho 2 100 uživatelů pervitinu, celkem cca 2 00 injekčních uživatelů.

- Podle dalších ukazatelů, například údajů z nízkoprahových služeb) počet odhadujeme realitě bližší počet cca **2 200 – 2 400 osob** (z toho cca 1 900 – 2 100 injekčních uživatelů).

Tabulka 1.1: Vývoj počtu klientů/ uživatelů drog (UD) a některých vybraných výkonů – nízkoprahové služby v Jihočeském kraji

OBDOBÍ/ROK	2008	2011	2013	2014	2015	2016
Počet klientů / UD	1 540	1 795	2 022	2 038	1 994	1 787
z toho injekčních uživatelů drog	1 200	1 466	1 545	1 535	1 469	1 303
z toho se základní drogou heroin	38	33	30	91	13	13
z toho se základní drogou pervitin	1 004	1 267	1 442	1 335	1 282	1 129
z toho se základní drogou kanabinoidy	152	159	250	334	290	243
z toho se základní drogou Subutex/ jiné opiáty	235	227	225	243	229	252
počet kontaktů	18 973	22 567	21 415	23 577	22 745	30 418
počet prvních kontaktů	764	598	1 079	827	726	603
počet výměn	10 900	11 740	11 128	9 280	13 579	12 555
počet vyměněných JIS	227 872	266 977	252 517	318 503	311 269	343 376

Pozn.: Jedná se o ilustrativní údaje, týkající se jedné z cílových skupin (problémoví uživatelé nelegálních návykových látek). Podrobnější údaje o dalších cílových skupinách, které využívají služeb poskytovaných v Jihočeském kraji, jsou uvedeny v jednotlivých výročních zprávách za tuto oblast.

Co se týče **oblasti nelátkových závislostí**, nejaktuálnější údaje, dostupné v době tvorby této strategie, byly obsaženy ve Výroční zprávě o hazardním hraní v ČR¹¹.

Velmi stručné shrnutí publikovaných zjištění:

- V roce 2016 hráči prohráli v ČR cca 39,3 mld. Kč;
- Největší objem finančních prostředků byl prohrán v kategorii technických her - cca 63 %; následují internetové kurzové sázky (13 %), a číselné loterie (12 %);
- Ke konci roku 2016 bylo v ČR povoleno 57 452 technických her;
- Výsledky studií mezi lety 2012 – 2016 naznačují, že zkušenost s hazardním hraním v populaci roste;
- Údaje za rok 2016 dále naznačují růst osob v riziku problémového hráčství (odhad za celou ČR přes 500 000 osob);
 - za Jihočeský kraj kvalifikovaným odhadem/ přepočtem cca 30 000 osob;

¹⁰ Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2017

¹¹ Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2016. Dostupné na: www.drogy-info.cz

- Nárůst byl zaznamenán i v kategorii nejvyššího rizika (patologičtí hráči) – odhad cca 80 000 – 120 000 osob (za celou ČR);
 - za Jihočeský kraj kvalifikovaným odhadem/ přepočtem cca 6 000 osob;
- Za největší problém pro hráče a jejich blízké je považována zadluženost. Průměrná výše dluhu problémových hráčů byla v roce 2016 cca 1,2 mil. Kč (údaje byly získány z dluhových poraden);
- Odborné služby (poradenství, léčba) jsou pro tuto cílovou skupinu stále obtížně dostupné, v řadě regionů ČR nejsou dostupné vůbec. Ročně je léčeno v ČR cca 1 200 – 1 500 patologických hráčů v psychiatrických ambulancích, cca 500 – 550 osob v psychiatrických léčebných zařízeních. Služby, podpořené dotacemi Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky poskytly odborné intervence 1 214 problémovým hráčům (nárůst oproti roku 2014 o 67,2 %);

2.3. Vymezení obecně – popis výskytu v jednotlivých regionech

Podrobnější informace o stavu problematiky jsou uvedeny v jednotlivých závěrečných zprávách o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje, případně v dokumentu Minimální síť protidrogových služeb na území Jihočeského kraje. Jako zobecnění, vyplývající ze znalosti stavu problematiky můžeme konstatovat, že:

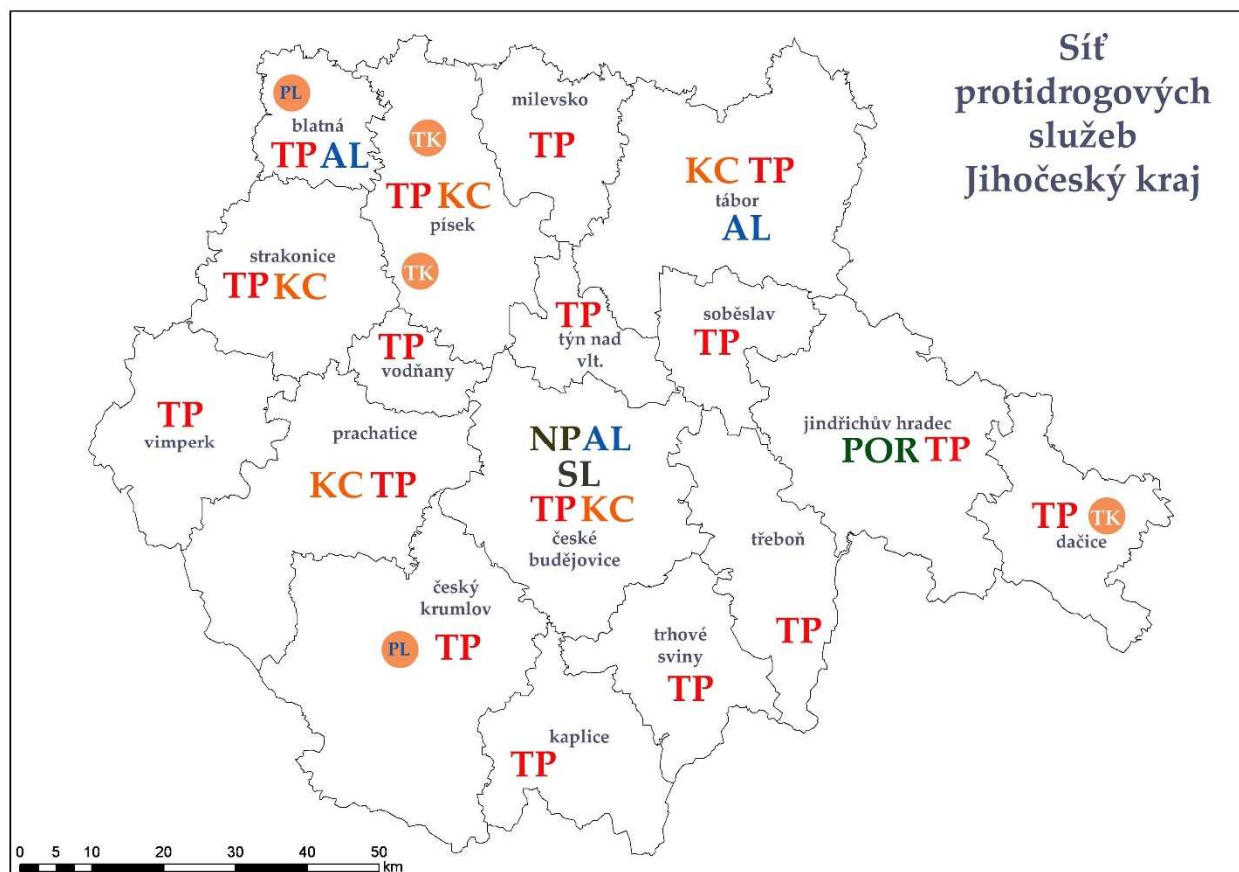
- Užívání návykových látek (v tomto případě se jedná o zaměření na nelegální návykové látky) je víceméně rovnoměrně rozprostřeno mezi všechny regiony kraje;
 - Míra užívání, respektive počty problémových uživatelů v jednotlivých regionech se mezi sebou významně neliší (proporcionálně);
 - Rizikovým faktorem, který přispívá k disproporcím (viz výše) je souběžná existence dalších rizikových jevů (vyloučené lokality, pouliční prostituce apod.)...
 - ... nebo statut, spíše však velikost jednotlivých měst. Nejvyšší koncentrace (problémových) uživatelů nelegálních návykových látek je logicky v českobudějovickém regionu, konkrétně ve městě České Budějovice (to souvisí s dynamikou drogové scény – centrum kraje znamená více příležitostí k udržení anonymity, získání drog, případně zapojení do související trestné činnosti – ale i možnost získání práce, bydlení atp.). V přiměřené míře toto platí i pro další větší centra kraje.
- Co se týče rozšíření hazardního hraní v Jihočeském kraji, je nutné rozlišovat dvě základní okolnosti, a to především co se týče dostupnosti příležitostí:
 - Část tzv. hazardních her je rozšířená, respektive **dostupná plošně** – to se týká kurzových sázek a dalších příležitostí k hazardní hře, které jsou umístěny na internetu, nebo v „kamenných“ pobočkách velkých sázkových společností (zde je dostupnost sice omezenější než ve virtuálním prostředí, ale umístění těchto provozoven nelze ze strany obcí nijak regulovat, záleží na možnostech a strategiích samotných společností¹²);
 - V tomto případě je tedy možné konstatovat, že populace hazardních hráčů, upřednostňujících tento typ her, je velmi pravděpodobně rozšířena víceméně rovnoměrně po celém území kraje;
 - Část hazardních, speciálně **technické hry**, jsou pak dostupné omezeně. Souhlas s jejich provozováním udělují alespoň v části případů obce, tedy obce mohou významně omezit počet příležitostí k hazardní hře tohoto druhu na svém území;

¹² Kromě toho, že jsou obvykle umístěny ve větších obcích/ spíše už městech, není výjimkou, že se na první pohled ne zcela logicky objeví tyto provozovny v těsné blízkosti vyloučených lokalit, ve výrazně menších obcích, než je obvyklé.

- V tomto případě lze kvalifikovaně odhadnout, že tam, kde nejsou technické hry dostupné, bude podíl hazardních hráčů mnohem nižší¹³, než tam, kde jsou tyto hry dostupné¹⁴.

3. PŘEHLED SLUŽEB

Mapa 1.1: Stav minimální sítě protidrogových služeb v Jihočeském kraji

Vysvětlivky:

TP – terénní program podle standardů RVKPP

KC – kontaktní centrum podle standardů RVKPP

POR – odborné sociální poradenství (zákon č. 108/2006, o sociálních službách)

SL – substituční léčba podle standardů RVKPP

AL – ambulantní léčba podle standardů RVKPP (Adiktologická poradna Prevent České Budějovice/ pobočka Blatná; AL při zařízení „Auritus – centrum pro lidi ohrožené drogou“, FCH Tábor)

PL – psychiatrická léčebna

TK – terapeutická komunita podle standardů RVKPP

Stručný přehled stavu služeb/ změn v průběhu trvání Strategie 2015 - 2017: *Naprostá většina regionů kraje je standardně pokryta terénním programem. V okrese Tábor je terénním programem*

¹³ Pochopitelně nelze tvrdit, že tam, kde nejsou hrací automaty, se nemohou vyskytnout hráči na těchto automatech. Obvykle stačí přejet do vzdálenější obce, jiného regionu, kde nejsou hrací automaty/ příležitosti regulovány nebo zcela omezeny. Ale samotný fakt nutnosti dojíždky je také velmi často faktorem, který brání části možných/ potencionálních hráčů, aby se u nich rozvinulo rizikové či patologické hraní.

¹⁴ Právě existence příležitosti ke hře, a následná její snadná dostupnost je základním faktorem rozvoje rizikového nebo patologického chování.

Farní charity Tábor pokryto území města Tábor, část okresu pokrývá TP Jihočeský streetwork Prevent.

*V roce 2014 došlo ke změně v místě poskytování u služby **Terapeutická komunita Němčice** (Sananim z. ú.). Komunita se přestěhovala z původního sídla v obci Němčice (u Volyně), do lépe vyhovujících prostor v Heřmani (u Písku). Název služby ovšem zůstal původní.*

*V letech 2015/ 2016 vznikly v Českých Budějovicích dvě další specializované služby: **Adiktologické služby ve vězeňství** (při Vazební věznici v Českých Budějovicích), a **Poradna pro nelátkové závislosti** (především pro oblast hazardního hráčství, t. č. jediná služba se specializací pro tuto cílovou skupinu na území kraje).*

Podrobnější údaje o službách viz příslušné Výroční zprávy o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje.

4. FINANCOVÁNÍ PROTIDROGOVÝCH SLUŽEB

4.1 FINANCOVÁNÍ PROTIDROGOVÝCH SLUŽEB Z ROZPOČTU JIHOČESKÉHO KRAJE

Jádrem spolufinancování protidrogových služeb z rozpočtu Jihočeského kraje je dlouhodobě dotační program Podpora a rozvoj protidrogové politiky Jihočeského kraje.

Je zaměřen na podporu odborně zajištěných programů, služeb a aktivit v oblastech primární prevence a služeb pro uživatele drog, v této podobě je vyhlášen od roku 2014. Jedná se výhradně o prostředky Jihočeského kraje (jiné neumíme dlouhodobě naplánovat ani ovlivňovat jejich alokaci). Primárně slouží tyto prostředky k zajištění dostupnosti základních, především nízkoprahových služeb pro občany kraje.

Tabulka 1.2: Služby protidrogové prevence, podpora Jihočeského kraje za období 2015 – 2017 (v Kč)

poskytovatel	Místo dopadu, náplň projektu	2015	2016	2017
Metha	Primární prevence (PP) pro region Jindřichův Hradec	150 000	212 285	196 000
Metha	Selektivní primární prevence	90 000	0	0
Arkáda	PP pro region Písek	170 000	170 000	103 300
Do Světa	PP pro region Strakonice	210 000	203 195	242 600
Do Světa	Primární prevence pro region České Budějovice	220 000	240 000	242 600
Do Světa	PP pro region Tábor	160 000	138 235	165 300
Portus	Primární prevence pro region Prachatice	180 000	142 285	158 200
Portus	Selektivní primární prevence	0	70 000	100 000
PorCeTa, o.p.s.	PP pro region Tábor	120 000	124 000	92 000
Jihočeský kraj CELKEM		1 300 000	1 300 000	1 300 000

Přehled za období předchozí:

- v roce 2012 činila dotace kraje do oblasti primární prevence 1 275 000 Kč
- v roce 2013 1 180 000 Kč
- v roce 2014 1 110 000 Kč

Tabulka 1.3: Služby pro uživatele drog s krajskou působností, podpora Jihočeského kraje za období 2015 – 2017 (v Kč)

poskytovatel	služba	2015	2016	2017
CPDM o.p.s.	TP Českokrumlovsko	210 000	230 000	190 000
Metha	TP Jindřichohradecko	210 000	165 000	220 000
Arkáda	KC Písek	500 000	480 000	500 000
Arkáda	TP Písecko	160 000	115 000	80 000
FCH Tábor	KC Tábor	700 000	700 000	700 000
Prevent 99	KC České Budějovice	700 000	640 000	600 000
Prevent 99	KC Prachatice	500 000	420 000	460 000
Prevent 99	KC Strakonice	500 000	500 000	500 000
Prevent 99	TP ČB, PT, ST, Tábořsko	520 000	490 000	580 000
Prevent 99	Substituční léčba	580 000	630 000	580 000
Prevent 99	Doléčovací program	580 000	630 000	600 000
Prevent 99	Ambulantní léčba	550 000	550 000	510 000
Metha	Odborné sociální poradenství	60 000	80 000	0
Prevent 99	Adiktologické služby ve vězení	0	90 000	100 000
Jihočeský kraj CELKEM		5 770 000	5 720 000	5 620 000

Přehled za předchozí období:

- v roce 2012 činila dotace kraje do protidrogových služeb 5 784 535 Kč
- v roce 2013 5 700 000 Kč
- v roce 2014 5 570 000 Kč

Pozn.: Za uvedená období byly z dotačního řízení spolufinancovány další služby – terapeutické komunity, které se nacházejí na území Jihočeského kraje (TK Němčice, TK Karlov a TK Podcestný mlýn). Vzhledem k tomu, že nejsou určeny pouze pro klienty z Jihočeského kraje (jedná se o služby s celostátní působností), zařazujeme jejich přehled zvlášť. Podrobnější údaje viz Závěrečné zprávy o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje za konkrétní roky.

Tabulka 1.4: Služby pro uživatele drog s celostátní spádovostí, podpora ze strany Jihočeského kraje za období 2015 – 2017 (v Kč)

poskytovatel	služba	2015	2016	2017
Sananim	TK Němčice	130 000	160 000	180 000
Sananim	TK Karlov	170 000	160 000	200 000
Společnost Podané ruce	TK v Podcestném mlýně	130 000	160 000	200 000
CELKEM		430 000	480 000	580 000

3.2 FINANCOVÁNÍ PROTIDROGOVÝCH SLUŽEB Z DALŠÍCH ZDROJŮ

SAMOSPRÁVY KRAJE

V průběhu platnosti předcházející strategie (období 2015 – 2017) byl nastaven, a realizován Model spolufinancování Minimální sítě protidrogových služeb na území Jihočeského kraje z rozpočtů samospráv na území kraje.

Podrobnosti jsou uvedeny na webových stránkách kraje, v sekci věnované protidrogové politice. V principu se jedná o dotaci obce na konkrétní protidrogovou službu, která je poskytována v daném regionu (za jednotku byl vybrán okres). Výše finančních prostředků je závislá na druhu služby nebo služeb, a počtu obyvatel obce.

Tabulka 1.5: Získané prostředky v jednotlivých okresech – roky 2012 až 2016 (v Kč)

Region (okres/ kraj)	rok 2012	rok 2013	rok 2014	rok 2015	rok 2016
České Budějovice	715 000	1 020 000	1 294 260	1 246 148	1 159 506
Český Krumlov	71 916	74 600	113 715	119 830	138 769
Jindřichův Hradec	119 959	66 286	162 095	97 998	78 965
Písek	83 000	93 000	82 824	64 517	86 638
Prachatice	25 000	65 000	127 472	108 320	125 156
Strakonice	60 400	141 560	250 646	284 744	217 450
Tábor	248 500	240 000	331 582	323 281	338 906
CELKEM JIHOČESKÝ KRAJ	1 323 775	1 700 446	2 362 594	2 244 838	2 145 390

Pozn.: Podrobnosti jsou uvedeny v dokumentu, který je každoročně předkládán samosprávě Jihočeského kraje jako součást zprávy o realizaci protidrogové politiky. Dokument je zveřejněn na webových stránkách kraje.

OSTATNÍ ZDROJE

Náklady na financování služeb, zařazených do Minimální sítě protidrogových služeb na území Jihočeského kraje činily v roce 2016 celkem 23 956 763 Kč. V této částce nejsou započteny náklady na provoz tří terapeutických komunit, jednak nejsou tyto služby určeny výhradně nebo převážně obyvatelům kraje, jednak by započtením jejich nákladů došlo k výraznému zkreslení pohledu na místní služby (například i oproti krajům, kde žádné terapeutické komunity nefungují, v ostatních krajích je obvykle jedna komunita – Jihočeský kraj má v této oblasti výjimečné postavení).

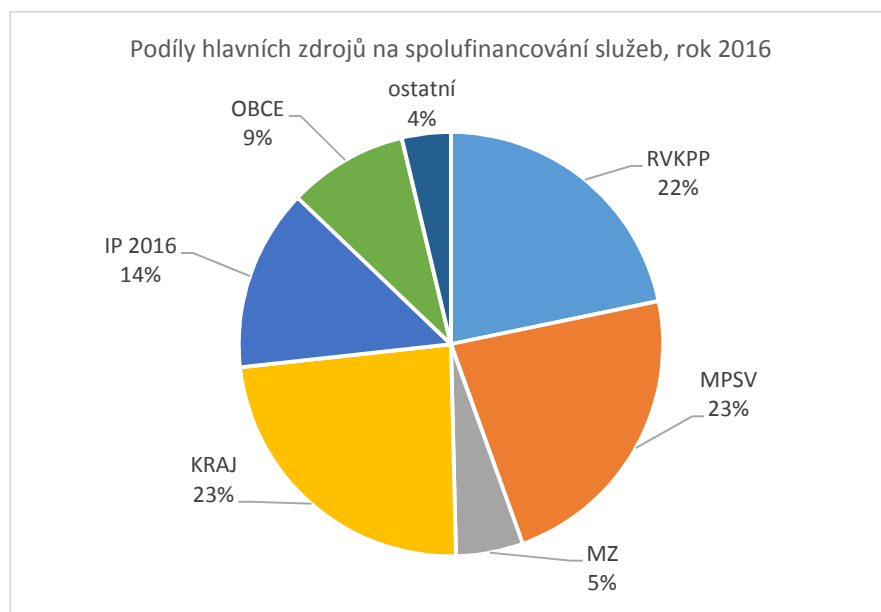
Hlavními zdroji dalšího financování služeb jsou:

- **Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky;**
- **Ministerstvo práce a sociálních věcí** (dotační řízení v Programu A je realizováno z úrovně kraje, Program B – služby s celostátní působností – je i nadále realizován z úrovně MPSV);
- **Ministerstvo zdravotnictví;**
- **Ministerstvo spravedlnosti**

Tabulka 1.6: Finanční zdroje financování Minimální sítě protidrogových služeb v Jihočeském kraji v roce 2016 (v tis. Kč)

ZDROJ	RVKPP	MPSV	MZ	KRAJ	IP ¹⁵ 2016	OBCE	ostatní
VYŠE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	5 106	5 339	1 201	5 550	3 254	2 145	875

Graf 1.1: Finanční zdroje financování Minimální sítě protidrogových služeb v Jihočeském kraji v roce 2016 (v %)

SHRNUTÍ

Pro dobu platnosti této strategie lze předpokládat dílčí změny v systému financování oproti minulému období, ovšem jejich faktická podoba a dopad nejsou zatím jasné. Týká se to jak změn, souvisejících s reformou psychiatrické péče¹⁶, tak dílčích změn v dalších systémech (Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky¹⁷, a dotační řízení na poskytování sociálních služeb¹⁸).

¹⁵ IP = Individuální projekt Jihočeského kraje (prostředky OP Z). Z tohoto zdroje jsou spolufinancovány výhradně terénní programy.

¹⁶ V současné době prostředky Ministerstva zdravotnictví ČR

¹⁷ Navýšení finančních prostředků na podporu služeb, úpravy dotačního systému

¹⁸ Především dlouhodobě plánovaná novela zákona č. 108/2006 Sb., a její dopad do oblasti financování sociálních služeb

5. SWOT ANALÝZY

5. 1. SWOT analýza pro potřebu tvorby Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje – úroveň kraje

Tato SWOT analýza popisuje stav na krajské úrovni, tedy v jisté míře zobecnění. Byla konzultována/zpracována s místními protidrogovými koordinátory, poskytovateli regionálních služeb, členy krajské protidrogové koordinační skupiny.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Možnost získat finanční prostředky z dotačních programů kraje na primární prevenci; • Kraj řídí (protidrogovou politiku); • Existence krajské „Protidrogové strategie“; • Dostatek odborných informací k problematice; • Fungující spolupráce (v přenesené působnosti); • Dotační programy (na podporu souvisejících činností, služeb); • Pohled na drogové uživatele nestigmatizujícím pohledem (opouštění požadavku na absolutní abstinenci jako podmínku pomoci); • Dobrá spolupráce, pravidelná setkávání MPK s KÚ Č. Budějovice; • Vzdělávání MPK (zajištění vzdělávání); • Relativně stabilní podpora místních protidrogových služeb, nejen finanční; • Pořádání adiktologické konference; • Zřízení poradny pro nelátkové závislosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Časté změny na postech MPK (než se rozkoukají); • Úvazky MPK (není čas na odbornou práci); • Koordinace v oblasti školství – prevence (nepropojené informace – OSPOD, NNO, Policie); • Nedostatek finančních prostředků na realizaci protidrogové politiky; • Personální (nedostatek finančních prostředků na zajištění důstojných podmínek pro kvalifikované odborníky, nejen co se týče mezd); • Rozhodující vliv samospráv v oblasti financí; • Malá finanční zodpovědnost obcí v protidrogové oblasti za svou lokalitu; • Možnost vyhoření pracovníků; • Chybí finanční jistota do budoucna pro stávající služby; • Nekoordinované financování – mnoho dotačních titulů (3 krajské. Z toho 1 OEZI – nevhodný rámec pro služby) <p>Nad rámec kraje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nedostatečná legislativa;</i> • <i>Velká benevolentnost soudců, mírné tresty za výrobu a distribuci NL;</i> • <i>Nedostatek pobytových služeb pro nezletilé a mládež uživatele NL;</i> • <i>Výchovné ústavy nedokáží ochránit své chovance před dalším užíváním návykových látek...</i>
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Komunikace s obcemi – spolupráce v oblasti primární prevence; • Nalezení nových zdrojů financí; • Vybudovat všestranně akceptovaný systém vícezdrojového financování – důraz na samosprávy (tam není finanční participace systémová); • Akceptace služeb pro osoby ohrožené nelátkovými závislostmi (sítě, financování) 	<ul style="list-style-type: none"> • Všude je to jinak (kompetence MPK); • Zánik odborných služeb (kvůli nedostatku odborníků); • Odliv odborníků z této oblasti z nedostatku financí – výše dotace by měla reflektovat zvyšování mezd, případně jiná ekonomická hlediska; • Změna politiky kraje a nepochopení smyslu podpory protidrogové oblasti v kraji a snižování podpory na úkor jiných zdánlivě důležitějších oblastí (opravy komunikací, výstavby atd.); • Ztráta důvěry klienta, pokud budou časté personální změny či omezení nebo uzavření služeb; • Rozpad koordinace = rozpad financování = rozpad sítě služeb (vágní legislativa, není dána povinnost, pouze možnost krajům a obcím řešit problematiku) • Administrativa získá procentuální převahu v rozpočtech – na úkor práce s cílovou skupinou

5. 2. SWOT analýza pro potřebu tvorby Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje – úroveň regionů

Tato SWOT analýza slouží/ bude sloužit spíše než k tvorbě „Strategie“ jako takové k přípravě dokumentu Minimální síť protidrogových služeb na další období. Je mnohem konkrétnější a míří na úroveň jednotlivých okresů kraje. Jejím účelem je reflektovat regionální specifika v oblasti koordinace protidrogové politiky a poskytování služeb na místní úrovni. Byla zpracována, respektive její konkrétní body byly navrženy především místními protidrogovými koordinátory.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<p>Českobudějovicko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Široká a propojená síť služeb v ČB, která dostupná i pro nejbližší okolí Pravidelné financování ze strany kraje, města a nově i obcí Odborné a kvalitní služby <p>Jindřichohradecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Účast drogových služeb na komunitním plánování ORP (Dačice, Třeboň, J. Hradec) Kofinancování služeb obcemi na podnět kraje (celý okres) <p>Strakonicko (Blatná)</p> <ul style="list-style-type: none"> spolupráce TP s NZDM Station 17 rozšíření TP na další obce kromě Blatné <p>Táborsko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zvýšení vědomí obcí o službách, finanční podpora některých obcí, které dosud nepřispívaly (zásluha Jihočeského kraje) Široké spektrum adiktologických služeb – KC, terén TA, porad. Centrum – AL, resocializační programy, primární prevence (Auritus), fungující AA Kvalita a odbornost – zajištěna certifikacemi, inspekce,... Dobrá spolupráce mezi poskytovateli soc. služeb – Koalice poskytovatelů sociálních služeb v Táboře <p>Dačicko</p> <ul style="list-style-type: none"> Fungující terénní program - výměna stříkaček, zdravotnického materiálu – Meta J. Hradec, Charita Jihlava Finanční grant MěÚ Dačice 2018/2019 <p>Milevsko</p> <ul style="list-style-type: none"> Terénní program Arkáda přímo v Milevsku Kontaktní centrum Arkáda v Písku Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež sv. Františka z Assisi Finanční zajištění realizace programů primární prevence na obou milevských základních školách – ze strany města Milevska Široká nabídka volnočasových aktivit Školní metodici prevence a Minimální preventivní programy na všech školách v Milevsku <p>Prachaticko</p> <ul style="list-style-type: none"> Velmi dobrá práce KC Prachatice 	<p>Českobudějovicko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Špatná spolupráce mezi sociálním a zdravotním sektorem Nedostatečné ocenění pracovníků/ prestiž oboru <p>Jindřichohradecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Město J. Hradec snižuje spolufinancování služeb Financování služeb obcemi se politicky mění podle voleb – nejistota Financování je pod možností rozvoje služeb <p>Strakonicko (Blatná)</p> <ul style="list-style-type: none"> nedostatečné zapojení ZŠ v některých obcích v oblasti primární prevence snadná dostupnost alkoholu, cigaret osobám mladším 18. let, nedostatečná kontrola prodejců složkami Policie ČR, Městské policie <p>Táborsko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nedostatečné financování Nerovný přístup k sociálním službám ve městě Chybějící navazující služby – omezený přístup do sociálního bydlení, chybí azylový dům a denní centrum pro bezdomovce, <i>(při významnějším průniku bezdomovců do KC hrozí odliv klientů – UD)</i> AT – nespolečná – dlouhodobě Špatná spolupráce se zdravot. sektorem – zajištěno pouze s infekčním oddělením, ostatní resorty zdrav. služby poskytují jen v akutních případech (někdy odmítají i to) Nejsou pokryty služby TP v rámci celého okresu <p>Dačicko</p> <ul style="list-style-type: none"> Nedostatek služeb Nezájem organizací využívat dotaci dle požadavků ORP - Finanční grant MěÚ Dačice 2018/2019 využila pouze Charita Jihlava Nedostatek zájmu o služby v protidrogové oblasti Nedostatečně zmapovaná oblast Není dostatečná podpora stávajících služeb ze strany obcí <p>Milevsko</p> <ul style="list-style-type: none"> Nedostatek finančních prostředků na protidrogovou politiku Malý úvazek MPK – 0,05 Snadná dostupnost alkoholu a jiných návykových látek Negativní postoj části veřejnosti k výměnnému programu a protidrogovým službám <p>Prachaticko</p> <ul style="list-style-type: none"> Nízké kofinancování služeb organizace Prevent 99

PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<p>Českobudějovicko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Specializace pro internetové závislosti Práce s mladistvými experimentátory ve spolupráci s OSPOD, PČR, MP <p>Jindřichohradecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Účast Jihočeského kraje při kofinancování služeb obcemi každoročně Zdravotní pojišťovny → adiktologické ambulance <p>Strakonicko (Blatná)</p> <ul style="list-style-type: none"> zlepšit spolupráci mezi Policií ČR, Městskou policií, TP a Městem Blatná a okolními většími obcemi rozšířit nabídku služeb pro osoby závislé - denní centrum (hygiena, stravování, oblečení a základní poradenství), pokusit se zapojit dobrovolníky využití Komunitního centra aktivního života pro poskytování sociálních služeb - adiktologická poradna <p>Táborsko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nová služba PP – PORCETA – příležitost k rozvoji Spolufinancování obcí – rozvoj Zdravotnický sektor – rozvoj spolupráce <p>Milevsko</p> <ul style="list-style-type: none"> Vzdělávání školních metodiků prevence, pedagogů a dalších osob, které přicházejí do styku s drogovou problematikou Zkvalitnění komunikace a spolupráce všech zainteresovaných institucí Zvýšení informovanosti veřejnosti o možnostech pomoci uživatelům návykových látek a o poskytovaných sociálních službách Objektivní informování veřejnosti <p>Prachaticko</p> <ul style="list-style-type: none"> kofinancování služeb organizace Prevent 99 	<p>Českobudějovicko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Změna politické reprezentace (obecní volby) Obstrukce ve financování či žádné financování Migrace pracovníků (odborných) kvůli nedostatečnému ohodnocení <p>Jindřichohradecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Udržení služeb → Odliv odborníků → Zánik služeb Roste míra přenosu infekčních chorob přímo úměrně výkonnosti služeb → omezení služeb (výkonů) rizikovější chování klientů - UD <p>Strakonicko (Blatná)</p> <ul style="list-style-type: none"> zrušení PL Lnáře Svazek obcí Blatenska nebude v dalších letech financovat služby <p>Táborsko:</p> <ul style="list-style-type: none"> Znevýhodnění adiktolog. služeb oproti ostatním soc. službám (v roce 2014 ostatní soc. služby požádaly o mimořádnou dotaci – Auritus byl 2x odmítnut, ostatní služby získaly celkem asi 1 mil. Kč) Snížení kvality a rozsahu služeb v důsledku nedostatečného financování, riziko propouštění zaměstnanců <p>Milevsko</p> <ul style="list-style-type: none"> Nezájem škol o primární prevenci Rušení či omezení existujících služeb Podceňování potřebnosti protidrogových služeb Bagatelizace dopadů užívání návykových látek Snížování věkové hranice uživatelů návykových látek Absence finančně dostupných volnočasových aktivit <p>Prachaticko</p> <ul style="list-style-type: none"> Omezení provozu KC Prevent 99. Sídli v Prachaticích a na území ORP Prachatice zajišťuje kontaktní práci o kapacitě cca 800 kontaktů/ rok pro osoby ohrožené drogou (nebo jinou závislostí) a jejich blízké. Služba je dosud financována v krizovém režimu, což negativně působí především na její dostupnost. Je víc než žádoucí, aby byla služba podpořena v potřebném rozsahu.

Pozn.: V době přípravy Strategie nebyly k dispozici reakce/ ohlasy ze všech regionů, nicméně vzhledem k účelu toto nepovažujeme za zásadní nedostatek. Dále budeme pracovat na jejím doplnění, a získané konkrétní informace budou sloužit jako základ pro dokument Minimální síť protidrogových služeb na území Jihočeského kraje, jednak jako podklad pro vyjednávání dalšího postupu (např. v otázkách spolufinancování a spolupráce obecně) s jednotlivými samosprávami.

6. CÍLE A PRIORITY V TÉTO OBLASTI

Obecný cíl: Snížit a/ nebo stabilizovat užívání všech typů návykových látek/ hazardní hraní, a minimalizovat potenciaální rizika a škody, které mohou jednotlivcům a společnosti v důsledku souvisejícího jednání a chování nastat.

Specifické cíle odpovídající cílům na národní úrovni:

- **snížit míru experimentálního a příležitostného užívání návykových látek zejména mladými lidmi, snížit míru hazardního hraní mezi dětmi a mládeží**

Podstata prevence spočívá především v realizaci specifických preventivních aktivit (s prokázanou efektivitou). Intervence v oblasti specifické prevence jsou zaměřeny zejména na dosažení následujících změn:

- motivace k životnímu stylu bez návykových látek,
- motivace k návratu k životnímu stylu bez návykových látek, pokud k experimentálnímu či příležitostnému užívání návykových látek dochází,
- posunutí zahájení experimentování s návykovými látkami (jejich užívání) do vyššího věku,
- snížení míry užívání návykových látek, pokud k experimentálnímu či příležitostnému užívání návykových látek dochází,
- snížení rizik spojených s užíváním návykových látek, pokud k experimentálnímu či příležitostnému užívání drog dochází.

- **snížit míru problémového a intenzivního užívání návykových látek a problémového hráčství**

Intervence realizované v oblasti léčby a sociálního začleňování jsou zaměřeny zejména na dosažení následujících změn:

- návrat k životnímu stylu bez návykových látek u osob užívajících pravidelně a dlouhodobě návykové látky či u osob závislých na návykových látkách,
- zlepšení celkového zdraví uživatelů návykových látek a závislých na návykových látkách včetně jejich psychiatrické a somatické komorbidity,
- zlepšení sociálního statutu a míry sociálního začlenění uživatelů návykových látek a závislých na návykových látkách,
- snížení rizik negativních zdravotních a sociálních důsledků u uživatelů návykových látek a osob závislých na návykových látkách.

- **snížit potenciaální rizika spojená s užíváním návykových látek a s problémovým hráčstvím pro jedince a společnost**

Intervence v oblasti snižování rizik (harm reduction) jsou zaměřeny na snižování nepříznivých zdravotních a sociálních důsledků užívání návykových látek pro společnost a samotné uživatele, kteří návykové látky aktuálně užívají:

- snížení rizik negativních zdravotních (somatických a psychických) důsledků u uživatelů drog a závislých na návykových látkách; zejména se jedná o výskyt předávkování, infekčních nemocí a další somatické a psychiatrické komorbidity,
- snížení rizik negativních sociálních důsledků u uživatelů návykových látek a závislých na návykových látkách; zejména jde o nezaměstnanost, problémy v rodinném a sociálním životě a/nebo páčání trestné činnosti,
- snížení míry užívání návykových látek a motivace k návratu k životnímu stylu bez návykových látek u uživatelů a závislých na návykových látkách.

- **snížit dostupnost návykových látek zejména pro mladé lidi, posílit zákonnou regulaci hazardního hraní¹⁹**

Intervence v oblasti vymáhání práva, které jsou postaveny zejména na efektivnějším využívání existujících legislativních a institucionálních nástrojů, jsou zaměřeny na: omezení dostupnosti legálních

¹⁹ Oblast prosazování práva je oblastí, kde krajům přísluší minimální kompetence, proto tato oblast není v krajské strategii akcentována – jednalo by se o víceméně formální záležitost.

a nelegálních návykových látek, zejména pro děti a mládež, regulace a kontrola trhu s omamnými a psychotropními látkami, přípravky a prekursory drog, potírání trestné činnosti spojené s neautorizovanou výrobou, distribucí a jiným nakládáním s návykovými látkami, zejména její organizované a mezinárodní formy, ochrana zdraví a bezpečnosti osob a společnosti a ochrana majetku před trestnou činností spojenou s výrobou a distribucí nelegálních návykových látek a nezákonným nakládáním s legálními látkami a před jejich důsledky tak, aby škody utrpěné jednotlivci a společnostmi byly co nejnižší.

Pozn.: Cíle, popsané v této části Strategie jsou převzaty z Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018. Tyto cíle byly doplněny v průběhu dvou revizí, a specifikovány pro oblast alkoholu, tabáku a hazardního hraní. Podrobněji viz citovaný dokument.

Specifické cíle vycházející za SWOT analýz, vztahených k situaci v Jihočeském kraji:

Udržet roli kraje jako odborného koordinačního orgánu v oblasti závislostí, pro všechny oblasti spolupráce:

- **Spolupráce se samosprávami obcí/ obecními úřady na území kraje:**
 - Prohloubit partnerskou komunikaci mezi obcemi a krajem;
 - Posílit spolupráci s obcemi Jihočeského kraje v oblasti spolufinancování této problematiky;
 - Podporovat místní protidrogové koordinátory jako odborníky na tuto problematiku, a obecně koordinaci protidrogové politiky na místní úrovni.
- **Spolupráce s centrální úrovní:**
 - Pokračovat ve výměně informací se subjekty na národní úrovni, především s RVKPP;
 - Spolupracovat se subjekty na národní úrovni v otázce financování adiktologických služeb, a zjednodušení administrativních procesů;
 - Spolupracovat, především s RVKPP, na udržení modelu adiktologických služeb, založeném na odbornosti a specifičnosti jednotlivých přístupů, při zachování potřebné multidisciplinarity.
- **Spolupráce s poskytovateli adiktologických služeb/ služeb prevence na území kraje:**
 - Udržení stávajícího systému spolupráce s poskytovateli služeb – vzájemná informovanost, respektování;
 - Průběžné konzultace k systému financování adiktologických služeb v Jihočeském kraji;
 - Podpora poskytovatelů služeb, zařazených v Minimální síti adiktologických služeb, na centrální úrovni.
- **Spolupráce na úrovni kraje/ krajského úřadu:**
 - Udržet roli Jihočeského kraje v oblasti spolufinancování této problematiky;
 - Prosazovat tuto problematiku do tvorby strategických dokumentů Jihočeského kraje;
 - Aktivní spolupráce s odborem sociálních věcí v oblasti sociálního segmentu adiktologických služeb, a na přípravě a realizaci souvisejících strategických dokumentů;
 - Aktivní spolupráce s odborem zdravotnictví v oblasti ochrany veřejného zdraví, prosazování specifických zdravotnických intervencí a na přípravě a realizaci souvisejících strategických dokumentů;
 - Aktivní spolupráce s odborem školství v oblasti preventivního působení, a na přípravě a realizaci souvisejících strategických dokumentů.
- **SPOLEČNÉ:** Rolí kraje v realizaci protidrogové politiky je především zprostředkovávat informace, napomáhat koordinovat kroky v jednotlivých specifických oblastech mezi všemi výše popsanými hlavními aktéry protidrogové politiky, důsledně plnit roli důležitého koordinačního článku mezi národní a místní úrovní, při zachování odbornosti přístupu a reflektování místních specifik a možností.

1/ Oblast podpory přímé práce s cílovou skupinou

1. A Oblast primární prevence - služby a aktivity zaměřené na neuživatelé návykových látek

Priorita 1.1/ Podpora odborně způsobilých služeb zařazených na základě jejich potřeby do minimální sítě protidrogových služeb na území Jihočeského kraje

Opatření:

1.1.1: *Finanční podpora služeb, zařazených na základě potřeb jednotlivých regionů kraje a odborné způsobilosti programů do minimální sítě služeb*

1.1.2: *Koordinační podpora služeb (spolupráce se samosprávami obcí, komunikace s centrálními orgány, podpora u dalších možných zdrojů finančních prostředků)*

Priorita 1.2/ Evaluace výkonnosti a dostupnosti služeb, zařazených v síti. Průběžná identifikace případných nových potřeb (zjišťování potřeby) v oblasti primární prevence.

Opatření 1.1.2:

1.2.1: *Průběžné zjišťování dostupnosti a vyhodnocování efektivity podporovaných služeb*

1.2.2: *Na základě ověřených informací pokrytí identifikovaných potřeb (rozšíření nabídky a kapacity služeb)*

1. B Oblast adiktologických služeb - služby a aktivity zaměřené na uživatele návykových látek a jejich sociální okolí

Priorita 1.3/ Podpora odborně způsobilých služeb zařazených na základě jejich potřeby do minimální sítě protidrogových služeb

Opatření:

1.3.1: *Finanční podpora služeb, zařazených na základě vyhodnocení jejich potřeby, efektivity a odborné způsobilosti do minimální sítě služeb*

1.3.2: *Koordinační podpora služeb (spolupráce se samosprávami obcí, komunikace s centrálními orgány, podpora u dalších možných zdrojů finančních prostředků)*

Priorita 1.4/ **Evaluace výkonnosti a dostupnosti služeb, zařazených v síti služeb. Průběžná identifikace případných nových potřeb (zjišťování potřeby) v oblasti zdravotně sociálních služeb.**

Opatření:

1.4.1: *Průběžné zjišťování dostupnosti a vyhodnocování efektivity podporovaných služeb*

1.4.2: *Na základě ověřených informací a vyhodnocení situace v konkrétním regionu kraje iniciace pokrytí identifikovaných potřeb (rozšíření stávajících služeb, iniciace vzniku nových služeb)*

2/ Oblast koordinace – spolupráce s dalšími subjekty na krajské úrovni

Priorita 2.1/ Udržení a optimalizace stávajícího systému koordinace protidrogové politiky Jihočeského kraje

Opatření:

2.1.1: *Udržení stávajícího systému koordinace v Jihočeském kraji prostřednictvím krajské protidrogové koordinační skupiny*

2.1.2: *Systematictější zapojení zástupců samospráv a poskytovatelů služeb do práce krajské protidrogové koordinační skupiny*

Priorita 2.2/ Aktivní spolupráce s obcemi na rozvoji koordinace protidrogové politiky na místní úrovni

Opatření:

2.2.1: *Metodická a koordinační podpora kraje obcím v případě specifických přístupů k protidrogové politice na místní úrovni;*

2.2.2: *Zprostředkování efektivnějšího přenosu informací a intenzivnější spolupráce mezi obcemi, poskytovateli služeb a dalšími subjekty (např. školami) v oblasti protidrogové politiky.*

3/ Oblast spolupráce s centrálními institucemi

Priorita 3.1/ Udržení a optimalizace stávajícího systému koordinace protidrogové politiky Jihočeského kraje ve vztahu k centrálním institucím

Opatření:

3.1.1: *Posílení přenosu informací z krajské úrovně směrem k úrovni celostátní (RVKPP a další subjekty), zapojení kraje do pracovních a poradních orgánů na celostátní úrovni;*

Priorita 3.2/ Aktivní spolupráce s národní úrovní na plnění Akčního plánu realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2016 až 2018

Opatření:

3.2.1: Spolupráce na plnění jednotlivých Aktivit AP realizace Národní strategie protidrogové politiky 2016 – 2018

Spolupráce na Aktivitě AP: „**Zvýšit dostupnost poskytovaných programů primární prevence v oblasti závislostí.**“

- aktivita AP 1.6: Navýšit finanční prostředky do oblasti všeobecné, selektivní a indikované primární prevence v oblasti závislostí;
- aktivita AP 1.7: Metodicky a koordinačně podporovat vznik certifikovaných programů primární prevence v oblasti prevence užívání návykových látek v krajích s nízkým zastoupením preventivních programů (Ústecký, Karlovarský apod.);

Spolupráce na Aktivitě AP: „**Posílit realizaci specifických programů selektivní a indikované prevence v oblasti závislostí.**“

- aktivita AP 1.11: Vytvořit Národní centrum prevence závislostí jako pracoviště koordinující oblast prevence závislostí v celé ČR a realizující národní preventivní kampaně;
- aktivita AP 1.12: Realizovat preventivní kampaně zaměřené na mládež a mladé dospělé v oblasti rizik spojených s užíváním návykových látek s využitím moderních médií a sociálních sítí;
- aktivita AP 1.14: Podporovat realizaci programů prevence užívání návykových látek v prostředí noční zábavy, kde cílovou skupinou jsou nejen uživatelé či potenciální uživatelé drog, ale i provozovatelé zařízení nočního života a zábavy;
- aktivita AP 1.15: Podporovat realizaci preventivních programů užívání pervitinu.

Spolupráce na Aktivitě AP: „**Zajistit dostupnost sítě služeb pro uživatele drog.**“

- aktivita AP 2.1: Doplnit síť specializovaných adiktologických služeb na úrovni krajů - v každém kraji zajistit dostupnost následujících typů služeb: ambulantní služby pro děti a dospívající do 18 let, stacionární program, detoxifikace, rezidenční léčba, terapeutická komunita, doléčovací program s chráněným bydlením;
- aktivita AP 2.2: Doplnit síť ambulantních adiktologických služeb na úrovni okresu – v každém okrese zajistit dostupnost ambulantních a nízkoprahových služeb;
- aktivita AP 2.3: Podpořit rozšíření stávajících ambulantních/stacionárních (případně vznik nových) programů pro adiktologickou klientelu s duální dg., psychiatrické komorbidity;
- aktivita AP 2.4: Podporovat využití nových technologií v adiktologických službách (internet, sociální média, mobilní aplikace apod.).

Spolupráce na Aktivitě AP: „**Rozvoj programů pro uživatele návykových látek ve vězení a udržení jejich dostupnosti.**“

- aktivita AP 3.3: Poskytovat testování nebo zprostředkovat testování infekčních nemocí (HIV, VHC a syfilis) ve všech službách pro uživatele drog a zejména pro uživatele injekční;
- aktivita AP 3.4: Podporovat zajištění provozu nízkoprahových služeb pro uživatele drog podle lokálních potřeb na celém území ČR;
- aktivita AP 3.5: Podporovat realizaci programů pro snížení míry injekční aplikace mezi UD (např. *Break the cycle* – pozn.);
- aktivita AP 3.6: Podporovat realizaci specifických opatření zaměřených na cílovou skupinu uživatelů pervitinu.

Spolupráce na Aktivitě AP: „**Zajistit činnost koordinačních mechanismů protidrogové politiky.**“

- aktivita AP 5.7: Zpracovávat strategické dokumenty integrované protidrogové politiky kraje (krajské strategie, akční plány) a realizovat jejich průběžné a závěrečné hodnocení;
- aktivita AP 5.8: Sbírat data o situaci o užívání návykových látek v krajích a o přijatých opatřeních a zpracovávat je do tzv. Výročních zpráv krajů o realizaci protidrogové politiky;
- aktivita AP 5.9: Realizovat nezávislé analýzy potřeb kraje v integrované protidrogové politice např. o stavu potřebnosti rozvoje služeb, dostupnosti apod.

Spolupráce na Aktivitě AP: „**Zajistit vzdělávání aktérů protidrogové politiky.**“

- aktivita AP 5.10: Zajistit vzdělávání krajských a místních protidrogových koordinátorů v rámci akreditovaného kurzu;

- aktivita AP 5.11: Podporovat účast krajských a místních protidrogových koordinátorů na vzdělávacích seminářích a konferencích k protidrogové politice.

Spolupráce na Aktivitě AP: „**Připravit změny v systému financování služeb pro uživatele drog.**“

- aktivita AP 5.15: Zavést víceleté financování do systému financování jednotlivých donátorů.

Spolupráce na Aktivitě AP: „**Posílit přeshraniční spolupráci v oblasti protidrogové politiky**“

- aktivita AP 7.11: Síťovat služby pro uživatele drog v ČR se službami ze sousedních zemí v oblasti prevence a léčby (sdílení dobré praxe, know-how apod.);
- aktivita AP 7.12: Sdílení dobré praxe v oblasti snižování nabídky a poptávky na regionální a mezinárodní úrovni v rámci „sdílené zodpovědnosti“.

4/ Oblast vzdělávání

Priorita 4.1/ Vzdělávání – iniciace a podpora

Opatření:

4.1.1: *Realizace aktivit, zaměřených na šíření odborných informací o protidrogové problematice mezi spolupodílející se subjekty (samospráva, poskytovatelé služeb, další subjekty v této oblasti);*

4.1.2: *Podpora odborného vzdělávání místních protidrogových koordinátorů (případně odborníků v oblasti prevence závislostí, pracujících v dalších institucích) na území kraje.*

4.1.3: *Pravidelná realizace Adiktologické konference Jihočeského kraje*

5/ Oblast informace, výzkum, hodnocení

Priorita 5.1/ Shromažďování a publikace informací o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje

Opatření:

5.1.1: *Udržet stávající systém sběru dat o situaci v oblasti protidrogové politiky Jihočeského kraje*

5.1.2: *Pravidelné zveřejňování informací o realizaci protidrogové politiky kraje směrem k veřejnosti*

(Výroční a závěrečné zprávy, další dokumenty v této oblasti – prostřednictvím webu kraje, spolupráce s médii)

6/ Oblast financování

Priorita 6.1/ Zajištění spolufinancování služeb v oblasti protidrogové politiky z rozpočtu Jihočeského kraje

Opatření:

6.1.1: *Udržení spoluúčasti kraje na službách, zařazených do Minimální sítě služeb Jihočeského kraje na základě identifikovaných potřeb – zajištění místní a typové dostupnosti protidrogových služeb, průběžné navyšování alokace na základě ekonomické situace (inflace apod. a možností rozpočtu kraje);*

6.1.2: *Udržení stávajících mechanismů finanční podpory – dotační programy kraje;*

Priorita 6.2/ Aktivní spolupráce na zajištění spolufinancování služeb v oblasti protidrogové politiky z ostatních zdrojů

Opatření:

6.2.1: *Aktivní spolupráce s centrálními orgány (RVKPP, ministerstva) při podpoře projektů/ služeb, realizovaných na území kraje;*

6.2.2: *Aktivní spolupráce s obcemi kraje při zajištění spolufinancování projektů/ služeb, realizovaných na území kraje ze zdrojů samospráv.*

1 Oblast podpory přímé práce s cílovou skupinou	
1. A Oblast primární prevence - služby a aktivity zaměřené na neuživatelé návykových látek	
Priorita 1.1	Podpora odborně způsobilých služeb zařazených na základě jejich potřebnosti do minimální sítě protidrogových služeb na území Jihočeského kraje
Indikátory	<i>Počet podpořených služeb Počet vydaných prostředků kraje Počet realizovaných aktivit (programů PP)</i>
Strategie/postup	<i>Podpora odborně způsobilých služeb (certifikace MŠMT), realizujících primární prevenci v oblasti závislosti. Podpora koordinační, finanční. Spolupráce s dalšími subjekty – centrální instituce a orgány (MŠMT), horizontální spolupráce na úrovni kraje (krajský školský koordinátor prevence rizikového chování²⁰, odbor školství, mládeže a tělovýchovy). Spolupráce s obcemi, konkrétními školami.</i>
Gestor	<i>Jihočeský kraj, protidrogový koordinátor ve spolupráci s koordinátorem prevence RCH</i>
Opatření 1.1.1	Finanční podpora služeb, zařazených na základě potřeb jednotlivých regionů kraje a odborné způsobilosti programů do minimální sítě služeb
Postup	<i>Finanční podpora konkrétních služeb z rozpočtu kraje, prostřednictvím specificky zaměřeného dotačního programu Jihočeského kraje.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – každoročně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Počet realizovaných programů/ aktivit. Objem vydaných finančních prostředků kraje.</i>
Opatření 1.1.2	Koordinační podpora služeb (spolupráce se samosprávami obcí, komunikace s centrálními orgány, podpora u dalších možných zdrojů finančních prostředků)
Postup	<i>Vyjednávání se zástupci obcí, podpora poskytovatelů služeb odbornými argumenty při získávání finančních prostředků, obhajobě odbornosti a potřebnosti jejich práce. Komunikace s orgány na centrální úrovni – především MŠMT (i prostřednictvím koordinátora prevence rizikového chování).</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Počet realizovaných aktivit (jednání se zástupci samospráv, centrálními orgány).</i>
Priorita 1.2/ A	Evaluace výkonnosti a dostupnosti služeb, zařazených v síti. Průběžná identifikace případných nových potřeb (zjišťování potřebnosti) v oblasti primární prevence.
Indikátory	<i>Zpracované výstupy – statistická porovnání, evaluace výkonnosti služeb. Nově identifikované potřeby poskytování služeb, případně jiné zjištěné a navržené změny v síti služeb.</i>
Strategie/postup	<i>Pravidelné vyhodnocování údajů od poskytovatelů služeb, požadavků škol a obcí na zajištění služeb PP. Porovnávání předpokládaných/ potenciálních/ zjištěných potřeb s reálným stavem.</i>
Gestor	<i>Jihočeský kraj, protidrogový koordinátor ve spolupráci s koordinátorem prevence rizikového chování</i>
Opatření 1.1.1	Průběžné zjišťování dostupnosti a vyhodnocování efektivit podporovaných služeb
Postup	<i>Vyhodnocování údajů od poskytovatelů služeb, informací ze škol, místní úrovně. Konzultace se školským koordinátorem prevence RCH.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – každoročně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Zjištěný stav poskytování služeb PP, počet škol, na kterých jsou programy realizovány, počet programů, jejich účastníků.</i>
Opatření 1.1.2	Na základě ověřených informací pokrytí identifikovaných potřeb (rozšíření nabídky a kapacity služeb)
Postup	<i>Porovnání reálně realizovaných programů a aktivit s žádoucím stavem (zjištěn kombinací expertního odhadu a komunikace se školami a obcemi, koordinátorem prevence RCH). Zohlednění regionálních specifik.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Doložené rozšíření poskytování služeb PP na základě vyhodnocení jejich potřebnosti a aktivní politiky kraje.</i>

²⁰ – dále jen koordinátor prevence RCH

1 Oblast podpory přímé práce s cílovou skupinou	
1. B Oblast adiktologických služeb - služby a aktivity zaměřené na uživatele návykových látek a jejich sociální okolí	
Priorita 1.3	Podpora odborně způsobilých služeb zařazených na základě jejich potřeby do minimální sítě protidrogových služeb na území Jihočeského kraje
Indikátory	<i>Počet podpořených služeb Počet vydaných prostředků kraje</i>
Strategie/postup	<i>Podpora odborně způsobilých služeb (certifikace RVKPP), primárně zaměřených na oblast závislostí. Podpora koordinační, finanční. Spolupráce s dalšími subjekty – centrální instituce a orgány (RVKPP, MPSV, MZ, MSp), horizontální spolupráce na úrovni kraje (odbor sociálních věcí, odbor zdravotnictví, OEZI). Spolupráce s konkrétními poskytovateli, obcemi na území kraje.</i>
Gestor	<i>Jihočeský kraj, protidrogový koordinátor</i>
Opatření 1.3.1	Finanční podpora služeb, zařazených na základě potřeb jednotlivých regionů kraje a odborné způsobilosti programů do minimální sítě služeb
Postup	<i>Finanční podpora konkrétních služeb z rozpočtu kraje, prostřednictvím specificky zaměřeného dotačního programu Jihočeského kraje.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – každoročně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Počet realizovaných služeb podle regionů, cílových skupin. Objem vydaných finančních prostředků kraje.</i>
Opatření 1.3.2	Koordinační podpora služeb (spolupráce se samosprávami obcí, komunikace s centrálními orgány, podpora u dalších možných zdrojů finančních prostředků)
Postup	<i>Vyjednávání se zástupci obcí, podpora poskytovatelů služeb odbornými argumenty při získávání finančních prostředků, obhajobě odbornosti a potřeby jejich práce. Komunikace s orgány na centrální úrovni – především RVKPP.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Počet realizovaných aktivit (jednání se zástupci samospráv, centrálními orgány, poskytovateli služeb).</i>
Priorita 1.4	Evaluace výkonnosti a dostupnosti služeb, zařazených v síti. Průběžná identifikace případných nových potřeb (zjišťování potřeby) v oblasti primární prevence.
Indikátory	<i>Zpracované výstupy – statistická porovnání, evaluace výkonnosti služeb. Nově identifikované potřeby poskytování služeb, případně jiné zjištěné a navržené změny v síti služeb.</i>
Strategie/postup	<i>Pravidelné vyhodnocování údajů od poskytovatelů služeb, požadavků obcí na zajištění adiktologických služeb. Porovnávání předpokládaných/ potenciálních/ zjištěných potřeb s reálným stavem.</i>
Gestor	<i>Jihočeský kraj, protidrogový koordinátor</i>
Opatření 1.4.1	Průběžné zjišťování dostupnosti a vyhodnocování efektivity podporovaných služeb
Postup	<i>Vyhodnocování údajů od poskytovatelů služeb, informací z místní úrovně. Konzultace s OSOV)oblast SPRSS, plánování sociálních služeb).</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – každoročně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Zjištěný stav poskytování služeb, počet služeb v jednotlivých regionech dle jejich dostupnosti, statistické údaje o poskytování služeb (počet klientů, výkonů).</i>
Opatření 1.4.2	Na základě ověřených informací pokrytí identifikovaných potřeb (rozšíření nabídky a kapacity služeb)
Postup	<i>Porovnání reálně poskytovaných služeb s žádoucím stavem (zjištění kombinací expertního odhadu a s obcemi, poskytovateli služeb). Zohlednění regionálních specifik, velikosti příslušných cílových skupin, potřeby optimální dostupnosti..</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Doložené rozšíření poskytování adiktologických služeb na základě vyhodnocení jejich potřeby a aktivní politiky kraje.</i>

2 Oblast koordinace – spolupráce s dalšími subjekty na krajské úrovni	
Priorita 2.1	Udržení a optimalizace stávajícího systému koordinace protidrogové politiky Jihočeského kraje
Indikátory	Zachování osvědčené podoby a struktury koordinace protidrogové politiky v Jihočeském kraji
Strategie/postup	Pokračování v dosavadní praxi, udržení krajské protidrogové koordinační skupiny, posilování spolupráce s centrálními orgány a dalšími institucemi
Gestor	<i>Jihočeský kraj, protidrogový koordinátor, ve spolupráci s místními protidrogovými koordinátory, poskytovateli adiktologických služeb, obecními úřady a samosprávami obcí v Jihočeském kraji.</i>
Opatření 2.1.1	Udržení stávajícího systému koordinace v Jihočeském kraji prostřednictvím krajské protidrogové koordinační skupiny
Postup	<i>Udržení systému koordinace, systematický přenos informací, průběžně získávaná zpětná vazba od obcí směrem k optimalizaci krajské politiky, podle aktuálních potřeb obcí (samospráv).</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Počet jednání KPKS, projednaná a konzultovaná témata. Udržení rovnoměrného zastoupení obcí/ regionů.</i>
Opatření 2.1.2	Systematičtější zapojení zástupců samospráv a poskytovatelů služeb do práce krajské protidrogové koordinační skupiny
Postup	<i>Průběžně akceptovaná zpětná vazba od obcí a poskytovatelů adiktologických služeb, jejich intenzivnější zapojení do procesu optimalizace krajské protidrogové politiky vzhledem k aktuálním potřebám v této oblasti.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Změny ve složení KPKS, jejich dopad na projednávaná a konzultovaná témata. Účast přizvaných externích odborníků, zástupců poskytovatelů služeb, samospráv obcí.</i>
Priorita 2.2	Aktivní spolupráce s obcemi na rozvoji koordinace protidrogové politiky na místní úrovni
Indikátory	<i>Počet jednání KPKS, individuálních konzultací. Předané/ zprostředkované informace. Počet a kvalita místních protidrogových strategií (jiných, obdobně zaměřených strategických dokumentů).</i>
Strategie/postup	<i>Spolupráce se samosprávami obcí, účast kraje (PK) na jednáních samosprávy a účinná metodická a informační podpora obcím (nejen místním koordinátorům).</i>
Gestor	<i>Jihočeský kraj, protidrogový koordinátor, ve spolupráci s místními protidrogovými koordinátory.</i>
Opatření 2.2.1	Metodická a koordinační podpora kraje obcím v případě specifických přístupů k protidrogové politice na místní úrovni
Postup	<i>Efektivnější provázanost protidrogové politiky na místní a krajské úrovni, podpora obcí spolupodílejících se na realizaci protidrogové politiky kraje. Osobní, telefonické konzultace, účast PK na jednáních orgánu obcí.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Aktuálně platné strategické dokumenty obcí (protidrogová strategie, komunitní plán, plán místního rozvoje apod.) se vztahem k protidrogové politice, konzultované s PK.</i>
Opatření 2.2.2	Zprostředkování efektivnějšího přenosu informací a intenzivnější spolupráce mezi obcemi, poskytovateli služeb a dalšími subjekty (např. školami) v oblasti protidrogové politiky
Postup	<i>Zlepšení spolupráce obcí se školami v oblasti prevence rizikového chování, v dalších oblastech mezi obcemi a poskytovateli služeb obecně. Osobní, telefonické konzultace, účast PK na jednáních orgánu obcí.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Uskutečněná jednání (školní metodici, vedení škol, obce, kraj apod.). Realizovaná metodická podpora pro jednotlivé, konkrétní obce (na základě jejich požadavků).</i>

3 Oblast spolupráce s centrálními institucemi	
Priorita 3.1	Udržení a optimalizace stávajícího systému koordinace protidrogové politiky Jihočeského kraje ve vztahu k centrálním institucím
Indikátory	<i>Počet uskutečněných jednání na národní úrovni, zapojení do odborných pracovních skupin a poradních struktur, prezentace protidrogové politiky kraje navenek.</i>
Strategie/postup	<i>Využití všech možností k ovlivnění protidrogové politiky na národní úrovni směrem k akceptaci místními potřebami podložených aktivit a opatření, důsledné využívání všech možností (připomínkování zásadních dokumentů, obhajoba krajských projektů v dotačních řízeních atp.) pro naplňování strategie Jihočeského kraje. Spolupráce s garanty protidrogové politiky (nebo jejich konkrétních složek) na národní úrovni, zachování partnerského přístupu.</i>
Gestor	<i>Jihočeský kraj, protidrogový koordinátor, ve spolupráci s Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky (gestor plnění cílů národní strategie)</i>
Opatření 3.1.1	Posílení přenosu informací z krajské úrovně směrem k úrovni celostátní (RVKPP a další subjekty), zapojení kraje do pracovních a poradních orgánů na celostátní úrovni
Postup	<i>Poskytováním validních informací zvyšovat povědomí centrálních orgánů a dalších institucí (vzdělávacích, vědeckých apod.) o úrovni protidrogové politiky v Jihočeském kraji (zohlednění potřeb obyvatel kraje, konkrétních poskytovatelů služeb atp.).</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/výstupy	<i>Počet uskutečněných jednání a účastí na aktivitách realizovaných na národní úrovni.</i>
Opatření 3.1.2	Spolupráce na plnění jednotlivých Aktivit AP realizace Národní strategie protidrogové politiky 2016 – 2018
Postup	<i>Základem úspěšné realizace této části strategie je, vzhledem k charakteru AP, přizvání kraje ke spolupráci na plnění těchto úkolů ze strany gestora Národní strategie. Aktivní přístup kraje (PK) je jednou z podmínek úspěšné spolupráce.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně podle aktuálního stavu plnění Národní strategie, nebo jejích Akčních plánů. V průběhu platnosti krajské strategie dojde ke změně – skončí platnost národní strategie (v roce 2018), je tedy pravděpodobné, že se změní faktická náplň spolupráce, její jednotlivé oblasti. Toto téma bude podrobněji rozvedeno v příslušných závěrečných zprávách.</i>
Výsledky/výstupy	<i>Počet skutečně realizovaných (splněných) aktivit Národní strategie, na jejichž naplňování se Jihočeský kraj podílel.</i>

4 Oblast vzdělávání	
Priorita 4.1	Vzdělávání – iniciace a podpora
Indikátory	<i>Počet realizovaných, případně z rozpočtu Jihočeského kraje/ OSOV podpořených vzdělávacích akcí v oblasti závislostí, nebo souvisejících aktivit.</i>
Strategie/ postup	<i>Podpora šíření odborných informací, odborně prováděných vzdělávacích aktivit. Zprostředkování přenosu informací, koordinace jednotlivých aktivit podle potřeb cílových skupin, přímá realizace konkrétních akcí.</i>
Gestor	<i>Jihočeský kraj, protidrogový koordinátor</i>
Opatření 4.1.1	Realizace aktivit, zaměřených na šíření odborných informací o protidrogové problematice mezi spolupodílející se subjekty (samospráva, poskytovatelé služeb, další subjekty v této oblasti).
Postup	<i>Podpora (koordinační, finanční, odborná) vzdělávacích a informačních aktivit, zaměřených na různé cílové skupiny, v souladu s aktuálním vývojem problematiky, na odborné úrovni, reflektující aktuální stav vědeckého poznání.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/ výstupy	<i>Počet realizovaných aktivit na území kraje, zajištěných nebo přímo realizovaných krajem. Participace na ostatních obdobných aktivitách na území kraje</i>
Opatření 4.1.2	Podpora odborného vzdělávání místních protidrogových koordinátorů (případně odborníků v oblasti prevence závislostí, pracujících v dalších institucích) na území kraje.
Postup	<i>Podpora (koordinační, finanční) profesního vzdělávání místních protidrogových koordinátorů.</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – průběžně</i>
Výsledky/ výstupy	<i>Počet realizovaných aktivit.</i>
Opatření 4.1.3	Pravidelná realizace Adiktologické konference Jihočeského kraje.
Postup	<i>Pořádání krajské adiktologické konference, zaměřené podle potřeb koordinace protidrogové politiky na místní/ krajské úrovni (především pro instituce a zařízení, působící v Jihočeském kraji).</i>
Termín	<i>Po celou dobu platnosti této strategie – každoročně</i>
Výsledky/ výstupy	<i>Realizované konference. Zveřejněné odborné příspěvky.</i>

5 OBLAST INFORMACE, VÝZKUM, HODNOCENÍ	
Priorita 5.1	Shromažďování a publikace informací o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje
Indikátory	<i>Počet zpracovaných a zveřejněných dokumentů. Informace použité ve strategických nebo koncepčních dokumentů v jiných oblastech (sociální věci, zdravotnictví, školství), nebo předané jiným subjektům (RVKPP, další centrální orgány a instituce apod.).</i>
Strategie/postup	<i>Průběžné získávání relevantních statistických a jiných podkladů pro potřeby hodnocení realizace strategie, popisu situace v této oblasti na území Jihočeského kraje. Informace od poskytovatelů služeb, působících na území kraje, z jiných zdrojů (obce, další instituce na území kraje, které působí v oblasti protidrogové politiky, nebo realizují dílčí aktivity v této oblasti). Komparace a analýza dat, trendů, vývoje situace. Výstupy jsou použity jednak pro potřebu hodnocení situace, ale i pro plánování, strategický rozvoj protidrogové politiky kraje. Předávání informací, jejich zveřejňování a zpřístupňování.</i>
Gestor	<i>Krajský protidrogový koordinátor</i>
Opatření 5.1.1	Udržet stávající systém sběru dat o situaci v oblasti protidrogové politiky Jihočeského kraje
Postup	<i>Zpracování a publikace Závěrečné zprávy o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje, Výroční zprávy o plnění Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje.</i>
Termín	<i>Po dobu realizace strategie. Sběr informací – průběžně. Publikování zpráv – každoročně.</i>
Výsledky/výstupy	<i>Zpracované Závěrečné zprávy o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje, Výroční zprávy o plnění Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje. Podklady, získané za tuto oblast, publikované nebo použité v jiných dokumentech (např. SPRSS Jihočeského kraje, Minimální síť protidrogových služeb na území jihočeského kraje, dílčí zprávy a analýzy).</i>
Opatření 5.1.2	Informování veřejnosti a dalších subjektů o realizaci protidrogové politiky Jihočeského kraje
Postup	<i>Pravidelné zveřejňování informací o realizaci protidrogové politiky kraje směrem k veřejnosti (Výroční a závěrečné zprávy, další dokumenty v této oblasti – prostřednictvím webu kraje, spolupráce s médii)</i>
Termín	<i>Po dobu realizace strategie. Sběr informací – průběžně. Publikování zpráv – každoročně.</i>
Výsledky/výstupy	<i>Zveřejněné informace. Způsob zveřejnění.</i>

6 OBLAST FINANCOVÁNÍ	
Priorita 6.1	Zajištění spolufinancování služeb v oblasti protidrogové politiky z rozpočtu Jihočeského kraje
Indikátory	<i>Výše podpory služeb a aktivit, identifikovaných jako potřebné, případně nově zařazených do Minimální sítě protidrogových služeb na území Jihočeského kraje. Počet podpořených služeb, jejich výkony (kontaktování a léčení klienti, počet účastníků nových programů primární prevence).</i>
Strategie/ postup	<i>Zajištění místní a typové dostupnosti protidrogových služeb za podmínky dostatečné výše alokovaných prostředků – tak, aby se rozvoj sítě služeb nedotkl služeb stávajících, pokud jsou vyhodnoceny jako potřebné. Podpora služeb, zaměřených na předcházení vzniku závislostí na návykových látkách (prevence v obecné populaci); dostatečná kapacita na včasné řešení problémů, spojených s užíváním návykových látek a problematikou závislostí obecně, důraz na oblast minimalizaci zdravotních a sociálních rizik.</i>
Gestor	<i>Krajský protidrogový koordinátor ve spolupráci s dotčenými odbory KÚ (OSO, OEZI, OEKO)</i>
Opatření 6.1.1	Udržení spoluúčasti kraje na službách, zařazených do Minimální sítě služeb Jihočeského kraje na základě identifikovaných potřeb.
Postup	<i>Každoroční vyjednávání o výši finanční podpory této oblasti ze strany Jihočeského kraje, předkládání zpráv a analýz, výsledků vyhodnocování situace z pohledu nutnosti zajištění základní místní a typové dostupnosti konkrétních druhů adiktologických služeb.</i>
Termín	<i>Po dobu trvání strategie - každoročně</i>
Výsledky/ výstupy	<i>Počet dotačních programů. Výše finančních prostředků kraje, vynaložených na podporu sítě adiktologických služeb.</i>
Opatření 6.1.2	Udržení stávajících mechanismů finanční podpory – dotační programy Jihočeského kraje.
Postup	<i>Zachování existence mechanismů finanční podpory – dotační programy Jihočeského kraje. Průběžná optimalizace těchto DP z hlediska zefektivnění jak pro administrátory, tak pro žadatele.</i>
Termín	<i>Po dobu trvání strategie - každoročně</i>
Výsledky/ výstupy	<i>Vyhlášené grantové programy na podporu protidrogové politiky, založené na identifikovaných potřebách kraje a odbornosti přístupů k jejich řešení.</i>
Priorita 6.2	Aktivní spolupráce na zajištění spolufinancování služeb v oblasti protidrogové politiky z ostatních zdrojů
Indikátory	<i>Celkový objem finančních prostředků na realizaci protidrogové politiky v prioritních oblastech v Jihočeském kraji, definovaných v této strategii a souvisejících koncepčních dokumentech (Minimální síť protidrogových služeb v Jihočeském kraji) z ostatních zdrojů</i>
Strategie/ postup	<i>Zajištění optimálního spolufinancování služeb a aktivit protidrogové politiky v Jihočeském kraji z veřejných rozpočtů, využití všech relevantních dostupných zdrojů.</i>
Gestor	<i>Krajský protidrogový koordinátor ve spolupráci s dotčenými institucemi.</i>
Opatření 6.2.1	Aktivní spolupráce s centrálními orgány (RVKPP, ministerstva) při podpoře projektů/ služeb, realizovaných na území kraje.
Postup	<i>Aktivní zapojení kraje (protidrogového koordinátora) do procesů finanční podpory protidrogové politiky na národní úrovni. Především prostřednictvím obhajoby potřeby finančních prostředků na podporu protidrogové politiky kraje (konkrétní služby, zařazené v síti protidrogových služeb).</i>
Termín	<i>Po dobu trvání strategie - každoročně</i>
Výsledky/ výstupy	<i>Objem finančních prostředků na realizaci protidrogové politiky v Jihočeském kraji, definované v této strategii a souvisejících koncepčních dokumentech (Minimální síť protidrogových služeb v Jihočeském kraji) ze zdrojů na národní úrovni.</i>
Opatření 6.2.2	Aktivní spolupráce s obcemi kraje při zajištění spolufinancování projektů/ služeb, realizovaných na území kraje ze zdrojů samospráv.
Postup	<i>Aktivní zapojení kraje (protidrogového koordinátora) do oslovování obcí na území Jihočeského kraje. Odůvodnění potřeby finančních prostředků na podporu protidrogové politiky kraje (konkrétní služby, zařazené v síti protidrogových služeb).</i>
Termín	<i>Po dobu trvání strategie - každoročně</i>
Výsledky/ výstupy	<i>Objem finančních prostředků na realizaci protidrogové politiky v Jihočeském kraji, definované v této strategii a souvisejících koncepčních dokumentech (Minimální síť protidrogových služeb v Jihočeském kraji) ze zdrojů na místní úrovni.</i>

Kvalifikovaný odhad finanční náročnosti realizace strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje 2018 – 2020.

	Finanční prostředky z rozpočtu OSOV/ adiktologická konference, vzdělávací akce apod.	Finanční prostředky z rozpočtu kraje/ dotační program podpora protidrogové politiky kraje
rok 2018	150 000 Kč	8 500 000 Kč
rok 2019	150 000 Kč	8 500 000 Kč
rok 2020	150 000 Kč	8 500 000 Kč

Poznámka k tabulce č. 1: Jedná se o kvalifikovaný odhad, učiněný v době přípravy strategie. Potřeba finančních prostředků se může v době trvání měnit, v závislosti na legislativním prostředí, jiných, neočekávaných okolnostech.

Poznámka k tabulce č. 2: Výše reálně uvolněných finančních prostředků bude záviset na aktuálních možnostech rozpočtu Jihočeského kraje.

Mgr. Marek Nerud k 19. 1. 2018

OBLAST PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Jihočeského kraje na období 2018 – 2020

KAPITOLA 1 ÚVOD

1.1 Východiska pro zpracování strategie

Primární prevence rizikového chování (dále také ve zkratce PPRCH) je nedílnou součástí základního poslání škol a školských zařízení v Jihočeském kraji (dále také ve zkratce JČK). Její realizace probíhá v každé škole na základě vypracované Školní preventivní strategie (programu) v součinnosti se Školním vzdělávacím programem vycházejícím z příslušného rámcového vzdělávacího programu, případně je přílohou osnov a učebních plánů škol a školských zařízení.

Strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže Jihočeského kraje na období 2018 - 2020 vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21 291/2010–28, vydaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) a především ze závěrů pravidelných jednání s metodiky prevence v pedagogicko-psychologických poradnách a poskytovateli programů specifické prevence, z výsledků analýzy potřeb a situace v terénu na úrovni škol, školských zařízení a z dlouhodobých cílů stanovených strategiemi MŠMT. Strategie navazuje na předchozí krajské strategie a je v souladu s dalšími koncepčními dokumenty na celostátní úrovni, jako jsou Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, Strategie prevence kriminality a Národní strategie protidrogové politiky a dalšími dokumenty a zákonnými ustanoveními, jejichž výčet je uveden v kapitole č. 2.

Pod pojmem rizikové chování rozumíme takové vzorce chování, v jejichž důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince i pro společnost. Za prevenci rizikového chování (někdy se též používá místo pojmu "rizikové chování" ne úplně přesný pojem „sociálně patologické jevy“) můžeme považovat jakékoliv druhy výchovných, vzdělávacích, zdravotních, sociálních a jiných intervencí, které směřují k předcházení vzniku rizikového chování, zamezují jeho eskalaci, zmírňují dopady a projevy rizikového chování, případně řeší jeho důsledky.

Základním principem prevence rizikového chování jsou výchova ke zdravému životnímu stylu a podpora osvojování si pozitivního sociálního chování a rozvoje sociálních kompetencí vedoucích k harmonickému rozvoji osobnosti. Základními východisky efektivní primární prevence je kontinuita, systematičnost a komplexnost preventivního působení s ohledem na věk dítěte a jeho aktuální prožívání světa. Primární prevence je zaměřena zejména na rizikové faktory, spolupodílející se na vzniku rizikového chování.

V nejužším pojetí řadíme do základních typů rizikového chování:

- a) záškoláctví,
- b) šikanu a extrémní projevy agrese,
- c) extrémně rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
- d) rasismus a xenofobii,
- e) negativní působení sekt,
- f) sexuální rizikové chování,
- g) závislostní chování (adiktologie).

V širším pojetí pak k těmto sedmi oblastem zařazujeme následující dva okruhy, které se z hlediska výskytu v populaci začínají stávat velkými ohnisky pro preventivní práci, ale které nelze jednoznačně zahrnout do konceptu rizikového chování:

- h) okruh poruch a problémů spojených se syndromem týraného a zanedbávaného dítěte,
- i) spektrum poruch příjmu potravy.²¹

²¹ Miovský, M. (2010). Historie a současné pojetí primární prevence rizikového chování v České republice. In: Miovský, M., Skácelová, L., Zapletalová, J. & Novák, P. (Eds.), Primární prevence rizikového chování ve školství (s. 13–28). Tišnov, Praha: Sdružení SCAN, Centrum adiktologie, Psychiatrická klinika, 1. LF UK v Praze a VFN v Praze; Togga.

V rámci primární prevence rozlišujeme prevenci nespecifickou a specifickou. Specifickou pak dále na všeobecnou, selektivní a indikovanou.

Nespecifickou prevencí se rozumí veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Lze říci, že programy nespecifické prevence by existovaly a byly žádoucí i v případě, že by neexistovaly rizikové projevy chování. Nespecifické programy nelze vztahovat k určitému fenoménu, jehož výskytu se program snaží předcházet. Působí totiž obecně, nespecificky. Nespecifická prevence se neváže úzce a přímo k žádnému typu rizikového chování.²²

Za **specifickou primární prevencí** rizikového chování považujeme takové aktivity a programy, které jsou úzce zaměřeny na některou z konkrétních forem rizikového chování. Snahou specifické prevence je působit cíleně (na konkrétní problém, stádium, formu a typ rizikového chování), specificky na informovanost a postoje dětí k danému typu rizikového chování. Jedním z předpokladů kvalitního a účinného programu specifické primární prevence je dlouhodobost – tedy především vícečetnost zvoleného programu pro konkrétní typ rizikového chování v průběhu určitého období – zpravidla jednoho školního roku. Právě specifická primární prevence je základním prvkem v primárně preventivních aktivitách škol a školských zařízení.

Specifickou primární prevencí můžeme rozdělit do třech úrovní. Tyto úrovně jsou vydefinovány v závislosti na tom, jaká je cílová skupina programu, jaká je míra jejího ohrožení rizikovým chováním.

a) všeobecná prevence - je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika,

b) selektivní prevence - je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování,

c) indikovanou prevence - je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.²³

Za neúčinnou primární prevencí považujeme především:

a) zastrasování a triviální přístup: „prostě řekni ne“, citové apely, pouhé předávání informací, samostatně realizované jednorázové akce, potlačování diskuse, stigmatizování a znevažování osobních postojů žáka/studenta, přednášky, pouhé sledování filmu, besedy s bývalými uživateli (ex-usery) na základních školách, nezapojení žáků/studentů do realizovaných aktivit a nerespektování jejich názorů, politiku nulové tolerance na škole a testování žáků jako náhražku za kontinuální primární prevenci.

b) hromadné kulturní či sportovní aktivity nebo návštěva historických a kulturních památek s pasivní účastí auditoria by měly být pouze doplňkem, na který by měla vždy navazovat diskuse v malých skupinkách.²⁴

Z hlediska primární prevence ve školství klade **Jihočeský kraj důraz především na specifickou primární prevencí**, to znamená na aktivity a služby zaměřené na populaci, u které lze v případě jejich absence očekávat rizikový vývoj. Specifická primární prevence se snaží předcházet výskytu rizikového vývoje, případně jej co nejdéle oddálit, nebo minimalizovat jeho možné nepříznivé dopady pro jednotlivce, rodiny a místní společenství. Specifické primárně-preventivní programy se tedy explicitně zaměřují na určitou cílovou skupinu a snaží se hledat způsoby, jak předcházet vzniku a rozvoji rizikového chování.

Systém primární prevence rizikového chování ve školství je v Jihočeském kraji dlouhodobě systematicky podporován a snahou je tento systém nejenom udržet, ale nacházet další zdroje pro jeho možný rozvoj v příštích letech. Základním koncepčním a strategickým nástrojem pro dosažení této snahy a stanovených cílů a priorit je právě tato strategie.

²² Zdroj: Národní ústav pro vzdělávání, více na <http://www.nuv.cz/t/co-je-skolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani/specificke-x-nespecificke-programy-primarni-prevence-1>

²³ Zdroj: MŠMT – Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, více na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

²⁴ Zdroj: Informační portál Prevence-info.cz - <http://www.prevence-info.cz/p-prevence/neucinna-primarni-prevence>

Hlavním cílem Krajské strategie primární prevence rizikového chování Jihočeského kraje na období 2018-2020 je souhrnné zpracování a stanovení priorit, hlavních a dílčích cílů, které budou v průběhu tohoto období naplňovány a přispějí ke stabilizaci a rozvoji efektivní primární prevence rizikového chování ve školství v Jihočeském kraji.

1.2 Konkrétní odůvodnění potřeby řešení této problematiky

Oporu a východiska pro tvorbu a realizace strategií v jednotlivých regionech tvoří především Programové prohlášení vlády z roku 2014, legislativní dokumenty ČR vztahující se ke školství nebo přímo k primární prevenci rizikového chování, jako např. dokumenty a metodická doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které je hlavním koordinátorem systému primární prevence rizikového chování v České republice. Z hlediska primární prevence (především té protidrogové) je pak výchozím dokumentem Protidrogový akční plán EU na období 2017-2020.

Krajská Strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže v Jihočeském kraji na období 2018-2020 vychází také ze závěrů pravidelných jednání s okresními metodiky prevence v Pedagogicko-psychologických poradnách a externími poskytovateli programů primární prevence, z dlouhodobých cílů stanovených Národní strategií prevence rizikového chování dětí a mládeže MŠMT na období 2018-2020 a je v souladu s dalšími krajskými a národními dokumenty, především pak se Strategií protidrogové politiky Jihočeského kraje na období 2017 – 2020 a Strategií prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2018-2020, Národní strategií protidrogové politiky na období 2010-2018, Strategií prevence kriminality na období 2016-2018 a v neposlední řadě Konceptí podpory dětí a mládeže na období 2014-2020.

1.3 Dokumenty vyjadřující roli krajů v systému primární prevence rizikového chování

Metodické doporučení MŠMT

Tvorba krajských koncepčních materiálů vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21 291/2010-28, vydaného MŠMT.

V Článku 3 metodického doporučení (Systém organizace a řízení primární prevence rizikového chování u žáků), jsou uvedeny požadavky a doporučení na úlohu kraje a krajských úřadů v systému primární prevence:

(2) Krajský úřad – zahrnuje krajské úřady i Magistrát hl. m. Prahy (dále jen „KÚ“)

a) koordinuje činnosti jednotlivých institucí systému prevence v resortu školství, mládeže a tělovýchovy na krajské úrovni, a zajišťuje naplňování úkolů a záměrů obsažených ve Strategii prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy,

b) v rámci organizační struktury krajského úřadu pověřuje vhodného pracovníka funkcí „krajského školského koordinátora prevence“

c) vytváří podmínky pro realizaci Minimálních preventivních programů ve školách svého regionu a věcně kontroluje jejich plnění

d) zabezpečuje funkční systém vzdělávání pedagogických a dalších pracovníků školství na úrovni kraje, zaměřený na zvyšování jejich odborné způsobilosti pro činnost v oblasti prevence,

e) zařazuje do dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji témata týkající se zejména specifické, ale i nespecifické primární prevence,

f) v rámci koncepce školské politiky a své pravomoci zřizuje pedagogicko-psychologické poradny²⁵ (dále jen PPP), zajišťuje financování okresních metodiků prevence PPP.

Krajskému úřadu se doporučuje každoročně vyčleňovat z jeho rozpočtu finanční prostředky určené výhradně na specifickou primární prevenci a rozlišit při statistických sběrech dat aktivity specifické prevence všech návykových látek (alkohol, tabák a nelegální drogy) a prevence dalšího rizikového chování.²⁶

²⁵ § 35 odst. 2 písm. j) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a § 116 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů).

²⁶ Více na stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018

Role koordinátora primární prevence v jednotlivých krajích (přesný název pro pozici je Krajský školský koordinátor primární prevence rizikového chování) je popsána jak v metodickém doporučení MŠMT, tak i v Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018:

Krajský školský koordinátor prevence

Za účelem koordinace činnosti realizovaných v rámci krajské Strategie prevence rizikového chování krajský školský koordinátor prevence spolupracuje především s krajským protidrogovým koordinátorem, manažerem prevence kriminality v kraji a koordinátorem pro romské záležitosti, případně s dalšími koordinátory. Na úrovni obcí metodicky podporuje ředitele škol a školských zařízení, školní metodiky prevence ve všech typech škol a metodiky prevence v pedagogicko-psychologické poradně (PPP). Spolupracuje s preventivním týmem MŠMT. Vymezení činnosti krajských školských koordinátorů prevence je obsaženo v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.²⁷

Další dokumenty vztahující se k primární prevenci rizikového chování

Dokumenty na evropské úrovni

Protidrogová strategie EU 2013 – 2020

Tato protidrogová strategie EU představuje ústřední politický rámec a stanovuje priority pro protidrogovou politiku EU, jak je pro období let 2013–2020 vymezily členské státy a orgány EU. Rámec, cíl a hlavní úkoly této strategie poslouží jako základ pro dva navazující čtyřleté protidrogové akční plány EU.

<http://www.consilium.europa.eu/cs/documents-publications/publications/european-union-drugs-strategy-2013-2020/>

Protidrogový akční plán EU na období 2017-2020

Jedním z opatření dokumentu je prevence užívání drog, posilování a lepší zaměření prevence na odvrácení za účelem oddálení věku, kdy dochází k prvnímu užití zakázaných drog a dalších psychoaktivních látek.

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/47a52fa6-6182-11e7-9dbe-01aa75ed71a1/language-cs/format-PDFA1A>

Dokumenty na celostátní úrovni

Koncepce podpory dětí a mládeže na období 2014-2020

Koncepce podpory mládeže na období 2014 - 2020 České republiky určuje strategické cíle státní politiky ve vztahu k mládeži. Reflektuje potřeby mládeže zejména v oblasti vzdělávání a mobility, zaměstnanosti a podnikání mladých lidí, kultury a tvořivosti, jejich participace, zdraví a zdravého životního stylu, mládeže s omezenými příležitostmi a dobrovolnictví. Zabývá se také environmentální a globální rozvojovou problematikou včetně přístupu mladých lidí k právům a informacím.

<http://www.msmt.cz/mladez/koncepce-podpory-mladeze-na-obdobi-2014-2020>

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Strategie 2020 je klíčovým dokumentem a zároveň podmínkou pro čerpání prostředků z Evropské unie. Dokument obsahuje tři klíčové priority. Tou první je snižování nerovnosti ve vzdělávání. Druhou je podpora kvalitní výuky učitele, s čímž souvisí dokončení a zavedení kariérního systému či posílení kvalitní výuky budoucích pedagogů na vysokých školách. Třetí prioritou je odpovědné a efektivní řízení vzdělávacího systému.

Z hlediska primární prevence rizikového chování je důležitá první klíčová priorita – Snižování nerovnosti ve vzdělání.

Z hlediska PPRCH je tedy podle strategie důležité:

- podporovat efektivní a cílené primárně preventivní aktivity určené žákům s cílem minimalizace či oddálení rizika spojeného s výskytem rizikového chování,
- rozvíjet a účinně do vzdělávání zapojovat aktivity vedoucí ke zdravému životnímu stylu

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020>

²⁷ Více na stránkách MŠMT: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt>

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016-2018

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období let 2016-2018 vychází z priorit stanovených ve Strategii vzdělávací politiky ČR do r. 2020 a podrobněji definovaných opatření v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020.

Jednou z dílčích strategií je podporovat efektivní a cílené primárně preventivní aktivity určené žákům i pedagogům s cílem minimalizace či oddálení rizika spojeného s výskytem rizikového chování

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/akcni-plan-inkluzivniho-vzdelavani-na-obdobi-2016-2018>

Strategie prevence kriminality na období 2016 – 2020

Jedním ze strategických cílů Strategie prevence kriminality je také zaměření na prevenci kriminality dětí a mládeže, popř. resocializaci pachatelů.

<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010-2018

Národní strategie je klíčovým dokumentem pro řešení protidrogové politiky. Jedním z hlavních pilířů řešení protidrogové problematiky je primární prevence. Strategickým cílem této strategie je v oblasti primární prevence snižování míry experimentálního a příležitostného užívání drog zejména mezi mladými lidmi.

<https://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2010-az-2018-99404/>

Programové prohlášení vlády ČR z roku 2014

Programové prohlášení vlády je základním východiskem pro plnění priorit a strategických cílů na úrovni jednotlivých ministerstev. Z hlediska fungování celého systému primární prevence jsou v tomto smyslu důležité především priority MŠMT a MVČR.

Jedna z priorit MŠMT:

„Vzdělávání je základním pilířem vládní politiky. Vláda proto připraví dlouhodobou strategii jeho rozvoje a bude usilovat o její podporu napříč politickým spektrem i odbornou veřejností. Bude ustavena Národní rada pro vzdělávání jako platforma pro odbornou diskusi, formulování klíčových směrů rozvoje vzdělávací soustavy a řešení aktuálních otázek ve školství. Všechny níže uvedené kroky budou doprovázeny důrazem na zvyšování kvality vzdělávání na všech stupních a zlepšením přípravy učitelů ve spolupráci s pedagogickými fakultami.“

Jedna z priorit MVČR:

„Vláda musí komplexně řešit napětí v sociálně citlivých lokalitách. Bude klást důraz na preventivní programy, úzkou komunikaci s místními samosprávami a na vybalancování prvků prevence a represe tak, aby se efektivně eliminovaly příčiny vzniku sociálních střetů.“

Jedna z priorit v oblasti lidská práva a rovných příležitosti v gesci Ministra pro lidská práva a rovné příležitosti:

„Vláda bude usilovat o vytvoření tolerantní společnosti. Bude důsledně vystupovat proti všem formám násilí a projevům rasové nesnášenlivosti jako například anticiganismu a antisemitismu. Podpoří jako přirozenou součást integrace rozvoj romské kultury a identity. Vláda posílí právní možnosti obrany proti diskriminaci a pravomoc veřejného ochránce práv navrhopvat rušení protiústavních zákonů.“

<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove-prohlaseni-vlady-cr-115911/>

1.4 Strategické a další dokumenty na krajské úrovni

Strategie a Krajský plán prevence rizikového chování dětí a mládeže Jihočeského kraje na období 2015 – 2017

Byla schválena zastupitelstvem Jihočeského kraje dne 18. prosince 2014 Zastupitelstvem Jihočeského kraje usnesením č. 385/2014/ZK-14. Strategii prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2015-2017, která navazuje na strategické dokumenty předchozí, je v souladu s Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže a je nedílnou součástí Koncepce Oddělení prevence a humanitních činností Krajského úřadu Jihočeského kraje.

Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje

Strategie prevence kriminality

Koncepce sociálního začleňování osob ohrožených sociálním vyloučením

Koncepce integrace romské menšiny v Jihočeském kraji

Všechny tyto výše jmenované dokumenty jsou zahrnuty v Koncepti oddělení prevence a humanitních činností:

http://www.kraj-jihocesky.cz/346/informace_k_drogove_problematice_v_jihoceskem_kraji.htm

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji 2016 – 2020

http://www.kraj-jihocesky.cz/281/koncepce_z_oblasti_vychovy_vzdelavani_a_sportu.htm

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji

http://www.kraj-jihocesky.cz/2150/krajsky_akcni_plan_rozvoje_vzdelavani_v_jihoceskem_kraji.htm

Komunitní plány jednotlivých samospráv Jihočeského kraje

<http://socialniportal.kraj-jihocesky.cz/?planovani-socialnich-sluzeb-mistni-uroven>

1.5 Legislativní opora primární prevence rizikového chování

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, který ukládá povinnost vytvářet podmínky pro zdravý vývoj dětí, žáků a studentů a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (nahradil zákon č. 379/2005 Sb.)

Tento zákon upravuje opatření k ochraně před škodami působenými užíváním návykových látek a působnost správních úřadů a územních samosprávných celků při přijímání a provádění opatření podle tohoto zákona.

Zákon č. 333/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, upravuje kromě ústavní a ochranné výchovy upravuje oblast preventivně výchovné péče resp. činnost Středisek výchovné péče.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů stanovuje, že školní metodik prevence, který splňuje kvalifikační předpoklady, má nárok na příplatek za svou činnost.

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů stanovuje nezbytné kvalifikační předpoklady pro výkon specializovaných činností (mezi něž patří i výkon školního metodika prevence).

Vyhláška č. 72/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 116/2011, Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, je klíčovou pro funkci školního metodika prevence a metodika prevence v pedagogicko-psychologických poradnách, zákonně ukotvuje tuto funkci. Vymezuje kompetence v rámci školy a současně stanovuje metodické řízení školního metodika prevence metodikem prevence PPP.

Z tohoto zákona (konkrétně z §7) jasně vyplývá, že každá škola má za povinnost se primární prevencí rizikového chování zabývat a uskutečňovat a zpracovávat program poradenských služeb, který zahrnuje preventivní program školy zaměřený na předcházení a řešení projevů rizikového chování.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů se zabývá problematikou dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (ve vztahu k primární prevenci zejména oblast sociálního znevýhodnění).

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, která v §2 přímo stanovuje, že školská zařízení pro zájmové vzdělávání budou uskutečňovat formy činností vedoucí k prevenci rizikového chování dětí, žáků, studentů.

Nařízení vlády 239/2015 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění nařízení vlády č. 273/2009 Sb.

KAPITOLA 2. Popis situace v kraji a cílových skupin

Cílové skupiny

Jedním z požadavků pro naplňování cílů krajské strategie prevence v Jihočeském kraji je ve své územní působnosti zajistit komplexnost a efektivní fungování systému primární prevence, reagovat na potřeby terénu, případně jej doplnit o další potřebné a chybějící aktivity zaměřené na tyto cílové skupiny:

Primární cílová skupina: Základní cílovou skupinou, na kterou se tato strategie zaměřuje a ke které je jako k primární skupině celý systém specifické primární prevence směřován, jsou:

- **děti a mládež (především žáci a studenti základních a středních škol)**

Cílem působení v oblasti prevence rizikových projevů chování je dítě (mladý člověk) odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku a jeho psychické zralosti, tzn. dítě

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí při vědomí všech alternativ
- s přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopné řešit problémy, případně schopné nalézt pomoc při jejich řešení
- schopné odolávat těžkým situacím a překonat je (resilience)
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek
- otevřené a pozitivně nastavené k sociálním vztahům
- aktivně přijímající zdravý životní styl (životospráva, sportovní a kulturní aktivity).
-

Sekundární cílové skupiny: Dalšími skupinami, kterým je třeba věnovat pozornost, jsou především osoby či instituce, zainteresované na řešení této problematiky. Jedná se především o:

- **rodiče či zákonní zástupci**
- **pedagogičtí pracovníci**
- **veřejnost (komunita)**
- **odborné služby - poskytovatelé programů specifické primární prevence, Pedagogicko-psychologické poradny (především okresní metodici prevence)**

Rodiče či zákonní zástupci: Rodiče či zákonní zástupci dětí a mladých lidí patří mezi jednu z nejdůležitějších cílových skupin, odpovídají za všestranný vývoj svých dětí, což ve smyslu rodinného práva představuje odpovědnost za výchovu a vzdělávání dítěte včetně preventivního působení ve vztahu k rizikovým formám chování, stejně jako za péči o osobu dítěte, jeho zastupování v právních vztazích a správu jeho majetku. Jsou základním článkem, který formuje osobnost dítěte a jeho vztah ke světu, lidem a dalším živým tvorům.

Pedagogičtí pracovníci: Podle Zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících je pedagogickým pracovníkem ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně-pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu 1)²⁸ (dále jen "přímá pedagogická činnost"); je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu. Pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb.

(2) Přímou pedagogickou činnost vykonává

- a) učitel,
- b) pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- c) vychovatel,
- d) speciální pedagog,
- e) psycholog,
- f) pedagog volného času,
- g) asistent pedagoga,
- h) trenér,
- i) metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně

²⁸ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

j) vedoucí pedagogický pracovník.

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je pedagog vzdělaný, kvalifikovaný, komunikativně, psychologicky a speciálně pedagogicky vybavený. Svou osobností se pozitivně podílí na vývoji sebeuvědomění dětí a žáků a je schopen vzdělávat za aktivní účasti dětí a žáků.

Zvyšování odolnosti dětí a mládeže proti rizikovým projevům chování vyžaduje systémovou a koordinovanou připravenost realizátorů preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních. Je potřebné, aby se mezi třídou a učitelem vytvořilo prostředí důvěry – pozitivní a bezpečné klima, které přispívá ke zdravému vývoji vztahů ve třídě, ale ve finále i celé škole. Aby mohl učitel tyto cíle naplnit, jsou důležité především dva aspekty:

- **Ochota se vzdělávat a prohlubovat znalosti a dovednosti ve výchově uplatnitelné ve vyučování**
- **Podpora vedení školy** (podpora ve smyslu zajištění vhodných podmínek pro realizaci výchovně – vzdělávacího procesu, tak také ve smyslu podpory jako péče o své zaměstnance)

Veřejnost (komunita): Veřejnost může významným způsobem přispívat k vytváření a ovlivňování žádoucích sociálních norem a prostředí, které může rizikové chování podporovat nebo je naopak minimalizovat (např. tolerance společnosti vůči nadměrnému užívání alkoholu, tolerance prodeje alkoholu a tabáku nezletilým, toleranci k rasismu a xenofobii, tolerance k porušování společenských norem atd.). U této cílové skupiny je hlavním cílem především zvýšení povědomí o problematice rizikového chování a větší zapojení do řešení projevů rizikového chování pozitivním směrem, a to prostřednictvím dostatečného informování a aktivit specificky zaměřených na tuto cílovou skupinu. Stejně tak je cílem přijetí zodpovědnosti za vlastní chování jako jednom z klíčových bodů v možnosti řešení problémů spojených s projevy rizikového chování u dětí a mládeže.

Specifické cílové skupiny - Odborní pracovníci a odborné služby v PPRCH

Mezi specifické cílové skupiny řadíme především poskytovatele preventivních aktivit, kteří působí ve školách či školských zařízeních a kteří se na tuto odbornou činnost specializují:

- **Okresní metodik prevence v Pedagogicko- psychologické poradně**

Okresní metodik prevence (dále také ve zkratce OMP) je zařazen do hierarchie výkonu specifické primární prevence ve školství. Ze své pozice především zajišťuje koordinaci a metodickou podporu školních metodiků prevence, organizuje pro ně pravidelné pracovní porady (semináře) a poskytuje jim individuální odborné konzultace. Na žádost školy pak pomáhá ve spolupráci se školním metodikem prevence a dalšími pedagogy případně vedením školy řešit akutní a aktuální problémy související s výskytem rizikového chování ve škole. Úloha okresního metodika prevence je pro fungování primární prevence a případné včasné zachycení projevů rizikového chování zásadní.

- **Školní metodici prevence**

Vybraní pedagogové ve školách a školských zařízeních, kteří realizují a koordinují systém prevence na příslušné škole. Školní metodik prevence je klíčovým poradenským pracovníkem školy na poli primární prevence rizikového chování. Koordinuje tvorbu Minimálního preventivního programu (MPP) a naplňování jeho cílů a jeho evaluaci.

- **Externí poskytovatelé programů specifické PPRCH (obvykle Nestátní neziskové organizace)**

Nabízejí preventivní programy, které si školy nemohou ze svých odborných a finančních zdrojů zajišťovat sami. Realizují také vzdělávací programy pro pedagogické pracovníky, které slouží k posilování jejich schopností a dovedností v oblasti PPRCH. Společně s okresními metodiky prevence v PPP jsou klíčovým partnerem pro školy a školská zařízení v oblasti PPRCH.

Důležité je také zapojení a spolupráce všech zainteresovaných subjektů jak resortu školství (OŠMT, PPP, apod.), tak i resortů návazných nebo participujících na primární prevenci (státní instituce, Střediska výchovné péče (SVP), Česká školní inspekce (ČŠI), Krajská hygienická stanice (KHS), Policie ČR, Probační a mediační služba (PMS), PPP, Orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), univerzity apod.).

Počet základních a středních škol a počet žáků v Jihočeském kraji

Sít škol a školských zařízení tvoří 162 mateřských škol, 256 základních škol a 88 středních škol, včetně 23 gymnázií, a domovy mládeže – samostatné, nebo jako součásti středních škol. Vysokoškolské

vzdělání je možno získat v Českých Budějovicích na některé z osmi fakult Jihočeské univerzity (ekonomické, filozofické, pedagogické, přírodovědecké, teologické, zdravotně sociální, zemědělské, rybářství a ochrany vod), nebo na Vysoké škole technické a ekonomické. V Českém Krumlově je vysoká škola Cevro institut. V Jindřichově Hradci sídlí Fakulta managementu Vysoké školy ekonomické Praha. Kromě toho je možno studovat na 2 soukromých vysokých školách, a to Vysoké škole evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích nebo na Filmové akademii M. Ondříčka v Písku.

Tabulka č. 2. 1: Přehled škol a školských zařízení Jihočeském kraji rozříděných podle zřizovatele

	kraj	církev	obec	soukromé	celkem
mateřské školy	8	4	148/141 součástí ZŠ	10/3 součástí ZŠ	162
základní školy	20	4	223	9	256
střední školy	73	2	2	15	88
základní umělecké školy	22	0	9	4	35
domy dětí a mládeže	8	1	1	0	10
celkem	131	11	383	38	551

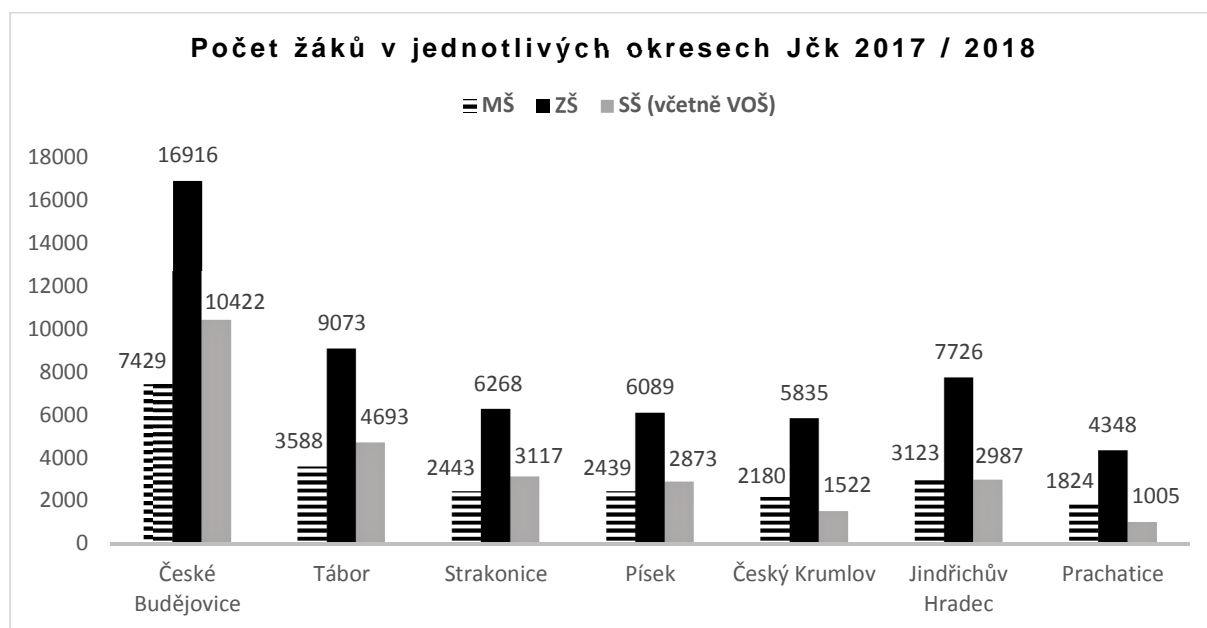
(stav k 1. 9. 2017) Zdroj: OŠMT

Tabulka č. 2. 2: Počty žáků a tříd v Jihočeském kraji ve školním roce 2017/2018

	Počet žáků	Počet tříd
Mateřská škola	23026	968
Základní škola	56255	2801
Střední škola (včetně VOŠ)	26618	1193
CELKEM	105899	4994

(stav k 1. 9. 2017) Zdroj: OŠMT

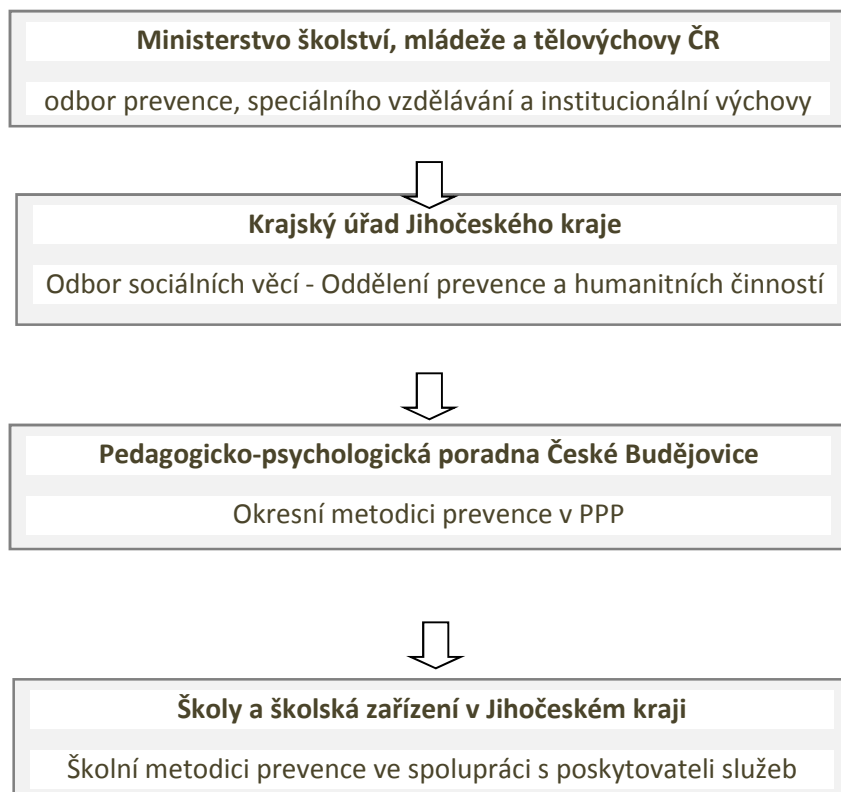
Graf č. 2.1: Počet žáků v Jihočeském kraji po jednotlivých okresech ve školním roce 2017/2018

Koordinace a systém primární prevence rizikového chování ve školství

Páteří systém prevence rizikového chování u dětí a mládeže tvoří Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Oddělení prevence a speciálního vzdělávání, sekce "Prevence rizikového chování". MŠMT od roku 2011 vytváří strategické dokumenty v návaznosti na koncepci protidrogové politiky. MŠMT z oblasti národní protidrogové politiky převzalo do své působnosti plnění primárních preventivních aktivit v oblasti rizikových projevů chování ve školách a školských zařízeních. MŠMT vydává a připravuje strategické dokumenty v oblasti prevence rizikového chování u dětí a mládeže pro dané období, legislativně vymezuje aktivity v rámci preventivních aktivit na školách a školských zařízeních.²⁹

Páteř prevence rizikového chování ve školství

V Jihočeském kraji se oblastí prevence rizikového chování zabývá v samostatné působnosti oddělení prevence a humanitní činnosti, odboru sociálních věcí krajského úřadu. V oblasti prevence rizikového chování plní oddělení řadu úkolů. Jednak je to stanovování základních strategií v dané oblasti, stanovení priorit na budoucí období, podpora subjektů realizujících či spolupodílejících se na realizaci těchto priorit a v neposlední řadě podpora vytváření materiálních, personálních a finančních podmínek nezbytných pro vlastní realizaci prevence ve školství. Na oddělení prevence a humanitní činnosti zabezpečuje tuto funkci krajský školský koordinátor prevence. Jeho úkolem je vytvářet a inovovat krajské koncepce, spolupracovat s dotčenými odbory Krajského úřadu Jihočeského kraje, s pedagogicko-psychologickou poradnou, externími poskytovateli programů primární prevence školami, obcemi a dalšími institucemi, zabývající se tématem a problematikou primární prevence rizikového chování ve školství.

V úzké spolupráci s okresními metodikou prevence PPP monitoruje ve školách a školských zařízeních v Jihočeském kraji realizaci Minimálně preventivních programů a navazujících aktivit v oblasti prevence rizikového chování. Provádí kontrolu a připravuje vyhodnocení Minimálně preventivních programů a dalších aktivit škol a školských zařízení v oblasti prevence rizikového chování v kraji. Účastní se porad se školními a okresními metodikou prevence v jednotlivých okresech. Je členem krajské protidrogové koordinační skupiny a skupiny prevence kriminality. Organizuje pravidelné porady pracovní skupiny.

²⁹ Zdroj: MŠMT, Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018.

Setkává se a spolupracuje se zástupci NNO, městských úřadů a dalších institucí, jejichž činnost se dotýká tématu školské primární prevence. Na vertikální úrovni krajský školský koordinátor prevence pak především aktivně spolupracuje s věcně příslušným resortem – MŠMT, oddělení prevence, a Národním ústavem pro vzdělávání, s ostatními krajskými školskými koordinátory prevence z jednotlivých krajů ČR. Na internetových stránkách Jihočeského kraje (v sekci Krajský úřad/Odbor sociálních věcí a zdravotnictví) je vytvořen odkaz „**Prevence rizikového chování**“, který je určen nejenom školním metodikům prevence, ale také rodičům a dalším subjektům působícím v oblasti primární prevence. Pod tímto odkazem jsou zveřejňovány aktuální informace z oblasti prevence, k volnému stažení jsou zde dostupné metodické, koncepční, legislativní materiály a publikace, kontakty na místní odborníky na poli primární prevence rizikového chování.

Více na: http://www.kraj-jihocesky.cz/1363/prevence_rizikoveho_chovani.htm

Financování služeb PPRCH

Přenesená působnost

V letech 2015 – 2017 směřovaly do primární prevence rizikového chování v kraji finanční prostředky školám, školským zařízením a NNO ze dvou dotačních programů MŠMT:

Dotační program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování

Tento dotační program je od roku 2016 rozdělen na tzv. Individuální projekty (sem mohou žádat školy a externí poskytovatelé školních preventivních programů) a tzv. Krajské projekty (sem mohou žádat pouze jednotlivé kraje, případně krajem pověřené příspěvková organizace kraje)

Dotační program „Bezpečné klima v českých školách“ (vyhlášen pouze v roce 2016, v roce 2017 byl pozastaven).

Tabulka č. 2. 3: Finanční podpora MŠMT pro Jihočeský kraj ve stanoveném období 2015-2017 pro oblast PPRCH

	Dotační program na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování		Dotační program Bezpečné klima v českých školách	Celkem
	Individuální projekty	Krajské projekty		
2015	1 463 417,00 Kč	x*	x*	1 463 417,00 Kč
2016	887 831,00 Kč	x*	x*	887 831,00 Kč
2017	1 302 740,00 Kč	203 100,00 Kč	720 059,00 Kč	2 225 899,00 Kč

* Pozn.: Pro toto období nebyly tyto dotační programy ještě vyhlášovány.

Zdroj: OSOV, MŠMT

Výhled na roky 2018 až 2020: vzhledem k nízké možnosti kraje ovlivnit objemu prostředků v rámci přenesené působnosti, bude Jihočeský kraj vyvíjet maximální snahu o udržení objemu finančních prostředků pro oblast primární prevence minimálně dle úrovně roku 2017, tedy přibližně 1,8 mil. Kč.

Samostatná působnost

Jihočeský kraj ze svého rozpočtu podporuje realizaci specifických primárně preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních, a to v rámci dvou dotačních programů Podpora a rozvoj protidrogové politiky v JČK a Podpora prevence kriminality v JČK. V roce 2015, 2016 a 2017 byly z Dotačního programu Podpora a rozvoj protidrogové politiky podpořeny projekty místních certifikovaných poskytovatelů protidrogových preventivních programů v rámci školní docházky. V roce 2017 byly z dotačního programu Podpora prevence kriminality v JČK podpořeny místní základní a střední školy.³⁰ Výše finančních prostředků znázorňuje tabulka:

³⁰ Tento dotační program je zaměřen na menší školy v Jihočeském regionu do počtu maximálně 19 tříd. Školy s větším počtem tříd mohou žádat o podporu programů primární prevence do dotačního programu MŠMT na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování vyhlášeném pravidelně vždy na konkrétní rok.

Tabulka č. 2. 4: Finanční podpora Jihočeského kraje ve stanoveném období 2015-2017 pro oblast PPRCH

	Dotační program Podpora a rozvoj protidrogové politiky Jihočeského kraje (Opatření č. 1 – Podpora specifické primární protidrogové prevence.	Dotační program Podpora prevence kriminality v Jihočeském kraji (Opatření č. 2 – Podpora programů prevence kriminality ve školství)	Celkem
2015	1 300 000,00 Kč	x*	1 300 000,00 Kč
2016	1 300 000,00 Kč	x*	1 300 000,00 Kč
2017	1 300 000,00 Kč	300 000,00 Kč	1 600 000,00 Kč

* Pozn.: Pro toto období nebyl tento dotační program ještě vyhlášen.

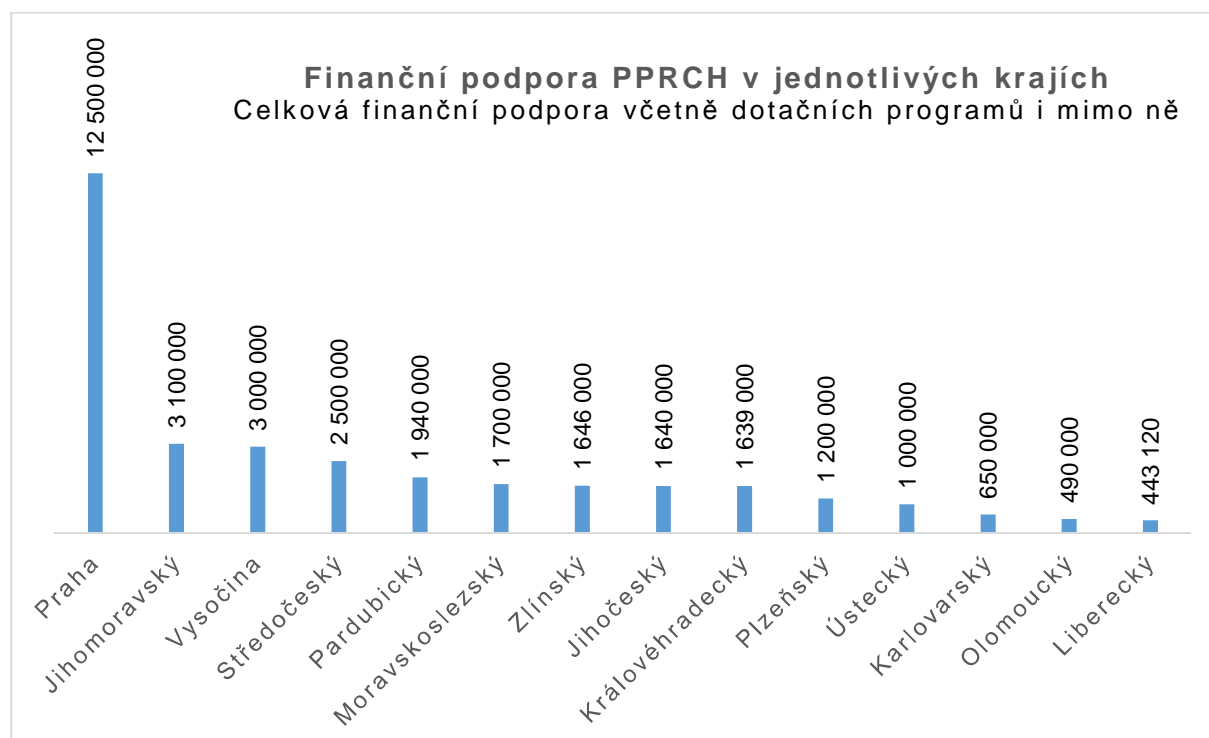
Zdroj: OSOV

Výhled na období 2018 až 2020:

Snahou Jihočeského kraje je nejenom udržení stávajících finančních prostředků na podporu specifických primárně preventivních aktivit ve školách a školských zařízeních i v dalších letech, ale hledání dalších zdrojů pro jejich možný rozvoj v příštích letech.

Financování specifické primární prevence rizikového chování v Jihočeském kraji v porovnání s dalšími kraji

Graf č. 2. 2: Porovnání celková finanční podpory PPRCH v jednotlivých krajích (v Kč)

Pozn.: Jedná se o celkové částky, ve kterých je zahrnuta jak podpora PPRCH skrze dotační tituly, tak např. podpora aktivit kraje v této oblasti (např. pořádání odborných konferencí, vzdělávacích seminářů atd. Některé kraje podporují primárně preventivní aktivity mimo dotační programy (např. přímá podpora škol nebo zajištění fungování Centra primární prevence v kraji atd.

Aktivity kraje v oblasti primární prevence

Spolupráce s aktéry primární prevence rizikového chování v Jihočeském kraji

Jihočeský kraj zajišťuje především institucionální výkon primární prevence rizikového chování. Spolupracuje se subjekty zabývající se primární prevencí a podílí se dílčím způsobem na vybraných aktivitách směřujících k řešení této problematiky. V průběhu roku se realizují schůzky pracovní skupiny primární prevence, která je složena z odborníků z řad krajského úřadu, pedagogicko-psychologické poradny a poskytovatelů programů primární prevence na školách.

Pořádání Krajské konference PPRCH

Každoroční aktivitou oddělení prevence a humanitních činností je od roku 2012 pořádání **Krajské konference primární prevence rizikového chování**. Jihočeský kraj konferenci pořádá, organizuje a také financuje – každý rok jinak tematicky zaměřenou. Témata jsou vybírána na základě aktuálního dění v kraji nebo v jiných regionech a reagují na potřeby terénu – tedy především škol a jejich zaměstnanců (pedagogů). Ze zpětnovazebních dotazníků vyplývá, že realizace konference je velmi důležitá, neboť je místem společného profesionálního setkávání jednotlivých aktérů primární prevence, dochází zde k výměně a předávání zkušeností a příkladů dobré praxe, navázání nových kontaktů.

Výčet realizovaných konferencí a jejich témat:

2012 – „Co vše je prevence“

2013 – „Spokojená sborovna – harmonická škola“

2014 – „Bezpečný virtuální svět“

2015 – „Prevence na školách, která má smysl“

2016 – „Vztahy, komunikace a spolupráce s žáky, rodiči a kolegy v rámci školy“

2017 – „Bezpečné a pozitivní klima ve škole: Jde to vůbec?“

Krajskou konferenci dlouhodobě finančně podporuje firma E. ON Česká republika, s. r. o.

Pořádání vzdělávacích seminářů a workshopů s tematikou PPRCH

Další aktivitou je pořádání odborných vzdělávacích seminářů a workshopů v rámci dalšího vzdělávání pedagogů a dalších pracovníků v oblasti prevence rizikového chování, které jsou zaměřeny na zvyšování jejich odborné úrovně. Semináře jsou financovány z rozpočtu kraje.

Realizace Krajského projektu

Dne 10. 5. 2016 schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy „Metodiku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování v období 2017-2020“ (č. j. MSMT-11483/2016). Souběžně byl vyhlášen Dotační program pro oblast primární prevence rizikového chování na období 2017 – 2020. Součástí tohoto dotačního programu je také nová podoblast tzv. Krajské projekty. Oprávněným žadatelem může být přímo kraj nebo krajem pověřená příspěvková organizace.

V roce 2017 úspěšně realizovala Pedagogicko-psychologická poradna České Budějovice projekt „Vzdělávání pedagogických pracovníků pro aktivní práci s třídním kolektivem jako prevence agresivních forem chování a jednání.“, který byl zaměřen především na práci a vzdělávání celých pedagogických sborů 1. stupně ZŠ na vybraných školách v JČK.

V roce 2018 je v plánu v tomto projektu pokračovat ve stejném duchu – tentokrát se zaměřením na vzdělávání pedagogických sborů na 2. stupni ZŠ.

Více o projektu na stránkách <http://www.projektpresto.cz/>

Více informací o aktivitách kraje na stránkách Jihočeského kraje (Prevence rizikového chování) - http://www.kraj-jihocesky.cz/1363/prevence_rizikoveho_chovani.htm

KAPITOLA 3/ Síť služeb

Síť služeb vztahujících se ke specifické primární prevenci rizikového chování ve školství

Síť služeb směřuje k efektivnímu zajištění primární prevence rizikového chování v Jihočeském kraji. Hlavními pilíři pro zajištění specifické PPRCH ve školství jsou tyto tři typy poskytovatelů:

- Školy a školská zařízení
- Pedagogicko-psychologická poradna Jihočeského kraje
- Nestátní neziskové organizace

Síť návazných služeb

- **Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM)**
- **Střediska výchovné péče (SVP)**
- **Další organizace a instituce** – Oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), Krizová centra, Městská policie, Policie ČR apod.

Kontakty na instituce v síti služeb

- **Školy a školská zařízení**

Všechny školy a školská zařízení jihočeského kraje je možné najít ve vyhledávači Odboru školství mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje umístěném na webových stránkách kraje:

[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[jid_v\]=175&par\[lang\]=CS&par\[action\]=form](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[jid_v]=175&par[lang]=CS&par[action]=form)

Pedagogicko-psychologická poradna České Budějovice

Tabulka č. 2.5: Kontakty na metodiky prevence v jednotlivých okresech Jihočeského kraje

Okres	Adresa	Metodik prevence PPP	Telefon	E-mail
České Budějovice	Nerudova 59, 370 04 České Budějovice	Bc. Edita Mečířová	720 523 448	edita.mecirova@pppcb.cz prevence@pppcb.cz
		Tobi	387 927 177	
		Bc. Pavla Nýdlová	387 927 111	
Český Krumlov	Kaplická 19, 381 01 Český Krumlov	Mgr. Jakub Průcha	380 711 505 602 325 691	jakub.prucha@pppcb.cz
Jindřichův Hradec	Pravdova 837/II, 377 01 Jindřichův Hradec	Mgr. Stanislav Filip	725 438 733	metodik.jh@pppcb.cz
Písek	Erbenova 722, 397 01 Písek	Bc. Petr Václavík	382 213 387 702 180 072	metodik.pisek@pppcb.cz
Prachatice	Zlatá stezka 245, 383 01 Prachatice	PaedDr. František Batysta	388 313 519, 606 065 433	frantisek.batysta@pppcb.cz
Strakonice	Kochana z Prachové 163, 386 01 Strakonice	Mgr. Jan Hynek	383 321 704 727 962 263	metodik.strakonice@pppcb.cz
Tábor	Budova ŠPŠ, ul. Martina Koláře 2118, 390 02 Tábor	Ing. Monika Pýchová	381 252 851 724 831 375	monika.pychova@pppcb.cz
Ředitelství PPP České Budějovice	Nerudova 59, 370 04 České Budějovice	Mgr. Pavel Vácha	387 927 155 725 975 587	reditel@pppcb.cz

Místní poskytovatelé programů specifické primární prevence rizikového chování

Tabulka č. 2. 6: Kontakty na místní poskytovatele programů specifické primární prevence rizikového chování

Název	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E-mail	Webové stránky	Oblast prevence	Tip rizikového chování	Certifikace
PORTUS Prachatice, o. p. s. - Primární prevence Phénix	Velké náměstí 14, 383 01 Prachatice	Bc. Tereza Pravdová	722 049 751	phenix@portusprachatice.cz	www.portusprachatice.cz	Všeobecná	Šikana, agrese, kyberšikana Sexuální rizikové chování Prevence v adiktologii - kouření, alkohol, nelegální drogy, hráčství	Ano
						Selektivní	Šikana, agrese, kyberšikana Sexuální rizikové chování Prevence v adiktologii - kouření, alkohol, nelegální drogy, hráčství	
DO SVĚTA, z. s.	Heydukova 349, 386 01 Strakonice	Mgr. Lenka Neuwirthová	725 373 864	lenka@dosveta.org	www.dosveta.org	Všeobecná	Šikana, agrese, kyberšikana Rasismus a xenofobie Negativní působení sekt Sexuální rizikové chování Prevence v adiktologii - kouření, alkohol, nelegální drogy, hráčství Spektrum poruch příjmu potravy Vzorce bezpečného chování	Ano
		Josef Hruška	601 367 520	hruska@dosveta.org	www.adaptaky.cz			
Metha, z.ú.	Pravdova 837/II 377 01, Jindřichův Hradec	Mgr. Božena Havlová	775 567 704	havlova@osmeta.cz	www.osmeta.cz	Všeobecná	Šikana, agrese, kyberšikana Rasismus a xenofobie Negativní působení sekt Sexuální rizikové chování Prevence v adiktologii - kouření, alkohol, nelegální drogy, hráčství Prekriminální a kriminální chování Právní vědomí	Ano
						Selektivní	Šikana, agrese, kyberšikana Prevence v adiktologii - kouření, alkohol, nelegální drogy, hráčství Prekriminální a kriminální chování Právní vědomí	
PorCeTa, o. p. s.	Smetanov a 1284, 390 02 Tábor	PhDr. Miroslava Horecká	777 882 00 2	horecka@porceta.cz	www.porceta.cz	Všeobecná	Záškoláctví Šikana, agrese, kyberšikana Rasismus a xenofobie Negativní působení sekt Sexuální rizikové chování Prevence v adiktologii - kouření, alkohol, nelegální drogy, hráčství	Ano

							Spektrum poruch příjmu potravy Okruh poruch a problémů spojených se syndromem týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte Prekriminální a kriminální chování Právní vědomí Vzorce bezpečného chování	
		Mgr. Radka Šimonová	775 361 188	simonova@porceta.cz		Indikovaná	Prevence v adiktologii - kouření, alkohol, nelegální drogy, hráčství	
THEIA - krizové centrum, o.p.s.	Mánesova 11/3b, 370 01 České Budějovice	Bc. Radka Foitlová	773 656 583	foitlova@theia.cz	www.theia.cz	Všeobecná	Šikana, agrese, kyberšikana Rasismus a xenofobie Sexuální rizikové chování Prekriminální a kriminální chování Právní vědomí Vzorce bezpečného chování	Ano
Hope4kids (Divize Etické dílny)	Hope4kids, z.s., Vybíralova 969/2, 198 00 Praha 9 Pobočka: Jindřichův Hradec	Bc. Adéla Strojková		adela.strojkovala@etickedilny.cz	http://www.etickedilny.cz/lektori/jihocesky-kraj/	Všeobecná	Prevence šikany a extrémních projevů agrese, rasismus a xenofobie, prevence sexuálního chování, užívání návykových látek a závislostní chování, prevence poruch příjmu potravy,	Ano
ICOS Český Krumlov, o.p.s.	5. května 251, Plešivec, Český Krumlov, 38101	Mgr. Květa Valčuhová	774 292 622	valcuhova@latran.cz	http://icos.krumlov.cz/	Všeobecná	Šikana, agrese, kyberšikana Rasismus a xenofobie Sexuální rizikové chování Prevence v adiktologii - kouření, alkohol, nelegální drogy, hráčství. Prekriminální a kriminální chování Spektrum poruch příjmu potravy. Vzorce bezpečného chování Právní vědomí	Ne
Pyramidas, z.s.	Pohůrecká 19, 370 06 České Budějovice	Mgr. Pavel Vácha	774 073 083	pyramidas@seznam.cz	x	Všeobecná	Komplexní program primární a specifické prevence určené pro ZŠ, SŠ (pedagogové, rodiče, žáci a studenti) prováděný formou přednášek, prožitkových seminářů, panelových diskusí a intervenčních programů.	Ne

Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia – ZČHB Forest	Jizerská 281/4, České Budějovice 370 11	Bc. Petr Kurz	385 520 95 1	info@cegv-cassiopeia.cz	http://www.cegv-cassiopeia.cz/	Všeobecná	Výukové programy s environmentální, multikulturní a osobnostně-sociální tematikou	Ne
---	---	---------------	--------------	--	---	-----------	---	----

Další poskytovatele programů primární prevence z celé ČR je možné dohledat v online katalogu na stránkách NÚV:

http://www.nuv.cz/modules/catalog/index.php?h=product&a=index&id_catalog=15

Místní poskytovatelé akreditovaných vzdělávacích programů pro pedagogické pracovníky v oblasti primární prevence rizikového chování

Tabulka č. 2. 7: Kontakty na místní poskytovatele akreditovaných vzdělávacích programů pro pedagogické pracovníky v oblasti PPRCH

Název	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E-mail	Webové stránky	Oblast akreditovaných programů
PORTUS Prachatice, o. p. s.	Velké náměstí 14, 383 01 Prachatice	Ing. Petr Šmíd, DiS.	722 928 192	reditel@portusprachatice.cz	www.portusprachatice.cz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kyberšikana a jiné nástrahy virtuálního světa 2. Média a manipulace 3. Rizika informačních technologií 4. Řešení kyberkriminality
DO SVĚTA, z. s.	Heydukova 349, 386 01 Strakonice	Mgr. Štefan Schwarc	607 652 862	stefan@dosveta.org	https://sites.google.com/view/dosveta/do-sveta	<ol style="list-style-type: none"> 1. "80" Středně pokročilý pracovník v primární prevenci 2. „250“ Pokročilý preventivní pracovník - Specializační studium pro školní metodiky prevence 3. „96“ Lektor v primární prevenci 4. Hranice a konflikt 5. Strategické přístupy 6. Drogy a závislosti 7. Šikana 8. Vedení třídnických hodin 9. Komunikace s rodiči 10. Way of Council
Pedagogická fakulta Jihočeské Univerzity České Budějovice	Jeronýmova 10 371 15 České Budějovice	Mgr. Miroslav Procházka, Ph.D	387 773 360	proch@pf.jcu.cz	http://www.pf.jcu.cz/structure/other_departments/czv/dvpp-priprava_metodiku_prevence_spj.php	<ol style="list-style-type: none"> 1. Metodik prevence sociálně patologických jevů
THEIA - krizové centrum, o.p.s.	Mánesova 11/3b, 370 01 České Budějovice	Bc. Radka Foitlová	77365658 3, 704 259 358	foitlova@theia.cz	www.theia.cz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Násilí a šikana – úvod do problematiky 2. Kyberšikana a její dopad na dnešní společnost 3. Výtržnictví a extremismus – úvod do problematiky
Škola zdraví, s.r.o.	Bílkov 40, 380 01 Dačice	Mgr. Bc. Božena Havlová	728 260 0 78	b.havlova@centrum.cz	www.skola-zdravi.eu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vedení třídnických hodin a prevence nekázně ve třídách 2. Komplexní řešení výskytu rizikového chování ve školách

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM) v Jihočeském kraji:

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně. Služba zahrnuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti; zprostředkování kontaktu se společenským prostředím; sociálně terapeutické činnosti; pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. NZDM jsou službou sociální prevence podle zákona č. [108/2006 Sb.](#)

Tabulka č. 2. 8: NZDM v Jihočeském kraji

Poskytovatel	Název a forma poskytování sociální služby	Adresa	Webové stránky	Cílová skupina uživatelů
Domeček, středisko pro volný čas a integraci Diakonie a misie Církve československé husitské	Domeček, středisko pro volný čas a integraci Diakonie a misie Církve československé husitské	Branka 588, 374 01 Trhové Sviny; Husova 548, Trhové Sviny	www.domecek.org	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			
Farní charita Týn nad Vltavou	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo	Hlinecká 746, 375 01 Týn nad Vltavou	www.tyn.charita.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			
Charita Zliv	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež No. 10	nám. Míru 10, 373 44 Zliv	www.zliv.vharita.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			
Městská charita České Budějovice	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež V. I. P.	Skuherského 1418/70, 370 01 České Budějovice 3	www.mchcb.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách, rodiny s dítětem/děťmi, etnické menšiny
	ambulantní, terénní			
	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Srdíčko – Jiloro	Okružní 621/1a, 370 01 České Budějovice 4		Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách
	ambulantní			
	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Oráč		www.sasmcb.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, etnické menšiny

Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže České Budějovice	ambulantní, terénní	Ant. Barcala 1791/40, 370 05 České Budějovice 5		
Domovy KLAS, o.p.s.	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Temelín 15, 373 01 Temelín	www.dvorectemelin.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			
Centrum pro pomoc dětem a mládeži o.p.s.	Nízkoprahový klub pro děti a mládež Bouda	Špičák 114, Latrán, 381 01 Český Krumlov	www.cpdm.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy osoby v krizi osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy etnické menšiny
	ambulantní, terénní			
	NZDM na "Míru"	Lipová 161, Domoradice, 381 01 Český Krumlov 1		
	ambulantní, terénní			
Charita Kaplice	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Molo	Družstevní 596, 382 32 Velešín	www.kaplice.charita.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			
	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Depo	Horská 740, 382 41 Kaplice		
	ambulantní			
	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež DéDéčko	Dolní Dvořiště 171, 382 72 Dolní Dvořiště		
	ambulantní			
KoCeRo – komunitní centrum Rovnost, o.p.s.	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež AUTOŠKOLA	Hřbitovní 425, Horní Brána, 381 01 Český Krumlov	www.kocero.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, etnické menšiny
	ambulantní, terénní			
Farní charita Protivín	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Síť	St. Město pod Landštejnem 1, 378 82 St. Město pod Landšt.	charita.st.mesto@seznam.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			

NADĚJE	Středisko Naděje Písek – Nábřeží	Nábřeží 1. máje 1401, Budějovické Předměstí, 397 01 Písek	www.nadeje.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, etnické menšiny
	ambulantní			
	Středisko Naděje Písek – Nábřeží	Svatoplukova 211/1, Pražské Předměstí, 397 01 Písek 1		
	ambulantní			
Portus Prachatice, o.p.s.	Klub I. P.	Velké náměstí 14, 383 01 Prachatice	www.portusprachatice.cz	Děti a mládež ve věku od 15 do 20 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			
Občanské sdružení Prevent	Station 17 - Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Prevent	Spálená 727, 388 01 Blatná	www.os-prevent.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			
	CROSS - Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Prevent	Lidická 193, 386 01 Strakonice		
	ambulantní			
Cheiron T, o.p.s.	Cheiron T, o.p.s.	Děkanská 302, 390 01 Tábor	www.cheiront.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, etnické menšiny
	ambulantní, terénní			
Farní charita Milevsko	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež sv. Františka z Assisi	Hůrecká cesta 227, 399 01 Milevsko	www.fchm.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy
	ambulantní			
Temperi, o.p.s.	Temperi - Nízkoprahový klub pro děti a mládež BRÁNA	Vitorazská 77, 378 10 České Velenice	www.tempericb.cz	Děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy, etnické menšiny
	ambulantní, terénní			

Střediska výchovné péče v Jihočeském kraji:

Střediska výchovné péče (dále jen SVP) zajišťují preventivně-výchovnou péči pro děti, žáky a studenty s rizikem vzniku a vývoje poruch chování, přičemž poskytují svou intervenci také rodičům (zákonným zástupcům) nebo škole. Ve střediscích pracují pedagogičtí pracovníci, speciální pedagogové a psychologové, na které se lze obracet v případech problémů v chování dětí, žáků a studentů.³¹

Tabulka č. 2. 9: Kontakty na SVP v Jihočeském kraji

Název	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E-mail	Webové stránky
SVP Jindřichův Hradec	Janderova 147/II Jindřichův Hradec	PhDr. Alena Janů vedoucí SVP	tel. 777 356 748 tel. 384 351 366	svp.jh@seznam.cz	http://svp.jh.skolniweb.cz/
SVP Černovice	Výchovný ústav Černovice, Jiráková 285 394 94 Černovice	Mgr. Jaroslav Paclík	565 492 201, 565 492 203	vu.cernovice@vucernovice.cz	www.vucernovice.cz
SVP Homole	Středisko výchovné péče Č. Budějovice , Homole 90, 370 01 České Budějovice	Mgr. Bc. Martin Dvořák vedoucí SVP Č. Budějovice	386 354 583 702 057 240	vedouci.cb@dduhomele.cz	http://www.dduhomele.cz/svp_cb.htm
	Středisko výchovné péče "Spirála" Český Krumlov, Špičák 114	Mgr. Jan Tůma vedoucí SVP Č. Krumlov	38 071 242 602 491 400	vedouci.ck@dduhomele.cz	http://www.dduhomele.cz/svp_ck_kontakty.htm
	Středisko výchovné péče Strakonice, Ellerova 160	Mgr. Irena Bublíková vedoucí SVP Strakonice	383 324 717 724 569 691	vedouci.st@dduhomele.cz	http://www.dduhomele.cz/svp_st_kontakty.htm

³¹ Zdroj: MŠMT <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strediska-vychovne-pece>

Analýza situace v Jihočeském kraji z hlediska primární prevence rizikového chování ve školách

Analýza situace vychází především z Vyhodnocení Závěrečných zpráv z plnění Minimálního preventivního programu za školní rok 2015/2016 jihočeských škol a školských zařízení (dále jen ZZ MPP), vypracovaných jednotlivými okresními metodiky prevence při PPP a z celorepublikového šetření České školní inspekce v oblasti Prevence a řešení šikany a dalších projevů rizikového chování ve školách, které probíhalo ve školním roce 2015/2016 v celé České republice a ze statistik On-line systému výkaznictví zapojených škol z JČK.

Minimální preventivní program (dále jen MPP)

Jedná se o konkrétní dokument školy zaměřený zejména na výchovu a vzdělávání žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a emočně sociální rozvoj a komunikační dovednosti. Minimální preventivní program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků školy. Minimální preventivní program je zpracováván na jeden školní rok školním metodikem prevence, podléhá kontrole České školní inspekce, je vyhodnocován průběžně a na závěr školního roku je hodnocena kvalita a efektivita zvolených strategií primární prevence. Dané hodnocení je součástí výroční zprávy o činnosti školy³². Jeho zpracování je v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb. a § 12 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). MPP je součástí preventivní strategie školy, která souvisí s povinností školy realizovat a zpracovávat program poradenských služeb, viz §7 odst. 3 zákona č. 72/2005 Sb. Cílem MPP je zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči rizikovému chování a tím dosáhnout zlepšení vztahů v třídním kolektivu a celkově příznivého sociálního klimatu ve škole mezi žáky různých věkových kategorií. MPP definuje Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízení č. j.: 21 291/2010-28 s platností od 1. 1. 2012. Důležitou součástí Metodického doporučení je praktický návod pro školy „Co dělat když“, který obsahuje velice detailní a současně praktické doporučení ředitelům škol a školním metodikům prevence, jak se zachovat při výskytu určitého rizikového chování ve školách. Zpracování MPP je zakotveno v Souboru pedagogicko-organizačních opatřeních pro mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy, jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a školská zařízení. MPP připravuje a koordinuje v jednotlivých školách a školských zařízeních školní metodik prevence. Za jeho plnění zodpovídá ředitel školy. Prevence rizikového chování (ve specifické i nespecifické formě) je taktéž součástí školních vzdělávacích programů. V rámci realizace MPP se využívá kromě předávání informací o rizikových formách chování, také informace o různých interaktivních a zážitkových programech. Přímými realizátory preventivních programů ve školní výuce jsou kromě samotných pedagogů ve velké míře také přizvaní místní externí odborníci za metodické podpory okresních metodiků prevence místně příslušných pedagogicko-psychologických poraden. MPP je každoročně aktualizován a vyhodnocován, a to především formou diskuse nebo dotazů, které preventivní aktivity se žákům/studentům/pedagogům líbily či nelíbily. Každý nově vytvářený MPP by měl vycházet z reálné situace ve škole a reagovat na výskyt konkrétních forem rizikového chování, které se na škole vyskytují. Od školního roku 2015/2016 je již možné k plnění a hodnocení Minimálně preventivního programu využívat **On-line systém výkaznictví preventivních aktivit**. Tento elektronický systém výkaznictví a sběru dat školské primární prevence vznikl v rámci ESF projektu VYNSPI 2. Národní ústav pro vzdělávání ve spolupráci s MŠMT a Klinikou adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze tento systém dále rozvíjí. Elektronický výkaz kopíruje strukturu minimálního preventivního programu. Snahou je snížit administrativní zátěž školám, pedagogicko-psychologickým poradenám i krajům a sjednotit dosud nejednotnou podobu vykazování školské primární prevence a naplňování minimálního preventivního programu. Více o systému na webové adrese <http://www.preventivni-aktivity.cz/>

Vyhodnocení obdržených Závěrečných zpráv o plnění Minimálně preventivního programu za školní rok 2015/2016

Celkově bylo vyhodnoceno 195 základních a středních škol (včetně škol samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami). Některé školy začaly místo fyzických zpráv o plnění MPP

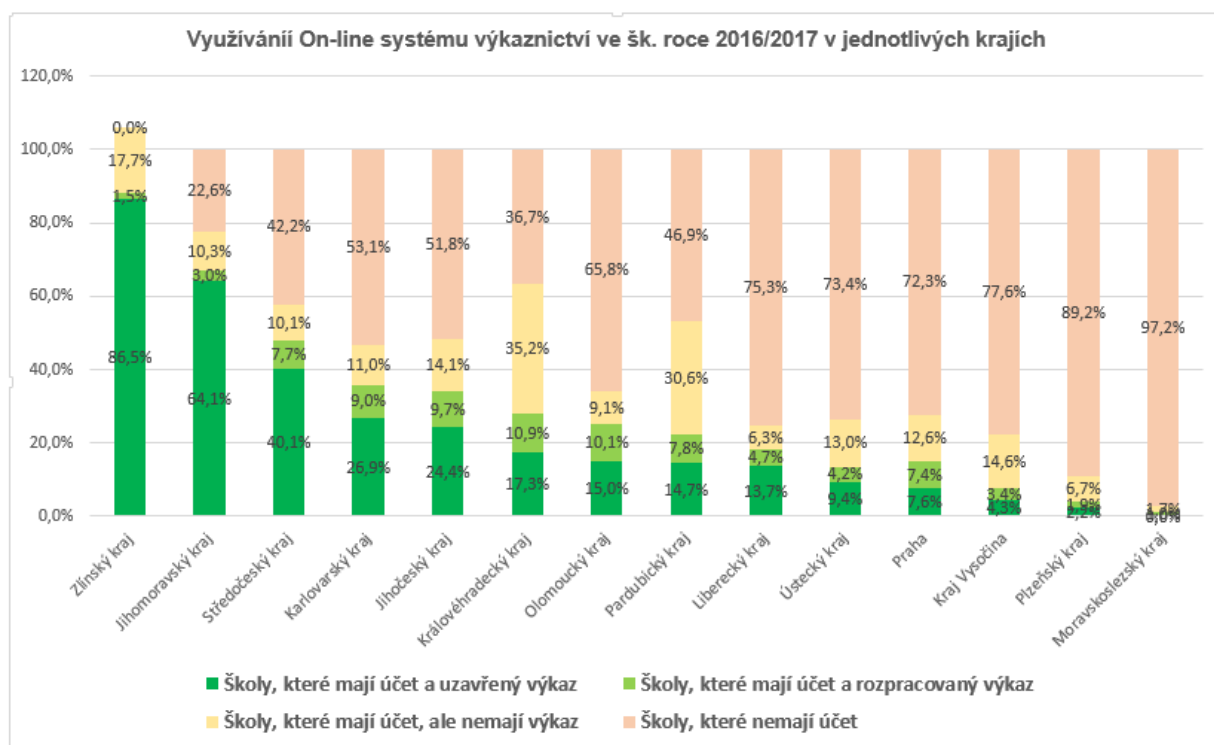
³² Zdroj: MŠMT Metodické doporučení MŠMT <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

využívat on-line systém výkaznictví, popř. prozatím kombinují obě dvě možnosti. Jedná se přibližně o 24 % z vyhodnocovaných škol (viz Graf č. 2.3). Je také třeba zmínit, že některé školy zatím Zprávy o plnění MPP okresním metodikům nepředávají, ani nevyužívají systém on-line výkaznictví, přestože z hlediska zákona tuto povinnost mají.³³

Tabulka č. 2.10: Celkový počet zapojených škol do vyhodnocení MPP ve školním roce 2015/2016

Okres	ZŠ	SŠ	Celkový počet škol v okrese
České Budějovice	11	12	88
Český Krumlov	29	5	38
Jindřichův Hradec	22	4	53
Písek	13	9	32
Prachatice	18	4	31
Strakonice	21	7	36
Tábor	29	11	55
Celkem	143	52	333

Graf č. 2.3: Celkový počet zapojených škol v on-line systému výkaznictví ve školním roce 2016/2017

Popis situace z hlediska PPRCH ve školách v Jihočeském kraji

Obecně se dá konstatovat, že kvalita specifické primární prevence rizikového chování se rok od roku neustále zlepšuje. Například školy všeobecnou specifickou primární prevencí rizikového chování (nebo lépe řečeno některá témata PPRCH) dokáží již čím dál více řešit svými vlastními silami. Důvodem je

³³ Viz. vyhláška 197/2016 Sb. Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 2. června 2016, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně příloha č.3 Standartní činnost školy – informační činnosti.

především spolupráce s okresními metodiky prevence a poměrně velká nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zajišťovaná jak z národní, tak z krajské úrovně (MŠMT, NÚV, NIDV, NNO, OPHČ atd.) Jedním z dalších možných vlivů může být i vzrůstající počet školních metodiků vzdělaných ve specializačním studiu pro ŠMP, a podpora vedení škol pro výkon této činnosti.

Jednotlivá témata jsou součástí školního vzdělávacího programu, řada škol má také snahu zavádět tzv. třídnické hodiny, kde se prioritně řeší vztahy ve třídě, klima třídy a celkově se cíleně pracuje na preventivních krocích, které přispívají k základnímu bezpečnému a pozitivnímu prostředí pro všechny žáky a pedagogické pracovníky. Školy realizují primární prevenci především v hodinách občanské výchovy, příp. výchovy ke zdraví obvykle tradiční formou přednášek a systematicky pojatých opakujících se programů dotýkajících se určitého typu rizikového chování. Aktivity jsou zajišťovány externími odborníky resp. externími poskytovateli programů specifické primární prevence. V Jihočeském kraji se jedná především o programy neziskových organizací, případně programy Policie ČR a Městské policie.

Pro většinu škol je však stále velmi důležitá možnost využívat nabídky služeb externích poskytovatelů programů specifické PPRCH, především pak těch na místní úrovni. Střední školy se spoléhají ve větší míře než základní školy na externí poskytovatele programů a také stále na ne úplně efektivní jednorázové aktivity (přednáškové akce a besedy).

Problém často představuje nedostatek financí na zajištění preventivních aktivit, případně naplněnost kapacity externích služeb poskytující programy PPRCH. Kromě programů všeobecné PPRCH se zvyšuje zájem škol o adaptační kurzy a využití pokročilejšího stupně preventivního působení v podobě selektivní prevence, kterou zajišťují především externí poskytovatele programů specifické PPRCH. Stejně tak je poptávána intervenční činnost, která je realizována především prostřednictvím okresních metodiků prevence. Poptávka však často převyšuje možnosti metodiků.

Mezi největší problémy na školách patří řešení poruch chování, hlavně v podobě agrese, záškoláctví, šikany a kyberšikany, zneužívání sociálních sítí a nastupující netolismus a kouření. Často jsou řešeny konfliktní vztahy v třídních kolektivech, které ve většině případů nemají klasické znaky šikanujícího chování, ale jde o zvýšenou absenci výchovné roviny, sociálních kompetencí a dodržování pravidel. Školy se učí k řešení některých z těchto témat, k nastavování funkčních pravidel a práci s těmito pravidly využívat také třídnické hodiny.

V rámci dalšího vzdělávání pro pedagogy je častá poptávka po tématech souvisejících s řešením agresivního chování a zvládnutím konfliktních situací ve třídě, bezpečného klimatu ve školském prostředí nebo problematiky sociálních sítí (kyberšikana) a IT technologií (nelátkové závislosti).

Nejčastějšími typy rizikového chování na školách:³⁴

- **Základní školy:**
- Agresivní formy chování včetně šikany a kyberšikany³⁵
- Záškoláctví
- Kouření (typické spíše pro 2. stupeň základního vzdělávání)
- Vandalismus
- Užívání návykových látek včetně alkoholu (typické spíše pro 2. stupeň základního vzdělávání)
- Krádeže

- **Střední školy:**
- Agresivní formy chování včetně šikany a kyberšikany
- Užívání návykových látek včetně alkoholu
- Kouření
- Záškoláctví
- Vandalismus
- Krádeže

³⁴ Údaje jsou výsledkem komparací a shrnutím údajů z výzkumného šetření ČŠI provedeného na všech školách v ČR v roce 2016, dále ze Závěrečných zpráv z plnění MPP za školní rok 2016/2017 a ze statistik škol Jihočeského kraje zanesených v systému on-line výkaznictví za školní rok 2016/2017.

³⁵ Pozn.: V současné době se odborná veřejnost přiklání k nahrazení pojmů šikana nebo kyberšikana jiným termínem. Jednou z možností může být „Opakované záměrné psychické i fyzické ubližování“, které lépe vystihuje podstatu problému a kterou je možné nalézt v aktuálním výkazu v on-line systému výkaznictví preventivních aktivit škol na školní rok 2017/2018.

Na koho se školy obracejí z hlediska metodické pomoci (sestupně):³⁶

Základní školy:

1. Pedagogicko-psychologická poradna – okresní metodici prevence
2. Kolegové v rámci školy
3. Externí poskytovatelé programů PPRCH (nestátní neziskové organizace)
4. Střediska výchovné péče

Střední školy:

1. Pedagogicko-psychologická poradna – okresní metodici prevence
2. Kolegové v rámci školy
3. Externí poskytovatelé programů PPRCH (nestátní neziskové organizace)
4. Krajský školský koordinátor PPRCH

Výkon funkce školního metodika prevence (dále jen ŠMP)

Z hlediska výkonu činnosti školního metodika prevence je situace nadále dosti problematická jak z pohledu legislativního ukotvení jeho role a s tím souvisejících pozitivních nároků pro výkon jeho role (finanční odměna, snížení přímé vyučovací činnosti), tak z pohledu vnitřního-tedy ze situací v běžné praxi. I když se situace rok od roku posouvá směrem k lepšímu, stále ještě není role ŠMP ve školách dostatečně akceptována a chápána. Především pak nutnost podpory vedení a nutnost spolupráce celého pedagogického sboru se školním metodikem v řešení problematického chování žáků. Školní metodik je koordinátor PPRCH na škole a jeho role není samospasitelná, bez spolupráce celého pedagogického týmu toho mnoho nedokáže. Navíc řada školních metodiků prevence je vedle povinností běžného učitele, často také i třídního učitele, zaneprázdněna dalšími činnostmi (např. administrativou), na preventivní činnost nemají vyhrazený náležitý počet hodin, a s tím se pak pojí jistá míra rezignace na tuto roli, případně i na další činnosti spojené s metodikem jako např. vyhledávat a psát projekty na preventivní činnost ve škole. Noví školní metodici často hledají svou roli ve škole, většinou není nikdo, kdo by jim dokázal z pozice vedení přesněji vysvětlit jejich místo a náplň práce. Ve školách (u vedení, v pedagogickém sboru) často ještě chybí větší vědomí toho, že primární prevence je součástí složky výchovy ve výchovně vzdělávacím procesu, a není možné se v řešení spoléhat pouze na jednu kompetentní osobu v podobě ŠMP, ale dívat se na preventivní působení jako na součást působení každého pedagoga ve škole. Pozitivním hlediskem na závěr může být, že školy, které pravidelně konzultují postupy a pracují individuálně se žáky při problémech všeho druhu, jsou na tomto poli o poznání schopnější a aktivnější.

Jako hlavní koordinátor prevence na škole má školní metodik za povinnost zpracovávat Minimální preventivní program školy. Ovšem i z výše uvedených důvodů se často jedná spíše o dokument, který není školou vnímán jako potřebný a účinný nástroj pro práci ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole, ale spíše jako nástroj pro kontrolu zvenčí.

Počet školních metodiků prevence a jejich provzdělanost:³⁷

V Jihočeských školách funguje 280 školních metodiků, což je přibližně 81% ze všech základních a středních škol v JČK. Z toho přibližně 45 % už má absolvováno specializační studium pro školní metodiky prevence a v současné době přibližně 5% ŠMP ho aktuálně studuje. Odhadem polovina školních metodiků pobírá za výkon své funkce specializační příplatek.

Spolupráce škol s rodiči v oblasti primární prevence

V oblasti spolupráce s rodiči se většině základních škol daří zapojovat rodiče do dění v rámci nespécifické prevence a volnočasových aktivit. O specificky zaměřené přednášky a besedy je ze strany rodičů všeobecně stále velmi malý zájem. Rodiče spíše upřednostňují individuální spolupráci, pakliže to situace vyžaduje. Obecně se dá říci, že zájem o spolupráci rodičů se školou je nejvyšší na prvním stupni ZŠ a postupně klesá. Nejnižší je pak na středním stupni vzdělávání, kde se komunikace a spolupráce s rodiči často omezuje pouze na oslovování rodičů prostřednictvím písemných sdělení či

³⁶ Zdroj ČŠI a výsledky dotazníkové šetření prováděného v českých školách ve školním roce 2015/2016 zaměřené na stav primární prevence ve školách. Dále viz. Tématická zpráva – Prevence řešení šikany a dalších projevů rizikového chování ve školách, <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Prevence-a-reseni-sikany-a-dalsic>

³⁷ Údaje vycházejí z vyhodnocení závěrečných zpráv z plnění MPP za školní rok 2015/2016 a ze statistik on-line systému výkaznictví a z výkazů škol OŠMT JČK.

předávání informací na třídních schůzkách. Často se stává, že spolupráce nastává až v případě již vzniklých problémů (jedním z fenoménů, které se v této souvislosti na školách poměrně často objevuje, je například tzv. pasivně agresivní rodič). Přesto se už na některých školách daří spolupracovat s rodiči a realizovat pro ně odborné přednášky, reagující již na konkrétní formy rizikového chování.

Je také vidět, že některé školy se snaží situaci ve vztahu s rodiči podchytit a změnit. Využívají k tomu např. podpory a zapojení do celorepublikového projektu společnosti EDUIn, o.p.s. „Rodiče vítání“ (v současné chvíli celkem 28 škol v JČK)³⁸ nebo využíváním a zapojením rodičů více do procesu spolupodílení se na fungování školy (např. waldorfské školy), popř. využívají Individuálního výchovného programu, který je de facto také příležitostí spolupráce mezi školou a zákonnými zástupci žáka v případě zjištěných problémů. Tento nástroj nabízí především prostor pro setkání, partnerskou komunikaci a uvědomění si, že řešený problém se dotýká všech zúčastněných (žák, škola, zákonný zástupce) a každý může nemalou měrou přispět k jeho odstranění. Podle výzkumného šetření ČŠI je však využívání tohoto nástroje zatím poměrně nedostatečné.³⁹

Okresní metodici prevence v Pedagogicko-psychologické poradně

Metodickou pomoc školám v JČK zajišťují okresní metodici prevence Pedagogicko-psychologické poradny České Budějovice. Jedná se o celkem 7 poboček sídlící v každém okrese JČK a celkem o 8 metodiků prevence při PPP (v každém okrese jeden okresní metodik prevence, pouze v okrese ČB jsou k dispozici dva metodici).

Podpora škol externími programy specifické primární prevence rizikového chování v Jihočeském kraji

Na území Jihočeského kraje působí široké spektrum organizací, které nabízejí programy specifické primární prevence. Jedná se ponejvíce o programy všeobecné a selektivní specifické primární prevence. Indikovaná specifická primární prevence je zatím poměrně málo rozvinutá.

Mimo tyto programy většina z místních poskytovatelů nabízí i akreditované vzdělávání pro školy, dotýkající se nebo přímo související s problematikou rizikového chování u dětí a mládeže.

Výčet místních poskytovatelů programů specifické primární prevence v JČK k 31. 12. 2017

Všeobecná prevence:

- Portus Prachatice, o.p.s.
- Do Světa, z.s.
- Metha, z.ú.
- PorCeTa, o.p.s.
- Theia – krizové centrum, o.p.s.
- Společně k bezpečí, z.s. *
- Hope 4 Kids, z.s. *

* Pozn. Sídlo společnosti Společně k bezpečí, z. s., je v Jihočeském kraji, ale činnost v rámci preventivních aktivit je směřována do jiných krajů. Společnost Hope4Kids, z.s. realizuje v Jihočeském kraji prostřednictvím svého vyškoleného regionálního lektora programy všeobecné prevence tzv. Etické dílny.

Selektivní prevence:

- Metha, z.ú.
- Portus Prachatice, o.p.s.

Indikovaná prevence:

- Porceta, o.p.s.

Kromě těchto certifikovaných programů jsou v Jihočeském kraji poskytovány i necertifikované programy dalších místních poskytovatelů programů primární prevence. Jednalo se především o Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia a Semafór, z. s. Na konci roku 2017 začíná v okrese Český

³⁸ Více o projektu na: <http://www.rodicevitani.cz/>

³⁹ Více na: http://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Tematick%C3%A9%20zpr%C3%A1vy/02-F_TZ-Vyuzivani-individualnich-vychovnych-programu-v-ZS-FINAL-9-5-2017_kor.pdf

Krumlov realizovat své programy všeobecné primární prevence společnost ICOS Český Krumlov, o.p.s. Spolek Do Světa, který má certifikované programy všeobecné prevence, začal realizovat programy selektivní prevence. V roce 2017 ukončila realizaci certifikovaných programů organizace Arkáda – sociálně psychologické centrum, z.ú. (okres Písek).

V dalších případech se povětšinou jedná o poskytovatele programů primární prevence z jiných krajů, popř. o jednorázové přednášky a besedy na témata spojená s jednotlivými typy rizikového chování. (velmi často např. přednášky a besedy Policie ČR nebo Městské policie).

KAPITOLA 4/ SWOT analýza

Ke zjištění současné situace v primární prevenci z pohledu zainteresovaných stran byla využita SWOT analýza. SWOT analýza popisuje skutečný stav, případná rizika, nastiňuje kroky nezbytné pro zlepšení slabých stránek a eliminaci hrozeb. SWOT analýza byla sestavena členy pracovní skupiny, která byla složena z pracovníků Krajského úřadu JČK, okresních metodiků v pedagogicko-psychologických poradnách, zástupců poskytovatelů služeb PPRCH a zástupců škol a školských zařízení a dalších odborníků.

S Silné stránky	W Slabé stránky
<p>Financování</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stabilní „budget“ financování • Funkční grantový program kraje na certifikované protidrogové programy primární prevence • Je zavedené státní i regionální financování PP • Ochota některých zřizovatelů ZŠ jednorázově financovat programy primární i selektivní • vznik nových, aktuální problémy reflektujících, projektů a programů zahrnujících oblast školské prevence <p>Koordinace a spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravidelná setkávání, zájem a většinová účast ŠMP na pololetních setkáních s MP z PPP • Spolupráce, koordinace a komunikace mezi metodiky z PPP, ŠMP a poskytovateli PPRCH • Je zavedený systém koordinace a přenosu informací PP (MŠMT, JČK, PPP, ŠMP) • Informování ředitelů • Návazná péče a spolupráce jednotlivých složek (Městská policie, Policie ČR, zdravotní instituce, speciální školství, SVP, výchovné ústavy, OSPOD, Krizová centra, PPP) 	<p>Financování</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dlouhodobé podfinancování a nestabilita v oblasti PP • Úzký záměr tématu grantové podpory (protidrogová prevence) • Nedostatek finančních prostředků na realizaci PP programů (zejména pro oblast prevence kriminality, která v současné době převyšuje potřebu drogových programů) • Nevůle samospráv některých obcí k podpoře problematiky primární prevence rizikového chování • Nesystematické přerozdělování finančních prostředků z centrálních zdrojů • Chybí zavedení víceletého financování odborných služeb PP • Poskytovatelé odborných služeb nemají jistotu ve financování jejich služby, což vede k potížím v plánování, udržení a v rozvoji služby a vytváření funkčních odborných týmů • Poskytování PP ve školách není systematické, je závislé podle skutečně získaných finančních prostředků na prevenci v daném regionu. • Školy nemají možnost nebo nechtějí platit systematické a dlouhodobé programy PP (většinou pouze jednorázové aktivity) • Chronický nedostatek finanční podpory školské prevence • Grantový systém, který neumožňuje podporu nespécifické primární prevence. • Grantový systém, který je zaměřen pouze na vybrané rizikové jevy, které jsou lehce definované (závislost, šikana) <p>Koordinace a spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chybí podpora a spolupráce na primární prevenci ze strany rodiny (často mají děti negativní vzory z rodin v oblasti tolerance k alkoholu, kouření, atd..) • Chybí konzultační kolegiální platforma • Odborníci, kteří spolupracují na vytváření strategií, koncepcí, standardů a certifikací PP jsou přetížení, dostatečně neohodnoceni • Nízká spolupráce OSPODU v některých městech se školskými zařízeními • Demotivace ve výkonu ŠMP, NNO

<ul style="list-style-type: none"> • Setkávání metodiků poraden s NNO v kraji • Je ochota odborníků podílet se na strategii PP – pracovní skupina • Ochota odborníků spolupracovat se školami, rozvíjet PP, vzdělávat veřejnost • Rychlý a přehledný systém předávání informací z krajské úrovně do škol • Možnost odborných konzultací s PPP • Metodické pokyny z MŠMT • Metodické vedení, předávání informací a přehledné řízení oblastním metodikem prevence při PPP • Setrvalá nabídka aktivní podpory z KÚ a velice rychlá odezva na jakýkoli relevantní dotaz • Stabilní kooperující tým okresních metodiků <p><u>Evaluace a informace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Existence certifikačního procesu primární prevence rizikového chování v resortu školství – systémovost, kontrola kvality, zaručení odbornosti a jeho rozšíření pro všechny žadatele o dotaci na MŠMT, potažmo kraje – větší možnost kontroly kvality všech programů PP, včetně PK • Je zavedené zveřejňování informací přes web prevence-info pro odbornou veřejnost • Je zavedená terminologie a specifikace PP na všeobecnou, selektivní a indikovanou • Je zavedená evaluace PP • Strat fungování on-line systému výkaznictví <p><u>Vzdělávání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pořádání odborných konferencí (mezinárodní i regionální) • Ochota ŠMP vzdělávat se • Možnosti vzájemných stáží • DVPP realizované NIDV, NÚV v oblasti prevence a inkluze • Možnost průběžného vzdělávání pro šmp <p><u>Legislativa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Existence a opora v legislativě PPRCH, (návykové látky a ostatní RCH), metodická doporučení MŠMT <p><u>Stav a dostupnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stabilní zájem škol o PP • Existence kvalitních, systematických a dlouhodobých programů PP • Jsou dostupné odborné služby poskytující PP a dostupné NNO, které se zabývají PP 	<ul style="list-style-type: none"> • Vnímání nekoncepčního vedení primární prevence ze strany MŠMT • Ne všechny školy předávají MP zprávu o plnění MPP • Často nedostatečná součinnost škol při realizaci záměrů PP – komunikační šum mezi vedením školy a pedagogickým sborem <p><u>Evaluace a informace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Potíže se zjišťováním efektivity programů primární prevence rizikového chování, • Veřejnost nemá informace o systematické a obtížné práci odborníků poskytujících PP • Systém certifikací je zpochybňován. Certifikace programů nic neznamená – prevence se může poskytovat i bez záruky kvality, bez certifikace. • Evaluace je vyžadována pouze u certifikovaných programů, • Nedostatečná kontrola necertifikovaných programů ve školách • Formalismus při zpracování MPP a ZZ u některých škol • Někdy složitá, nepřesná nebo obtížně zjiřitelná evaluace <p><u>Vzdělávání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Chybí systémový tlak na vzdělávání (profesionalizaci) pracovníků PP mimo neziskovou sféru (škola, státní sféra) • Téměř úplná absence kvalitních vzdělávacích aktivit zacílených na celé pedagogické teamy <p><u>Legislativa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nesnížení přímé vyučovací povinnosti pro šmp a přetíženost šmp – nejsou schopni dobře plnit svou roli • Nízké finanční ohodnocení šmp • Chybějící vymezení činnosti školních poradenských pracovišť v rámci PP a při výskytu RCH • Zákony se nedodržují. Veřejnost a normy - postoje veřejnosti k užívání NL a k prevenci RCH – posun ve společnosti ke glorifikaci a k toleranci k trestnému jednání (užívat marihuanu je normální, kouří i prezident, pití alkoholu v TV pořadech a filmech je běžné...) • Legislativní rámce nezajišťující pedagogům dostatečnou ochranu <p><u>Stav a dostupnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Chybí rozmanitá síť NNO (nedostatek odborných pracovníků a NNO v oblasti práce s třídním kolektivem) • Chybí zmapování pokrytí PP v jednotlivých okresech a školách – kde kdo zabezpečuje PP • Stabilní síť návazných služeb, které jsou dosažitelné (systém) – nevíme kde kdo působí
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Přetíženost ŠMP, kteří nemají dostatečný prostor ve svém pracovním úvazku pro výkon jejich pozice • Na školách není vždy ochota (ze strany vedení i pedagogů) vytvářet prostor pro komplexní PP, navíc není dostatečná erudovaná práce s třídním kol. • Neefektivní programy primární prevence některých poskytovatelů – např. formou besedy, přednášky • Činnost MP nepokryje četnost požadavků školských zařízení na práci s třídními kolektivy – primární prevenci, řešení RCH, konzultace k RCH • Často nedostatečná součinnost škol při realizaci záměrů PP • Nedostatečná a podceňovaná pozice ŠMP • Přetrvávající tendence stále ještě značného počtu škol bagatelizovat potřebu pravidelných činností, zabezpečujících nastavování pozitivního klima na školách • Dlouhé čekací doby na vyšetření v PPP • Zhoršující se klima v třídních kolektivech • přehnaná byrokracie
O Příležitosti	T Hrozby
<p>Finance</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zavedení víceletého financování odborných služeb (lze navázat na průkaz odbornosti certifikací PP). Dát jistotu odborným službám, aby se mohly rozvíjet. • Pomoc dlouhodobým systematickým programům se zveřejněním, s reklamou, marketingem (např. dotovat i náklady na prezentaci organizace, která z dotací nyní není možná) • Zvýšení finančního zajištění primární prevence na školských zařízení • Stabilizace a zvýšení finančního zajištění NNO • Spolupodílení OŠMT na PPRCH • Podpora začleňování supervize, mentoringu do škol <p>Koordinace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pořádání kulatých stolů • Zvýšení informovanosti ředitelů škol a školských zařízení o potřebě realizace PP v souladu se zákonem nařízenými náležitostmi a současně nutnosti podpory dalšího vzdělávání ped. pracovníků v této oblasti • Započítání dlouhodobé spolupráce s ped. Fakultami na přípravě budoucích pedagogů, • podpora třídního učitele pro práci s třídou 	<p>Finance</p> <ul style="list-style-type: none"> • Další snižování finančních prostředků poskytovatelům primární prevence (MŠMT, JČK) – ohrožení existence služeb a rozsahu prevence ve školách, • Odliv a ztráta motivace odborníků z oblasti PP • Roční financování (personální a jiná nestabilita) • Upřednostňování určitých typů prevence RCH s ohledem na grantové programy bez ohledu na aktuální potřeby krajů • Ztráta motivace odborných služeb poskytovat PP ve školách za nízké finanční ohodnocení a nepodporu donátorů a veřejnosti • Ztráta motivace šmp • Nepochopení smyslu PPRCH ze strany vedení kraje a snižování prostředků na úkor hmatatelnějších a líbivějších aktivit či jednostrannému vnímání priorit (např. finance do výstavby infrastruktury atd.) • Školy nebudou považovat prevence za pevnou a v dnešní době nezbytnou součást výchovně vzdělávacího procesu ve škole a prevenci budou realizovat jenom v případě, že jim na ni dá někdo finance. <p>Koordinace</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neodborné vstupy pracovníků do oblasti primární prevence • Přílišná byrokracie na úkor potřeby primární prevence • Nedostatečná metodická podpora učitelských sborů

<ul style="list-style-type: none"> • Vést jednání na krajské a regionální úrovni s donátory o důležitosti PP • Pokračovat v setkávání s odborníky • Zvýšený zájem rodičů o tematiku primární prevence – práce s třídním kolektivem • Zapojení do vznikající odborné společnosti OSPRCH, za účelem sdílení dobré praxe, • Zavedení jednotné terminologie, zásad a postupů práce, možnost ovlivňování trendu a směřování PP s ohledem na potřeby cílové skupiny • Vznikající odborné semináře pro oblastní metodiky pořádané NÚV • Větší provázanost při zavádění dobré praxe do škol v posloupnosti NÚV – oblastní metodik – ŠMP, včetně vzestupného kladení požadavků. • Lepší spolupráce s obcemi v otázce podpory PPRCH • Zefektivnit komunikaci a předávání informací mezi krajským koordinátorem a okresními metodiky prevence • Přehledně umístit vždy aktuální a jedním klikem dosažitelné legislativní dokumenty: vyhlášky, zákony, metodiky pro prevenci na školách (na webu MŠMT je to nepřehledné a obtížně dohledatelné). <p><u>Evaluace a informace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizace efektivní kontroly kvality programů PPRCH • Zvýšení informovanosti a potřebnosti prevence – na všech úrovních včetně veřejnosti • Využívat média k propagaci PPRCH na veřejnosti • Zveřejňovat práci odborných služeb, jejich důležitost • Nezpochybňovat prokázání odbornosti certifikací, pokud je stále vyžadována k dotacím <p><u>Vzdělávání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků a podpora vzdělávání v oblasti práce s celou třídou jako skupinou • Vznikající odborné semináře pro oblastní metodiky pořádané NÚV • Větší pochopení smyslu supervize a mentoringu ze strany vedení škol • Pořádání DVPP zaměřených na pedagogický sbor a vedení zaměřené na měkké dovednosti <p><u>Legislativa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora práce ŠMP sníženou povinností přímé výuky a navýšení hodin činnosti v PP <p><u>Stav a dostupnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Množství nepokrytých škol • Umožnit vznik a rozvoj nových NNO pro nové oblasti RCH, viz nová metodická doporučení • Zlepšení spolupráce rodiny a školy 	<p><u>Evaluace a informace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vstup do škol necertifikovaným organizacím • Může převládat neefektivní primární prevence – frontální besedy, přednášky <p><u>Vzdělávání</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nemotivovaný učitel k dalšímu vzdělávání • Současně nastavená nefunkčnost inkluzivního vzdělávání • Zavádění nesmyslných požadavků na kvalifikaci oblastních metodiků, zohledňující pouze formální vzdělání, kdy je přehlížen aspekt kompetencí, vycházejících z osobnostního nastavení, zkušeností a motivace • Chybějící supervizní programy ve školách <p><u>Legislativa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozice školního metodika - chybějící úprava učitelského úvazku u ŠMP, zabraňující smysluplné činnosti v rámci školy (nevědná pozice, pod tlakem) • Legislativa, které nereaguje na situaci v terénu, příliš teoretická, nevycházející z potřeb terénu <p><u>Stav a dostupnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Společenská tolerance rizikových forem chování, negativní jevy se stanou normou pro děti
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Vyšší zapojení odborných pracovníků do praxe škol – školní psycholog, speciální pedagog, aj. • Zapojení celého sboru do programů PP • Supervize • Umožnění šmp vykonávat svou funkci v plném rozsahu • Umožnit dlouhodobou práci s celými třídními kolektivy • Zvýšit povědomí o školské prevenci 	<ul style="list-style-type: none"> • Množství nepokrytých škol – zájem je vyšší než dostupnost • Ztráta motivace šmp • Únava a vyčerpání z důvodu nadměrného zatěžování mimo vlastní výuku • Dostupnost odborných poradenských služeb • Odchod kvalitních erudovaných pracovníků ze sféry školství
--	---

Schéma SWOT analýzy:

S – strength – silná stránka, označuje pozitiva, úspěchy, přednosti, to co se aktuálně v kraji v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže daří.

W – weakness – slabá stránka, zaznamenává současné rezervy, slabiny, to co se aktuálně v kraji v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže příliš nedaří.

O – oportunity – příležitosti, popisuje to, co by v budoucnosti mohlo přinést zlepšení situace, čeho je možné v kraji v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže využít.

T – threat – hrozby, mapuje nebezpečí, která by mohla v budoucnu přinést zhoršení situace či vážné ohrožení v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže.

KAPITOLA 5/ Vlastní strategická část

Informace o plnění těchto cílů a priorit budou dostupné každoročně v materiálu Závěrečná zpráva o plnění Koncepce oddělení prevence a humanitních činností 2018-2020 na příslušný.

Cíle a priority krajské strategie na období 2018 – 2020

Krajská strategie PPRCH na období vychází ve stanovování cílů a priorit především z Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018 a také ze zpracování SWOT analýz a monitorování rizikového chování u dětí a mládeže v Jihočeském kraji.

Obecný cíl:

Výchova k předcházení, minimalizaci či oddálení rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací jako standardní součást výchovně vzdělávacího procesu v prostředí českých škol zabezpečovaná kvalifikovanými a kompetentními osobami a institucemi.⁴⁰

Hlavní cíl:

Minimalizace vzniku, snížení popř. stabilizace míry rizikového chování u dětí a mládeže v Jihočeském kraji prostřednictvím efektivního systému prevence, fungujícího na základě komplexního působení všech na sebe vzájemně navazujících subjektů.

Specifické cíle:

Zde stanovené cíle reflektují cíle na národní úrovni a potřeby vztahující se k situaci v Jihočeském kraji.

- **Finančně podporovat oblast specifické primární prevence**, udržet stabilní dotační systém jak na národní, tak krajské úrovni, ideálně směřovat od udržování k jeho dalšímu rozvoji;
- **Podporovat zvyšování odborné úrovně** všech zainteresovaných osob a institucí v primární prevenci;
- **Zajistit efektivní koordinaci** aktivit a subjektů zapojených do preventivních aktivit v kraji a udržet stabilní spolupráci mezi nimi;
- **Účinně reagovat na nové nebo eskalující formy rizikového chování** a potřeby „terénu“;
- **Hledat a rozvíjet další možnosti podpory a spolupráce** v oblasti primární prevence mezi jednotlivými institucemi a územně samosprávnými celky v kraji;
- **Evaluovat a monitorovat** výskyt rizikového chování v Jihočeském kraji;
- **Intenzivněji spolupracovat s ostatními kraji a institucemi na národní úrovni** především v oblasti legislativní, finanční, koordinační a v oblasti vzdělávání;
- **Efektivněji informovat veřejnost a zákonné zástupce** o problematice rizikového chování a smyslu primární prevence rizikového chování.

Vymezené oblasti a priority

1/ Oblast podpory přímé práce s primární cílovou skupinou

Priorita 1.1 Podpora, rozvoj programů a odborně způsobilých služeb zajišťujících specifickou primární prevenci rizikového chování ve školství.

Opatření:

1.1.1 Finanční podpora odborných certifikovaných programů primární prevence a finanční podpora škol pro zajištění odborných certifikovaných programů primární prevence.

1.1.2 Koordinační podpora služeb (spolupráce s obcemi, komunikace s centrálními orgány, podpora u dalších subjektů).

⁴⁰ Zdroj: Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018, <http://www.msmt.cz/file/28077>

Priorita 1.2 Evaluace výkonnosti a dostupnosti služeb v Jihočeském kraji. Průběžná identifikace případných nových potřeb v oblasti specifické primární prevence.

Opatření:

1.2.1 Průběžné zjišťování dostupnosti služeb v oblasti specifické primární prevence.

1.2.2 Na základě ověřených informací a vyhodnocení situace v jednotlivých regionech iniciace pokrytí identifikovaných potřeb (rozšíření stávající nabídky služeb popř. iniciace vzniku nových služeb).

Finanční náročnost realizace těchto priorit pro Jihočeský kraj:

Současnost: Celkem 1,8 mil. Kč (1,5 mil. Kč DP – Podpora protidrogové politiky v Jihočeském kraji; 300 tis. Kč DP – Podpora prevence kriminality v Jihočeském kraji).

Plánováno: Do roku 2020 navýšit částku na podporu primární prevence na 2,2 mil. Kč (1,7 mil. Kč DP – Podpora protidrogové politiky v Jihočeském kraji; 500 tis. Kč DP – Podpora prevence kriminality v Jihočeském kraji)

- Opatření 1.1.1 a 1.2.2 – podrobněji viz Oblast financování;
- Opatření 1.1.2 a 1.2.1 – v rámci běžného rozpočtu kraje – výdaje na činnost Krajského školského koordinátora prevence rizikového chování a běžné provozní výdaje krajského úřadu Jihočeského kraje.

Přínosy realizace opatření v této oblasti:

- Snížení, minimalizace projevů rizikového chování ve školách nebo stabilizace situace; snížení poptávky po návykových látkách mezi nejmladší generací

2/ Oblast koordinace na úrovni kraje

Priorita 2.1 Udržení a optimalizace stávajícího systému koordinace, spolupráce a metodického vedení primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v Jihočeském kraji.

Opatření:

2.1.1 Metodické a koordinační setkávání s okresními metodiky prevence při PPP, externími poskytovateli programů specifické primární prevence. Udržení, inovace a optimalizace stávajícího systému koordinace a spolupráce v Jihočeském kraji.

2.1.2 Udržet a rozvíjet systém spolupráce a předávání informací mezi poskytovateli programů PPRCH a okresními metodiky prevence při PPP.

2.1.3 Podpora výkonu role okresních metodiků/metodiček prevence při PPP jako jednoho z klíčových článků ve vertikální úrovni koordinace PPRCH – především pak v úrovni vzdělávání a jeho koordinace a metodickém vedení.

2.1.4 Podpora výkonu role školního metodika / metodičky prevence jako stěžejního článku pro funkční nastavení systému fungování primárně preventivních aktivit pro žáky a studenty ve škole.

2.1.5 Iniciace jednání o možné spolupráci s Jihočeskou univerzitou a jejími fakultami zabývajícími se vzděláváním budoucích pedagogů.

Priorita 2.2 Zlepšení a vytvoření funkčního systému spolupráce se samosprávami obcí a dalšími subjekty, jejichž zaměření činnosti úzce nebo širěji souvisí s problematikou rizikového chování a tématikou primární prevence především ve školním prostředí.

Opatření:

2.2.1 Navázat intenzivnější spolupráci, koordinaci a komunikaci s obcemi, zprostředkovat prohloubení spolupráce mezi obcemi, školami a poskytovateli preventivních programů v problematice primární prevence rizikového chování.

2.2.2 Prohloubení spolupráce a koordinace mezi OSOV (krajským školským koordinátorem PPRCH) a OŠMT.

Finanční náročnost realizace těchto priorit pro Jihočeský kraj:

- Výdaje na činnost Krajského školského koordinátora prevence rizikového chování a běžné provozní výdaje krajského úřadu Jihočeského kraje.

Přínosy realizace opatření v této oblasti:

- Efektivnější koordinace aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování na krajské a místní úrovni;
- Zvýšení odborné úrovně a informovanosti na krajské a místní úrovni;

- Zapojení všech relevantních aktérů do odborného dialogu ohledně realistické podoby systému primární prevence ve školách v Jihočeském kraji.

3/ Oblast spolupráce s centrálními institucemi

Priorita 3.1 Udržení a optimalizace stávajícího systému spolupráce se státními orgány a institucemi podílející se a participující na fungování a vytváření systému PPRCH v ČR.

Opatření:

2.3.1 *Posílení přenosu informací z krajské úrovně směrem k úrovni celostátní (MŠMT, NÚV a další subjekty), zapojení kraje do pracovních orgánů na celostátní úrovni.*

Priorita 3.2 Aktivní spolupráce s národní úrovní na plnění Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018 a období následující.

Opatření:

3.2.1 *Spolupráce na plnění specifických cílů a jednotlivých vybraných aktivit Národní strategie.*

Priorita 3.3 Spolupráce na zavádění systémových opatření v primární prevenci rizikového chování.

Opatření:

3.3.1 *Zahájení jednání o integraci systémových opatření (typu 4- úroňový model vzdělávání, osobnostní výchova, systému vzdělávání pro třídní učitele v oblasti prevence a vymezení jejich role v prevenci, atd.) do vzdělávacího systému budoucích i současných pedagogických pracovníků.*

Finanční náročnost realizace těchto priorit pro Jihočeský kraj:

- Výdaje na činnost Krajského školského koordinátora prevence rizikového chování a běžné provozní výdaje krajského úřadu Jihočeského kraje.

Přínosy realizace opatření v této oblasti:

- Koordinace primárně preventivních aktivit realizovaných v jihočeském kraji s úrovní národní;
- Reálná možnost ovlivňovat systémovou podobu PPRCH na úrovni financování, koordinace, systémového nastavení a systémových změn) z regionální úrovně směrem k národní úrovni;
- Zlepšení kvality poskytované primární prevence a zajištění vyšší odborné úrovně pedagogických pracovníků (Opatření 3.3.1);
- Prezentace Jihočeského kraje jako spolehlivého a odborného partnera pro národní úroveň.

4/ Oblast vzdělávání

Priorita: 4.1 Zvyšování odborné úrovně pracovníků v oblasti primární prevence a úzce souvisejících témat s touto oblastí (práce se třídou, komunikace a spolupráce v pedagogickém sboru, vytváření bezpečného a pozitivního klimatu ve školách atd.).

Opatření:

4.1.1 *Realizace krajské konference zaměřené na oblast primární prevence a s ním souvisejících témat.*

4.1.2 *Zajištění odborných vzdělávacích seminářů pro pracovníky v oblasti rizikového chování a s ním souvisejících témat.*

4.1.3 *Podpora a obhajoba programů řešící zlepšování klimatu ve školách (např. třídnické hodiny, systémové vzdělávání celých pedagogických sborů atd.), podpora a obhajoba smyslu zavádění nových nástrojů podpory do škol přispívajících k udržení nebo zlepšení klimatu ve školách (např. supervize).*

Finanční náročnost realizace těchto priorit pro Jihočeský kraj:

Plánováno: každoročně

- Opatření 4.1.1. – náklady na realizaci dvoudenní konference;
2018 – 50 000 Kč (financováno z rozpočtu Jihočeského kraje, a prostřednictvím případného finančního partnera konference)
2019 – 50 000 Kč (financováno z rozpočtu Jihočeského kraje, a prostřednictvím případného finančního partnera konference)

2020 – 50 000 Kč (financováno z rozpočtu Jihočeského kraje, a prostřednictvím případného finančního partnera konference)

Opatření 4.1.2 – náklady na realizaci vzdělávacích seminářů pro pracovníky v oblasti PPRCH;

2018 – 30 000 Kč (financováno z rozpočtu Jihočeského kraje)

2019 – 30 000 Kč (financováno z rozpočtu Jihočeského kraje)

2020 – 30 000 Kč (financováno z rozpočtu Jihočeského kraje)

- Opatření 4.1.3 Výdaje na činnost Krajského školského koordinátora prevence rizikového chování a běžné provozní výdaje krajského úřadu Jihočeského kraje.

Přínosy realizace opatření v této oblasti:

- Zvýšení odborné úrovně jednotlivých pedagogických pracovníků má dopad na efektivnější a kvalitnější řešení projevů rizikového chování ve školství, též přispívá k efektivnějšímu předcházení vzniku některé z forem rizikového chování;
- Předávání odborných znalostí a zkušeností pedagogických pracovníků mezi sebou – vytvoření neformální platformy vedoucí k podpoře pedagogických pracovníků, zvýšení jejich sebedůvěry a v důsledku ke zlepšování úrovně primárně preventivních aktivit na školách.

5/ Oblast informace, výzkum, hodnocení

Priorita 5.1 Informování odborné i laické veřejnosti a dalších subjektů o realizaci primárně preventivních aktivit Jihočeského kraje.

Opatření:

5.1.1 Pravidelné zveřejňování informací o realizaci primárně preventivních aktivitách v Jihočeském kraji směrem k odborné i laické veřejnosti.

Priorita 5.2 Aktivní spolupráce s obcemi na zvyšování informovanosti samospráv, veřejnosti a dalších subjektů o realizaci primárně preventivních aktivit.

Opatření:

5.2.1 Zajištění informovanosti samospráv (a jejich prostřednictvím také obyvatel obcí) o aktuálních a konkrétních otázkách realizace specifické primární prevence rizikového chování.

Priorita 5.3 Udržet a zefektivnit stávající systém sběru dat o situaci v oblasti PPRCH.

Opatření:

5.3.1 Zpracování a publikace Výroční zprávy o realizaci specifické primární prevence Jihočeského kraje a Závěrečné zprávy o plnění Strategie PPRCH v Jihočeském kraji vždy na příslušný rok.

5.3.2. Ve spolupráci se členy pracovní skupiny PPRCH JČK zmapovat pokrytí škol programy specifické prevence v JČK a jeho regionech.

5.3.3 Postupně implementovat do jihočeských škol celorepublikový systém výkaznictví PPRCH tzv. on-line systém výkaznictví.

Priorita 5.4 Efektivněji evaluovat nabídku programů primární prevence ve školách.

Opatření:

5.4.1 Více se zaměřit se na zjišťování odborné kvality necertifikovaných programů primární prevence.

Finanční náročnost realizace těchto priorit pro Jihočeský kraj:

- Výdaje na činnost Krajského školského koordinátora prevence rizikového chování a běžné provozní výdaje krajského úřadu Jihočeského kraje.

Přínosy realizace opatření v této oblasti:

- Zajištění objektivních informací o skutečném stavu výskytu různých forem rizikového chování ve školách a o stavu pokrytí škol primárně preventivními aktivitami na území Jihočeského kraje umožní lépe koordinovat celý systém primární prevence v Jihočeském kraji;
- Zvýší se povědomí mezi laickou i odbornou veřejností o problematice rizikového chování ve školství;
- Zlepší se úroveň systému prevence a spolupráce;

- Poskytne samosprávám obcí a jejich úřadům věrohodné a odborné informace o stavu této problematiky na jejich území; umožní školám či službám se úspěšněji ucházet o podporu pro tuto oblast ze strany obcí.

6/ Oblast financování

Priorita 6.1 Zajištění spolufinancování specifické primární prevence rizikového chování z rozpočtu Jihočeského kraje.

Opatření:

6.1.1 Udržení spoluúčasti kraje na rozpočtu služeb zajišťující v Jihočeském kraji nabídku programů PPRCH pro školy a školská zařízení.

6.1.2. Zachování stávajících mechanismů finanční podpory – dotační programy kraje a iniciace navyšování finančních prostředků do těchto dotačních programů (která je nezbytná pro dlouhodobou udržitelnost a stabilitu systému primární prevence rizikového chování v Jihočeském kraji).

6.1.3 Zmapovat reálnou možnost víceletého financování v oblasti podpory externích programů specifické primární prevence rizikového chování, jako nástroje větší stability nabízených odborných služeb a prevenci odlivu odborníků z této oblasti.

6.1.4 Spolupráce s MŠMT na zajištění finančních mechanismů podpory – dotační programy MŠMT ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování.

Priorita 6.2 Iniciace a hledání možností spolufinancování specifické primární prevence rizikového chování z dalších zdrojů.

Opatření:

6.2.1 Spolufinancování oblasti specifické primární prevence a s ní souvisejícími tématy a oblastmi z rozpočtu OŠMT.

6.2.2 Iniciace většího podílu spolufinancování oblasti specifické primární prevence a s ní souvisejícími tématy a oblastmi z rozpočtu místních samospráv.

6.2.3 Iniciace a aktivní vyhledávání dalších možností financování z jiných zdrojů.

Finanční náročnost realizace těchto priorit pro Jihočeský kraj: *

Opatření 6.1.1 a 6.1.2

Oblast primární prevence 2018 (Op. 1.1.1.)	1,8 mil. Kč
Oblast primární prevence 2019 (Op. 1.1.1.)	2,2 mil. Kč
Oblast primární prevence 2020 (Op. 1.1.1.)	2,2 mil. Kč

Pozn.: (V roce 2017 byl k již stabilnímu Dotačnímu programu Podpora a rozvoj protidrogové politiky Jihočeského kraje, kam mohou žádat externí poskytovatelé certifikovaných programů PPRCH, schválen nový dotační program Podpora prevence kriminality v Jihočeském kraji, kam mohou do Opatření č. 2 „Podpora prevence kriminality ve školství“ žádat školy na zajištění potřebných preventivních certifikovaných programů PP a akreditovaných programů v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Výše alokované částky do tohoto Opatření je 300 tisíc Kč. Celková částka směřující na zajištění primární prevence je tedy od roku 2017 o 300 tisíc vyšší – tedy celkově 1,8 mil. Kč)

* Jedná se spíše o kvalifikovaný odhad výše prostředků na základě zkušeností z uplynulých období. Tuto výši finančních prostředků nelze chápat jako neměnnou (tedy ani jako minimum, ani jako maximum). Vždy bude záležet na aktuálních možnostech Jihočeského kraje a vůli jeho politické reprezentace. Obdobně to platí pro úroveň celostátní (Finanční prostředky Jihočeského kraje tvoří dlouhodobě cca 40 - 50 % rozpočtů jednotlivých služeb, tedy bez spojení s prostředky z jiných zdrojů nemohou zajistit ani minimální provoz služeb. Totéž ale platí i obráceně, bez tohoto významného podílu kraje na spolufinancování služeb by naprostá většina z nich bez adekvátní náhrady nebyla schopna poskytovat služby – už jen vzhledem k požadované spoluúčasti ke státním dotacím.). Vzhledem k charakteru financování specifické primární prevence rizikového chování na národní úrovni v ČR nelze ani vyčíslit konkrétní výši prostředků pro jednotlivé služby – i nadále předpokládáme, že Jihočeský kraj bude vybalancovávat případné výkyvy ve financování na národní úrovni s ohledem na udržení celé sítě služeb zabezpečující na místní úrovni programy primární prevence rizikového chování ve školství.

Opatření 6.1.3: Dle aktuálních, nově zjištěných potřeb a finančních možností kraje
Opatření 6.1.4, 6.1.5.; Priorita 6.2: Výdaje na činnost PK a běžné provozní výdaje krajského úřadu

Přínosy realizace opatření v této oblasti:

- Zajištění realizace efektivních, systematických programů primární prevence a kvalitních akreditovaných vzdělávacích programů pro pedagogy v oblasti primární prevence naplňující cíle této strategie a dalších souvisejících dokumentů
- V konečném důsledku snížení, minimalizace projevů rizikového chování ve školách a stabilizace situace v jednotlivých školách na území Jihočeského kraje

1/ Oblast podpory přímé práce s primární cílovou skupinou	
Priorita 1.1	Podpora, rozvoj programů a odborně způsobilých služeb zajišťujících specifickou primární prevenci rizikového chování ve školství.
Indikátory	Počet podpořených poskytovatelů programů PPRCH a počet realizovaných aktivit Statistické údaje (např. počet realizovaných programů PPRCH v JČK, počet žáků a studentů, kteří prošli preventivními programy během každého roku, počet základních a středních škol využívající nabízené a podporované certifikované programy atd.) Výše finančních prostředků kraje směřující do PPRCH
Strategie/postup	Koordinace aktivit v této oblasti, spolupráce se samosprávou, školami, poskytovateli metodického vedení škol v oblasti PPRCH, externími poskytovateli programů PPRCH. Vyčlenění finančních prostředků z rozpočtu Jihočeského kraje na realizaci této priority.
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH ve spolupráci s krajským protidrogovým koordinátorem, krajskou manažerkou prevence.
Opatření 1.1.1	Finanční podpora odborných certifikovaných programů primární prevence a finanční podpora škol pro zajištění odborných certifikovaných programů primární prevence
Postup	Každoročně v průběhu trvání Strategie budou na podzim vyhlášeny oba dva dotační programy vztahující se k zajištění specifické primární prevence: Dotační program na podporu protidrogové politiky Jihočeského kraje obsahující Opatření č.1 „Podpora specifické primární protidrogové prevence“ a Dotační program na podporu prevence kriminality v Jihočeském kraji obsahující Opatření č.2 „Podpora prevence kriminality ve školství“
Termín	Každoročně v průběhu realizace „Strategie“
Výsledky/výstupy	Počet podpořených programů PPRCH. Výše finančních prostředků na podporu Opatření v dotačních programech „Podpora a rozvoj protidrogové politiky v Jihočeském kraji“ a „Podpora prevence kriminality v Jihočeském kraji“ z rozpočtu JČK. / Systematická a dlouhodobě předvídatelná podpora služeb specifické PPRCH Stabilizace případně snížení projevů rizikového chování.
Opatření 1.1.2	Koordinační podpora služeb (spolupráce s obcemi, komunikace s centrálními orgány, podpora u dalších subjektů).
Postup	Aktivní spolupráce s obcemi a metodická podpora obcím (viz. Opatření 2.2.1), aktivní spolupráce s MŠMT a NÚV, případně dalšími subjekty na národní úrovni z hlediska obhajoby a potřebnosti zajištění služeb PPRCH ve školství. Pravidelná komunikace, konzultace, připomínkování a předávání informací ve směru kraj – národní úroveň. Účast v pracovní skupině podílející se na nastavování nové Národní strategie primární prevence rizikového chování.
Termín	Průběžně v průběhu trvání „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Počet uskutečněných jednání, schůzek, konzultací k problematice PPRCH a jejího financování / Stabilní postavení poskytovatelů služeb. Stabilně zajištěná kvalitní specifická PPRCH na školách.
Priorita 1.2	Evaluace výkonnosti a dostupnosti služeb v Jihočeském kraji. Průběžná identifikace případných nových potřeb v oblasti specifické primární prevence.
Indikátory	Statistické údaje (Zpráva o plnění MPP, on-line systém výkaznictví a další) Provedená jednání – počty, návrhy, řešení Statistické údaje (Zpráva o plnění MPP, on-line systém výkaznictví a další) Sledování výskytu RCH ve školách pravidelně, každoročně sbírat statistické údaje ze škol
Strategie/postup	Sledování výkonnosti služeb a evaluace za určité období a porovnání s předcházejícím obdobím. Aktivní spolupráce s obcemi, školami a poskytovateli služeb.
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH ve spolupráci s krajským protidrogovým koordinátorem).
Opatření 1.2.1	Průběžné zjišťování dostupnosti služeb v oblasti specifické primární prevence.
Postup	Každoroční mapování situace v JČK a jeho jednotlivých regionech a její aktualizace z hlediska dostupnosti služeb a momentálního stavu, využívání informací z terénu (okresní metodici prevence, poskytovatelé programů PPRCH, školy)
Termín	Každoročně v průběhu realizace „Strategie“

Výsledky/ výstupy	Zmapování dostupnosti a potřebnosti služeb/programů PPRCH v kraji, porovnání potřeb regionů s možnostmi poskytovatelů programů PPRCH / Efektivnější pokrytí Jihočeského kraje odborně způsobilými službami (programy) PPRCH, zmapování a stanovení minimální sítě poskytovatelů PPRCH.
Opatření 1.2.2	Na základě ověřených informací a vyhodnocení situace v jednotlivých regionech iniciace pokrytí identifikovaných potřeb (rozšíření stávající nabídky služeb popř. iniciace vzniku nových služeb).
Postup	Na základě zjištěné situace iniciace navyšování finančních prostředků do příslušných dotačních programů JČK, komunikace s obcemi na potřebě spolupodílení se na finančním zajištění potřebných služeb v příslušných regionech. Iniciace jednání na úrovni kraje a obcí.
Termín	Průběžně v průběhu trvání „Strategie“.
Výsledky/ výstupy	Vznik a podpora nových odborně způsobilých služeb, případně rozšíření kapacity stávajících služeb. / Zlepšení pokrytí území Jihočeského kraje externími programy PPRCH, zlepšení dostupnosti služeb pro primární cílovou skupinu.

2/ Oblast koordinace na úrovni kraje	
Priorita 2.1	Udržení a optimalizace stávajícího systému koordinace, spolupráce a metodického vedení primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v Jihočeském kraji.
Indikátory	Počet setkání pracovní skupiny primární prevence (3-4x za rok) Účast na jednání pracovní skupiny Zápisy ze setkání pracovních skupin Vzájemné poskytování a předávání informací o realizovaných programech PPRCH na území Jihočeského kraje Pravidelné předávání a poskytování informací do škol Počet setkání s okresními metodiky prevence PPP (min. 2x za rok)
Strategie/ postup	Pokračování v dosavadní praxi, implementace nových nápadů vzešlých z pravidelných schůzek pracovní skupiny PPRCH, posilování spolupráce s centrálními i orgány a dalšími institucemi na krajské i národní úrovni, průběžné plnění úkolů vzešlých s jednání pracovní skupiny.
Gestor	OSO (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci s pracovní skupinou PPRCH.
Opatření 2.1.1	Metodické a koordinační setkávání s okresními metodiky prevence při PPP, externími poskytovateli programů specifické primární prevence. Udržení, inovace a optimalizace stávajícího systému koordinace a spolupráce v Jihočeském kraji.
Postup	2018: 3-4 setkání s externími poskytovateli programů PPRCH a metodiků prevence při PPP na společných jednáních na kraji Min. 2 setkání s metodiky prevence při PPP dotýkající se metodického vedení a spolupráce, účast na schůzkách metodiků prevence (podle zájmu a potřeby), účast na pořádaných schůzkách vedení PPP a okresních metodiků prevence pro školní metodiky prevence Do konce června vytvoření užší pracovní skupiny pracující intenzivněji na zvolených tématech a tématech vycházejících ze strategie a z pravidelných jednání širší pracovní skupiny (způsob fungování bude probrán na setkání širší pracovní skupiny) 2019: 3-4 setkání s externími poskytovateli programů PPRCH a metodiků prevence při PPP na společných jednáních na kraji Min. 2 setkání s metodiky prevence při PPP dotýkající se metodického vedení a spolupráce, účast na schůzkách metodiků prevence (podle zájmu a potřeby), účast na pořádaných schůzkách okresních metodiků prevence pro školní metodiky prevence Pravidelné setkávání užší (koordinační) pracovní skupiny min. 4x za rok 2020: 3-4 setkání s externími poskytovateli programů PPRCH a metodiků prevence při PPP na společných jednáních na kraji

	Min. 2 setkání s metodiky prevence při PPP dotýkající se metodického vedení a spolupráce, účast na schůzkách metodiků prevence (podle zájmu a potřeby), účast na pořádaných schůzkách okresních metodiků prevence pro školní metodiky prevence Pravidelné setkávání užší (koordinační) pracovní skupiny 2 - 3x za rok
Termín	Průběžně v průběhu trvání „Strategie“. V případě některých inovativních kroků je postup konkretizován v položce „Postup“ do jednotlivých časových období platnosti „Strategie“
Výsledky/výstupy	Udržení systému koordinace a spolupráce, kvalitní předávání informací. Zkvalitnění komunikace a spolupráce mezi všemi subjekty (nejčastěji prostřednictvím krajské pracovní skupiny PPRCH) Kraj → Okresní metodici (také NNO) → ŠMP a zachování její struktury; zavedení nových nápadů do praxe (fungování užší pracovní skupiny, uspořádané kulaté stoly pro odborníky i zastupitele kraje); realizace a splnění stanovených úkolů, pravidelná evaluace koordinace
Opatření 2.1.2	Udržet a rozvíjet systém spolupráce a předávání informací mezi poskytovateli programů PPRCH a okresními metodiky prevence při PPP.
Postup	Zajištění pravidelného setkávání poskytovatelů služeb PPRCH a okresních metodiků prevence při PPP prostřednictvím pravidelných schůzek a jednání (viz Opatření 2.1.1) Zjišťování průběžného stavu předávání informací a spolupráce.
Termín	Pravidelně, průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Udržení a vyladění systému spolupráce, komunikace a předávání informací mezi NNO a okresními metodiky prevence při PPP v příslušném regionu působení / Zlepšení funkčnosti systému. Větší informovanost mezi s sebou pro plánování vhodného postupu při řešení konkrétního problému.
Opatření 2.1.3	Podpora výkonu role okresních metodiků/metodiček prevence při PPP jako jednoho z klíčových článků ve vertikální úrovni koordinace PPRCH – především pak v úrovni vzdělávání a jeho koordinace a metodickém vedení (školních metodiků prevence a v předcházení rizikového chování nebo řešení již nastalých krizových situací vzešlých s problematického chování žáků a studentů).
Postup	Průběžné zjišťování potřeb souvisejících s výkonem funkce okresního metodika prevence, analýza situace v jednotlivých regionech a obhajoba těchto potřeb na výše zmíněných úrovních. Předávání důležitých informací z jednání na národní, krajské i obecní úrovni pro jednání důležité pro výkon jejich funkce a pro metodické vedení školních metodiků prevence. Pravidelné jednání s okresními metodiky prevence a ředitelem PPP ČB každoročně v průběhu Strategie. Obhajoba a smysl jejich role v systému prevence, jak na úrovni škol, tak na národní úrovni. Spolupráce a jednání na národní úrovni z hlediska kvalifikačních předpokladů pro výkon jejich funkce. Jasnější zasazení jejich funkce z hlediska odbornosti a metodického vedení škol resp. školních metodiků prevence (ve smyslu v jaké úrovni je okresní metodik prevence ve smyslu 4 úrovněvého modelu posuzování kvalifikace a odborné připravenosti oproti školnímu metodikovi prevence)
Termín	Průběžně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Zlepší se (nebo vyjasní) nastavení role odborného výkonu okresního metodika prevence ve vztahu k metodickému vedení a spolupráci se školami a školními metodiky prevence. Zlepší se ze strany škol vnímání funkce okresního metodika prevence – jako nástroje podpory, ne kontroly. / Počet pracovních jednání s okresními metodiky, Výstupy z jednání na obecní, krajské a národní úrovni. Vyšší počet škol využívajících spolupracujících s okresním metodikem prevence.
Opatření 2.1.4	Podpora výkonu role školního metodika / metodičky prevence jako stěžejního článku pro funkční nastavení systému fungování primárně preventivních aktivit pro žáky a studenty ve škole.
Postup	Každoročně pořádání pravidelných vzdělávacích seminářů zvyšující dovednosti pedagogů a školních metodiků, jednání na národní úrovni, konzultace a připomínkování legislativních opatření vztahujících se k výkonu role školního metodika prevence (např. snížení přímé vyučovací činnosti atd.), účast na poradách okresních metodiků se školními metodiky, pořádání odborné konference. Iniciační setkávání s řediteli škol – diskuze a předávání validních informací ohledně výkonu role ŠMP a jeho potřeb z hlediska optimálního výkonu role ŠMP, podpora zavádění jednotného systému výkaznictví, který postupně sníží a více administrativní zátěž ŠMP.
Termín	Průběžně, každoročně v průběhu trvání „Strategie“.

Výsledky/ výstupy	Změní se (aktualizuje) legislativa dotýkající se výkonu role školního metodika prevence minimálně na úrovni snížení počtu hodin přímé vyučovací činnosti u ŠMP. Kvalitativně se posune vnímání a důležitost role ŠMP v rámci jednotlivých škol, jak ze strany pedagogických pracovníků, tak ze strany vedení škol / Počet jednání s řediteli, počet jednání a schůzek na národní úrovni, počet odborných seminářů, počet účastí na setkání okresních metodiků prevence se ŠMP v jednotlivých okresech.
Opatření 2.1.5	Iniciace jednání o možné spolupráci s Jihočeskou univerzitou a jejími fakultami zabývajícími se vzděláváním budoucích pedagogů (v možnosti jejich efektivnější přípravy v oblastech posilující jejich dovednosti ve vztahu k žákům - především pak ve výchovné složce jejich výchovně vzdělávacího působení).
Postup	Ve spolupráci s krajskou pracovní skupinou PPRCH oslovení kompetentních osob Jihočeské univerzity a zjišťování možností k navázání spolupráce. Iniciace vyvolání debaty nad současnou situací a možnostmi do budoucna v otázce efektivnější přípravy pedagogů ve výchovné složce jejich výchovně vzdělávacího působení.
Termín	Zahájení jednání v průběhu roku 2018, Dále pak průběžně po dobu trvání Strategie.
Výsledky/ výstupy	Započetí vedení debaty nad situací a možnostmi, případně vytýčení úkolů a požadavků, které je třeba připravit pro další možná jednání. / Počet jednání. Zápisy z vedených jednání.
Priorita 2.2	Zlepšení a vytvoření funkčního systému spolupráce se samosprávami obcí a dalšími subjekty, jejichž zaměření činnosti úzce nebo šířeji souvisí s problematikou rizikového chování a tématikou primární prevence především ve školním prostředí.
Indikátory	Počet setkání s obcemi Zápisy s realizovaných setkání Spolupráce obcí s místně příslušnými PPP (nabídka metodického vedení) Vzájemné poskytování a výměna informací Účast kraje na jednání samosprávy Koncepční podpora specifické primární prevence ze strany obcí Užší spolupráce s OŠMT a dalšími subjekty v JČK jejichž činnost se dotýká oblasti PPRCH Počet setkání se zástupci dalších subjektů, jejichž činnost souvisí s PPRCH (ZVAS, MAS, NIDV, ČŠI, OSPRCH) Zvýšení zájmu samospráv o financování specifické primární prevence ve školách (např. provázanost a návaznost krajské strategie PP RCH na KP SS jednotlivých ORP v prioritě doprovodných služeb)
Strategie/ postup	Intenzivnější zahájení spolupráce se samosprávami obcí a dalšími subjekty, jejichž činnost souvisí s problematikou rizikového chování a tématikou primární prevence především ve školním prostředí. Účast kraje na jednáních samosprávy a účinná metodická a informační podpora obcím.
Gestor	OSO V (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci s pracovní skupinou PPRCH a OŠMT
Opatření 2.2.1	Navázat intenzivnější spolupráci, koordinaci a komunikaci s obcemi, zprostředkovat prohloubení spolupráce mezi obcemi, školami a poskytovateli preventivních programů v problematice primární prevence rizikového chování.
Postup	Aktivní oslovování všech obcí a nabídka metodického vedení obcí, pracovních skupin na místní a regionální úrovni – podpora jejich činnosti, spolupráce, konzultace. Předávání aktuálních informací z oblasti PPRCH.
Termín	Průběžně v průběhu realizace „Strategie“, více v položce „Postup“
Výsledky/ výstupy	Obce se budou více podílet na finančním zajištění specifické primární prevence ve školství. Lepší komunikace obcí se školami. Zefektivnění předávání informací. Zkvalitnění primárně preventivních programů ve školách. Počet jednání se zástupci samosprávy (individuální či společné jednání)
Opatření 2.2.2	Prohloubení spolupráce a koordinace mezi OSOV (krajským školským koordinátorem PPRCH) a OŠMT.
Postup	Zahájení intenzivnější spolupráce a jednání s OŠMT z hlediska předávání informací a podpory primárně preventivních aktivit ve školství. Propojování primárně preventivních aktivit a vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech souvisejících s minimalizací a eliminací rizikového chování s koncepčními dokumenty OŠMT. Iniciace debaty nad možnostmi podpory a zavádění nových nástrojů podpory do škol (např. supervize).
Termín	Průběžně v průběhu trvání „Strategie“.

Výsledky/ výstupy	Užší spolupráce OSOV s OŠMT v oblasti preventivních aktivit. Spolupráce s OŠMT v Krajském akčním plánu vzdělávání především v bodech dotýkající se Bezpečného a pozitivního klimatu ve škole (inkluze a prevence), Vzájemné předávání informací. Intenzivnější spolupráce s řediteli škol a školských zařízení. Počet setkání a jednání s pracovníky OŠMT. Zápisy ze setkání.
----------------------	---

3/ Oblast spolupráce s centrálními institucemi	
Priorita 3.1	Udržení a optimalizace stávajícího systému spolupráce se státními orgány a institucemi podílející se a participující na fungování a vytváření systému PPRCH v ČR.
Indikátory	Počet uskutečněných jednání na národní úrovni Zapojení do odborných pracovních skupin Prezentace systému primární prevence JČK navenek. Pravidelná komunikace s MŠMT – gestorem pro Jihočeský kraj Navázaná spolupráce s jihočeskou pobočkou NIDV
Strategie/ postup	Využití všech možností ovlivnění nastavení systému specifické prevence na národní úrovni v celém spektru (např. dotace, vzdělávání, legislativa atd.) k akceptaci místními potřebami podložených aktivit a opatření. Důsledné využívání všech možností – např. připomínkování dokumentů, obhajoba organizační nebo projektů, pravidelná účast na poradách především MŠMT a NÚV, spolupráce s jihočeskou pobočkou NIDV.
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH)
Opatření 3.1.1	Posílení přenosu informací z krajské úrovně směrem k úrovni celostátní (MŠMT, NÚV a další subjekty), zapojení kraje do pracovních orgánů na celostátní úrovni.
Postup	Pravidelná účast na jednání na národní úrovni, jednání a účast na schůzkách pořádaných MŠMT. Konzultace a jednání s MŠMT a NÚV a dalšími subjekty dotýkající se PPRCH. Účast zástupců Jihočeského kraje (KŠKPPRCH, NNO, MP PPP, ŠMP) v pracovních skupinách pro tvorbu Národní strategie PPRCH na následující období. Pravidelné Setkávání krajských školských koordinátorů PPRCH a předávání informací mezi jednotlivými kraji. Konzultace a připomínkování systému on-line výkaznictví a podíl na zlepšování jeho úrovně.
Termín	Průběžně, každoročně v průběhu trvání „Strategie“.
Výsledky/ výstupy	Zvýšení povědomí centrálních orgánů a dalších institucí o úrovni systému PPRCH v Jihočeském kraji a místních specifik. Zvýšení povědomí potřeb „terénu“ v oblasti PPRCH v Jihočeském kraji / počet jednání a zápisů ze schůzek, počet konzultací za každý rok platnosti Krajské strategie PPRCH.
Priorita 3.2	Aktivní spolupráce s národní úrovní na plnění Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018 a období následující.
Indikátory	Počet splněných aktivit vycházejících z podílu odpovědnosti v rámci vertikální úrovně řízení primární prevence v ČR Soulad mezi krajskou strategií a Národní strategií prevence 2013-2018
Strategie/ postup	Přenesení a plnění aktivit krajské strategie a aktivit, které jsou v souladu s cíli Národní strategie 2013 – 2018 anebo z ní přímo vycházejí v rámci Jihočeského kraje. Pravidelné předávání informací z národní úrovně do krajů a obcí a opačným směrem. Připomínkování a konzultace u problémových oblastí implementace aktivit a cílů Národní strategie PPRCH.
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci s pracovní skupinou PPRCH
Opatření 3.2.1	Spolupráce na plnění specifických cílů a jednotlivých vybraných aktivit Národní strategie.
Postup	Pravidelná aktivní účast na jednáních pracovních skupin připravujících novou podobu Národní strategie PPRCH a aktivní podíl na procesu vytváření a stanovování nových cílů a aktivit Národní strategie resp. jejich plnění. Případná aktualizace, revize a doplnění Krajské strategie PPRCH JČK na období 2018 – 2020 podle nového znění Národní strategie, tak aby Krajská strategie byla v souladu s Národní strategií následující po Národní strategii PPRCH na období 2013-2018.
Termín	Průběžně v průběhu trvání „Strategie“. Přelom roku 2018/2019 případná revize a aktualizace Krajské strategie PPRCH z hlediska souladu s novým zněním Národní strategie PPRCH.

Výsledky/ výstupy	Podíl kraje na realizaci těchto aktivit a specifických cílů Národní strategie. / Počet setkání pracovních skupin. Zveřejněná nová Národní strategie PPRCH na následující období. Pozn. Vzhledem k tomu, že současná Národní strategie PPRCH je vytvořena do roku 2018 a nová Národní strategie PPRCH na následující období je teprve v přípravě, bude nutné v případě změn, spojených s novým zněním Národní strategie na následující období, některé konkrétní aktivity v Krajské strategii PPRCH na období 2018-2020 aktualizovat.
Priorita 3.3	Spolupráce na zavádění systémových opatření v primární prevenci rizikového chování.
Indikátory	Počet jednání a individuálních setkání s kompetentními osobami a institucemi Navrhované a přijaté změny v systémových opatřeních na národní a krajské úrovni Zefektivnění legislativního ukotvení systému PPRCH (např. výkon role krajského školského koordinátora a jeho zakotvení v některém z legislativních předpisů, zlepšení podmínek pro výkon školního metodika prevence, změny v oblasti vzdělávání budoucích pedagogických pracovníků na VŠ zaměřující se více na výchovnou složku (např. osobnostní výchova) a primární prevenci jako příprava před vlastní pedagogickou praxí. Funkčně a efektivně nastavené přerozdělování financí na zajištění systému primární prevence zajišťující rovnoměrné pokrytí jednotlivých regionů ČR kvalitními programy PPRCH.
Strategie/ postup	Spolupráce se zástupcem krajských školských koordinátorů PPRCH zvoleným do meziresortní pracovní skupiny pro prevenci rizikového chování MŠMT Připomínkování a konzultace návrh změn a inovací systémových opatření. Pravidelná jednání především se zástupci MŠMT a NÚV. Zjišťování potřeb „terénu“ v Jihočeském kraji a jeho obhajoba a přenesení do úrovně jednání při navrhování změn v systému PPRCH na národní úrovni.
Gestor	OSO (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci s pracovní skupinou PPRCH
Opatření 3.3.1	Zahájení jednání o integraci systémových opatření (typu 4- úroňový model, vzdělávání, osobnostní výchova, systému vzdělávání pro třídní učitele v oblasti prevence a vymezení jejich role v prevenci, atd.) do vzdělávacího systému budoucích i současných pedagogických pracovníků.
Postup	Průběžná jednání a schůzky se zástupci MŠMT a NÚV. Jednání s krajskými koordinátory prevence. Mapování situace z hlediska současného nastavení systému vzdělávání v Jihočeském kraji a v ČR pro budoucí pedagogy.
Termín	Průběžně v průběhu trvání „Strategie“ dle situace.
Výsledky/ výstupy	Zlepší se úroveň připravenosti pedagogů a jejich schopnost řešit problémové situace, související s rizikovým chováním ve škole. / Počet vedených jednání a konzultací dotýkající se tohoto opatření

4/ Oblast vzdělávání	
Priorita 4.1	Zvyšování odborné úrovně pracovníků v oblasti primární prevence a úzce souvisejících témat s touto oblastí (práce se třídou, komunikace a spolupráce v pedagogickém sboru, vytváření bezpečného a pozitivního klimatu ve školách atd.).
Indikátory	Odborné semináře a jejich počet pro školní metodiky prevence a další pedagogické pracovníky Počet účastníků na seminářích a konferenci Počet odborníků podílejících se na jednotlivých aktivitách Zprávy o realizaci jednotlivých aktivit a jejich medializace Aktivní vyhledávání, obhajoba a komunikace v souvislosti se zaváděním nových nástrojů (supervize atd.) Semináře pro ředitele a vedení škol Komunikace s OŠMT v souvislosti se zaváděním nových nástrojů (supervize atd.)
Strategie/ postup	Pokračování v dosavadní praxi, udržení formátu dvoudenní odborné konference. Pořádání seminářů reagující na potřeby terénu, případně reagující na vývoj rizikového chování v jednotlivých regionech Jihočeského kraje. Podpora šíření kvalitních, odborně

	prováděných vzdělávacích aktivit. Zprostředkování přenosu informací, koordinace a přímé realizace.
Gestor	OSO (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci s pracovní skupinou PPRCH a OŠMT
Opatření 4.1.1	Realizace krajské konference zaměřené na oblast primární prevence rizikového chování a s ním souvisejících témat.
Postup	Každoročně bude probíhat příprava konference tematicky zaměřená na oblast primární prevence a s ní souvisejících témat, především pak s těmi, které přispívají k efektivnímu fungování PPRCH. Příprava konference bude probíhat cca 4 – 5 měsíců před konáním konference ve spolupráci s místní pracovní skupinou PPRCH. Každoročně proběhne hodnocení konference od účastníků. V průběhu Krajské strategie, hledání dalších možností, jak krajskou konferenci obohatit. Cílem je též udržet konferenci jako dvoudenní.
Termín	Každoroční pořádání krajské konference v průběhu trvání „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Program konference, výstupy (sborník, prezentace lektorů) z konference umístěné na webu kraje a zpřístupněné odborné veřejnosti. Zvýšení povědomí odborné veřejnosti o PPRCH a o nových přístupech v této oblasti. Předávání odborných znalostí a zkušeností a příkladů dobré praxe, navázání nových kontaktů. Vyhodnocené zpětnovazební dotazníky od účastníků konference.
Opatření 4.1.2	Zajištění odborných vzdělávacích seminářů pro pracovníky v oblasti rizikového chování a s ním souvisejících témat.
Postup	Realizace seminářů bude každoročně směřována na období podzimu. Tematicky by semináře měly vycházet z potřeb pedagogů a školních metodiků prevence, resp. z potřeb jednotlivých regionů. Ideálním řešením by bylo uspořádat každoročně celkem 7 seminářů pro každý okres jeden. V současné době z finančních důvodů je možné uspořádat každoročně pouze 3 semináře pro 3 vybrané okresy. Příprava seminářů bude probíhat cca 3-4 měsíce před samotným konáním jednotlivých seminářů.
Termín	Každoroční pořádání odborných seminářů v průběhu trvání „Strategie“
Výsledky/výstupy	Získání nových znalostí a dovedností využitelných v praxi. Zkvalitnění odborného úrovně a přístupu pedagogů v řešení konkrétních forem rizikového chování. Spojení teorie a praxe.
Opatření 4.1.3	Podpora a obhajoba programů řešící zlepšování klimatu ve školách (např. třídnické hodiny, systémové vzdělávání celých pedagogických sborů atd.), (podpora a obhajoba smyslu zavádění nových nástrojů podpory do škol přispívajících k udržení nebo zlepšení klimatu ve školách (např. supervize).
Postup	Zpracovávání těchto témat do programů krajských konferencí a odborných seminářů v průběhu platnosti krajské strategie. Jednání na místní i národní úrovni o zavádění některých nástrojů do škol popř. systému preventivních opatření pro školy. Iniciace jednání s řediteli škol v JČK na toto téma. Podpora realizace Krajských projektů* v Jihočeském kraji, dotýkající se dlouhodobější a systematické práce s celými pedagogickými sbory, podpora vzdělávání a zavádění nových nástrojů podpory do škol *Pozn. Krajské projekty jsou jednou ze součástí Dotačního programu MŠMT na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování vždy na příslušné období. Od roku 2016 mohou do tohoto dotačního programu, do části Krajské projekty, žádat i kraje respektive jejich příspěvkové organizace, jejichž činnost souvisí s PPRCH.
Termín	Průběžně v průběhu trvání „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Zvýšení povědomí škol o smyslu těchto nástrojů. Mapování škol z hlediska využívání těchto nástrojů. Uspořádání vzdělávacích seminářů pro vedení škol na téma zavádění a smyslu nových nástrojů podpory do škol.

5/ Oblast informace, výzkum, hodnocení

Priorita 5.1	Informování odborné i laické veřejnosti a dalších subjektů o realizaci primárně preventivních aktivit Jihočeského kraje.
Indikátory	Zveřejněné koncepční, odborné a metodické materiály a dokumenty, tiskové zprávy, výroční zprávy Informace o realizovaných aktivitách v médiích (spolupráce s Oddělením informací a styku s veřejností Jihočeského kraje) pravidelný výzkum v oblasti výskytu RCH ve školách a jeho zveřejňování

	Pravidelné aktualizace a doplňování informací na stránkách
Strategie/ postup	Zveřejňování všech relevantních materiálů, souvisejících s realizací PPRCH v jihočeském kraji. Aktivní poskytování informací týkající se systému PPRCH v Jihočeském kraji (obce, média, poskytovatelé služeb a další subjekty)
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci s pracovní skupinou PPRCH
Opatření 5.1.1	Pravidelné zveřejňování informací o realizaci primárně preventivních aktivitách v Jihočeském kraji směrem k odborné i laické veřejnosti.
Postup	Zveřejňování informací prostřednictvím webových stránek kraje, obcí a dalších subjektů, mediálních prostředků – místních periodik, rozhlasu, televize zpřístupnění informací o problematice PPRCH. Případné organizování informačních konferencí, seminářů, kulatých stolů pro odbornou i laickou veřejnost. Veřejná prezentace programů prevence a jejich realizátorů a distribuce výstupů (metodik, letáků, prezentací, spotů). Zkvalitnění spolupráce s Oddělením informací a styku s veřejností Jihočeského kraje - zveřejňování pravidelných a aktuálních informací z oblasti PPRCH. Zlepšení funkčnosti webových stránek informujících o PPRCH v JČK, případně vytvoření informačního webu PPRCH pro JČK.
Termín	Pravidelně, průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/ výstupy	Zlepšení orientace ve vymezení a systému PPRCH na krajské a národní úrovni. Zajištění lepší orientace a včasného předávání aktuálních informací zajistí větší kvalitu PPRCH a snadnější dostupnost kvalitních služeb pro potřeby škol a školských zařízení.
Priorita 5.2	Aktivní spolupráce s obcemi na zvyšování informovanosti samospráv, veřejnosti a dalších subjektů o realizaci primárně preventivních aktivit.
Indikátory	Informace dostupné na místní úrovni
Strategie/ postup	Předávání informací, metodická podpora, poskytování informativních materiálů
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci se zástupci pracovní skupiny PPRCH JČK
Opatření 5.2.1	Zajištění informovanosti samospráv (a jejich prostřednictvím také obyvatel obcí) o aktuálních a konkrétních otázkách realizace specifické primární prevence rizikového chování.
Postup	Předávání aktuálních informací z oblasti PPRCH kompetentním osobám v samosprávách JČK, zveřejňování výstupů z činnosti v rámci primárně preventivních aktivit v JČK i na celostátní úrovni vždy za konkrétní rok, využívání informací z plnění MPP a online systému výkaznictví pro informování samospráv i veřejnosti o situaci z hlediska prevence v jednotlivých okresech či místech s velkou eskalací konkrétního rizikového chování. Zúčastňování se jednání na obcích a předávání aktualit a navrhování doporučení pro řešení problémových oblastí. Individuální konzultace a jednání s kompetentními osobami jednotlivých samospráv.
Termín	Pravidelně, průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/ výstupy	Zlepší se informovanost a spolupráce s obcemi. Zlepší se přenos informací směrem k veřejnosti. Spolupráce a informovanost přinese větší povědomí o důležitosti a smyslu podpory PPRCH na místní úrovni. Předávání aktuálních a potřebných informací zajistí lepší orientaci v systému PPRCH, lepší dostupnost potřebných služeb a usnadní kontakt s nimi. / Aktivity realizované na základě požadavků obcí na zajištění jejich informovanosti. Uskutečněná jednání, semináře, vzdělávací aktivity. Předávané informace v průběhu roku.
Priorita 5.3	Udržet a zefektivnit stávající systém sběru dat o situaci v oblasti PPRCH.
Indikátory	Zveřejněné dokumenty a statistiky vypovídající o situaci v oblasti PPRCH v Jihočeském kraji Počet odevzdaných Zpráv o plnění MPP okresním metodikům prevence jednotlivými školami v příslušném okrese Počet zapojených škol v on-line systému výkaznictví (administruje NÚV) Získané statistiky pokrytí škol zabezpečenost (pokrytí) škol programy specifické prevence v JČK a jeho regionech. Výskyt rizikového chování a jeho forem v JČK - pravidelné sledování
Strategie/ postup	Mapování a popis vývoje v této oblasti, pravidelné zveřejňování informací.
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci se zástupci pracovní skupiny PPRCH JČK

Opatření 5.3.1	Zpracování a publikace Závěrečné zprávy o plnění Strategie PPRCH v Jihočeském kraji vždy na příslušný rok.
Postup	Zpracování a zveřejnění zprávy za konkrétní rok vždy v prvním čtvrtletí následujícího roku. Zveřejnění na webu kraje a informování odborné veřejnosti o zveřejnění.
Termín	Každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/výstupy	1. Závěrečná zpráva o plnění úkolů Strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže Jihočeského kraje za příslušný rok
Opatření 5.3.2	Ve spolupráci se členy pracovní skupiny PPRCH JČK zmapovat pokrytí škol programy specifické prevence v JČK a jeho regionech.
Postup	Každý rok v průběhu platnosti Krajské strategie se ve spolupráci se členy pracovní skupiny zmapuje pokrytí škol programy PPRCH v jednotlivých regionech a využívání služeb okresních metodiků při PPP školami v jednotlivých regionech.
Termín	Každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Ucelený přehled pokrytí škol specifickou primární prevencí rizikového chování v Jihočeském kraji a v jeho jednotlivých okresech. Vznikne jasnější přehled o situaci pro plánování dalších aktivit a strategií a možnou spolupráci se školami, kde preventivní aktivity zatím z různých důvodů nemohu probíhat v dostatečné míře.
Opatření 5.3.3	Postupně implementovat do jihočeských škol celorepublikový systém on-line výkaznictví PPRCH tzv. on line systém výkaznictví.
Postup	Opakovaná setkání s okresními metodiky prevence k tématu on-line systému výkaznictví – připomínkování k systému výkaznictví, posilování smyslu přechodu dalších škol na on-line systém výkaznictví prostřednictvím pravidelných schůzek MP a ŠMP v průběhu roku. Předávání informací o novinkách v systému do škol. Jednání a konzultace, semináře s NÚV jako správcem tohoto systému.
Termín	V průběhu roku 2018 a 2019.
Výsledky/výstupy	Na konci roku 2019 bude v systému výkaznictví zapojeno min. 60 % jihočeských škol poskytující základní a střední vzdělávání / Ucelený a jednotné přehledy a statistiky týkající se projevů a typů rizikového chování ve školách a preventivních programů ve školách.
Priorita 5.4	Efektivněji evaluovat nabídku programů primární prevence ve školách.
Indikátory	Návštěva programů PP ve školách ve spolupráci s metodiky prevence Stanoviska k programům primární prevence vydané OPHČ Spolupráce s ostatními subjekty na krajské, mezikrajské a národní úrovni z hlediska informování o preventivních programech bez certifikace nebo programech, které se ve školách objevují a není zatím prověřena jejich kvalita a odbornost
Strategie/postup	Návštěvy programů, mapování situace, konzultace s realizátory programů, předávání zjištěných informací školám (odborné veřejnosti) ve spolupráci s PPP a krajskými školskými koordinátory PPRCH z jiných krajů ČR.
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci se zástupci pracovní skupiny PPRCH JČK
Opatření 5.4.1	Více se zaměřit se na zjišťování odborné kvality necertifikovaných programů primární prevence (pro možnost doporučovat školám skutečně kvalitní programy a zajistit tak stabilní úroveň systému PPRCH v Jihočeském kraji.)
Postup	Jednání a schůzky s realizátory necertifikovaných programů primární prevence, posuzování jejich vhodnosti a kvality. Ve spolupráci s okresními metodiky prevence návštěva necertifikovaných programů. Předávání informací o nabízených programech na místní, krajské a národní úrovni (obce, místní poskytovatelé služeb PPRCH, MŠMT, spolupráce v předávání informací mezi krajskými školskými koordinátory PPRCH) a jejich případné doporučení/nedoporučení školám. V případě nutnosti vydávání stanoviska k programu.
Termín	Pravidelně, průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Evaluace programů přispěje ke zkvalitnění nabízených služeb a ke zmapování a možnému zhodnocení programů, které nejsou certifikované a u kterých není zatím prokázána jejich odborná úroveň.

6/ Oblast financování	
Priorita 6.1	Zajištění spolufinancování specifické primární prevence rizikového chování z rozpočtu Jihočeského kraje.
Indikátory	Výše finančních prostředků, uvolněných z rozpočtu Jihočeského kraje na podporu specifické primární prevence Výše finančních prostředků z dotačních programů na PPRCH z MŠMT Počet jednání koordinátora PPRCH s cílem získávat další finanční zdroje na podporu specifické primární prevence Výše finančních prostředků na specifickou primární prevenci z dalších zdrojů
Strategie/ postup	V průběhu platnosti strategie jednání na úrovni MŠMT, kraje, samospráv případně dalších subjektů, tvorba analýz a statistik, mapování situace v kraji z hlediska rozsahu a kvality poskytovaných služeb v oblasti specifické primární prevence, zajišťování grantových programů příslušných pro aktivity v oblasti specifické primární prevence
Gestor	OSO V (Krajský školský koordinátor PPRCH) ve spolupráci s pracovní skupinou PPRCH JČK
Opatření 6.1.1	Udržení spoluúčasti kraje na rozpočtu služeb zajišťujících v Jihočeském kraji nabídku programů PPRCH pro školy a školská zařízení.
Postup	Vytvoření užší pracovní skupiny PPRCH v JČK, která bude pracovat na zvolených tématech, Každoroční vypracovávání odborných studií (zpráv) z hlediska situace PPRCH na území JČK, realizace kulatých stolů s účastí zástupců kraje a odborné veřejnosti.
Termín	Průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/ výstupy	Celková výše podpory služeb a programů PPRCH, počet podpořených služeb a počet realizovaných programů / zajištění optimálního a efektivního spolufinancování služeb a programů PPRCH. Faktický podíl kraje na předcházení problémového chování resp. jeho minimalizaci ve školním prostředí, v přesahu a v důsledku pak i mimo školu.
Opatření 6.1.2	Zachování stávajících mechanismů finanční podpory – grantové programy kraje a iniciace navyšování finančních prostředků do těchto grantových programů, (která je nezbytná pro dlouhodobou udržitelnost a stabilitu systému primární prevence rizikového chování v Jihočeském kraji).
Postup	Každoroční vyčlenění finančních prostředků z krajského rozpočtu na oblast PPRCH do těchto dotačních programů: 1/ Dotační program na podporu protidrogové politiky Jihočeského kraje obsahující Opatření č.1 „Podpora specifické primární protidrogové prevence“ 2/ Dotační program na podporu prevence kriminality v Jihočeském kraji obsahující Opatření č.2 „Podpora prevence kriminality ve školství“ Odborná pomoc při vyhlášení a administraci dotačního titulu JČK. Hodnocení došlých žádostí. Z hlediska iniciace navyšování prostředků realizace v návaznosti na zjištěné potřeby z hlediska optimálního pokrytí kraje programy a službami PPRCH (Opatření 5.3.2.). Dále jednání, pořádání kulatých stolů s účastí zástupců Jihočeského kraje.
Termín	Průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/ výstupy	Udržení stávajících mechanismů finanční podpory – průběžná optimalizace GP a možnost zefektivnění jak pro administrátory, tak pro žadatele / Vyhlášené grantové programy na podporu specifické primární prevence založené na identifikovaných potřebách kraje a odbornosti přístupu k řešení. Navýšení finančních prostředků v průběhu realizace Strategie PPRCH.
Opatření 6.1.3	Zmapovat reálnou možnost víceletého financování v oblasti podpory externích programů specifické primární prevence rizikového chování, jako nástroje větší stability nabízených odborných služeb a prevenci odlivu odborníků z této oblasti.
Postup	V průběhu roku 2018 zjišťování možnosti zavedení víceletého financování, konzultace a jednání s příslušnými odbory, zástupci, náměstkem kraje pro sociální oblast a oblast školství.
Termín	Průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“
Výsledky/ výstupy	Zjištění reálných možností v zavedení víceletého financování. / Počet jednání na toto téma.
Opatření 6.1.4	Spolupráce s MŠMT na zajištění finančních mechanismů podpory – dotační programy MŠMT ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování.

Postup	Pravidelná účast Krajského školského koordinátora PPRCH na jednáních a školeních MŠMT určených pro KŠKPPRCH v souvislosti s vyhlášením dotačních programů na konkrétní rok. Spolupráce na Národní strategii v oblasti návrhů podoby financování pro následující roky. Připomínky a navrhování změn v připravovaných nebo aktualizovaných metodikách k vyhlášeným dotačním programům. Pravidelná komunikace s MŠMT v oblasti financování.
Termín	Pravidelně, průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Obnovení větší participace na procesu dotačních řízení pro oblast PPRCH. / Celkový objem získaných finančních prostředků, počet podpořených služeb a programů ze strany centrálních orgánů (MŠMT). Počet jednání a konzultací.
Priorita 6.2	Iniciace a hledání možností spolufinancování specifické primární prevence rizikového chování z dalších zdrojů.
Indikátory	Vyjednávání o možnosti spolufinancování PPRCH z rozpočtu OŠMT Jednání na úrovni samospráv kraje Výše podpory PPRCH v rámci jednotlivých samospráv (obcí) Výše podpory z dalších zdrojů
Strategie/postup	Jednání se zástupci OŠMT o možnosti spolupodílení se na aktivitách v oblasti specifické primární prevence ve školství. Aktivní role kraje (krajského koordinátora PPRCH) při vyjednávání a při získávání finančních prostředků na podporu místních primárně preventivních aktivit ve školství. Pokračující spolupráce s donátorem (E.ON) a vyhledávání dalších partnerství pro oblast aktivit v PPRCH.
Gestor	OSOV (Krajský školský koordinátor PPRCH)
Opatření 6.2.1	Spolufinancování oblastí specifické primární prevence a s ní souvisejícími tématy a oblastmi z rozpočtu OŠMT.
Postup	V roce 2018 zahájení jednání s OŠMT o možnostech spolufinancování, případně možnosti propojení této oblasti se strategickými dokumenty a akčními plány spadající do gesce OŠMT. Jednání o možnostech financování konkrétních aktivit dotýkající se buď přímé práce s primární cílovou skupinou, nebo podpory vzdělávání pedagogických pracovníků v oblastech souvisejících s řešením rizikového chování ve školním prostředí. Účast Krajského školského koordinátora PPRCH v pracovní skupině Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání.
Termín	2018 a dále průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“ podle situace.
Výsledky/výstupy	Jednání se zástupci OŠMT (případně vedoucí odboru), propojení s Krajským akčním plánem vzdělávání (účast v pracovní skupině) / Zajištění optimálního a efektivního spolufinancování služeb a aktivit PPRCH v Jihočeském kraji.
Opatření 6.2.2	Iniciace většího podílu spolufinancování oblastí specifické primární prevence a s ní souvisejícími tématy a oblastmi z rozpočtu místních samospráv.
Postup	Podrobněji viz Oblast Koordinace - Priorita 2.2: Opatření 2.2.1
Termín	Pravidelně, průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Celkový objem získaných finančních prostředků, počet podpořených služeb a programů ze strany obcí. Počet jednání a konzultací / Zajištění optimálního a efektivního spolufinancování služeb a aktivit PPRCH v Jihočeském kraji. Iniciace zájmů obcí o oblast specifické primární prevence ve školství.
Opatření 6.2.3	Iniciace a aktivní vyhledávání dalších možností financování z jiných zdrojů.
Postup	Pravidelné každoroční jednání s firmou E. ON Česká republika, s.r.o. o možnostech podpory v konkrétním roce. Vyhledávání a vytipování dalších potencionálních partnerů především pro zajištění aktivit kraje v oblasti primární prevence (konference a odborné semináře), popř. pro inovativní a netradiční projekty realizované na území Jihočeského kraje přesahující rámec možné podpory s grantových programů kraje na podporu prevence. Vyhledávání a vytipování dalších možných zdrojů podpory pro oblast PPRCH, především pak pro přímou práci s primární cílovou skupinou (např. Nadační fondy, Evropské fondy)
Termín	Pravidelně, průběžně, každoročně v průběhu realizace „Strategie“.
Výsledky/výstupy	Počet oslovených potencionálních partnerů. Udržení spolupráce se stávajícím donátorem – firmou E. ON Česká republika, s.r.o. / Výše získaných finančních prostředků na jednotlivé roky trvání Strategie PPRCH.

Seznam subjektů a osob podílejících se na tvorbě Strategie:

Strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Jihočeského kraje na období 2018 – 2020 vypracoval:

Bc. Tomáš Bílý, DiS. – krajský školský koordinátor prevence rizikového chování, pracovník odboru sociálních věcí, oddělení prevence a humanitních činností KÚ Jihočeského kraje

Na vypracování Strategie primární prevence rizikového chování na období 2018 – 2020 se podíleli:

Bc. Tomáš Bílý, DiS., – Krajský úřad Jihočeského kraje

Mgr. Veronika Bullová Švehlová – manažer prevence kriminality, Krajský úřad Jihočeského kraje

Mgr. Marek Nerud – krajský protidrogový koordinátor, Krajský úřad Jihočeského kraje

Mgr. Andrea Březinová – Krajský úřad Jihočeského kraje, Odbor školství mládeže a tělovýchovy

Mgr. Pavel Vácha – ředitel PPP ČB

Mgr. Bc. Božena Havlová – lektorka programů primární prevence, ředitelka Metha, z.ú.

Josef Hruška – vedoucí lektor vzdělávání 250 a 80, lektor primární prevence a adaptačních kurzů, Do Světa, z.s.

Mgr. Michaela Častulíková – ředitelka primární prevence, Do Světa, z.s.

Mgr. Lenka Neuwirthová – ředitelka primární prevence, Do Světa, z.s. (toho času na mateřské dovolené)

Bc. Edita Mečířová Tobi – okresní metodička prevence PPP České Budějovice

Bc. Petr Václavík – okresní metodik prevence PPP Písek

Bc. Tereza Pravdová – vedoucí primární prevence Phénix, Portus Prachatice, o.p.s.

Mgr. Stanislav Filip – okresní metodik prevence PPP Jindřichův Hradec

Mgr. Jan Hynek – okresní metodik prevence PPP Strakonice

Ing. Monika Pýchová – okresní metodik prevence PPP Tábor

Petr Šmíd – ředitel Portus Prachatice, o.p.s.

Barbora Čechová – ředitelka THEIA – krizové centrum o.p.s.

PhDr. Aranka Fořtová - školní metodik prevence, ZŠ Český Krumlov, Kaplická 151

RNDr. Petr Nývlt, Ph.D. – školní metodik prevence, Gymnázium Pierra de Coubertina Tábor

Mgr. Helena Kojanová – školní metodik prevence, SŠ České Velenice

Mgr. Jana Sládková – školní metodik prevence, Gymnázium Týn nad Vltavou

Krajský úřad Jihočeského kraje děkuje za pomoc všem odborným spolupracovníkům, kteří se na tvorbě této strategie podíleli.

Závěr

Strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Jihočeského kraje na období 2018 – 2020 bude k dispozici v tištěné podobě na Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Jihočeského kraje u krajského koordinátora prevence rizikového chování Bc. Tomáše Bílého – bily@kraj-jihocesky.cz

Strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Jihočeského kraje na období 2018 – 2020 bude zveřejněna v sekci Odboru sociálních věcí na webových stránkách Jihočeského kraje: www.kraj-jihocesky.cz

Seznam použitých zkratk

ČR - Česká republika

ČŠI – Česká školní inspekce

DP – Dotační program

DVPP – Další vzdělávání pedagogických pracovníků

EU - Evropská unie
ESF – Evropský sociální fond
JČK - Jihočeský kraj
KAP – Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
KHS – Krajská hygienická stanice
KŠKPPRCH – Krajský školský koordinátor primární prevence rizikového chování
KÚ - Krajský úřad
MAS – Místní akční skupina
MPP - Minimální preventivní program
MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ - Mateřské školy
MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MÚ - Městský úřad
MV ČR - Ministerstvo vnitra
NIDV – Národní institut dalšího vzdělávání
NNO - Nestátní nezisková organizace
NZDM – Nizkoprahová zařízení pro děti a mládež
NÚV – Národní ústav pro vzdělávání
OMP – Okresní metodik prevence
OPHČ – Oddělení prevence a humanitních činností
OSPOD – Odbor sociálně právní ochrany dětí
OSPRCH – Odborná společnost pro prevenci rizikového chování
OSO V - Oddělení sociálních věcí a zdravotnictví
OŠMT - Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
PČR – Policie České republiky
PK - Prevence kriminality
PMS - Probační a mediační služba
PP - Primární prevence
PPRCH – Primární prevence rizikového chování
PPP - Pedagogicko-psychologická poradna
SŠ - Střední škola
SVP - Středisko výchovné péče
ŠMP - Školní metodik prevence
VŠ – Vysoká škola
ZŠ - Základní škola
ZVAS – Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám
ZZ MPP – Závěrečná zpráva o plnění Minimálního preventivního programu

Zpracoval Bc. Tomáš Bílý k 24. 1. 2018

OBLAST romské menšiny a prevence sociálního vyloučení

Koncepce integrace romské menšiny a podpory sociálního začleňování v Jihočeském kraji na období 2018–2020

KAPITOLA 1/ Východisko pro zpracování strategie/ ÚVOD

Problematika integrace romské populace ohrožené sociálním vyloučením a žijící v sociálně vyloučených lokalitách v Jihočeském kraji je důležitou oblastí, které se Jihočeský kraj dlouhodobě věnuje jak prostřednictvím podpory koncepčního nastavení jednotlivých opatření, tak přímou finanční podporou v rámci svých dotačních programů či skrze realizaci projektů přímého přidělení financovaných z prostředků fondů EU. V průběhu intervenčních aktivit se ukazuje, že pro úspěšnost integračních snah je optimální uplatňovat dva hlavní principy:

Prvním principem je aktivní zapojení cílové skupiny samotné, respektive její aktivizace. Jedná se přitom nejenom o aktivní zapojení ve smyslu motivace (i když i to je bezesporu důležité), ale především o zapojení do systémových procesů na lokálních úrovních, ať už se jedná např. o zapojení zástupců cílové skupiny do procesů komunitního plánování sociálních služeb na jednotlivých úrovních, nebo jejich zapojení do činnosti různých odborných pracovních skupin. Tento přístup umožňuje snazší identifikaci aktuálních potřeb a problémů nejen ze strany společnosti, ale také ze strany samotné cílové skupiny.

Druhým principem je mezíresortní spolupráce. Jak ukazují zkušenosti z praxe, je zapotřebí klást stále větší důraz na skutečnou a praktickou spolupráci všech zainteresovaných subjektů již při koncepčním nastavování jednotlivých opatření a aktivit. Pokud jednotlivé aktivity realizované v rámci popsaných hlavních oblastí na sebe nebudou navazovat a nebudou se vzájemně doplňovat, nelze v dlouhodobém horizontu očekávat pozitivní efekt a naplnění cílů koncepce.

Situace romské menšiny patří k nejnaléhavějším otázkám vývoje české společnosti po roce 1989. Je vážnou výzvou ve sféře lidsko-právní, sociálně-ekonomické a v poslední době stále více rovněž bezpečnostní. Přes dílčí úspěchy, např. při rozvoji romského jazyka, kultury či při vytváření struktur a institucí napomáhajících integraci Romů, se nepodařilo dosáhnout celkového pozitivního obratu. Trendy vedoucí k marginalizaci, sociálnímu vyloučení a k územní segregaci části Romů přetrvávají. Romové stále čelí předsudkům, nesnášenlivosti a diskriminaci. Vzhledem k možnostem, jež se otevřely před českou společností zhroucením komunistického režimu, je tento vývoj nepřijatelný. Je útokem na základní práva, svobodu, důstojnost a rovnost. Další prohlubování negativních trendů by navíc mohlo vést ke kolapsu společenské soudržnosti a k bezpečnostnímu riziku.

V posledních několika letech zesílily některé negativní jevy, např. v oblasti bydlení, územní segregace či předluženosti. Dochází k setrvalému nárůstu sektoru ubytoven, v nichž žijí vedle sebe romské rodiny s dětmi a jednotlivci, kteří jsou v obtížné životní situaci (osoby po výkonu trestu, bezdomovci, drogově závislí), přičemž většina z nich nemá šanci ubytovny opustit – mnohdy nemají šanci se na ubytovny dostat. Objevují se potíže v soužití mezi romskou menšinou a většinovou populací rovněž v místech, kde tomu tak dříve nebylo. Novým fenoménem, který lze pozorovat výrazně od roku 2011, jsou sociální nepokoje, které se odvíjí od místních potíží v soužití, někdy posílených vnitřní migrací Romů a dalších chudých za dostupným bydlením. Někdy napětí graduje do podoby otevřených střetů, v nichž se většinové obyvatelstvo přidává na stranu krajně pravicových svolavatelů a organizátorů akcí. Policie ČR však prozatím dovedla v této obtížné situaci zajistit bezpečnost Romů i majoritní společnosti. Nadále však roste napětí a tendence obyvatel k extrémním řešením. Zhoršuje se nejen reálná situace, ale i společenská nálada. Roste frustrace a pocit bezvýchodnosti, jak na straně Romů, tak i na straně majoritní společnosti.

Při zpracování koncepce byly využity údaje o sociálně vyloučených lokalitách Jihočeského kraje zjištěné v rámci aktualizace Analýzy vyloučených lokalit⁴¹, zpracované pro MPSV, dále informace získané prostřednictvím městských, obecních a dalších institucí veřejné správy i poskytovatelů sociálních služeb působících ve zdejších sociálně vyloučených lokalitách a v neposlední řadě byly zakomponovány poznatky pracovníků Krajského úřadu Jihočeského kraje. Koncepce integrace romské menšiny

⁴¹ Analýza GAC 2015 [online]. Praha:2015 [cit. 2016-07-18]. Dostupné z: http://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/Analiza_socialne_vyloucenych_lokalit_GAC.pdf

Jihočeského kraje navazuje na koncepční dokumenty celorepublikového charakteru. Základním východiskem je dokument Strategie romské integrace do roku 2020⁴² schválený usnesením Vlády ČR č. 127 ze dne 23. 2. 2015.

KAPITOLA 2/ Popis situace v kraji a cílových skupin

Početní zastoupení romské menšiny v Jihočeském kraji lze odhadovat na základě terénní sociální práce romských poradců a terénních pracovníků. Ze zjištěných údajů vyplývá, že největší početní zastoupení obyvatel cílové skupiny je především ve velkých městech kraje: České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek a Tábor.

Tabulka č. 3.1: Odhad počtu obyvatel romského etnika v Jihočeském kraji (údaje za rok 2011)

ORP	Počet obyvatel	Odhady počtu z terénu	Podle sčítání lidu r. 2011
České Budějovice	154 443	2080	42
Český Krumlov	42 099	1500	73
Jindřichův Hradec	47 732	600	14
Písek	51 964	850	44
Tábor	80 664	600	22
Prachatice	33 602	350	18
Strakonice	45 309	250	17
Vimperk	17 711	200	8
Kaplice	19 846	120	0
Soběslav	22 124	175	7
Týn nad Vltavou	14 041	180	3
Třeboň	25 239	100	15
Milevsko	18 697	158	4
Trhové Sviny	18 477	100	2
Vodňany	11 818	50	3
Dačice	19 778	50	1
Blatná	13 916	50	1
Celkem (rok 2011)	637 460	7413	274
Celkem (rok 2001)	625 267		613

Situaci romské komunity v Jihočeském kraji lze charakterizovat jako stabilní. Dle kvalifikovaných odhadů romských poradců a terénních pracovníků žije v našem kraji přibližně kolem 9 000 Romů, (Rumungro – tzv. slovenští Romové, vlachike Roma – tzv. olašští Romové, ungrike Roma – tzv. maďarští Romové). Většina Romů pochází z oblasti východního Slovenska. Nejpochetnější romské komunity žijí ve všech bývalých okresních městech našeho kraje.

Podle výsledků posledního aktuálního sčítání lidu (z roku 2011) uvádí statistický úřad úbytek romské menšiny v kraji. Toto je ale pouze důsledek skutečnosti, že se Romové ve sčítacích formulářích ke své národnosti nehlásí. Důvody nejsou známy.

Tabulka č. 3.2: Lokality ohrožené sociálním vyloučením v JČK

území ORP	Obec
České Budějovice	České Budějovice
Český Krumlov	Český Krumlov
	Hořice na Šumavě
	Mirkovice
	Větřní
Jindřichův Hradec	Jindřichův Hradec
Kaplice	Střítež

⁴² Strategie romské integrace do roku 2020 [online]. Praha: ., 2015 [cit. 2016-07-18]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiri-dienstbier/aktualne/vlada-schvalila-strategii-romske-integrace-do-roku-2020-126945/>

	Benešov nad Černou
Milevsko	Milevsko
Písek	Písek
Prachatice	Prachatice
Strakonice	Strakonice
Tábor	Tábor
Třeboň	České Velenice

Zdroj: http://www.kraj-jihocesky.cz/2024/informace_z_oblasti_socialniho_zaclenovani_vyloucení.htm

VZDĚLÁVÁNÍ - SPECIFICKÁ OBLAST

Jedním ze zásadních faktorů, který brání romským dětem zařadit se do hlavního vzdělávacího proudu je chybějící motivace uvnitř rodin. Děti žijící v sociálně vyloučených lokalitách vyrůstají v prostředí, ve kterém není příprava na povinnou školní docházku obvyklou prioritou, což ve spojení s nedostatečnou znalostí českého jazyka vytváří bariéru úspěšnosti žáků v rámci základního školství. Zařazování vysokého počtu romských dětí do základních škol praktických je způsobeno také tím, že tyto děti často nenavštěvují mateřské školy, přičemž domácí prostředí nedokáže jejich potřeby spojené s přípravou na úspěšnou školní docházku kompenzovat. Děti nejsou dostatečně socializovány ve smyslu fungování ve vrstevnickém kolektivu a postrádají některé základní sociální kompetence, které se předpokládají u dětí, které nastupují do první třídy základní školy. Docházka do mateřské školy zároveň dětem pomáhá v rozvoji slovní zásoby, všeobecného přehledu, grafomotorických dovedností atd. Děti z nepodnětného domácího prostředí, které zároveň MŠ nenavštěvují, pak zaostávají za svými vrstevníky a nejsou připraveny na úspěšný školní start. Mateřské školy v Jihočeském kraji jsou pro většinu obyvatel vyloučených lokalit dostupné, přesto děti z tohoto prostředí zpravidla mateřskou školu nenavštěvují. Důvodů je několik. Rodiče jsou vesměs nezaměstnaní, případně pečují o další mladší děti – tudíž pro ně není problém nechat dítě doma, zároveň z důvodu nedostatku prostředků řeší finanční dostupnost mateřských škol, (i když podle vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, lze osvobodit zákonného zástupce od úplaty za vzdělávání). Rodiče nechápou význam předškolní výchovy pro vstup do základní školy.

Zásadním systémovým řešením je zavedení povinné docházky „předškoláků“ v posledním ročníku mateřských škol. Povinný poslední ročník předškolního vzdělávání zavádí novela školského zákona s účinností od školního roku 2017/2018.

Zastupitelstvo Jihočeského kraje dne 25. února 2016 odsouhlasilo Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji 2016 – 2020, který zahrnuje všechny stupně vzdělávací soustavy a určuje priority od předškolního vzdělávání až po vysokoškolské vzdělávání a ekonomickou záležitost financování školství na území Jihočeského kraje na toto období 2016 – 2020. Co se týká předškolního vzdělávání, obsahuje záměr nejen potřebu navyšovat počet míst v mateřských školách, ale také podporu pro vznik nových míst pro asistenty pedagoga, a další aktivity vedoucí k podpoře kvality předškolního vzdělávání.

Co se týče základních škol, je nepřehlédnutelnou bariérou jejich nepřipravenost na vstup dětí se sociálním handicapem, především pak nedostatek odborných pracovníků (školní psychologové, speciální pedagogové, asistenti) a nesystémová podpora integračních snah škol ze strany státu.

Kvalitní vzdělávání dětí a mladých lidí je základem úspěšného řešení situace sociálně vyloučených lokalit. Cílem je zajistit, aby pokud možno všechny děti prošly běžným vzdělávacím systémem v tzv. hlavním vzdělávacím proudu, tedy společně s dětmi ostatními. Vzájemná zkušenost může být zároveň oporou budoucí společenské soudržnosti a společenského vzestupu dětí ze sociálně vyloučeného prostředí. Zahraniční i domácí zkušenosti ukazují, že se jedná o dlouhodobý, ale realizovatelný, potřebný a efektivní proces. Inkluzivní vzdělávání by mělo být na úrovni systému, zřizovatelů, škol, rodičů, veřejnosti i žáků samotných vnímáno jako standard, který umožňuje nejen rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, ale i spravedlivou a přiměřenou podporu zohledňující různé vzdělávací potřeby žáků, tak aby plně využili svůj studijní potenciál bez vytváření bariér a snižování nároků. Cílem je zajistit vzdělávání co největšího počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v hlavním vzdělávacím proudu a za tímto účelem nastavit vhodné podmínky a zajistit adekvátní podpůrná opatření.

KAPITOLA 3/ odůvodnění potřebnosti řešení této problematiky

3.1. Koordinace problematiky na úrovni kraje

Důležitými subjekty romské integrace jsou **krajské úřady**, které zřizují funkci krajských koordinátorů pro romské záležitosti. Jejich činnost je legislativně ukotvena v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění

zákona č. 231/2002 Sb., a je cílená na koordinaci a metodickou podporu dalších subjektů na lokální úrovni za účelem zlepšení sociální, kulturní i politické situace Romů.

Koordinaci v Jihočeském kraji vykonává **krajský koordinátor pro romské záležitosti**.

Povinnost zřídit funkci koordinátora vyplývá pro kraje z ustanovení § 6 odst. 7 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „menšinový zákon“), dle kterého krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti, a ustanovením § 67 odst. 1 písm. f) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, dle kterého krajský úřad zřizuje funkci koordinátora pro romské záležitosti.

Problematika romských záležitostí je zařazena na odboru sociálních věcí, oddělení prevence a humanitárních činností, kde krajský koordinátor pro záležitosti romské menšiny působí. Romský koordinátor pořádá pracovní setkání a semináře s romskými organizacemi, romskými poradci obcí s rozšířenou působností a terénními pracovníky. Účastníky/ spolupracovníky jsou především pracovníci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností pověřeni agendou integrace příslušníků romské komunity do společnosti. Významná je i účast koordinátora na celostátních setkáních, poradách a dalších aktivitách pro romské koordinátory a poradců, které pořádá Rada vlády ČR pro záležitosti romské menšiny.

3.2/ Koordinace na regionální úrovni

Klíčovou pozici v realizaci Koncepce mají v rámci přenesené působnosti **obecní úřady obcí s rozšířenou působností**, které by měly ve vztahu k Romům uplatňovat integrační politiku. V rámci těchto obecních úřadů působí pracovníci zajišťující integraci příslušníků romských komunit ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností. Pracovníci zjišťují a prosazují naplňování potřeb místních romských komunit, řeší dílčí problémy v sociálně vyloučených romských lokalitách a aktivně se zapojují do tvorby strategií obcí i měst směřujících ke zlepšení situace znevýhodněných Romů.

Zásadní roli v romské integraci hrají obce a kraje v přenesené působnosti, které mají dle § 6, odst. 7 a 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů plnit ve svých správních obvodech úkoly napomáhající výkonu práv a integraci příslušníků romské komunity do společnosti⁴³.

Samotná realizace a kontrola naplňování úkolů v praxi je obtížná kvůli absenci obsahového vymezení těchto úkolů, což umožňuje krajům i obcím v přenesené působnosti věnovat různou míru pozornosti záležitostem romských komunit.

Mezi úkoly, napomáhající výkonu práv a integraci romských komunit ve správním obvodu krajů a obcí v přenesené působnosti obecně patří:

- vyhodnocení situace romských komunit a efektivitu využívaných integračních opatření;
- tvorba strategií a systémových opatření ke zlepšení situace romských komunit;
- zajištění dostupnosti služeb pro příslušníky sociálně vyloučených romských komunit, navazování partnerství se subjekty veřejné správy i s nestátními organizacemi za tímto účelem;
- ochrana práv příslušníků romské národnostní menšiny, zejména práva na rozvoj vlastní kultury a jazyka, bydlení, bezpečnosti a práva na vzdělání.

⁴³ Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně pozdějších předpisů, § 6 odst.

(7) Krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti;

(8) Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.

Činnost romských poradců je zásadním nástrojem pro uplatňování Koncepce romské integrace na lokální úrovni. Romští poradci navazují svou činností na působení krajských koordinátorů pro romské záležitosti a prosazují v rámci přenesené působnosti politiku romské integrace ve spádové oblasti. Ačkoliv je jejich role pro romskou integraci na lokální úrovni klíčová, jejich právní ukotvení není tak jednoznačné, jako v případě krajských koordinátorů. Zatímco totiž zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, výslovně ukládá krajům povinnost zřízovat funkci koordinátora pro romské záležitosti, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, povinnost zřídit funkci romského poradce bohužel nikterak nestanovuje. V praxi poradcům komplikuje činnost řada překážek, zejména výkon kumulované funkce, kdy kromě romských záležitostí řeší i jiná nesouvisející témata (např. agendu kurátora pro mládež, agendu sociálně právní ochrany dětí atd.), což jim znemožňuje věnovat odpovídající pozornost agendě romských komunit. Pro obce může být finančně náročné vyčlenit pracovníka pro plnění této specifické agendy a průběžně vyhodnocovat vliv jeho činnosti na situaci romských komunit, dále mu zajišťovat další vzdělávání a metodickou podporu. Nicméně obce mají možnost požádat si o neinvestiční dotaci na zřízení pozice terénního sociálního pracovníka se zaměřením na romskou komunitu v programu Rady vlády pro záležitosti romské menšiny „Podpora terénní práce“. V minulých obdobích byly v tomto programu úspěšná například města Tábor, Milevsko, Český Krumlov, Písek a obec Větrní. Z informací od obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje vyplývá, že na většině obcí s rozšířenou působností (mimo města Strakonice) existuje kontaktní osoba zabývající se romskou problematikou v kontextu sociálního vyloučení.

Funkce romských poradců jsou ve většině měst kumulované s výkonem činností kurátora pro mládež nebo kurátora pro společensky nepřizpůsobivé osoby, či protidrogového koordinátora apod. S ohledem na velikost cílové skupiny v jednotlivých obcích nebo regionech, a ve srovnání s jinými oblastmi České republiky, pokládáme toto spojení za přirozené, ale ne zcela vyhovující.

Tabulka č. 3.3: Seznam romských poradců a terénních sociálních pracovníků obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje

Obecní úřad	pověřený pracovník	e-mail
MM České Budějovice	Mgr. Miroslav Dobiáš	dobiasm@c-budejovice.cz
Trhové Sviny	Jana Průková	socpece@tsviny.cz
Týn nad Vltavou	Bc. Edita Cíchova	edita.cichova@tnv.cz
Tábor	Hana Musilová	hana.musilova@mutabor.cz
Soběslav	Jana Háková	hakova@musobeslav.cz
Jindřichův Hradec	Mgr. Marcela Longinová	longinova@jh.cz
Dačice	Mgr. Dagmar Čermáková	kurator@dacice.cz
Třeboň	Bc. Barbora Dědičová	barbora.dedicova@mesto-trebon.cz
Písek	Mgr. Martina Jeřábková	martina.jerabkova@mupisek.cz
Milevsko	Mgr. Jana Krihová, DiS.	jana.krihova@milevsko-mesto.cz
Strakonice	není ustanoven	není ustanoven
Vodňany	Bc. Júsuf Traore	traore@muvodnany.cz
Blatná	Bc. Markéta Koubková	koubkovam@mesto-blatna.cz
Český Krumlov	Ing. Jiří Čermák	jiri.cermak@ckrumlov.cz
Kaplice	Bc. Lucie Bublíková	bublíkova@mestokaplice.cz
Prachatice	Hana Rabenhauptová	hana.rabenhauptova@mupt.cz
Vimperk	Anna Chytrová	anna.chytrova@mesto.vimperk.cz

Úkoly v dané oblasti jsou kraji a obcím právní úpravou stanoveny pouze v obecné rovině. Proto materiál při stanovení priorit vychází ze *Zásad dlouhodobé Koncepce romské integrace do roku 2025*⁴⁴.

2.3. Koordinace na národní úrovni

Cílem Vlády ČR je dlouhodobě rozvíjet opatření k vyrovnání šancí a kompenzaci vstupních znevýhodnění, která brání Romům plnohodnotně participovat na kulturním, společenském i politickém životě většinové společnosti. V úvodu se Koncepce zabývá situací romských komunit z hlediska jejich statutu národnostní menšiny a soustředí se na naplňování jejich kulturních potřeb. Vláda ČR vnímá rozvoj romské kultury a budování respektu k romské historii a zvyklostem nejen jako legitimní právo romské národnostní menšiny, ale i jako prostředek ke zlepšení vztahů mezi Romy a majoritní

⁴⁴ usnesení vlády ČR č. 1573 ze dne 7. 12. 2005

společností. Posílením povědomí české společnosti o romské kultuře, jazyku a historii lze systematicky bojovat proti stereotypům a předsudkům uplatňovaným vůči příslušníkům romských komunit. Tyto stereotypy a předsudky jsou přitom příčinou symbolického vyloučení i té části Romů, která není vyloučena sociálně a žije běžným způsobem života.

V druhé části se materiál zabývá užší cílovou skupinou, a sice sociálně vyloučenými Romy a řešením jejich situace. Řešit sociální vyloučení Romů je zásadní i z celospolečenského hlediska, protože tento jev ohrožuje sociální soudržnost, vyhrocuje vztahy mezi většinovou společností a vyloučenou menšinou a zvyšuje riziko šíření extremismu v české společnosti. Navrhovaná opatření se v této části zaměřují na klíčové oblasti života sociálně vyloučených Romů, zejména na oblast vzdělávání, zaměstnanosti, předlužení, bydlení, zdravotnictví a oblast sociální. V těchto oblastech nemají Romové, ať už vzhledem ke strukturálním či k individuálně podmíněným překážkám, stejné příležitosti ve srovnání s majoritní populací a často čelí nerovnému zacházení.

Posledním klíčovým tématem romské integrace je oblast bezpečnosti romských komunit, která zahrnuje dva aspekty – jednak ochranu Romů před pravicovým extremismem a jednak snížení kriminality a výskytu dalších forem rizikového chování v sociálně vyloučených romských lokalitách.

Koncepce romské integrace vytyčila tyto základní priority, které by mimo vládní úroveň měly být realizovány i na regionální úrovni:

- Odstranění vnějších překážek, které brání začlenění příslušníků romských komunit do společnosti, tedy především odstranění všech forem diskriminace jednotlivců i celých skupin vymezených rasou, barvou pleti, národností, jazykem, příslušností k národu či etnické skupině;
- Zkušenosti z praxe naznačují, že současná ochrana před diskriminací je málo účinná a proto byl v roce 2004 přijat antidiskriminační zákon;
- Pomoc při odstraňování vnitřních překážek, které brání začlenění příslušníků romských komunit do společnosti, tedy především odstranění handicapu ve vzdělání a kvalifikaci.

Jedná se o komplex vyrovnávacích postupů, které sestávají z aktivit vedoucích ke vzdělanostní úrovni a profesní kvalifikaci. Jedním z nástrojů je například realizace koncepce včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, kde by měly klíčovou roli sehrát kraje a obce zřizováním přípravných tříd, případně motivací rodičů, aby jejich děti docházely do mateřských škol. Dále jde o zřizování funkce vychovatele – asistenta pedagoga ve školách s vyšší koncentrací romských dětí. Zkušenosti z praxe a kontakty se školami naznačují výraznou potřebu přípravy pedagogů nejen v oblasti multikulturní výchovy, ale i znalosti specifik romských komunit, kultury a zejména dovedností v komunikaci s rodiči romských dětí.

- Za účinnou metodu v oblasti sociální lze považovat programy terénní sociální práce ve vyloučených romských komunitách, která však musí být zajištěna proškolenými pracovníky;
- Je nezbytné vytvoření systému sociálního bydlení. Využívání institutu zvláštního příjemce dávek, především u rodin s dětmi a tím předcházet zadlužování a riziku ztráty bydlení;
- Zlepšení sociální úrovně příslušníků romských komunit snížením nezaměstnanosti, zlepšení bytové a zdravotní situace, předcházení sociálnímu vylučování v romských komunitách a odstraňování jeho následků;
- Zajištění rozvoje romské kultury a romského jazyka;
- Vytvoření tolerantního prostředí bez předsudků, v němž příslušnost ke skupině vymezené rasou, barvou pleti, národností, jazykem či příslušností k národu není důvodem k odlišnému posuzování jednotlivce a zacházení s ním;
- Zajištění bezpečnosti příslušníků romských komunit (asistenti prevence kriminality).

Základním koordinacním orgánem na národní úrovni je Rada vlády ČR pro záležitosti romské menšiny, která mj. zajišťuje metodickou podporu krajů a obcí, a jejich pověřených pracovníků v této oblasti.

KAPITOLA 4/ SWOT analýza

SWOT analýza v oblasti integrace romských komunit/ podpory sociálního začleňování v Jihočeském kraji

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Existence sociálních služeb pro cílovou skupinu; • Existence NNO, které se věnují volnočasovým aktivitám dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí; • Zmapování sociálně vyloučených lokalit v kraji (GAC + krajský monitoring SVL) ukazuje na podstatně příznivější situaci v oblasti ve srovnání s jinými kraji; • Komunitní plánování kraje a obcí s rozšířenou působností; • Existence romských poradců na ORP a terénních pracovníků na obcích a v NNO; • Systém dávek sociální pomoci; • Dotační tituly na úrovni vlády ČR, krajů, obcí, vč. ESF; • Informační zdroje o sociálních službách; • Příklady dobré praxe v kraji; • Udržování romských tradic; • Zvyšuje se zájem obcí hledat cesty ke zlepšení situace v problémových lokalitách; 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká nezaměstnanost, nízká motivace k získání zaměstnání, selhávání rodiny v důsledku vyplácení sociálních dávek; • Nízká vzdělanostní úroveň a podceňování významu vzdělání; • Není dostatečně rozvinutá terénní sociální práce na obcích, kde je tato služba velice potřebná; • Nejednotnost romské komunity, pasivita, rezignace; • Neexistence systému sociálního bydlení; • Nárůst patologických jevů; • Nedostatečná nabídka zaměstnání na trhu práce, není vytvořen fungující model pro začlenění na trh práce; • Využívání dotací na terénní sociální pracovníky je provázeno administrativními problémy a nezájmem některých obcí a měst v JK (neexistence dlouhodobého financování, pozdní schvalování a proplácení financí na projekty); • Projevy diskriminace (ve všech oblastech, vč. služeb a zdravotnictví); • Neexistence relevantních dat o zdravotním stavu osob v rizikových lokalitách;
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Finanční zdroje - dotační tituly pro oblast bydlení a terénní práci; • Na úrovni ORP působit cíleně k zajištění komplexního přístupu řešení dlouhodobě nepříznivé situace klientů s aktivní účastí jednotlivců i komunity; • Řešit problémy také v komunitních plánech obcí, kraje; • Vzdělávací programy; • Prezentace své kultury, tradic; • Účast na besedách, seminářích; • Romské osobnosti využívat jako motivační prvek osobního rozvoje, v sociální a osvětové práci; • Využít možností odborné pomoci pro vytváření terénních sociálních programů v rizikových lokalitách, které jsou zaměřeny na řešení konkrétních problémů lokality (kvalitní analýzy, odborná supervize). 	<ul style="list-style-type: none"> • Extrémní zadluženost; • Růst kriminality zejména mladistvých (majetková trestná činnost, drogy, gamblerství); • U značného počtu nezaměstnaných hrozí riziko nesplnění podmínky nároku na dávky důchodového pojištění; • Opakovaná zklamání, nedůvěra, rezignace; • Přebírání rodinných vzorů, chybějící motivace; • Lhostejnost společnosti; • Růst agresivity mezi Romy a majoritní společnosti; • Zhoršení zdravotního stavu, prevence, životní styl; • Emigrace, vystěhovávání, ubytovny; • Neudržitelnost terénních programů (chybí dlouhodobý systém financování).

KAPITOLA 5/ Cíle a priority v oblasti integrace romské menšiny

Mezi hlavní úkoly romského koordinátora v následujícím období bude patřit:

- Sledovat a analyzovat situaci romských komunit v regionu, a to v oblasti zaměstnanosti, bydlení, školství, bezpečnosti a dluhové problematiky
- Koordinovat činnost romských poradců, terénních sociálních pracovníků obcí s rozšířenou působností a nepedagogických pracovníků na školách (tzv. asistentů pedagoga - ve spolupráci s pracovníky odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje);
- Podporovat terénní sociální práci ve vyloučených romských komunitách či v lokalitách ohrožených sociálním vyloučením;
- Spolupracovat s obecními samosprávami, orgány státní správy při hledání konsensu mezi požadavky majority a reálnou situací romských komunit;
- Spolupracovat s romskými i neromskými státními i nevládními organizacemi při řešení romské problematiky;
- Spolupracovat na řešení oblastí sociální prevence, prevence kriminality a protidrogové prevence;

Přehled priorit za jednotlivé oblasti

Priorita 1: Oblast podpory přímé práce s cílovou skupinou

spolupráce se službami a institucemi, jejich podpora

Priorita 2: Oblast koordinace na úrovni kraje

spolupráce s dalšími subjekty na krajské úrovni (obce, služby, organizace)...

Priorita 3: Oblast spolupráce s centrálními institucemi

spolupráce na národní úrovni...

Priorita 4: Oblast vzdělávání

podpora vzdělávání a přenosu informací, dobré praxe v oblasti přímé práce s cílovou skupinou...

Priorita 5: Oblast informace, výzkum, hodnocení

zprávy a informace o situaci v Jihočeském kraji, informování odborné veřejnosti...

Priorita 6: Oblast financování

přímá finanční podpora subjektů, pracujících s cílovou skupinou, a dalších aktivit, popsanych v této koncepci.

1 OBLAST PODPORY PŘÍMÉ PRÁCE S CÍLOVOU SKUPINOU	
Priorita 1.1	Podpora organizací, které přímo pracují s cílovou skupinou – ve vybraných oblastech
Indikátory	Počet aktivit, výše získaných finančních prostředků ze všech úrovní. Počet klientů, výkonů.
Strategie/postup	Koordináční, odborná a metodická podpora, na úrovni regionální, krajské i na úrovni národní. Zprostředkování podpory finanční.
Gestor	Krajský koordinátor pro romské záležitosti

Opatření 1.1.1	Rozvoj neziskových organizací, které působí v oblasti prevence sociálního vyloučení.
Postup	Koordinovaná, užší spolupráce s NNO v kraji, které se věnují romské komunitě: aktivizace jejich činnosti v oblasti volného času dětí a jejich přípravy na vzdělávání.
Termín	Po dobu platnosti koncepce
Výsledky/výstupy	Počet a druh aktivit, směřovaných k podpoře organizací. Informace budou uvedeny v Závěrečné zprávě o plnění Koncepce OPHČ (situace v oblasti integrace romské menšiny).
Opatření 1.1.2	Podpora terénní práce a romských poradců na obcích a městech
Postup	Posílení pozic terénních pracovníků, případně romských poradců, je potřeba vyhodnotit i v kontextu nedostatečného počtu sociálních pracovníků v obcích, což je fenomén, jímž se zabývá Strategie sociálního začleňování do roku 2020. Na základě identifikovaných, doložených potřeb konkrétních obcí podporovat navýšení počtů pracovníků, podporovat, ve spolupráci s radou vlády, zabezpečení stávajících pozic, případně jejich rozšíření.
Termín	Po dobu platnosti koncepce
Výsledky/výstupy	Počet terénních pracovníků a romských poradců na úrovni obcí/ ORP. Zaznamenané změny v průběhu realizace koncepce.

2 OBLAST KOORDINACE NA ÚROVNI KRAJE	
Priorita 2.1	Udržení současného systému koordinace problematiky integrace romské menšiny v JČK, průběžné poskytování informací o realizovaných programech, prohloubení spolupráce se samosprávou a dalšími subjekty v této oblasti.
Indikátory	
Strategie/postup	Dosáhnout zkvalitnění celkové koordinace směrem k obcím a efektivnější naplňování úkolů koncepce romské integrace. Pravidelné porady s romskými poradci, terénními pracovníky, výměna zkušeností, další aktivity. Předávání a zprostředkování informací samosprávám obcí a obecním úřadům, poskytovatelům služeb.
Gestor	Romský koordinátor, ve spolupráci s romskými poradci obcí Jihočeského kraje.

Opatření 2.1.1	Zachování stávajícího systému koordinace romských poradců.
Postup	Pravidelná setkávání s romskými poradci. Zajištění průběžné a komplexní informovanosti romských poradců, zejména z centrálních orgánů RVPZRM (dále jen Rada vlády pro záležitosti romské menšiny).
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.
Výsledky/výstupy	Zápisy z pracovních porad s romskými poradci, seznamování se s příklady dobré praxe přímo v terénu, organizace seminářů a vzdělávacích aktivit podle aktuální potřeby.
Opatření 2.1.2	Aktivní koordinace poskytovatelů služeb, organizací přímo pracujících s cílovou skupinou strategie.

Postup	Pravidelná setkání romských NNO (výměna zkušeností, informace o získávání dotací). Prezentace příkladů dobré praxe v těchto organizacích.
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.
Výsledky/ výstupy	Pravidelná setkání romských NNO (výměna zkušeností, informace o dotacích). Prezentace příkladů dobré praxe v NNO
Opatření 2.1.3	Prohloubení spolupráce kraje se samosprávami obcí, s obecními úřady.
Postup	Aktivní spolupráce s obcemi na posílení koordinace v oblasti romské integrace. Spolupráce s obcemi při koordinaci zlepšení situace sociálně vyloučených rodin. Příklady dobré praxe na místní úrovni v kraji a zapojení obcí a měst do koncepce sociálního bydlení.
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.
Výsledky/ výstupy	Počet setkání se samosprávami obcí a pracovníků obecních úřadů. Zápisy z realizovaných setkání. Předané informace o projektech a programech realizovaných v kraji, o výzvách a dotačních titulech kraje, ústředních orgánů, a dalších institucí.
Opatření 2.1.4	Aktivní spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování.
Postup	Ve spolupráci se samosprávami využívat možnosti vstupu Agentury pro sociální začleňování, která pomáhá obcím a městům při mapování a poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na tyto postupy. Pro období platnosti strategie je navázaná spolupráce agentury pro město České Velenice, je připravovaná spolupráce s městem Písek.
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.
Výsledky/ výstupy	Navázaná spolupráce, účast na přípravě strategických plánů obcí, předaná doporučení a informace. Počet jednání, konzultací.
Opatření 2.1.5	Spolupráce s bezpečnostními složkami státu v oblasti extremismu.
Postup	Spolupráce se skupinou styčného důstojníka Krajského ředitelství Policie ČR, zejména výměna informací v oblasti kriminality, páchané na romské menšinu a jejich bezpečnosti. Monitorování situace v kraji z hlediska bezpečnosti občanů vůči extrémistickým skupinám Podpora rozvoje programu asistent prevence kriminality, průběžné vyhodnocování, a zvyšování podílu Romů/ Romek zapojených do programu.
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.
Výsledky/ výstupy	Zprávy o bezpečnostní situaci v kraji v této oblasti, zpracované ve spolupráci se styčným důstojníkem pro národnostní menšiny. Počet jednání, řešené problémy. Stav asistentů prevence kriminality v Jihočeském kraji, konkrétní kroky činěné k podpoře této aktivity.
Opatření 2.1.6	Podpora aktivit, směřujících k prevenci sociálního vyloučení a integraci romské menšiny ve školním prostředí.
Postup	Podporovat průběžně a nadále nabízet školám možnost zřízení pozic asistentů pedagoga pro děti a studenty se znevýhodněním na I. i II. stupni ZŠ. Pokračování v předávání informací školám k dotačnímu programu Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol, k dalším možnostem získání podpory pro tyto aktivity. Realizováno prostřednictvím informačních seminářů, předávání aktuálních informací apod.
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.
Výsledky/ výstupy	Počet realizovaných informačních, vzdělávacích akcí. Počet asistentů pedagoga na školách v Jihočeském kraji, podpořených studentů středních škol ze znevýhodněného prostředí apod. Ve spolupráci s Odborem školství, mládeže a tělovýchovy, MŠMT.

3 OBLAST SPOLUPRÁCE S CENTRÁLNÍMI INSTITUCEMI	
Priorita 3.1	Prohloubení spolupráce kraje s centrálními orgány.
Indikátory	Počet jednání, počet konkrétních výstupů (účast na připomínkových řízeních, hodnocení projektů apod.).
Strategie/ postup	Pravidelná účast na poradách centrálních orgánů, předávání aktuálních informací, účast na metodických seminářích organizovaných RVPRM a MPSV, připomínkování materiálů z centrálních orgánů, účast na jednání členů Výboru pro spolupráci se samosprávami.
Gestor	Romský koordinátor
Opatření 3.1.1	Aktivní spolupráce s centrálními orgány.
Postup	Aktivní účast na jednáních, směřujících ke koordinaci národní a krajské politiky v této oblasti.
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.
Výsledky/ výstupy	Počet jednání, kterých se krajský romský koordinátor účastnil, podle institucí, které se spolupodílí na realizaci politiky v této oblasti. Informace a zkušenosti předané z krajské úrovně, úrovně obcí směrem k centrální úrovni, a naopak informace, zprostředkované na úroveň místní.
Opatření 3.1.2	Odborná spolupráce s centrálními orgány, přenos informací z místní úrovně
Postup	Aktivní a odborná spolupráce s centrálními institucemi (rada vlády pro záležitosti romské menšiny, MPSV, MŠMT apod.) na konkrétních aktivitách (spolupráce na úpravách legislativy, koncepčních dokumentech na národní úrovni, dotačních řízeních pro tuto oblast veřejné politiky).
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.
Výsledky/ výstupy	Formy spolupráce na praktické realizaci politiky v této oblasti na centrální úrovni. Hodnocení nebo doporučení projektů z Jihočeského kraje. Připomínkování koncepčních dokumentů, účast na legislativním připomínkovacím procesu apod.
Opatření 3.1.3	Zprávy o situaci v Jihočeském kraji.
Postup	Vypracování podrobné, věcné a pravdivé zprávy o situaci v oblasti integrace romské menšiny v Jihočeském kraji.
Termín	Po dobu realizace koncepce - každoročně.
Výsledky/ výstupy	Zpracované zprávy dle požadavků centrálních orgánů.

4 OBLAST VZDĚLÁVÁNÍ	
Priorita 4.1	Zvyšování odborné úrovně romských poradců, poskytovatelů služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a dalších aktérů.
Indikátory	Počet vzdělávacích akcí, počet účastníků. Tematické zaměření dle potřeb.
Strategie/ postup	Realizace, podpora vzdělávacích akcí pro romské poradce, terénní pracovníky, poskytovatele služeb pro tuto cílovou skupinu, další aktéry (např. Asistenti prevence kriminality).
Gestor	Romský koordinátor
Opatření 4.1.1	Podpora vzdělávacích akcí pro odborné pracovníky, přímo pracující s cílovou skupinou.
Postup	Podpora vzdělávacích akcí pro cílovou skupinu aktéři politiky romské integrace a prevence sociálního vyloučení. Témata a oblasti: dluhové poradenství – snížení předlužení, aktivizace v oblasti předškolního a školního vzdělávání, získání a udržení bydlení. Přenos dobré praxe.
Termín	Po dobu realizace koncepce - průběžně.

Výsledky/ výstupy	Počet vzdělávacích akcí, počet účastníků. Tematické zaměření jednotlivých aktivit
--------------------------	---

5 OBLAST INFORMACE, VÝZKUM, HODNOCENÍ	
Priorita 5.1	Zpracování strukturované Závěrečné zprávy o realizaci této koncepce.
Indikátory	Zpracované zprávy/ analýzy
Strategie/ postup	Zpráva obsahuje tato hlavní témata: Situace cílové skupiny (velikost, situace v regionech), oblast zaměstnanosti a bydlení, vzdělávání. Naplňování kulturních potřeb romské menšiny, činnost poskytovatelů služeb pro cílovou skupinu v kraji (především NNO). Může se jednat, dle potřeb, i o dílčí zprávy, analýzy apod. Zpráva se opírá o provedená šetření a analýzy v kraji a data získaná prostřednictvím krajských a obecních institucí, poskytovatelů služeb a dalších subjektů (např. PČR).
Gestor	Romský koordinátor
Opatření 5.1.1	Zpracování strukturované Závěrečné zprávy o Koncepci integrace romské menšiny v Jihočeském kraji.
Postup	Zpráva se opírá o provedená šetření a analýzy v kraji a data získaná prostřednictvím krajských a obecních institucí, poskytovatelů služeb a dalších subjektů (např. PČR). Zpráva obsahuje tato hlavní témata: Situace cílové skupiny (velikost, situace v regionech), oblast zaměstnanosti a bydlení, vzdělávání. Naplňování kulturních potřeb romské menšiny, činnost poskytovatelů služeb pro cílovou skupinu v kraji (především NNO). Zpráva bude zveřejněna na webových stránkách kraje.
Termín	Po dobu realizace koncepce – každoročně.
Výsledky/ výstupy	Zpracované zprávy, za jednotlivé roky trvání koncepce.

6 OBLAST FINANCOVÁNÍ	
Priorita 6.1	Zachování dotačního programu kraje pro oblast integrace romské menšiny a podporu sociálního začleňování.
Indikátory	Mechanismy finanční podpory. Výše alokovaných finančních prostředků.
Strategie/ postup	Zachování dotačního programu kraje pro tuto oblast a jeho případné rozšíření, na základě doložených potřeb.
Gestor	Romský koordinátor, ve spolupráci s dotčenými odbory krajského úřadu.
Opatření 6.1.1	Zachování dotačního programu kraje pro tuto oblast.
Postup	Udržení stávajících mechanismů finanční podpory Jihočeského kraje pro tuto oblast. Do dalších let dle možností rozpočtu a priorit kraje snaha o navyšování finančních prostředků DP - Podpora sociálního začleňování osob ohrožených sociálním vyloučením na území JČK. Potřeba udržení kvality a sítě služeb. Celková výše podpory služeb a aktivit, počet podpořených služeb, realizovaných programů. Počet účastníků programů. Optimalizace GP a možnost zefektivnění a zjednodušení GP. Na základě odůvodněných a dlouhodobě plánovaných potřeb zajistit odpovídající finanční prostředky prostřednictvím samosprávy kraje.
Termín	Po dobu realizace koncepce – každoročně.
Výsledky/ výstupy	Počet podpořených služeb. Výše finanční podpory. Zajištění optimálního a efektivního financování služeb a aktivit procesu integrace romské menšiny a sociálního začleňování v Jihočeském kraji, kterým se kraj podílí na včasné identifikaci osob ohrožených sociálním vyloučením.

Kvalifikovaný odhad finanční náročnosti realizace integrace romské menšiny/ podpora sociálního začleňování Jihočeského kraje 2018 – 2020.

	Finanční prostředky z rozpočtu OSOV/ vzdělávací akce, semináře apod.	Finanční prostředky z rozpočtu kraje/ dotační program podpora sociálního začleňování
rok 2018	50 000 Kč	1 000 000 Kč
rok 2019	50 000 Kč	1 000 000 Kč
rok 2020	50 000 Kč	1 000 000 Kč

Poznámka k tabulce č. 1: Jedná se o kvalifikovaný odhad, učiněný v době přípravy koncepce. Potřeba finančních prostředků se může v době trvání měnit, v závislosti na legislativním prostředí, jiných, neočekávaných okolnostech.

Poznámka k tabulce č. 2: Výše reálně uvolněných finančních prostředků bude záviset na aktuálních možnostech rozpočtu Jihočeského kraje.

Zpracoval Bc. Roman Slivka k 24. 1. 2018

Oblast prevence kriminality

Koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2018 – 2020

KAPITOLA 1/ Úvod

Preventivní politika je významným nástrojem států, krajů, měst a obcí v boji proti kriminalitě. Oproti trestní politice, která reaguje na spáchání trestného činu či přestupku represivními prostředky, spočívá preventivní politika v souboru nejrůznějších nerepresivních, proaktivních strategií, které jsou zaměřeny na předcházení trestné činnosti a na omezování příležitostí k jejímu páčání. Z hlediska ochrany veřejné bezpečnosti, zdraví a majetku občanů se preventivní politice od roku 2008 věnuje v rámci své samostatné působnosti také Jihočeský kraj.

Jihočeský kraj při plánování svých opatření vychází z odborných zkušeností a doporučení, že je efektivnější kriminalitě předcházet než posléze pachatele po spáchání deliktu trestat. Na území kraje je tak hledána rovnováha mezi aplikací preventivních a represivních opatření, a tak tomu bude i pro následující období 2018–2020, kdy oblast prevence kriminality zůstává neodmyslitelnou součástí politiky kraje.

Základní vizí preventivní politiky kraje zůstává, aby Jihočeský kraj byl i nadále místem s nízkou úrovní kriminality, kde se obyvatelé a návštěvníci kraje cítí příjemně a bezpečně. Místem, kde je vytvořen funkční systém prevence kriminality, kde jednotlivé subjekty na poli prevence spolupracují a kde jsou dlouhodobě realizovány preventivní programy a aktivity přispívající ke zvýšení pocitu bezpečí obyvatel a jejich důvěry ve veřejnou správu a její instituce.

K naplnění této vize napomáhá i zpracování Koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2018–2020 (dále jen „Koncepce“), která se pro uvedené období stává základním koncepčním materiálem, jehož obsah vychází z doporučení Ministerstva vnitra ČR k tvorbě koncepcí prevence kriminality a zároveň plní cíle Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020 schválené usnesením vlády České republiky č. 66 ze dne 25. ledna 2016, kterými jsou:

1. Rozvoj systému prevence kriminality v ČR
2. Pomoc a poradenství obětem trestné činnosti
3. Práce s pachateli trestné činnosti
4. Komplexní přístup k prevenci kriminality v rizikových lokalitách
5. Reakce na nové hrozby v oblasti bezpečnosti (kyberkriminalita, zadluženost, bezpečnost tzv. měkkých cílů) a aplikace nových přístupů k prevenci kriminality

Koncepce navazuje na již dříve schválené strategické materiály a využívá zkušeností i výstupů předcházejících Koncepcí prevence kriminality Jihočeského kraje z let 2012–2017. Součástí materiálu je i stručná bezpečnostní analýza kraje za rok 2016⁴⁵ a SWOT analýza založena na určení silných a slabých stránek, příležitostí i hrozeb preventivní politiky kraje.

V závěru Koncepce jsou definovány konkrétní priority a opatření pro oblast prevence kriminality na krajské úrovni. Plnění těchto opatření bude po celou dobu platnosti koncepce vyhodnocováno a v případě potřeby může rovněž docházet k jejich aktualizaci, změnám či doplněním reagujícím na aktuální vývoj v oblasti prevence kriminality.

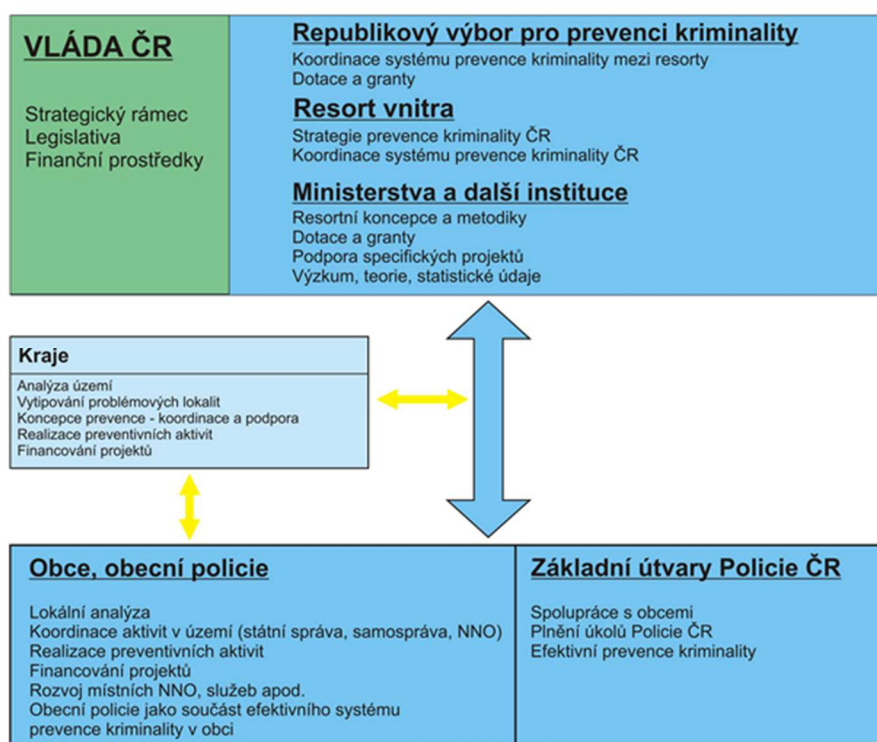
Kapitola 2/ Popis systému prevence kriminality a situace v Jihočeském kraji

V současné době je systém prevence kriminality, dle Strategie PK ČR, rozdělen do tří úrovní:

- 1) republikové (vláda ČR, Republikový výbor pro prevenci kriminality, jednotlivá ministerstva a další státní instituce),
- 2) krajské – krajské úřady,
- 3) lokální – samosprávy měst a obcí.

⁴⁵ Za rok 2017 nebyla v době zpracování Koncepce (prosinec 2017/leden 2018) data ještě k dispozici

SYSTÉM PREVENCE KRIMINALITY V ČR

Krajská úroveň – Jihočeský kraj

Dle Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020 (dále jen „Strategie PK ČR“) je úlohou krajské úrovně v souladu s § 1 odst. 4 zákona č. 129/2000 Sb., o krajících, ve znění pozdějších předpisů, organizovat v samostatné působnosti preventivní politiku na svém území.

Kraje na základě doporučení Strategie PK ČR (usnesení vlády ČR č. 66 ze dne 25. ledna 2016) a zpracovaného Akčního plánu prevence kriminality (usnesení vlády ČR č. 705 ze dne 27. července 2016) zejména:

- Prostřednictvím Asociace krajů ČR se jednotlivé kraje aktivně se podílejí na činnosti Republikového výboru pro prevenci kriminality.
- Zpracovávají krajské koncepce prevence kriminality, bezpečnostní analýzy na krajské úrovni, stanoví rizikovitost jednotlivých území pro plánování preventivních opatření.
- Zajišťují činnost krajského manažera prevence kriminality a poskytují mu potřebné zázemí a specializované vzdělávání, vytváří Pracovní skupiny prevence kriminality a zajišťují a koordinují jejich činnost.
- Prostřednictvím manažerů prevence kriminality poskytují konzultace a metodickou podporu pro preventivní aktivity obcí na svém území, zajišťují informovanost v oblasti prevence kriminality z krajské a republikové úrovně směrem k obcím.
- Podílí se na hodnocení a výběru projektů prevence kriminality obcí v rámci Programu prevence kriminality. Zpracovávají a realizují vlastní preventivní programy a projekty v rámci Programu prevence kriminality.
- Podporují preventivní aktivity a projekty kraje a obcí na svém území z vlastních zdrojů (např. formou dotací obcím, neziskovým organizacím apod.).
- Vyhodnocují plnění přijatých preventivních koncepcí a realizovaných preventivních projektů a opatření

⁴⁶ Ministerstvo vnitra. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020. 1. vyd. Praha: MVČR, 2016. str. 15

V případě, že se kraj zapojí do Strategie PK ČR, má možnost získávat na realizaci svých krajských projektů prevence kriminality od Ministerstva vnitra ČR státní účelovou dotaci. Dále může určovat lokální potřebnost, hodnotit a doporučovat jednotlivé projekty měst a obcí k podpoře.

Jihočeský kraj se od roku 2008 řadí mezi kraje v ČR, které aktivně působí v oblasti prevence kriminality na svém území. Kraj si zakládá na spolupráci s obcemi, ostatními orgány veřejné správy i neziskovým sektorem.

Kraj má ustanoveného krajského manažera prevence kriminality, který je zodpovědný za plnění úkolů a opatření stanovených v aktuální krajské koncepci (viz. kapitola 4 Koncepce) a realizuje preventivní projekty s celokrajským působením:

TABULKA 4.1 - PROJEKTY REALIZOVANÉ JIHOČESKÝCH KRAJEM V LETECH 2012 – 2017

Rok	Název projektu
2012	Bezpečí pro seniory – informace a připravenost
2016	Ozbrojený útočník ve škole – pilotní projekt prevence útoku ve školním prostředí
2017	Ozbrojený útočník ve škole – prevence útoku ve školním prostředí II. etapa

Jihočeský kraj má zřízenou pracovní skupinu k prevenci kriminality, složenou z krajského manažera prevence kriminality, protidrogového koordinátora, školského koordinátora prevence rizikového chování, koordinátora romských poradců, metodika soc. prevence a zástupců další veřejných institucí a organizací (PČR, PMS, NNO). Smyslem pracovní skupiny je výměna informací, koordinace aktivit jednotlivých oblastí a účelné vynakládání finančních prostředků na oblast prevence kriminality.

Finanční podpora, která umožňuje do přípravy, a především do praktické realizace preventivních aktivit zapojit na krajské úrovni obce, nestátní sektor a další vybrané subjekty, je uskutečňována pomocí dvou dotačních titulů:

- a) Dotační program „Program prevence kriminality“ MV ČR, v rámci něhož je Jihočeský kraj žadatelem o podporu na své projekty a podílí na hodnocení jednotlivých projektů měst a obcí.
- b) Dotační program „Podpora prevence kriminality“, jehož vyhlášovatelem je Jihočeský kraj a který je realizován z vlastních finančních prostředků kraje.

Vyjma zřízené funkce manažera prevence a pracovní skupiny na úrovni kraje jsou pro fungování systému prevence kriminality na krajské úrovni klíčové také orgány obcí (politické vedení obcí a jejich pracovní skupiny/ komise, či funkce místních manažerů prevence kriminality), dále oddělení prevence a tisku při územních odborech PČR či obecní/ městské policie, které působí nejen v represivní, ale i preventivní rovině. Nelze opomenout také významnou úlohu PMS, orgánů sociálně právní ochrany dětí, školských zařízení, sociálních služeb, nestátních neziskových organizací a dalších.

Lokální úroveň – samosprávy měst a obcí

Obce tvoří základní úroveň, kde jsou opatření prevence kriminality v praxi nejčastěji realizována a na obcích tak leží váha praktického výkonu, aktivit, realizace projektů a opatření prevence kriminality.

Shodně jako kraje v oblasti prevence kriminality postupují i obce v samostatné působnosti. Přitom vycházejí z § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Obce na základě doporučení Strategie PK ČR (usnesení vlády ČR č. 66 ze dne 25. ledna 2016 a) a zpracovaného Akčního plánu prevence kriminality (usnesení vlády ČR č. 705 ze dne 27. července 2016) vytvářejí podmínky pro rozvoj prevence kriminality na svém území, zejména:

- Zpracovávají obecní koncepce či plány prevence kriminality a bezpečnostní analýzy na lokální úrovni.
- Zajišťují činnost manažera prevence kriminality obce a poskytují mu potřebné zázemí a specializované vzdělávání, vytváří Pracovní skupiny prevence kriminality a zajišťují a koordinují

jejich činnost (se zvláštním zaměřením na spolupráci, výměnu dat a informací a příkladů dobré praxe s Policií ČR na svém území).

- Zřizují obecní policii.
- Zpracovávají a realizují vlastní preventivní aktivity a programy či projekty v rámci Programu prevence kriminality.
- Podporují preventivní aktivity a projekty na svém území z vlastních zdrojů.
- Vyhodnocují plnění přijatých preventivních koncepcí a realizovaných preventivních projektů a opatření.

Dle § 35a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) a zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, obce mohou zřizovat městskou/obecní policii.

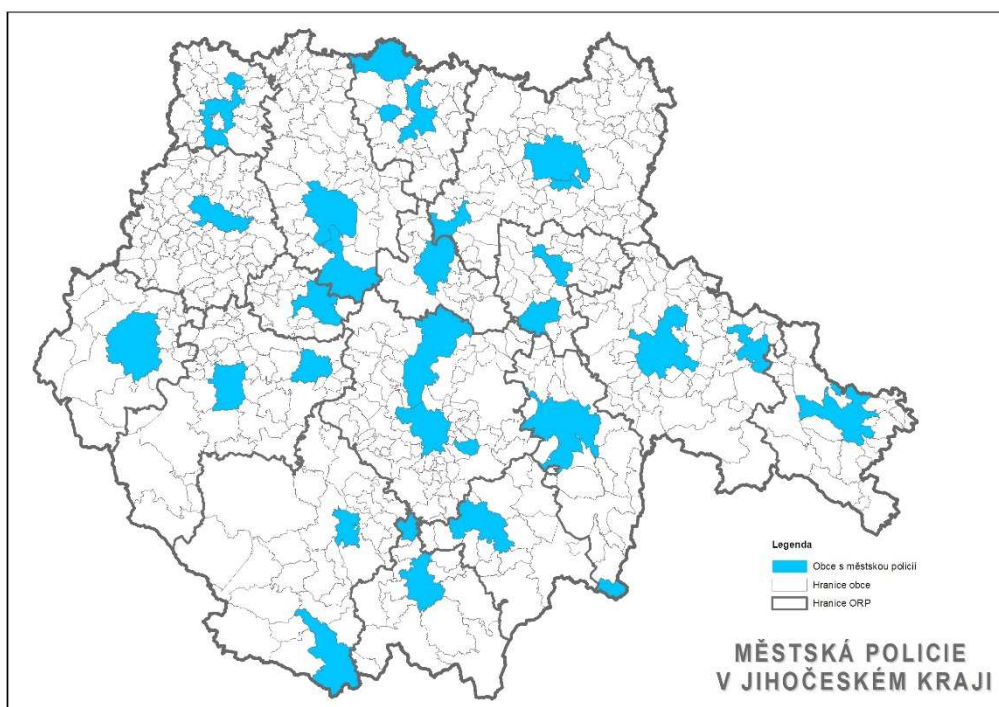
Městská/obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku. Mimo jiné přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití a významně se podílí na prevenci kriminality v obci.

Seznam měst a obcí v Jihočeském kraji se zřízenou městskou (obecní) policií⁴⁷:

Bechyně	Protivín
Blatná	Sezimovo Ústí
Česká Budějovice	Soběslav
České Velenice	Strakonice
Český Krumlov	Strmilov
Dačice	Tábor
Hluboká nad Vltavou	Trhové Sviny
Jindřichův Hradec	Třeboň
Kaplice	Týn nad Vltavou
Kardášova Řečice	Velešín
Kovářov (Písek)	Veselí nad Lužnicí
Milevsko	Vimperk
Písek	Vodňany
Planá nad Lužnicí	Vyšší Brod
Prachatice	

⁴⁷ Ministerstvo vnitra ČR (stav k 22. 8. 2017). Dostupné z internetu: < [http:// www.mvcr.cz />](http://www.mvcr.cz/)

OBRÁZEK 4.2 - MAPA ÚZEMÍ SE ZŘÍZENOU MĚSTSKOU POLICIÍ

V posledních letech se obce potýkají s trendem, že kriminalita není záležitostí pouze velkých měst, ale přesouvá se (a to i přes její celkový pokles) do menších měst a obcí.

To je typické např. u tzv. **sociálně vyloučených lokalit** (dále jen „SVL“) a problémů, které jsou s nimi spojené. Jádrem problémů bývá existence dostupných, levných nemovitostí v menších obcích, které se stávají terčem zájmu podnikatelů, kteří často žijí mimo tyto lokality, dokonce i v jiných krajích. Tito podnikatelé nakupují volné ubytovací prostory a do těchto lokalit opakovaně sestěhovávají osoby či rodiny s dětmi, které nemají vazbu na konkrétní bydliště, a způsobují dotčených lokalitách problémy. Kriminalita v SVL má obvyklou strukturu, kterou lze přirovnat k pyramidě, na jejímž vrcholu stojí ti, kteří zneužívají nestandardní životní situace lidí žijících v sociálním vyloučení. Jde o lichváře, drogové dealery, kuplíře, organizátory nelegálního zaměstnání a další osoby organizující systematickou nezákonnou činnost. Tyto ústřední osoby organizující kriminalitu využívají další osoby ve středním patře pyramidy (prostřednictvím systému závazků, rodinných a jiných vazeb, tlaku a vydírání), jejichž prostřednictvím zvyšují svůj vliv. Ve spodním patře pyramidy zůstávají především oběti trestné činnosti, kterých je přirozeně nejvíce. Do systému kriminality jsou zapojeny jako nucení uživatelé nelegálních služeb, kteří tvoří závislou klientelu (závislosti na půjčkách, nelegálním zaměstnání, podmíněné ubytování apod., ale i fyzické závislosti např. na návykových látkách). Organizace této specifické činnosti zůstává skryta veřejnosti, ale často i polici. Situace obětí trestné činnosti v těchto lokalitách dále komplikuje i skutečnost, že mnozí jsou nejenom oběťmi závažné trestné činnosti, ale zároveň i pachatelé jiné, byť třeba méně závažné trestné činnosti či přestupků.⁴⁸

Mezi nejčastější problémy na území SVL patří stížnosti na přestupky z oblasti veřejného pořádku – rušení nočního klidu, občanského soužití, znečišťování veřejného prostranství. Mezi další typické problémy náleží drobné krádeže, vykradené sklepy, ukradená kola či černý obchod s nealkoholovými cigaretami a alkoholem. V případě hlášených napadení jde často o verbální útoky. Stížnosti se často týkají skupin mladých lidí a dětí (hluk, vulgární projevy), ale i skupin dospělých hlučně se bavících do pozdních nočních hodin.

Tradičními problémy mezi dětmi a mladistvými v SVL jsou užívání alkoholových i nealkoholových drog, gamblersství, záškoláctví, drobná trestná činnost, zejména krádeže.⁴⁹

⁴⁸ Strategie boje proti soc. vyloučení na období 2011-2015, Důvodová zpráva, str. 6-7, 2011. Tato skutečnost nadále trvá.

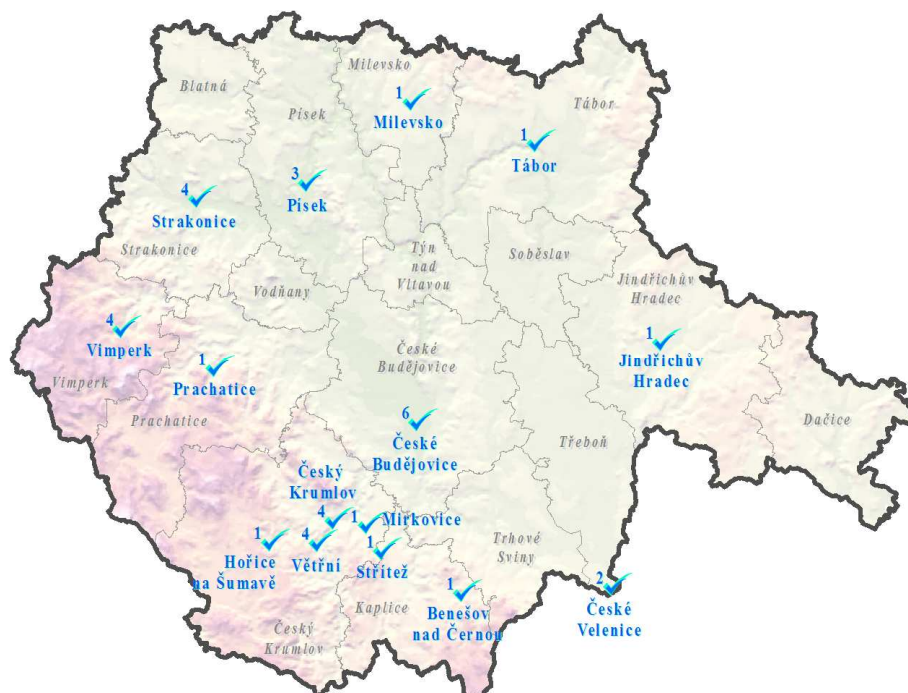
⁴⁹ Čada. K. a kol. Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. 1. vyd. Praha: GAC spol. s.r.o., 2015. str. 81-82

GRAF 4.1 – PRŮMĚRNÁ MÍRA ZÁVAŽNOSTI VÝSKYTU SOCIÁLNĚ NEGATIVNÍCH JEVŮ V SVL⁵⁰

V období 2013/2014 byl pracovníky Oddělení prevence a humanitních činností Krajského úřadu Jihočeského kraje zpracován Monitoring lokalit ohrožených sociálním vyloučením.

OBRÁZEK 4.3 - MAPA JIHOČESKÉHO KRAJE S ROZMÍSTĚNÍM A POČTY LOKALIT OHROŽENÝCH SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM V LETECH 2013/2014

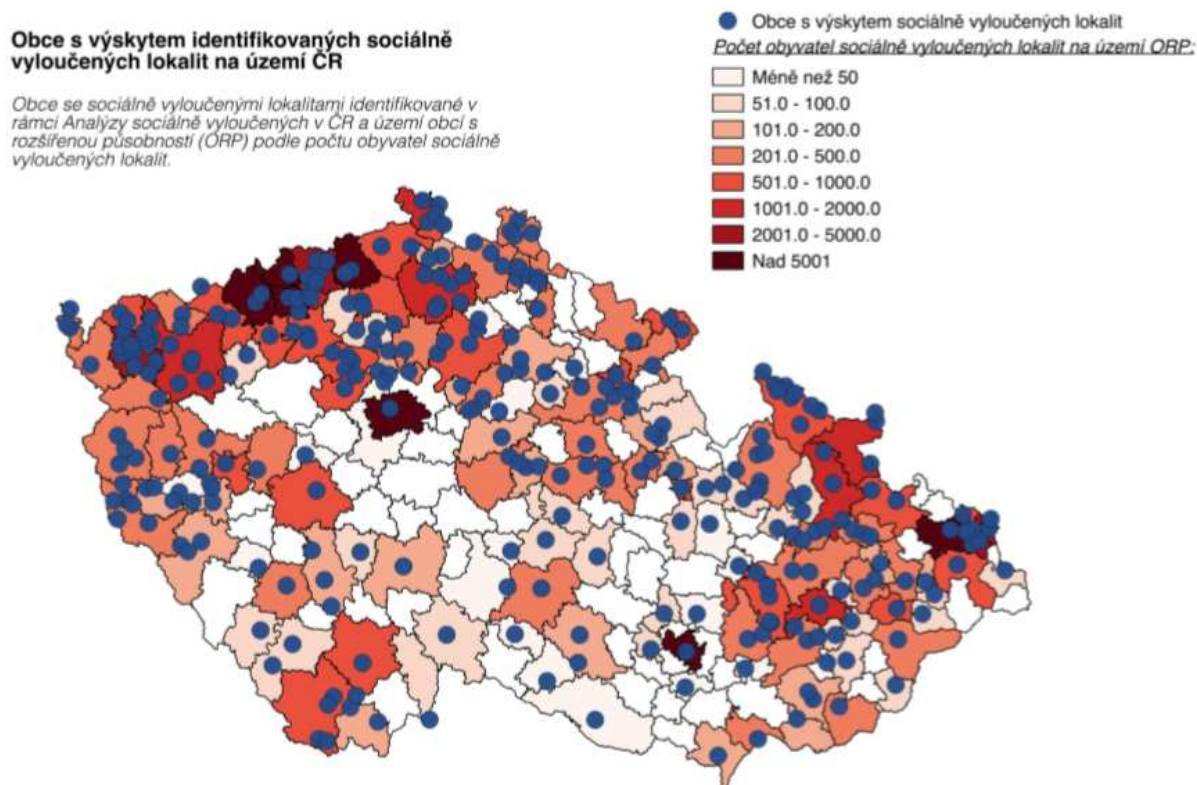

Společnost GAC spol. s r. o. provedla v roce 2015 Analýzu sociálně vyloučených lokalit v ČR – jde o aktualizaci analýzy sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit z roku 2006, kdy bylo provedeno poslední velké mapování.

⁵⁰ Mravčík, V., ed., 2014. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2013., Praha: Úřad vlády České republiky

V rámci analýzy bylo zjištěno, že v Jihočeském kraji žije přibližně 2 600 lidí v SVL. Zároveň bylo definováno 38 takových lokalit v 19 obcích Jihočeského kraje. Je nutné konstatovat, že údaje o počtu SVL a počtu příslušníků v nich žijících se průběžně neustále mění, některé lokality vznikají, jiné zanikají a některé se rozrůstají.

OBRÁZEK 4 - MAPA OBCÍ S VYÝSKYTEM IDENTIFIKOVANÝCH SVL NA ÚZEMÍ ČR

Obyvatelé SVL jsou často označováni ve výzkumech veřejného mínění za skupinu s vyšším kriminálním potenciálem. Tato šetření společně se silně zakořeněnými předsudky (a to jak na straně majority, tak minority) do značné míry výrazně ovlivňují vzájemné soužití takto identifikovaných skupin obyvatel.⁵¹ Od roku 2013 je ve vybraných městech/obcích v Jihočeském kraji realizován projekt **Asistent prevence kriminality** (dále jen „APK“), jehož cílem je snižování kriminality a zvyšování bezpečnosti v sociálně vyloučených lokalitách a jejich okolí. APK pocházejí v ideálním případě přímo z lokality a mají tedy dobrou znalost poměrů v lokalitě, mohou zde dobře komunikovat s obyvateli a v nejlepším případě zde získali neformální autoritu. Svou prací výrazně přispívají ke snížení počtu přestupků a trestných činů. Působení APK přispívá k řešení bagatelní protiprávní činnosti, řešení sousedských sporů, komunikaci obyvatel lokality s úřady a realizují mnoho dalších činností, přispívajících k bezpečnosti v lokalitě a městech/obcích celkově. APK jsou zaměstnanci samosprávy zařazenými v obecní policii ve smyslu zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, ale nejsou strážníkem ani čekatelem.

Projekt APK byl původně hrazen pouze z dotace MV ČR a rozpočtů obcí a měst, ale od roku 2016 ho k podpoře v mnohem intenzivnější míře přijaly i Úřady práce ČR v rámci programu aktivní politiky zaměstnanosti, jenž cílí na dlouhodobě nezaměstnané. APK, které podporuje Úřad práce ČR, musí na svých pozicích zaměstnanců obecní či městské policie a města dodržovat závaznou Metodiku APK vydanou MV ČR. Dalším aktuálně dostupným zdrojem podpory je Operační program Zaměstnanost. APK zpravidla působí v rámci veřejně prospěšných prací nebo na společensky účelných pracovních místech, a to nejčastěji po dobu 12–24 měsíců. Hlavní náplní jejich činnosti je zajištění prevence kriminality a dohled na ochranu veřejného pořádku a dodržování pravidel občanského soužití. Jsou k dispozici tam, kde není nutné využívat kvalifikované pracovní síly strážníka. Ve většině případů se jedná o lidi nad 50 let nebo uchazeče mladší 30 let se základním a středoškolským vzděláním.

⁵¹ Večerka, K. - Holas, J. - Tomášek, J. - Přesličková, H. - Blatníková, Š., 2007. Občané o kriminalitě a prevenci: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění., s. 18.

V současnosti v Jihočeském kraji pracuje celkem 14–16 stabilních APK v pěti městech. Náklady jsou hrazeny z prostředků MV ČR nebo OP Zaměstnanost. Během roku 2017 využilo dotaci z Úřadu práce ČR na podporu asistentského místa města Jindřichův Hradec, Prachatice, Český Krumlov a Blatná (celkem na 5 podporovaných pracovních míst APK).

TABULKA 4.2 – PŘEHLED MĚST A POČET ASISTENTŮ PREVENCE KRIMINALITY V JČK HRAZENÝCH Z DOTACE MV ČR A OP ZAMĚSTNANOST

Město	Počet asistentů prevence kriminality
České Budějovice	6–7
České Velenice	2-3
Písek	2
Strakonice	2
Vimperk	2

Jako jediné v kraji má aktuálně navázanou spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování město České Velenice⁵². V říjnu 2015 byl schválen Strategický plán sociálního začleňování, a do příslušné výzvy Operačního programu Zaměstnanost bylo následně podáno několik projektů, s jejichž pomocí se podařilo zahájit provoz potřebných sociálních služeb ve městě. Do té doby v Českých Velenicích tyto služby nebyly občanům poskytovány vůbec, nebo ve velmi malé míře. Od roku 2017 v Českých Velenicích tedy nově funguje poradna pro bydlení, poradna při řešení závislostí, poradna pro hledání zaměstnání, nízkoprahový klub pro děti a mládež a sociálně aktivizační služba. Zároveň je z Operačního projektu Zaměstnanost hrazeno fungování tří asistentů prevence kriminality ve městě.⁵³ Agentura pro sociální začleňování navazuje další spolupráci v této oblasti i s městem Písek, kde by mělo dojít k rozvoji služeb a podpory od roku 2019.

Mezi další funkční řešení bezpečnostní situace v SVL patří zřízení na úrovni KŘP JČK **tzv. styčných důstojníků pro menšiny**. Jejich hlavním úkolem je zprostředkování komunikací mezi příslušníky menšin a Policií ČR. Jako další poslání je navazování spolupráce s lokálními samosprávami a vytváření sítě partnerů, se kterými mohou účinně a komplexně řešit bezpečnostní aspekty týkající se menšin.

⁵² V Českých Velenicích jsou dvě oblasti identifikované jako sociálně vyloučené (v obou případech jde o nájemní bydlení vlastněné soukromníky, z toho větší lokalita zahrnuje tři sousedící bytové domy), obyvatelé ohrožení sociálním vyloučením žijí ale na mnoha dalších místech v obci. Odhadovaný počet sociálně vyloučených obyvatel je cca 250. Hlavním, obcí identifikovaným problémem je poměrně vysoká migrace osob směrem do lokality. Mezi další předběžně zjištěná rizika ohrožující jak obyvatele sociálně vyloučených lokalit, tak veřejnost, patří prostituce a kriminalita, včetně drogové problematiky.

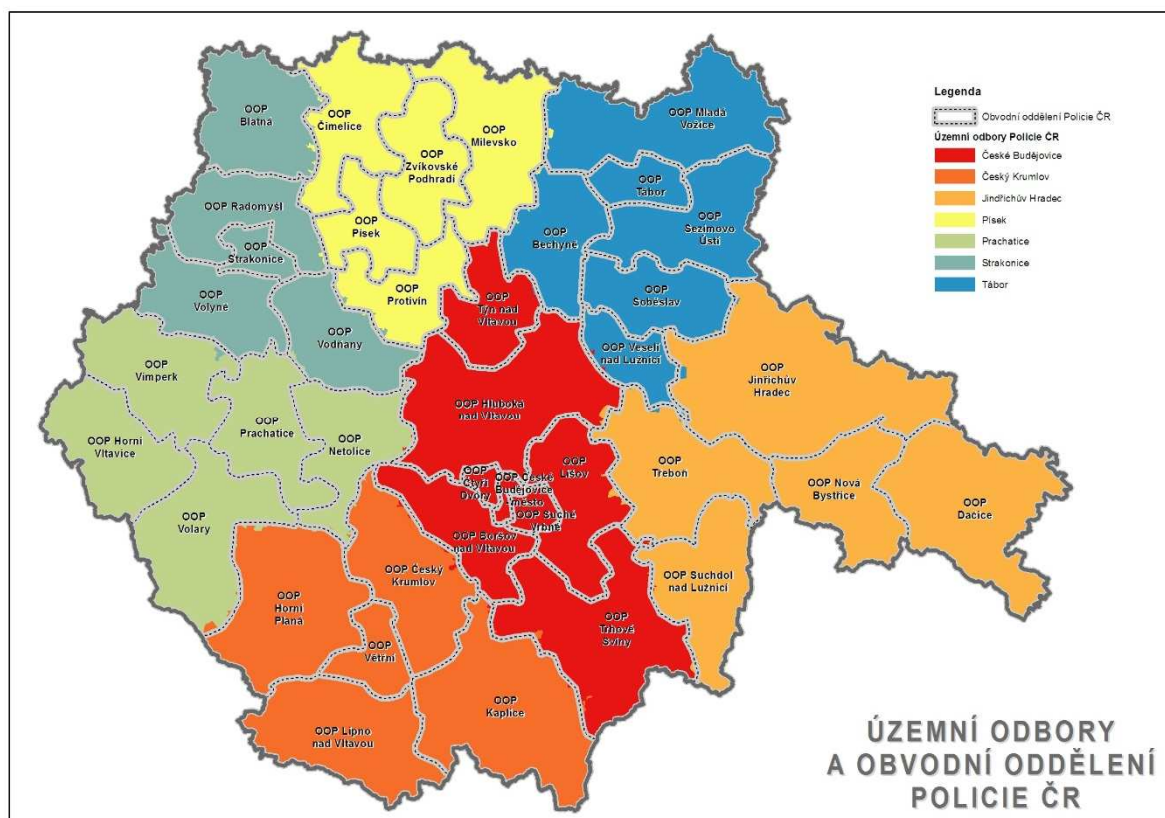
⁵³ Agentura pro sociální začleňování. Dostupné z: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/ceske-velenice>

Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje

Role Policie ČR je dána zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony. Prevence kriminality je neoddělitelná součástí policejní práce na všech úrovních a útvarech, včetně policejního managementu.

Krajské ředitelství policie JČK disponuje celkem 7 územními odbory a 39 obvodními odděleními.

OBRAZEK 4.5 - MAPA ROZDĚLENÍ ÚZEMNÍCH ODBORŮ A OBVODNÍCH ODDĚLENÍ POLICIE ČR

Zajištění oblasti prevence kriminality na úrovni územních odborů a základních útvarů je zcela v kompetenci KŘP JČK. Preventivní činnost zajišťují zejména policisté a občanští zaměstnanci zařazení na oddělení tisku a prevence, ale preventivní aktivity jsou vykonávány rovněž i za metodické a personální podpory policistů z jednotlivých služeb a celorepublikových útvarů. Z úzkého propojení preventivních a informačních aktivit vyplývá, že jsou obě problematiky spojeny na jednom pracovišti územního odboru PČR a mnohdy i v osobě jednoho policisty/policistky. Na úrovni KŘP JČK je v rámci kraje ustanovena pozice koordinátora prevence, který metodicky vede preventivní činnost na jednotlivých územních odborech a je významným spolupracujícím článkem pro ostatní subjekty (veřejné i neveřejné sféry), působící v oblasti prevence kriminality na území kraje.

Konkrétní **preventivní projekty** PČR mají většinou podobu primární, přičemž jednou z velkých priorit policie v oblasti prevence pak je problematika bezpečnosti silničního provozu (řízení pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek, těžké ublížení na zdraví, těžké ublížení na zdraví s následkem smrti). Z celorepublikových projektů se jedná o projekty „Zebra se za tebe nerozhledne“, která je zaměřena především na chodce, projekt „Vidět a být viděn“, zaměřený na viditelnost chodců a cyklistů v silničním provozu za zhoršené viditelnosti. Další dopravně preventivní projekt „Řídím, piju nealko pivo“, je zaměřený na řidiče, a dodržování zákazu požívání alkoholu a jiných omamných a psychotropních látek před nebo během jízdy.

V období 2016/ 2017 zrealizovali preventivní pracovníci na územních odborech stovky přednášek ve školských zařízeních, domovech pro seniory, domovech s pečovatelskou službou, klubech pro seniory

a organizacích, které si preventivní besedu vyžádaly. Témata přednášek se odvíjí od požadavků zadavatelů, a aktuální bezpečnostní situace v kraji. Nejčastěji preventisté hovoří na téma šikana, kyberšikana, domácí násilí, extremismus, prevence v dopravě, bezpečně doma a na cestách, trestní odpovědnost, nebezpečí užívání drog a alkoholu. Opomenuty v preventivních aktivitách nejsou ani mateřské školky, kde však jde spíše o pozitivní působení policistů na děti a první setkání s osobou v uniformě a také o prezentační činnost spočívající v ukázkách policejní práce či výstroje příslušníků PČR. Během letních prázdnin pak preventisté s preventivními aktivitami navštěvují letní dětské tábory. Přímo do budovy Krajského kontaktního a informačního centra v Českých Budějovicích dále dochází děti ze Střediska výchovné péče Dukelská a besedy jsou realizovány i s dětmi z DDÚ Homole. Preventisté také pravidelně navštěvují děti hospitalizované v Nemocnici České Budějovice. Preventisté rovněž navštěvují seniory v domovech s pečovatelskou službou, domovech pro seniory, ale i v klubech pro seniory, kam jsou zvaní starosty měst. S touto skupinou řeší nejčastější téma „Jak se nestát obětí trestného činu, přestupku či podvodu“. Prostřednictvím budějovického biskupa Monsignora Vlastimila Kročila byla navázána spolupráce s duchovními v Jihočeském kraji, společné preventivní aktivity byly zaměřeny na děti a seniory.

Pravidelně se preventisté také účastní akcí zaměřených na ochranu majetku – opatření týkající se zabezpečení rekreačních objektů především v době, kdy je jejich majitelé opouští na zimní období. Dále se preventivně působí v obchodních domech, nakupující jsou v rámci informační kampaně upozorňováni na bezpečné chování při pohybu v místech s větší koncentrací osob, a o tom, kde a jak hrozí riziko okradení.

Každoročně se preventisté také zúčastní desítek prezentačních akcí, které se snaží veřejnosti přiblížit práci PČR. Veškeré preventivní, prezentační aktivity a výsledky akcí jsou prezentovány na webu www.policie.cz – Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje.

Nad rámec vlastních preventivních činností byli v letech 2016/ 2017 někteří preventisté a policisté dalších útvarů KŘP JČK zapojeni jako plnohodnotní partneři v řadě specifických projektů na krajské či místní úrovni, např.:

- Od roku 2016 je KŘP JČK společně s Jihočeským krajem a ZZS JČK stěžejním realizátorem pilotního projektu „Ozbrojený útočník ve školním prostředí“. Do projektu jsou zapojeni 3 preventisté a 2 policisté odb. pořádkové policie a 9 instruktorů školního policejního střediska Lišov v rolích školitelů/lektorů jednotlivých aktivit, kteří zároveň jsou neodmyslitelnou součástí realizačního týmu projektu (tvorba aktivit projektu, metodických materiálů apod.).
- S městem Prachatice v rámci projektu „Bezpečně doma i v obci“ zaměřeném na seniory. V roce 2017 byly realizovány besedy na téma dluhová problematika a finanční gramotnost, kurz sebeobrany „Lze se bránit v každém věku“ s lektorem od policie a divadelní přehrávky možných „podvodných“ situací a souhrnným ponaučením ze strany preventisty Policie ČR. Seniorům byly různou formou zprostředkovány informace o ohrožení různými formami trestné činnosti a o možných způsobech ochrany před ní, včetně informací o místních zařízeních poskytujících právní, psychologickou, lékařskou, psychoterapeutickou, sociální nebo i materiální pomoc.
- S městskou policií Strakonice v roce 2017 při projektu „Stáří v bezpečí“, zaměřeném na seniory. Projekt se skládal ze dvou aktivit: přednášek preventistů PČR a MěP s důrazem na vloupání, přepadení, okradení, správné používání tísňových linek, zabezpečení majetku a ochranu před podvodným jednáním (nabídky podomních prodejců, předváděcí akce), a montáže bezpečnostních řetízků v obydlí seniorů.

V oblasti poskytování pomoci obětem trestné činnosti bylo v letech 2013–2016 vybudováno na úrovni KŘP JČK na ÚO PČR bývalých okresních měst – České Budějovice, Písek, Tábor, Jindřichův Hradec a Strakonice 6 speciálních výslechových místností (dále jen „SVM“). SVM jsou určeny pro výslechy zvláště zranitelných obětí trestné činnosti, čímž jsou především myšleny dětské oběti a svědci, kteří jsou traumatizováni trestnou činností, jež byla na nich spáchána. SVM může být také využita k výslechům žen po sexuálních útocích, obětí domácího násilí, seniorů nebo handicapovaných, kteří se stali oběťmi, či svědky násilného trestného činu.

Vyšetřování závažné trestné činnosti páchané na zvlášť zranitelných obětech patří mezi velmi obtížné úkony, které kladou velké požadavky na vyšetřovatele a jsou také obrovskou zátěží pro vyšetřované oběti. Aby se zmírnilo trauma, které oběť prožívá po trestném činu a během vyšetřování, jsou v JČK vybudovány SVM, které poskytují komfort jak pro policisty, tak především pro oběť závažné trestné činnosti. Jde zejména o to, aby oběť nebyla vystavována tzv. sekundární viktimizaci, což je druhotné zraňování a vystavování oběti nadbytečné psychické zátěži v průběhu vyšetřování.⁵⁴

SVM jsou zařízeny dle nastavených standardů MV ČR, jsou útulné, vybaveny vhodným nábytkem, obrazy, hračkami, didaktickými pomůckami apod., aby se u vyslychaného dítěte či dospělé osoby navodil pocit bezpečí, důvěry, a podařilo se tak snadnější navázání komunikace. Pro výslech s dítětem jsou určeny specialistky z SKPV. Výslech zvlášť zranitelných obětí je založen na zásadě individuálního přístupu a měl by se provádět tak, aby nemusel být dále opakován. Součástí SVM je monitorovací technická místnost vybavená kvalitní audiovizuální a počítačovou technikou, která slouží k pořízení záznamů procesních úkonů, a zároveň k on-line sledování výslechu ostatními účastníky řízení, které ukládá trestní řád (např. psycholog, pracovník orgánu sociální právní ochrany dětí, státní zástupce atd.).

TABULKA 4.3 – VYUŽITÍ SPECIÁLNÍCH VÝSLECHOVÝCH MÍSTNOSTÍ ZA ROK 2016 V JČK⁵⁵

SVM	Výslechy dětí/nezletilých			Dospělé osoby		Ostatní znevýhodněné skupiny		Ostatní úkony				
	oběti	svědci	pachatelé	domácí násilí	znasilnění	senioři	handicapovaní	pohovory	psychologické vyšetření	rekognice	úkony OSPOD	ostatní výslechy
Český Krumlov *	33	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
České Budějovice	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jindřichův Hradec	11	0	0	0	0	2	0	0	4	15	0	0
Písek	6	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Strakonice	3	3	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Tábor	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem využití SMV	79	8	2	0	1	3	0	1	4	15	0	0

* ÚO ČK nemá vlastní SVM, ale využívá dle potřeby SVM na KŘP JČK v Českých Budějovicích (cca 26km)

Vězeňská služba ČR a Probační a mediační služba

Základ práce s pachatelem (odsouzeným, propuštěným) stojí především na aktivitách Vězeňské služby ČR a Probační a mediační služby (dále jen „PMS“).

V Jihočeském kraji je jedna věznice, a to konkrétně **Vazební věznice⁵⁶** v Českých Budějovicích s celkovou kapacitou 272 míst, z toho 105 pro obviněné ve vazbě a 167 pro odsouzené ve výkonu trestu odnětí svobody. Výkon vazby je zabezpečován ve standardních celách a v oddělení se zmírněným režimem. Trest odnětí svobody vykonávají odsouzení v oddělení s dozorem, kam se vybírají vězni splňující zdravotní, profesní a další požadavky nutné k zařazení do pracovního procesu.

Pro obviněné mladistvé a mladé dospělé se v souladu s možnostmi vazební věznice realizují pracovní, vzdělávací, sportovní, poradenské, psychoterapeutické, náboženské a další aktivity, zaměřené na snížení stresu z uvěznění a dosažení pozitivních osobnostních změn. Do těchto aktivit se dlouhodobě vedle odborných zaměstnanců (pedagogové, psycholog, sociální pracovníci) zapojují i zástupci církví a náboženských společností.

Programy zacházení, individuálně zpracovávané pro všechny odsouzené, vycházejí v první řadě z dlouhodobé tradice smysluplného zaměstnávání užitečnou prací. Vězněné osoby zajišťují pomocné práce související s provozem věznice (úklid, kuchyně, prádelna, údržba apod.).

Ve spolupráci se subjekty, působícími v krajském městě i mimo něj, se zaměstnávají u stavebních, dřevozpracujících a potravinářských firem, dále např. při třídění a odvozu komunálního odpadu. Odsouzeným, kteří spolehlivě plní své pracovní i další povinnosti, se umožňuje účastnit se spolu s odbornými zaměstnanci věznice různých sportovních a kulturních akcí ve věznici i mimo ni. Mají rovněž možnost využít přerušování výkonu trestu či krátkodobého opuštění věznice v souvislosti s návštěvou s cílem upevnění sociálních vazeb v rodině.

⁵⁴ Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/specificke-programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

⁵⁵ Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/specificke-programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

⁵⁶ Zdroj: <http://vscr.cz/vazebni-veznice-ceske-budejovice/o-nas/zakladni-informace/>

TABULKA 4.4 - KAPACITA A NAPLNĚNOST VAZEBNÍ VĚZNICE ČESKÉ BUDĚJOVICE⁵⁷

	Celková kapacita	Aktuální stav	Naplnění
Výkon vazby	105	72	69 %
Výkon trestu	167	137	82 %
Celkem	272	209	77 %

Probační a mediační služba (dále jen „PMS“) představuje instituci na poli trestní politiky, vycházející ze dvou profesí – sociální práce a práva, zejména trestního. PMS usiluje o zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality⁵⁸.

Cíle činnosti PMS:

- Integrace pachatele – začlenění obviněného, resp. pachatele do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který směřuje k obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, jeho uplatnění a seberealizaci.
- Participace poškozeného – zapojení poškozeného do „procesu“ vlastního odškodnění, obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost.
- Ochrana společnosti – účinné řešení konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a efektivním zajištěním realizace uložených alternativních trestů a opatření.

Plnění cílů PMS zajišťuje v Jihočeském kraji 7 středisek PMS s celkovým počtem 36 pracovníků⁵⁹, z toho 11 mužů a 25 žen, 30 probačních úředníků a 6 asistentů PMS.

TABULKA 4.5 - SEZNAM STŘEDISEK PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBY V JIHOČESKÉM KRAJI⁶⁰

Středisko probační a mediační služby	Adresa
České Budějovice	Karla IV. 12, České Budějovice
Český Krumlov	5. května 251, Český Krumlov
Jindřichův Hradec	Na Hradbách 42/I., Jindřichův Hradec
Písek	Otakara Ševčíka 1943, Písek
Prachatice	Hradební 435, Prachatice
Strakonice	Žižkova 534, Strakonice
Tábor	Roháčova 2614, Tábor

PMS nabízí své služby obviněným i poškozeným a obětem, kdy nabídku pomoci přijímá více než 2/3 poškozených. S klienty a jejich rodinami se snaží PMS pracovat komplexně. Ve své činnosti dlouhodobě PMS spolupracuje jak s orgány činnými v trestním řízení (PČR, soudy, státními zastupitelství), tak s NNO, školskými zařízeními a školami, OSPOD, poskytovateli probačních programů apod. Ve vykonávacím řízení zajišťuje PMS výkon alternativních trestních či výchovných opatření. V rámci přípravného řízení činnost PMS směřuje k urovnání konfliktu, zmírnění následků provinění či činu jinak trestného pro poškozené. Zároveň jsou pachatelé motivováni k přijetí zodpovědnosti za své jednání, a PMS na ně působí preventivně s cílem zamezení další recidivy⁶¹.

PMS věnuje ve své činnosti zvláštní pozornost práci s mládeží (mladistvími a dětmi mladšími 15 let). V rámci kraje jsou pro mladistvé klienty připravovány probační programy, realizované NNO ve spolupráci s PMS. Jedná se o skupinové („Právo zážitkem“ – ICOS, z.s. Český Krumlov) i individuální programy, zaměřené na klienty ve věku 13–18 let s projevy rizikového chování, prvopachatele,

⁵⁷ Zdroj: <http://vsqr.cz/vazebni-veznice-ceske-budejovice/informacni-servis/statisticke-udaje/> (údaje k 27.12.2017)

⁵⁸ Probační a mediační služba ČR. Dostupné z internetu: < <http://www.pmscr.cz/> />

⁵⁹ Zdroj: Probační a mediační služba České Budějovice (údaj k 8.1.2018)

⁶⁰ Probační a mediační služba ČR. Dostupné z internetu: < <http://www.pmscr.cz/> />

⁶¹ Zdroj: Interní materiál – Bilanční zpráva PMS do roku 2015

recidivující klienty nebo klienty užívající omamné a psychotropní látky (Probační program Auritus Tábor).

Nově se od května 2017 v kraji spouští probační program pro dospělé klienty („Tvá volba“ - Theia – krizové centrum o.p.s. České Budějovice), zaměřený na práci s agresivními osobami a pachateli trestné činnosti.

PMS v kraji realizuje projekt „Proč zrovna já“, jehož předmětem je komplexní podpora a pomoc obětem trestných činů, s cílem zabránit u obětí vzniku sociálního vyloučení, případně snížení jeho rizika.

V roce 2016 byla v pobočce PMS České Budějovice otevřena Bezplatná insolvenční poradna⁶² pro dlužníky, kterým hrozí tzv. osobní bankrot. V rámci České republiky se jednalo o ojedinělý projekt, který byl jedním z výstupů Kulatého stolu oddlužení, organizovaného Krajským soudem v Českých Budějovicích v květnu 2015 v reakci na nežádoucí činnost tzv. „oddlužovacích agentur“. Bezplatná insolvenční poradna je kontaktním místem pro lidi, kteří mají zájem svoji dluhovou situaci řešit podáním návrhu na povolení oddlužení. Později došlo v kraji k rozšíření činnosti služeb Bezplatné insolvenční poradny i do jednotlivých „okresních“ měst, a to v podobě užší lokální spolupráce sociálních pracovníků a kurátorů sociálních odborů příslušných městských úřadů, a zájemců z řad advokátů a insolvenčních správců.

Působení dalších subjektů v systému prevence kriminality

Vedle veřejných subjektů uvedených v předchozích kapitolách mají svou nezastupitelnou roli v prevenci kriminality nestátní neziskové organizace, dobrovolníci, akademická sféra, podnikatelské subjekty, fyzické osoby apod.

Nestátní neziskové organizace (dále jen „NNO“) nejčastěji vystupují v roli realizátorů preventivních projektů (např. i tam, kde žadatelem o dotaci je primárně obec či kraj - NNO pak zde působí jako přímý realizátor) a poskytovatelů pomoci obětem trestné činnosti, či při práci s pachateli. K tomu využívají především veřejných zdrojů (formou dotací, uzavřených smluv na služby apod.).

V Jihočeském kraji bylo k 1. 5. 2017 registrováno Krajským úřadem Jihočeského kraje 131 služeb sociální prevence, které poskytuje celkem 114 registrovaných poskytovatelů sociálních služeb⁶³. Část z nich pak poskytuje intervence využitelné pro oblast prevence kriminality, z tohoto pohledu vytípané druhy sociálních služeb jsou uvedeny v následující tabulce. Částečně se pak na této činnosti podílí i poskytovatelé některých služeb odborného sociálního poradenství.

TABULKA 4.6 – VYBRANÉ DRUHY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, KTERÉ NEJVÍCE SOUVISÍ S OBLASTÍ PREVENCE KRIMINALITY

služby sociální prevence	Druh sociální služby dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a o změně některých zákonů	Počet registrovaných poskytovatelů v JČK	Počet registrovaných sociálních služeb v JČK
	§ 55 telefonická krizová pomoc	1	1
	§ 57 azylové domy	11	13
	§ 58 domy na půl cesty	2	2
	§ 59 kontaktní centra	3	5
	§ 60 krizová pomoc	5	5
	§ 60a intervenční centra	1	1
	§ 62 nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	15	19
	§ 63 noclehárny	5	5
	§ 65 soc. aktivizační služby pro rodiny s dětmi	11	11
§ 69 terénní programy	11	12	

⁶² Zdroj: PMS a <https://www.hypoindex.cz/clanky/ivana-vobejdova-bezplatna-insolvenzni-poradna-je-alternativou-k-oddluzovacim-spolecnostem/>

⁶³ Zdroj: Akční plán střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Jihočeského kraje pro rok 2018

Na území kraje jsou poskytovány také sociální služby s nadregionální/ celostátní působností. Poskytovatelé, jejichž sídlo se nachází mimo území Jihočeského kraje, jsou registrováni jiným krajským úřadem, popřípadě Magistrátem hlavního města Prahy.

Služby sociální prevence jsou rozmístěny na celém území kraje. Nejlepší dostupnost služeb je obecně v krajském městě – České Budějovice, pak v bývalých okresních městech – Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor, v dalších obcích s rozšířenou působností. Problematická je dostupnost ambulantních a terénních služeb v menších obcích, a to zejména v příhraničních a málo osídlených oblastech.

Velmi pozitivní zkušenosti v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality nabízí využití **dobrovolníků**. Ministerstvo vnitra je gestorem zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů. V rámci zákonem upravené oblasti působí řada neziskových organizací, které pod akreditací MV a s jeho dotační podporou realizují dobrovolnické aktivity zaměřené mj. i na prevenci kriminality. Jednou z nejčastějších aktivit dobrovolníků jsou aktivity zaměřené na oblast sociální prevence. Ty jsou realizovány zejména v oblasti pomoci dětem a mládeži ze sociálně znevýhodněného prostředí, často přímo ze sociálně vyloučených lokalit. Tyto aktivity pak mají pozitivní dopady v prevenci sociálně nežádoucích jevů, včetně samotné kriminality. Dobrovolníci pomáhají také lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, lidem, kteří jsou ohroženi chudobou a sociálním vyloučením nebo se již v tomto stavu nacházejí. Dobrovolníci docházejí do azylových domů, setkávají se s lidmi bez domova, spolupracují s terénními pracovníky. Nemalá část dobrovolníků vypomáhá v charitních šatnících. Specifickým dobrovolnickým programem je dopisování s vězni. Dobrovolníci se zapojují také do kampaní a projektů zaměřených na podporu tolerance a vyvrácení mýtů o menšinách žijících v České republice. Další dobrovolnické aktivity se zaměřují i na oblast dopravní bezpečnosti.

Mimo oblast zákona o dobrovolnické službě se od roku 2015 realizuje v ČR projekt „Bezpečnostní dobrovolník“. Jeho cílem je podpora dobrovolnické činnosti obyvatel obcí, a širšího zapojení veřejnosti do zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a aktivit, směřujících typicky např. do oblasti informačně preventivních aktivit, bezpečnosti a plynulosti silničního provozu. Dobrovolníky v tomto pojetí využívají kupříkladu města České Budějovice a Strakonice.

Podnikatelské subjekty jsou zapojeny do preventivních aktivit několika způsoby. Mohou poskytovat práci lidem, u kterých nezaměstnanost tvoří velmi rizikový kriminogenní faktor (osoby žijící v SVL, osoby ve výkonu trestu odnětí svobody nebo se z něj vracějící apod.). Řada soukromých subjektů – bezpečnostních agentur má na ochraně obyvatel před TČ postavenou svou živnost.⁶⁴

Takovým příkladem může být využívání služeb bezpečnostní agentury, jejímž hlavním úkolem bylo/ je v obcích Dolních Dvořiště a České Velenice potlačovat prostituci. Zaměstnanci najaté bezpečnostní agentury sledovali dodržování obecné vyhlášky zakazující provozování prostituce na veřejných prostranstvích obce a svým působením odrazovali prostitutky i klienty od veřejného sjednávání sexuálních služeb. Nejprve šlo o osvětu formou informování prostitutek a jejich klientů o nelegálnosti/nepřijatelnosti jejich jednání a o případných postizích. Následně pracovníci agentury sledovali a dokumentovali konkrétní případy porušování obecní vyhlášky a v součinnosti s městskou policií obstarávali důkazy pro případné další řízení (pokuta, zákaz pobytu, soud)⁶⁵.

Soukromé subjekty mohou svým zaměřením, zdatností a odbornými dovednostmi přispívat ke zkvalitňování preventivních opatření, typicky v oblasti situační prevence anebo v oblasti bezpečnosti na školách (viz. Projekt „Ozbrojený útočník ve škole“), a to nejen na komerčním základě. V mnoha případech je tak žádoucí spolupráci udržovat, nadále rozvíjet a využívat k veřejně prospěšným účelům.

Financování prevence kriminality

Oblast prevence kriminality, která zahrnuje opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů, je na krajské úrovni financována ze dvou základních zdrojů. Z dotačního programu Odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, v rámci něhož byly přerozdělovány státní účelově vázané finanční prostředky a dále z rozpočtu Jihočeského kraje.

⁶⁴ Ministerstvo vnitra. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020. 1. vyd. Praha: MVČR, 2016. str. 24

⁶⁵ Zdroj: https://budejovice.idnes.cz/prostitutky-v-dolnim-dvoristi-ma-vyhnat-agentura-fs1-/budejovice-zpravy.aspx?c=A140419_093325_budejovice-zpravy_khr

Dle povahy, předmětu činnosti a základní charakteristiky jednotlivých projektů lze projekty rámcově členit do následující typologie⁶⁶:

Sociální prevence

- sportovní aktivity (sportovní vybavení, skate + in line areály, sportovní plácky, školní hřiště zpřístupňovaná veřejnosti, sportovní vybavení + půjčovny);
- jiné zájmové aktivity (klubové, technické, umělecké);
- nízkoprahová zařízení pro děti a mládež + streetwork;
- poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty;
- krizová a poradenská zařízení (azylová zařízení, výchovná zařízení);
- specifické projekty (projekty na zvyšování právního vědomí, projekty participující na činnosti Probační a mediační služby ČR, Systém včasné intervence, Asistent prevence kriminality, Junior fankluby – prevence diváckého násilí apod.);
- pomoc obětem trestné činnosti.

Situační prevence

- městské kamerové dohlížecí systémy (MKDS);
- pult centralizované ochrany;
- signál v tísni;
- bezpečnostní stojany pro kola (uzamykatelné řetězy);
- osvětlení rizikových míst;
- oplocení rizikových míst.

Informování občanů

- media (tisk, audio, video, internet);
- akce pro veřejnost (besedy na školách, v dětských domovech, azylových zařízeních, klubech a domovech pro seniory, dny s policií, výstavy, předváděcí akce);
- zařízení pro veřejnost (schránky důvěry, vývěsní skříňky, poradenské místnosti policie, expozice, výstavy);
- venkovní prostředky k informování veřejnosti (varovné nápisy, cedule, značky, panely, plakáty, billboardy, citylighty);
- kampaně.

Preventivní aktivity se realizují v celokrajském, regionálním či místním rámci, a to na úrovni primární (projekty zaměřené na nejširší veřejnosti), sekundární (projekty cílené na skupiny potencionálních obětí či pachatelů) a terciální (práce s konkrétními oběti či pachateli) prevence.

Program prevence kriminality (Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV ČR)

Realizátory projektů z tohoto dotačního titulu mohou být pouze obce či kraje, těm jsou také přerozdělovány finanční prostředky ze státního rozpočtu na investiční a neinvestiční výdaje. V rámci tohoto programu byla v letech 2012–2017 městům a obcím Jihočeského kraje přerozdělena dotace na 71 preventivních projektů, kraji na tři preventivní projekty. Státní účelovou dotaci ve výši 19,9 mil. Kč získalo v uvedených letech 13 měst a obcí. V daném období obce směřovaly své preventivní aktivity do všech oblastí prevence, realizováno bylo 46 projektů sociální prevence, 22 projektů situační prevence a 3 projekty zaměřené na informování občanů.

Jihočeský kraj využil v rámci dotačního programu Ministerstva vnitra v letech 2012–2017 finanční prostředky ve výši 1,36 mil. Kč k úspěšné realizaci tří projektů, které byly zaměřeny na průřezová témata s dopadem na celé území kraje nebo jeho větší část.

TABULKA 4.7 - PROJEKTY REALIZOVANÉ JIHOČESKÝM KRAJEM V LETECH 2012 – 2017

Rok	Název projektu	Výše dotace
2012	Bezpečí pro seniory – informace a připravenost	360 000 Kč
2016	Ozbrojený útočník ve škole – pilotní projekt prevence útoku ve školním prostředí	350 000 Kč
2017	Ozbrojený útočník ve škole – prevence útoku ve školním prostředí II. etapa	650 000 Kč
Celková výše dotací 2012–2017 pro KÚ Jihočeského kraje		1 360 000 Kč

⁶⁶ Dočkal, M., Dostálová, I. *Typy projektů prevence kriminality*. 1. vyd. Praha: Tiskárna MV, 2008

Od roku 2016 je realizován krajský projekt „**Ozbrojený útočník ve škole**“, který je společnou aktivitou Jihočeského kraje, policie a Zdravotnické záchranné služby JČK, a svým pojetím je zaměřen na personál (pedagogický i nepedagogický) škol.

Jde o soubor preventivních opatření, jejichž hlavním cílem je snížení pravděpodobnosti výskytu hrozby útoku ozbrojeného útočníka ve školním prostředí v JČK, zvýšení schopnosti zaměstnanců školy na tuto případnou krizovou situaci účinně a správně reagovat, a zmírnit tak možné negativní dopady útoku. Skládá se z dvou částí, v rámci kterých je realizováno několik na sebe navazujících aktivit.

Klíčové aktivity projektu jsou:

Práce se školou – I. etapa

- Bezpečnostní audit školy se zaměřením na možnost neoprávněného vstupu cizích osob, zjištění skutečného stavu a zhodnocení bezpečnostních opatření školy, včetně následného doporučení k nápravě nedostatků,
- Tvorba interní bezpečnostní směrnice školy pro případ mimořádné události – útoku (vytvořena doporučující osnova směrnice)
- Modelový seminář první pomoci pro případ mimořádné události – útoku,
- Celodenní teoretický a praktický seminář „Nácvik chování při útoku“ se všemi zaměstnanci školy (bez přítomnosti žáků),
- Zhotovení zákrokové dokumentace školy pro potřeby PČR,
- Seminář "Příprava vedení škol na krizovou komunikaci"

Práce se školou – II. etapa

- REaudit školy se zaměřením prověření provedených bezpečnostní a organizační opatření školy, která byla vedení školy v rámci bezpečnostního auditu v I. etapě doporučena (vytvořit, zavést, změnit či výrazně zpřísnit).
- Praktické cvičení a seminář „Nácvik chování při útoku“ se všemi zaměstnanci školy (za přítomnosti žáků) se zaměřením na prověření získaných znalostí a dovedností předaných v I. etapě a odpovědného chování personálu školy

Osvěta

- Informační semináře pro vedení škol „Ozbrojený útočník ve škole“
- Celorepubliková i krajská odborná setkání na téma „Bezpečná škola“ (výměna zkušeností a diskuse nad možnostmi nastavení systémového řešení dané problematiky)

V letech 2016/ 2017 bylo do projektu zapojeno 21 škol a proškoleny byly celkem 1 272 zaměstnanců. Do osvětových a vzdělávacích aktivit projektu bylo zapojeno dalších 646 účastníků⁶⁷

V září 2017 vyhrál projekt 1. místo v každoročně vyhlašované soutěži Ministerstva vnitra ČR o nejlepší preventivní projekt na místní úrovni a projekt od počátku finančně podporuje i energetická společnost E. ON.

V současné době má většina obcí s rozšířenou působností vytvořenou síť MKDS⁶⁸. Větší obce tak spíše v posledních letech přistupují k rozšiřování kamerových bodů, modernizaci těchto sítí. V menších obcích naopak roste zájem o zřízení MKDS na jejich území, protože pro menší obce je náročné tento projekt financovat z vlastních zdrojů.

⁶⁷ Zdroj: <http://utocnik.kraj-jihocesky.cz>

⁶⁸ Městský kamerový dohlížecí systém

V posledních letech se situace v dotačním programu do jisté míry „zakonzervovala“, jinými slovy je podporováno poměrně ustálené množství obdobných projektů. Trendem zůstávají projekty situační prevence a podpora Asistentů prevence kriminality.

Některé obce v posledních letech nepodaly žádost o dotaci. Důvody se různí, společným jmenovatelem je ale přetrvávající administrativní náročnost ve vztahu k výši získaných finančních prostředků.

TABULKA 4.8 - PROJEKTY OBCÍ REALIZOVANÉ V JIHOČESKÉM KRAJI V LETECH 2012 – 2017

Obec	Název projektu	Výše dotace	Rok realizace	Typ projektu
Blatná	Hřiště u stadionu	300 000 Kč	2015	situační
	Celkem	300 000 Kč	dotace 2012–2017	
České Budějovice	Rozšíření MKDS Lannova třída a Okružní ulice	550 000 Kč	2012	situační
	Senioři, nedejte se	46 000 Kč	2012	informační
	Vzdělávání strážníků MP	40 000 Kč	2013	sociální
	Asistenti prevence kriminality	339 000 Kč	2013	sociální
	Psychosociální pomoc obyvatelům žijícím v lokalitách ohrožených soc. vyloučením	45 000 Kč	2013	sociální
	Streetwork Novohradská	53 000 Kč	2013	sociální
	Prevence kriminality na sídlišti Máj	134 000 Kč	2013	sociální
	Asistent prevence kriminality 2014	816 000 Kč	2014	sociální
	Prevence kriminality na sídlišti Máj	179 000 Kč	2014	sociální
	Tábor pro děti ohrožené rizikovým chováním	77 000 Kč	2014	sociální
	Prevence kriminality – Okružní	51 000 Kč	2014	sociální
	Prevence kriminality – Palackého náměstí	24 000 Kč	2014	sociální
	Asistent prevence kriminality 2015	1 102 000 Kč	2015	sociální
	Prevence a včasná intervence u dětí a mládeže	177 000 Kč	2015	sociální
	Asistent prevence kriminality 2016	917 000 Kč	2016	sociální
	Asistent prevence kriminality 2017	895 000 Kč	2017	sociální
Celkem	5 445 000 Kč	dotace 2012–2017		
Český Krumlov	Speciální výslechová místnost	199 000 Kč	2014	sociální
	Rozšíření MKDS	350 000 Kč	2014	situační
	Další rozšíření MKDS	241 000 Kč	2015	situační
	Rozšíření MKDS	248 000 Kč	2016	situační
	Modernizace MKDS	252 000 Kč	2017	situační
	Celkem	1 290 000 Kč	dotace 2012–2017	
České Velenice	Asistent prevence kriminality	373 000 Kč	2015	sociální
	Asistent prevence kriminality 2016	642 000 Kč	2016	sociální
	Sportovní plácek	103 000 Kč	2016	situační
	Celkem	1 118 000 Kč	dotace 2012–2017	
Jindřichův Hradec	Pořízení pultu centralizované ochrany	85 000 Kč	2013	situační
	Výchovně rekreační tábor pro děti	120 000 Kč	2013	sociální
	Rozšíření MKDS	147 000 Kč	2014	situační
	Speciální výslechová místnost	198 000 Kč	2014	sociální
	Rozšíření MKDS	300 000 Kč	2015	situační
	Rekreačně výchovný tábor pro děti	100 000 Kč	2015	sociální
	Rekreačně výchovný tábor	73 000 Kč	2016	sociální

	Rozšíření a digitalizace MKDS	280 000 Kč	2017	situační
	Celkem	1 303 000 Kč	dotace 2012–2017	
Lomnice nad Lužnicí	Zvýšení bezpečnosti v Lomnici n/L. MKDS	959 000 Kč	2016	situační
	Celkem	959 000 Kč	dotace 2012–2017	
Písek	Rozšíření MKDS	300 000 Kč	2012	situační
	Rozšíření MKDS	340 000 Kč	2013	situační
	Speciální výslechová místnost	239 000 Kč	2014	sociální
	Asistent prevence kriminality 2014	178 000 Kč	2014	sociální
	Asistent prevence kriminality 2015	456 000 Kč	2015	sociální
	Asistent prevence kriminality 2016	512 000 Kč	2016	sociální
	Asistent prevence kriminality 2017	528 000 Kč	2017	sociální
	Celkem	2 553 000 Kč	dotace 2012–2017	
Prachatice	Rozšíření MKDS	180 000 Kč	2016	situační
	Celkem	180 000 Kč	dotace 2012–2017	
Strakonice	Speciální výslechová místnost	218 000 Kč	2014	sociální
	Asistent prevence kriminality 2014	337 000 Kč	2014	sociální
	Asistent prevence kriminality 2015	410 000 Kč	2015	sociální
	Hřiště pro mládež, 1. etapa	236 000 Kč	2015	situační
	Asistent prevence kriminality 2016	428 000 Kč	2016	sociální
	Zkvalitnění záznamu MKDS	350 000 Kč	2016	situační
	Asistent prevence kriminality 2017	488 000 Kč	2017	sociální
	Zkvalitnění záznamu MKDS	280 000 Kč	2017	situační
	Stáří v bezpečí	27 000 Kč	2017	informační
	Celkem	2 774 000 Kč	dotace 2012–2017	
Třeboň	Intervenční program pro děti v péči kurátorů OSPOD	135 000 Kč	2013	sociální
	Celkem	135 000 Kč	dotace 2012–2017	
Týn nad Vltavou	Skatepark	295 000 Kč	2012	sociální
	Celkem	295 000 Kč	dotace 2012–2017	
Větřní	Vybavení klubovny v Rožmberské ulici	118 000 Kč	2014	sociální
	Letní táborový pobyt pro děti ze SVL	84 000 Kč	2014	sociální
	Letní táborový pobyt pro děti ze SVL	103 000 Kč	2015	sociální
	Vybavení keramické dílny v klubovně v Rožmberské ulici	80 000 Kč	2015	sociální
	Letní táborový pobyt pro děti ze SVL	103 000 Kč	2016	sociální
	Dovybavení keramické dílny v klubovně v Rožmberské ulici	70 000 Kč	2016	sociální
	Letní táborový pobyt pro děti ze SVL	92 000 Kč	2017	sociální
	Celkem	650 000 Kč	dotace 2012–2017	
Vimperk	Rozšíření MKDS	348 000 Kč	2012	situační
	Bezpečnost pro seniory	96 000 Kč	2012	informační
	Asistent prevence kriminality	327 000 Kč	2013	sociální
	Asistent prevence kriminality	224 000 Kč	2014	sociální
	Asistent prevence kriminality	63 000 Kč	2015	sociální
	Domovník preventista	66 000 Kč	2015	sociální

	Rozšíření MKDS	349 000 Kč	2015	situační
	Asistent prevence kriminality	549 000 Kč	2016	sociální
	Rozšíření MKDS	347 000 Kč	2016	situační
	Asistent prevence kriminality	250 000 Kč	2017	sociální
	Rozšíření MKDS	279 000 Kč	2017	situační
	Celkem	2 898 000 Kč	dotace 2012–2017	
Celková výše dotací 2012–2017 pro města a obce JČK		19 900 000 Kč		

Podpora prevence kriminality v Jihočeském kraji (Jihočeský kraj)

Dalším finančním zdrojem od roku 2017, který podporuje projekty prevence kriminality, je rozpočet Jihočeského kraje, a to prostřednictvím dotačního programu „Podpora prevence kriminality v Jihočeském kraji“. V souladu se schválenými opatřeními Strategie PK a Koncepce jsou tyto finanční prostředky vynakládány na neinvestiční výdaje preventivních aktivit měst a obcí, NNO a školských zařízení. Dotace pokrývá až 95 % uznatelných nákladů. V roce 2017 bylo celkem podpořeno 23 projektů a rozdělen byl 1 mil. Kč.

Program „Podpora prevence kriminality v Jihočeském kraji“ má dvě opatření, která jsou neinvestičního charakteru:

- Opatření č. 1 – Podpora programů prevence kriminality obcí v Jihočeském kraji
- Opatření č. 2 – Podpora programů prevence kriminality ve školství

V **Opatření č. 1** jsou prioritně podporovány projekty sociální prevence, nebo projekty zasahující do dalších oblastí prevence kriminality, realizované v součinnosti s dalšími subjekty. Pouhé informování občanů v oblasti prevence kriminality tvoří pouze doplňkovou část podpory.

Přehled podporovaných aktivit:

- 1.1 Podpora probačních programů nebo jiných vhodných výchovných programů pro děti a mládež.
- 1.2 Podpora resocializačních nebo reintegračních programů pro osoby opouštějící zařízení pro výkon trestu.
- 1.3 Podpora programů práce s oběťmi či pachateli domácího násilí nebo jiných trestných činů.
- 1.4 Podpora příměstských, letních pobytových táborů nebo víkendových pobytů pro děti a mládež, ohrožených společensky nežádoucími jevy.
- 1.5 Podpora projektů obcí na ochranu měkkých cílů v rámci jejich působnosti (např. prevence ozbrojených útoků ve školách).
- 1.6 Podpora projektů zaměřených na oblast prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách kraje (např. vzdělávací akce pro asistenty PK, strážníky MěP, domovník).
- 1.7 Tematicky zaměřené vzdělávací akce pro pracovníky obcí, strážníky MěP v problematice prevence kriminality.
- 1.8 Podpora projektů v oblasti prevence kriminality, specificky zaměřených na seniory.
- 1.9 Podpora tematicky zaměřených vzdělávacích, přednáškových, informačních či osvětových aktivit (zvyšování informovanosti občanů Jihočeského kraje o účinných formách ochrany před trestnou činností).

Účelem **Opatření č. 2** je prostřednictvím podpory vybraných projektů škol optimalizovat a stabilizovat systém primární prevence na školách, především v oblastech souvisejících s kriminalitou dětí a mládeže, který přispěje k bezpečnému a pozitivnímu klimatu ve školách v Jihočeském kraji.

Přehled podporovaných aktivit:

- 2.1 Dlouhodobé, víceleté programy primární prevence pro žáky a studenty (programy všeobecné, selektivní a indikované prevence) tematicky zaměřené na tyto oblasti: agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, kriminalita dětí a mládeže.
- 2.2 Vzdělávání zaměstnanců škol tematicky zaměřené na tyto oblasti: agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, problémové nebo agresivní dítě ve škole.

TABULKA 4.9 - PROJEKTY PODPOŘENÉ Z PROGRAMU „PODPORA PREVENCE KRIMINALITY V JČK“ V ROCE 2017

Město/NNO	Název projektu	Výše dotace
Město Větrní	Letní táborový pobyt pro děti a mládež ze SVL ve městě Větrní	30 000 Kč
Město Vodňany	Letní táborový pobyt pro děti OSPOD Vodňany	45 000 Kč
Město Jindřichův Hradec	Rekreačně výchovný tábor 2017	84 000 Kč
Farní charita Tábor	Probační program Auritus	30 000 Kč
Město Týn nad Vltavou	Výchovně zážitkový tábor pro klienty kurátora pro děti a mládež	86 000 Kč
ICOS Český Krumlov, o.p.s.	Preventivní program „Právo zážitkem“	99 000 Kč
Portus Prachatice, o.p.s.	„Chytne se v síti“	50 000 Kč
Město Prachatice	Bezpečně doma i v obci Prachatice	30 000 Kč
Rozkoš bez rizika, z.s.	Prevence kriminality v sexbyznyse v JČK	50 000 Kč
Město Český Krumlov	Ozbrojený útočník – prevence útoku ve škol. prostředí na území obce	136 000 Kč
Krizové centrum pro děti a rodinu v JČK, z.ú.	Terapeutické programy „Z druhého konce“	30 000 Kč
Theia – krizové centrum o.p.s.	Tvá volba 2017	30 000 Kč
Celková výše dotace v roce 2017 (Opatření č. 1)		700 000 Kč
Škola	Název projektu	Výše dotace
SŠ a ZŠ Vimperk, Nerudova 267	Šikana, problémové nebo agresivní dítě ve škole	25 000 Kč
VOŠ lesnická, Písek	Prevence kyberkriminality na Lesnických školách v Písku	33 000 Kč
SOU Blatná	Prevence kriminality na SOU Blatná	27 000 Kč
Gymnázium, SOŠ ekonomická a SOU, Kaplice	Učitel jako multiplikátor	25 000 Kč
SOŠ a SOU Milevsko	Prevence kriminality ve škole	25 000 Kč
Základní škola Vimperk, Smetanova	Komplexní program prevence kriminality na ZŠ Vimpersk Smetanova	30 000 Kč
SOŠ a SOU, Jindřichův Hradec, Jáchymova 478	Prevence kriminality na SOU v JH	27 000 Kč
SOŠ zdravotnická a SOU, Český Krumlov	Umíme bojovat s kyberkriminalitou	25 000 Kč
VOŠ a SŠ zemědělská, Tábor	Prevence je nejlepší řešení	25 000 Kč
ZŠ Lhenice	Já, ty, my 2017	26 000 Kč
OA, České Budějovice, Husova 1	Prevence kriminality OACB 2017	32 000 Kč
Celková výše dotace v roce 2017 (Opatření č. 2)		300 000 Kč

Kapitola 3/ Analýza trestné činnosti

Z hlediska nápadu registrované trestné činnosti patří Jihočeský kraj dlouhodobě ke klidným krajům České republiky, kde nejsou velké problémy se závažnou násilnou kriminalitou. Z celkového porovnání statistických údajů z předešlého roku vyplývá, že na území Jihočeského kraje dochází k výraznému poklesu zjištěné trestné činnosti. Bezpečnostní situaci v Jihočeském kraji lze tak hodnotit jako dlouhodobě stabilizovanou.

TABULKA 4.10 – CELKOVÁ KRIMINALITA V JČK 2009 -2016

Celková kriminalita v Jihočeském kraji 2009 - 2016								
rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celková kriminalita	14 283	15 298	14 820	14 005	15 020	14 683	12 595	10 816

V celkovém pořadí všech 14 krajů (vč. Hl. města Prahy) České republiky, dle srovnání indexu nezaměstnanosti, vyplacených soc. dávek a celkové kriminality za rok 2016 se Jihočeský kraj z hlediska rizikivosti umístil na 7. místě.

Z hlediska indexů⁶⁹ rizikivosti a kriminality bylo pořadí okresů Jihočeského kraje v roce 2016 následující:

TABULKA 4.11 – POŘADÍ OKRESŮ PODLE RIZIKOVOSTI A KRIMINALITY V ROCE 2016

	Pořadí	Index kriminality okresu	Index rizikivosti okresu
Okres	1.	České Budějovice	Český Krumlov
	2.	Český Krumlov	Tábor
	3.	Písek	Písek
	4.	Strakonice	Strakonice
	5.	Prachatice	Prachatice
	6.	Jindřichův Hradec	Jindřichův Hradec
	7.	Tábor	České Budějovice

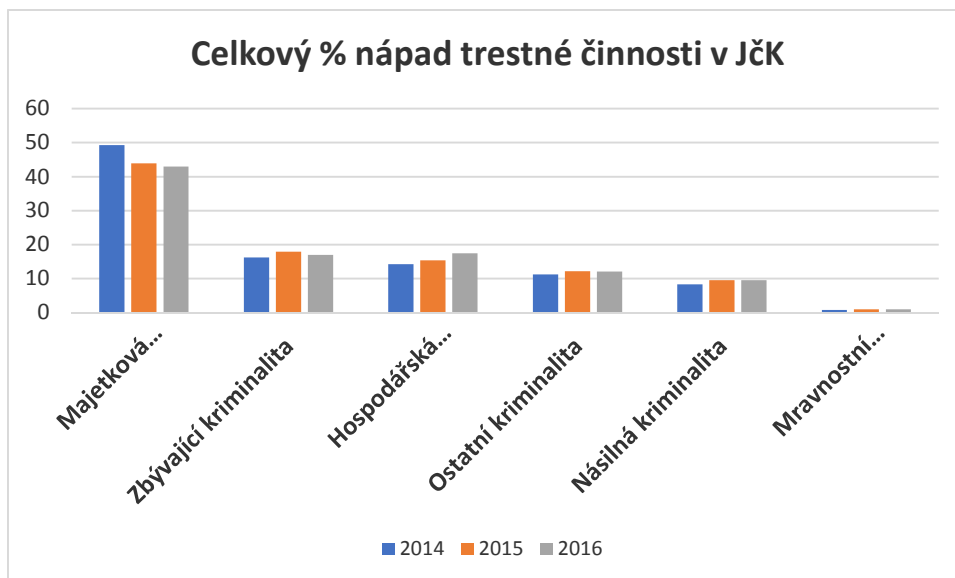
Na nápadu trestné činnosti kraje se nejvíce podílí okresy České Budějovice s 4143 trestnými činy a Tábor s 1 301 trestnými činy. Nejnižší podíl na nápadu trestné činnosti kraje mají okresy Prachatice s 728 trestnými činy a Strakonice s 1 005 trestnými činy. Nárůst celkové registrované kriminality nebyl v roce 2016 zaznamenán na žádném z okresů.

V přepočtu nápadu trestné činnosti na 10 tisíc obyvatel jsou nejrizikovějšími okresy České Budějovice a Český Krumlov. Nejnižší počet trestných činů na 10 tisíc obyvatel je pak na teritoriu okresů Jindřichův Hradec a Tábor.

Na celkovém nápadu kriminality se podílí nejvíce majetková kriminalita s 43 %, z majetkové kriminality krádeže prosté 22,3 %, dále zbývající kriminalita 17,00 %, hospodářská kriminalita 17,40 %, násilná kriminalita 9,50 % a nejméně mravnostní kriminalita 1,00 %. K největšímu procentuálnímu poklesu došlo u případu krádeží prostých a u zbývající kriminality.

⁶⁹ Zdroj: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, MV ČR, 2016.

GRAF 4.2 - PODÍL JEDNOTLIVÝCH TYPŮ TRESTNÉ ČINNOSTI V JIHOČESKÉM KRAJI V LETECH 2014 - 2016

Pachatelé a oběti trestné činnosti

Pachatelé trestné činnosti

Z celkového počtu 6 772 vyšetřovaných osob v roce 2016 bylo 3 658 recidivistů, 120 nezletilých a 232 mladistvých.

TABULKA 4.12 – PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI V LETECH 2014 -2016

Pachatelé	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Celkový počet	7224	6470	6772
z toho recidivisté	3 705 (51,3%)	3 437 (53,1 %)	3 658 (56,5%)
z toho cizinci	386 (5,3%)	361 (5,6 %)	437 (5,6%)
z toho nezletilí 1-14 let	128 (1,7%)	85 (1,3 %)	120 (1,8%)
z toho mladiství 15-17 let	170 (2,6%)	114 (1,8 %)	232 (3,6%)

Z vyhodnocení trestné činnosti po linii obecné kriminality vyplývá, že pachatelé jsou motivováni především rychlým majetkovým prospěchem. Toto se odráží i v počtu trestných činů a jejich struktuře, pachatelé se snaží získat především přímou cestou finanční prostředky anebo věci, které lze snadno zpeněžit. Pachatelé majetkové trestné činnosti jsou v drtivé většině osoby dospělé, převážně osoby v minulosti již trestně stíhané. Oproti roku 2015 byl zaznamenán nárůst kriminality páchané osobami mladšími 18 let, a to zejména u osob věkové kategorie 15-17 let.

Oběti trestné činnosti

V rámci trestné činnosti po linii obecné kriminality – majetková trestná činnost, jsou v převážné většině poškozeny právnické osoby. Škoda je způsobena z větší části na odcizených věcech, dále pak na odcizených finančních prostředcích a poškozeném zařízení.

U krádeží vloupáním do bytů, rodinných domků a víkendových chat jsou oběti této trestné činnosti osoby různého věku a sociálního postavení. U podvodného vylákání finančních částek jsou oběti i osoby vyššího věku – senioři ve věku nad 70 let (v drtivé většině ženy).

U autokriminality se jedná spíše o náhodné oběti, pachatelé jdou cestou nejmenšího odporu a vybírají si raději méně zabezpečená vozidla, zejména v případech krádeže vloupáním. Co se týká odcizení celého vozidla, jsou předmětem zájmu pachatelů vozidla různých druhů i značek a stáří (především zn. Škoda, VW).

Z pohledu násilné trestné činnosti (zvláště závažný zločin vraždy) jsou oběti z řad osob, které se s pachatelem v převážné míře znaly, oproti loupežím, kde se jedná zejména o oběti, které si pachatel náhodně vybírá (např. pohybující se po ulici). Oběti loupeží jsou dále osoby z řad zaměstnanců různých firem a podniků (herny, bary, směnárny a podobně), následně osoby staršího věku, podnapilé a mladistvé, které jsou snadno zranitelné nebo jsou to osoby, které měly s pachatelem nevyřízené finanční záležitosti (např. dluh).

Druhy kriminality

Majetková kriminalita

Majetková trestná činnost v Jihočeském kraji je dána zejména tím, že kraj je pro své památky a přírodní prostředí atraktivní lokalitou pro tuzemské i zahraniční turisty, a to jak v letním, tak v zimním období a je zde rovněž velké množství rekreačních objektů. Pachatelé majetkové trestné činnosti jsou motivováni především rychlým majetkovým ziskem, přímou cestou se snaží získat finanční prostředky anebo věci, které lze snadno zpeněžit. V drtivé většině jde o pachatele dospělé, převážně v minulosti již trestně stíhané.

U krádeží vloupáním do bytů a rodinných domků nebyly u pachatelů zjištěny nové způsoby vnikání do objektů. Lokality, kde dochází k samotným vloupáním, se mění, záleží na osobě pachatele (jeho znalost místa, mobilita apod.). Ve zvýšené míře jsou prováděny krádeže vloupáním do bytů v přízemí nebo v 1. patře, pachatelé vnikají do objektů po překonání mikroventilace oken, páčením oken nebo balkonových dveří.

U krádeží vloupáním do rekreačních chat a chalup je problémem odlehlost napadených objektů a jejich dlouhodobá „opuštěnost“.

V roce 2016 došlo k mírnému navýšení případů vloupání do obchodů na malých městech a vesnicích (Jednota, Coop, Terno). Pachatelé této trestné činnosti se rekrutují zejména z řad recidivistů, kteří tuto trestnou činnost začali páchat ihned po propuštění věznice a napadají stejné objekty, kam se již v minulosti vloupali.

U krádeží vloupáním do restaurací a hostinců je taktéž zjišťováno, že pachateli jsou převážně osoby z místa a blízkého okolí. I zde je patrné, že se stejní pachatelé na místo po letech či určitém období vrací.

Trezory jsou napadány nejčastěji v kancelářích výrobních i nevýrobních podniků. Pachatelé používají osvědčené způsoby vniknutí do objektů (páčení, rozbití skleněných výplní oken či dveří, rozlamování vložek FAB) a následně napadají zde umístěný trezor (řezání, použití shodných klíčů). Taktéž dochází k vytržení trezoru z uchycení a pachatelé jej pak odváží mimo místo činu, kde trezor následně po mechanickém poškození otevřou. Tyto trezory jsou pak průběžně nalézány odhozené v rybnících a lesních porostech. Tato trestná činnost je evidovaná v rámci celého Jihočeského kraje a jako pachatelé byli zjištěni Slováci a Rumuni, kteří vnikají do objektu za provozu a po vylákání (zabavení) obsluhy, další spolupachatel provede odcizení trezoru, případně finanční hotovosti z trezoru. Jedná se o skupiny pachatelů, které tuto trestnou činnost páchají na území celé ČR.

Pachatelé používají k páčání své trestné činnosti kukly, čepice, rukavice, nebo se jinak maskují, aby byla znemožněna jejich pozdější případná identifikace.

V roce 2016 nebyl zaznamenán nový trend páčání autokriminality. Od roku 1997 se na území kraje datuje dlouhodobý trend snižování nápadu autokriminality, který pokračoval i v roce 2016, kdy bylo odcizeno 118 motorových vozidel dvoustopých (v roce 2015 to bylo 155 vozidel), objasněno bylo odcizení 55 vozidel. Dále bylo odcizeno 29 motorových vozidel jednostopých (v roce 2015 to bylo 21 těchto vozidel). Objasněno bylo odcizení 7 motocyklů.

Pachatelé auto-kriminality (krádeže motorových vozidel, tak i vloupání do motorových vozidel) se většinou rekrutují z řad drogově závislých osob, osob užívajících alkoholické nápoje v nadměrné výši, osob, které si z této trestné činnosti platí pronájmy nemovitostí za účelem bydlení, osoby, které nikde nepracují a považují tuto činnost za své „zaměstnání“ nebo které tímto způsobem získávají hotovost pro svůj finančně náročný styl života.

Krajská Policie ČR nemá poznatky k pachatelům, kteří by páchali krádeže motorových vozidel v zahraničí a vozidla by dováželi na území Jihočeského kraje. Taktéž nejsou jakékoliv poznatky k pachatelům, kteří by zcizovali motorová vozidla na našem území a s těmito odjeli do zahraničí.

Stejně jako v předchozích letech byly na území kraje zadokumentovány případy podvodů a krádeží na seniorech spáchaných pod různými legendami. V porovnání s celkovým nápadem majetkové

kriminality se však jedná o zanedbatelný podíl. V roce 2016 je evidováno 23 poškozených seniorů (v roce 2015 jich bylo 32). Pachateli této trestné činnosti jsou zejména osoby z řad olašských Romů (majících světlejší pleť), které pod různými legendami vstupují do obydlí seniorů (kontrola kvality vody, kontrola těsnosti oken, kontrola léků, přeplatek domovní daně, přeplatek od pojišťovny, nehoda příbuzného a další).

Informační kriminalita

V roce 2016 nadále pokračoval trend nárůstu využití informačních technologií pro páchaní a zakrývání trestné činnosti. Pachatelé využívají sofistikovanějších postupů a zakrývají svou činnost prostřednictvím zahraničních poskytovatelů internetových služeb.

Nejvíce zastoupenou oblastí jsou podvody přes internet a neoprávněný přístup, ať už k uživatelským účtům sociálních sítí, k internetovému bankovníctví nebo k nastavení služeb mobilních telefonů, s cílem podvodně vylákat finanční prostředky nebo poškodit oprávněného uživatele.

Hospodářská kriminalita

Ve sledovaném období došlo oproti roku 2015 k mírnému poklesu nápadu zjištěné hospodářské trestné činnosti. Nárůst počtu trestných činů podvod, který byl ve sledovaném období oproti roku 2015 zaznamenán, neovlivnil celkový nápad hospodářské trestné činnosti.

V roce 2016 výrazným způsobem došlo (o 30 %) zejména k nárůstu počtu trestných činů kráčení daně. V ještě vyšší míře došlo k nárůstu trestné činnosti na úseku ochrany měny, podvodů proti sociálnímu zabezpečení a nemocenskému pojištění a trestných činů souvisejících s porušováním práv k ochranné známce. V těchto případech je nárůst zjištěných skutků vyšší prakticky o 100 % oproti předchozímu sledovanému období. Naopak došlo k výraznému poklesu úvěrových podvodů. Jinak ostatní nápad hospodářské trestné činnosti nevybočuje ze skladby a trendů posledních let.

V případě hospodářské trestné činnosti jsou pachatelé zastoupeni zejména fyzickými osobami z řad soukromých podnikatelů. V roce 2016 nebyl na hospodářské trestné činnosti zaznamenán významný podíl cizích státních příslušníků.

Násilná kriminalita

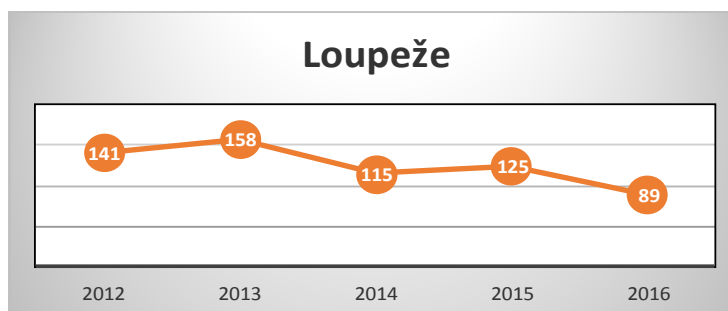
Po linii násilné kriminality bylo v roce 2016 registrováno celkem 1 029 násilných trestných činů (o 166 méně než v r. 2015). V roce 2016 bylo spácháno 7 skutků zvláště závažného zločinu vraždy, z toho byly 3 skutky spáchány ve stádiu pokusu.

Ve dvou případech byl k vraždě použit nůž, v jednom případě byla použita střelná zbraň, sekera, dřevěná tyč, vozidlo a škrceň.

V případech zvláště závažného zločinu vraždy bylo na území kraje zjištěno 7 pachatelů a trestně stíháno bylo celkem 5 osob (2 pachatelé spáchali sebevraždu). Ve všech případech byl pachatelem muž. V 5 případech se pachatel s obětí znal. Stejně jako v předchozích letech, co se týká motivu spáchání, jsou nejvíce zastoupeny osobní vztahy, rozpory v rodině, manželské neshody apod. Kriminogenní faktory zůstávají u této trestné činnosti v podstatě stejné (vyústění osobních vztahů, vyřizování účtů, majetkový prospěch, řešení tíživé životní situace, nízké právní vědomí, špatný duševní stav).

Oproti roku předchozímu roku došlo v roce 2016 ke snížení nápadu trestného činu loupeže. U zločinu loupeže většina zjištěných pachatelů jsou osoby, které se této trestné činnosti dopouštějí opakovaně a páchají tuto trestnou činnost samostatně. V roce 2016 v rámci kraje nedošlo k žádnému případu loupeže, kde by vznikla značná škoda nebo škoda velkého rozsahu. Nadále převažují trestné činy loupeže páchané na volných prostranstvích (ulice) u náhodně vybraných obětí, kde pachatel spoléhá na anonymitu a cílem je rychlý zisk prostředků (finanční prostředky, mobilní telefony). Stejně jako v předchozích letech dochází k oznamování trestných činů, které jsou kvalifikovány jako loupež a následně je zjištěno, že jsou oznamovatelem tyto trestné činy vymyšlené s cílem zakrýt jinou trestnou činnost nebo osobní problémy.

GRAF 4.3 – VÝVOJ TČ LOUPEŽE V LETECH 2012 -2016

Mravnostní kriminalita

V roce 2016 bylo prověřováno 116 případů na úseku mravnostní kriminality, z tohoto bylo objasněno 83 případů (71,55 %). Recidivisté byli zjištěni u 31 případů (v roce 2015 to bylo u 23 případů ze 101 objasněných – celkem zjištěno 132 případů). Největší zastoupení má trestný čin pohlavního zneužití v počtu 48 případů a trestný čin znásilnění v počtu 42 případů. U trestného činu pohlavního zneužití se jedná o nárůst o 5 případů a u trestného činu znásilnění se jedná o nárůst o 3 případy v porovnání s rokem 2015.

U mravnostních trestných činů jsou pachatelé zastoupeni ve všech věkových kategoriích. Část mravnostních trestných činů byla opět spáchána pod vlivem alkoholu, který sehrává velmi významnou roli jako útlumový prostředek morálních zábran a navozuje agresivitu v jednání. V neposlední řadě se mravnostní kriminality dopustili opět i pachatelé, kteří již za tento druh trestné činnosti byli v minulosti trestně stíháni a odsouzeni.

Situace v oblasti prostituce se proti roku 2015 výrazně nezměnila, stále je zaznamenáván zvyšující se trend nabízení sexuálních služeb privátním způsobem v pronajatých objektech (byty, rodinné domy apod.) Jedná se většinou o objekty bytových domů, kde je velká anonymita mezi bydlícími, a prostitutky nebo jejich „kuplíři“ si zde pronajímají byty. Monitoring takových míst je velice problematický, protože zde nelze provádět prakticky žádnou formální kontrolu. Privátní poskytování sexuálních služeb je i ekonomicky přijatelnější pro obě strany, poskytovatel nemá takové provozní náklady jako při hotelovém způsobu a zákazník má prostitutku zhruba za polovinu ceny než v klasickém podniku. S výše uvedeným souvisí i situace v oblasti počtu nočních klubů, která se víceméně v průběhu posledních let nemění (v rámci Jihočeského kraje je evidováno PČR celkem 39 nočních klubů).

Přestupky

Službou pořádkové policie bylo v roce 2016 zjištěno 49 864 přestupků, což je o 2 201 přestupků více než v předchozím roce.

Stabilně největší podíl na celkovém počtu zjištěných přestupků vykazují přestupky na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu – v roce 2016 bylo řešeno 30 993 přestupků.

Druhý největší podíl na celkovém počtu zjištěných přestupků stále vykazují přestupky proti majetku, kterých bylo v roce 2016 zjištěno 8 517, což je o 1049 přestupků méně než v předchozím roce. Celkový pokles je zaznamenán také u počtu zjištěných přestupků v oblasti veřejného pořádku a občanského soužití s celkovým počtem 7 603 zjištěných přestupků. Stejná tendence je zaznamenána i u zjištěných přestupků na úseku alkoholismu a toxikomanie. V roce 2016 bylo zjištěno 1 353 těchto přestupků (v roce 2015 bylo zjištěno 1 612 přestupků).

Počet přestupků, které byly řešeny v blokovém řízení v roce 2016, byl 30 830. Celková výše uložených blokových pokut v roce 2016 činila 10 817 200 Kč.

Za rok 2016 bylo zaznamenáno 350 incidentů se znaky domácího násilí, k vykázaní ze společného obydlí bylo přistoupeno v 53 případech.

Kapitola 4/ SWOT analýza

SWOT analýza je souhrnným a výstižným popisem aktuální situace v oblasti prevence kriminality v Jihočeském kraji – popisuje skutečný stav, případná rizika a hrozby. Pro další práci se SWOT analýzou při návrhu cílů a opatření Koncepce kraje byl zvolen přístup eliminace slabých stránek za využití příležitostí.

Schéma SWOT analýzy:

S – strengths – silná stránka, označuje pozitiva, úspěchy, přednosti, co se aktuálně v kraji v oblasti prevence kriminality daří

W – weaknesses – slabá stránka, zaznamenává současné rezervy, slabiny, co se aktuálně v kraji v oblasti prevence kriminality příliš nedaří

O – opportunities – příležitosti, popisuje to, co by v budoucnosti mohlo přinést zlepšení situace, čeho je možné v kraji v oblasti prevence kriminality využít

T – threats – hrozby, mapuje nebezpečí, která by mohla v budoucnu přinést zhoršení situace či vážné ohrožení v oblasti prevence kriminality

SWOT analýza byla sestavena ve spolupráci s místními manažery prevence kriminality z obcí, zástupci MP v kraji a zástupci PČR. Souhrnně předkládá, jak vnímají odborníci Jihočeského kraje stávající situaci. Jak hodnotí aktuální přednosti a rezervy, možná nebezpečí a změny.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Existence systému prevence kriminality na republikové, krajské a místní úrovni. ➤ Oboustranná dobrá spolupráce mezi krajem (manažerem PK) a obcemi pracujícími v oblasti PK ➤ Navázání mnohem intenzivnější spolupráce s KŘP JČK (společné projekty, realizace společných pracovních setkání, pružné předávání informací) ➤ Součinnost obce, MP, neziskového sektoru a PČR dle aktuálních místních potřeb ➤ Existence (funkčních) pracovních skupin prevence kriminality v některých obcích ➤ Stabilní finanční podpora PK ze strany MV ČR („Program prevence kriminality na místní úrovni“) ➤ Úspěšnost některých měst a obcí JČK v dotačním řízení MV ➤ Schopnost získávat a čerpat finanční prostředky na služby a projekty z různých zdrojů ➤ Zapojení a finanční podpora samospráv v oblasti PK ve značné části obcí ➤ Vytvoření krajského dotačního titulu na oblast prevence kriminality (1 mil. Kč) ➤ Inovativní krajský projekt „Ozbrojený útočník ve škole“ zohledňující nové bezpečnostní hrozby ➤ Rozšířený městských kamerových systémů ve všech obcích s rozšířenou působností ➤ Zavedení a udržení asistentů prevence kriminality v některých městech ➤ Vytvořená min. základní stabilní síť služeb – sociální prevence, pomoci obětem TČ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatečný zájem některých samospráv o prevenci kriminality ➤ Nedostatek osob odpovědných za prevenci kriminality na obcích (kumulace funkcí) ➤ Pracovní skupiny prevence kriminality jsou v některých obcích pouze formální ➤ Legislativní nezakotvenost prevence kriminality v ČR ➤ Snížení pravomocí kraje v rozdělení finančních prostředků na prevenci kriminality obcím z programu PK MV ČR ➤ Zvýšení administrativní náročnosti (tvorba bezpečnostních analýz, strategií) při žádostech o dotace – problematické zejména pro menší obce ➤ Centrální nastavení v dotačním řízení MV ČR rizikovosti obcí dle indexů kriminality, které neodrážejí skutečné „latentní“ problémy na obcích ➤ Snížení počtu obvodních oddělení Policie ČR v kraji, úbytek policistů v „ulicích“ ➤ Nedostatek specifických preventivních programů (speciálně zaměřených na násilí, šikanu, trestnou činnost mladistvých, rizikové sexuální chování apod.) ➤ Nerovnoměrné pokrytí některých preventivních služeb (např. probačních programů, primární prevence ve školách) ➤ Nedostatek inovativních projektů v kraji, které zohledňují nové bezpečnostní hrozby a rizika (kyberkriminalita, zadluženost, bezpečnost tzv. měkkých cílů) ➤ Nedostatečná medializace preventivních aktivit a programů na úrovni kraje ve vztahu k laické i odborné veřejnosti

<p>a probačních programů a programů primární prevence.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Snižující se kriminalita v JČK a zvyšující se objasňenost TČ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Absence relevantních dat o přestupcích (zejména dětí a mládeže) ➤ Nedostatečný rozvoj dobrovolnictví na obcích v oblasti prevence kriminality (dosavadní využití v oblasti dopravní bezpečnosti)
---	---

Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora rozvoje vzájemné spolupráce subjektů (státní správy, samosprávy a neziskového sektoru) zapojených do systému prevence kriminality na místní i krajské úrovni ➤ Zapojení dalších obcí do systému prevence kriminality v kraji – přijetí vlastních priorit a opatření v oblasti prevence kriminality, vyčlenění finančních prostředků ➤ Rozvoj přeshraniční spolupráce v oblasti prevence kriminality ➤ Posílení funkce a kompetencí kraje v dotačním řízení a dalších oblastech ze strany MV ČR ➤ Lepší medializace preventivních aktivit a programů na úrovni kraje ➤ Využití zkušeností, zprostředkování informací a šíření příkladů dobré praxe ➤ Rozvoj a udržení vybraných služeb sociální prevence, pomoci obětem TČ a probačních programů a specifických preventivních projektů ➤ Zavedení a rozvoj inovativních projektů v kraji, zohledňující nové bezpečnostní hrozby a rizika ➤ Získávání dalších finančních prostředků na prevenci kriminality ➤ Rozvoj dobrovolnictví v oblasti prevence kriminality 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pokles zájmu ze strany obcí o prevenci kriminality. Přehnaná administrace, složitost systému prevence kriminality (dotačního řízení), nezájem o spolupráci, nepochopení principů prevence kriminality a absence projektů ➤ Výměna politického vedení na obcích => změna priorit a podpory prevence kriminality ➤ Preventivní programy budou realizovány pouze na úrovni obcí s rozšířenou působností ➤ Nerealistické očekávání od účinnosti preventivních aktivit a programů ➤ Centrálním stanovováním priorit nebude přihlíženo k specifickým problémům kraje ➤ Další úbytek policistů v „ulicích“ a slučování obvodních oddělení PČR ➤ Přesun kriminální činnosti do kyberprostoru a s tím spojená latence ➤ Vyšší tolerance společností k soc. nežádoucím jevům, agresivitě a kriminalitě obecně

Návrhová část koncepce prevence kriminality v Jihočeském kraji na léta 2018–2020

Vize

Základní vizí této Koncepce je bezpečný kraj s nízkou úrovní kriminality, kde se obyvatelé a návštěvníci cítí bezpečně. Je zde vytvořen funkční systém prevence kriminality, ve kterém jednotlivé subjekty spolupracují, a jsou dlouhodobě realizovány aktivity přispívající ke zvýšení pocitu bezpečí a důvěry ve veřejnou správu a instituce.

K naplnění vize jsou níže plánovány aktivity, které pomocí vhodných nástrojů prevence kriminality přispívají k předcházení páchaní kriminality, nebo alespoň snižují její důsledky. Je důležité zajistit na krajské úrovni koordinaci preventivních aktivit, usnadnit spolupráci jednotlivých zainteresovaných subjektů v této oblasti a zajišťovat efektivní vynakládání finančních prostředků.

Cílové skupiny

Preventivní aktivity v Koncepci se zaměřují zejména na rizikové cílové skupiny, ve smyslu zvýšeného rizika stát se obětí trestného činu, tak i zvýšeného rizika páchání trestné činnosti.

Osoby nejvíce ohrožené trestnou činností⁷⁰

Osoby ohrožené sociálním vyloučením⁷¹

Pracovníci působící v oblasti prevence⁷²

Občané (obyvatelé kraje, návštěvníci či osoby, které v kraji pracují)

Cíle a priority

Strategické cíle Koncepce vycházejí z uvedené vize:

Zvyšování bezpečnosti občanů kraje – snižování výskytu sociálně nežádoucích jevů a kriminality;

Zkvalitnění systému prevence kriminality na krajské a místní úrovni – koordinace a podpora spolupráce participujících subjektů v oblasti prevence kriminality. Posilování odpovědnosti a působnosti obcí v oblasti prevence kriminality a sociální prevence;

Zvyšování odpovědnosti veřejnosti v oblasti bezpečnosti – zajištění dostupných preventivních aktivit a informovanosti veřejnosti o možnostech ochrany a předcházení kriminalitě;

Stabilní a efektivní systém financování preventivních aktivit.

Priority vycházejí ze strategických cílů a představují konkrétní oblasti a plánované aktivity.

1/ Oblast podpory přímé práce s cílovou skupinou

Priorita 1.1 Podpora aktivit prevence kriminality specificky zaměřených na cílové skupiny koncepce

Priorita 1.2 Podpora aktivit obcí a kraje v oblasti prevence kriminality v Jihočeském kraji

2/ Oblast koordinace na úrovni kraje

Priorita 2.1 Podpora a koordinace současného systému prevence kriminality v kraji

Priorita 2.2 Zapojení nových obcí a dalších subjektů do systému prevence kriminality v kraji

3/ Oblast koordinace na národní úrovni

Priorita 3.1 Udržení a optimalizace stávajícího systému prevence kriminality ve vztahu k centrálním institucím a aktivní spolupráce při plnění národní Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020

4/ Oblast vzdělávání

⁷⁰ Děti a mládež, rodiny s dětmi (s rizikem výskytu kriminálního chování u jejich členů), senioři, osoby se zdravotním a sociálním handicapem, osaměle žijící osoby, ženy, cizinci, příslušníci národnostních a etnických menšin

⁷¹ Osoby ze soc. vyloučených lokalit, osoby propuštěné z vězení, osoby opouštějící školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, osoby bez přístřeší, osoby ohrožené závislostmi a jejich blízcí.

⁷² Zástupci orgánů veřejné správy (územních samospráv a státní správy), Policie ČR, obecní a městské policie, okresní a školní metodici prevence, pracovníci poskytovatelů služeb soc. prevence, PMS atd.

Priorita 4.1 Zvyšování odbornosti pracovníků obcí a dalších subjektů v oblasti prevence kriminality

5/ Oblast informace, výzkum, hodnocení

Priorita 5.1 Informování široké veřejnosti o možnostech ochrany před kriminalitou

Priorita 5.2 Hodnocení efektivity realizovaných projektů v oblasti prevence kriminality a vyhledávání vhodných projektů sloužících jako dobrá praxe

6/ Oblast financování

Priorita 6.1 Vyhledávání vhodných finančních zdrojů pro aktivity v oblasti prevence kriminality

Priorita 6.2 Zajištění spolufinancování aktivit v oblasti prevence kriminality z rozpočtu Jihočeského kraje

PRIORITY A OPATŘENÍ

1/ Oblast podpory přímé práce s cílovou skupinou

Priorita 1.1	Podpora aktivit prevence kriminality specificky zaměřených na cílové skupiny koncepce
Indikátory	Počet realizovaných specifických projektů zaměřených na prevenci kriminality u cílových skupin koncepce
Strategie	Ve spolupráci s obcemi analyzovat aktuální bezpečnostní problémy s důrazem na vyhledání rizikových skupin a realizování vhodných preventivních aktivit. Nalezení vhodných finančních zdrojů k realizaci těchto preventivních aktivit
Gestor	Manažer prevence kriminality ve spolupráci s manažery prevence kriminality z obcí, PČR, NNO atd.
Opatření 1.1.1	Podpora dlouhodobých a systematických aktivit sociální prevence
Postup	Pravidelné monitorování aktuálních potřeb. Podpora – služeb soc. prevence, psychologických, resocializačních, probačních, terapeutických a jiných programů a sociálních projektů primární, sekundární a terciární prevence
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet zrealizovaných projektů prevence kriminality ve městech a obcích v této oblasti. Počet realizovaných projektů zaměřených na specifické cílové skupiny. Kvalitní služby soc. prevence dostupné na většině území JČK a síť preventivních programů sociálního charakteru
Opatření 1.1.2	Podpora aktivit situační prevence (realizace technických opatření znesnadňujících páčání trestné či přestupkové činnosti a zároveň opatření zvyšujících riziko odhalení a odsouzení pachatele)
Postup	Vytipování ohrožených lokalit, včetně možných metod řešení z oblasti situační prevence – vytváření bezpečných lokalit v obcích
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet projektů situační prevence měst a obcí, statistiky nápadu TČ v daných místech
Opatření 1.1.3	Podpora inovativních projektů zaměřených na prevenci kriminality, nové hrozby a rizika (kyberkriminalita, ochrana tzv. měkkých cílů atd.)
Postup	Podporovat tvorbu nových projektů. Šířit a doporučovat ověřené projekty v rámci sdílení dobré praxe
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet realizovaných projektů s inovativními prvky. Aktuální výskyt nových forem TČ

Priorita 1.2 Podpora aktivit obcí a kraje v oblasti prevence kriminality v Jihočeském kraji	
Indikátory	Počet realizovaných projektů a dalších aktivit v oblasti prevence kriminality v Jihočeském kraji krajem či obcemi
Strategie	Ve spolupráci s obcemi analyzovat aktuální bezpečnostní problémy měst, svazků obcí a případně dalších vybraných regionů. Vyhledání vhodných preventivních aktivit k řešení vybraných bezpečnostních problémů. Nalezení finančních zdrojů k realizaci těchto preventivních aktivit.
Gestor	Manažer prevence kriminality ve spolupráci s manažery prevence kriminality z obcí, PČR, NNO atd.
Opatření 1.2.1 Realizace krajských projektů prevence kriminality v rámci Programu prevence kriminality MV ČR	
Postup	Zpracování projektového záměru, předložení projektu RK a ZK kraje (zajištění finanční spoluúčasti), podání projektů do dotačního řízení MV ČR a jeho následná realizace. V závěru roku vyhodnocení a vyúčtování projektu
Termín	Každoročně v období vyhlášení Programu prevence kriminality příprava a v průběhu roku realizace projektu
Výstupy	Počet projektů, které budou zaměřeny na konkrétní téma celokrajského charakteru, které lze z bezpečnostního hlediska považovat za problémové
Opatření 1.2.2 Realizace projektů měst a obcí prevence kriminality v rámci Programu prevence kriminality MV ČR a dotačního programu JČK	
Postup	Zpracování projektového záměru, předložení projektu RK a ZK obce (zajištění finanční spoluúčasti), podání projektů do dotačního řízení a jeho následná realizace. V závěru roku vyhodnocení a vyúčtování projektu
Termín	Každoročně v období vyhlášení dotačních programů příprava a v průběhu roku realizace projektu
Výstupy	Počet projektů, které budou zaměřeny na konkrétní téma preventivního charakteru, které lze z bezpečnostního hlediska považovat za problémové

2/ Oblast koordinace na úrovni kraje

Priorita 2.1 Podpora a koordinace současného systému prevence kriminality v kraji	
Indikátory	Počet aktivně zapojených obcí a dalších subjektů do krajského systému prevence kriminality
Strategie	Zajištění aktivní komunikace a spolupráce obcí, NNO pracujících v oblasti prevence kriminality, PČR a dalších subjektů zabývajících se problematikou prevence kriminality. Vytvoření funkčního koordinovaného systému, který zajistí efektivní plánování a realizaci preventivních aktivit. Navázání spolupráce a výměna informací, sjednocení aktivit a tím zamezení duplicit.
Gestor	Manažer prevence kriminality
Opatření 2.1.1 Realizace pracovních setkání místních manažerů prevence kriminality a dalších subjektů s krajským manažerem prevence v rámci řešení operativních problémů	
Postup	Organizační zajištění pracovních a výjezdních jednání. Navázání intenzivnější spolupráce – zvýšení vzájemné spolupráce, informovanost, zájem o PK – společné řešení problémů, zlepšení komunikace. Navázání spolupráce s dalšími subjekty v PK při tvorbě a plánování aktivit prevence kriminality v kraji – distribuce myšlenek šíření dobré praxe. Shromáždění návrhů, monitorování, třídění a šíření dál.
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet uskutečněných pracovních jednání, setkání pracovních skupin obcí, intenzivní spolupráce a zapojení obcí do systému prevence kriminality. Vzájemná informovanost, koordinace aktivit v jednotlivých oblastech, účelné vynakládání finančních prostředků. Počet návrhů ze strany subjektů v PK. Usnadnění obcím

plánování preventivních aktivit na svém území. Zapojení NNO do krajského systému prevence kriminality. Zvýšení důvěry a spolupráce mezi krajem, obcemi, PČR a dalšími subjekty v oblasti PK

Opatření 2.1.2	Pravidelná komunikace s obcemi a dalšími subjekty v oblasti prevence kriminality např. prostřednictvím „informačních listů“ a internetu
Postup	Zasílání informačních zpráv, novinek, trendů, nových postupů a úspěšných projektů z oblasti prevence kriminality. Vkládání informací na internetové stránky JČK. Vytvoření databáze kontaktů pro pravidelné zasílání informací prostřednictvím elektronické pošty
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet zasláných informačních zpráv nebo vložených novinek na internetových stránkách Jihočeského kraje. Dobrá informovanost všech spolupracujících subjektů v oblasti PK o novinkách v oblasti prevence kriminality, o plánovaných vzdělávacích akcích a o možných zdrojích financování
Opatření 2.1.3	Pomoc a podpora obcí při přípravě projektů v Programu prevence kriminality MV ČR a dotačního programu JČK
Postup	Metodická pomoc kraje obcím při plánování a tvorbě jejich preventivních projektů, společná setkání a jednání, elektronická komunikace
Termín	Každoročně v období realizace Koncepce s důrazem na období mezi vyhlášením dotačních programů a termínem odevzdání žádostí (období přelomu roku)
Výstupy	Zlepšení bezpečnostní situace v obcích. Počet podaných a podpořených projektů obcí v rámci Programu prevence kriminality MV ČR a dotačního programu JČK
Opatření 2.1.4	Hodnocení projektů obcí v Programu prevence kriminality MV ČR a dotačního programu JČK
Postup	Pravidelné monitorování bezpečnostní situace a dopadu realizovaných preventivních opatření na území kraje, sledování nových trendů. Metodická pomoc kraje obcím při tvorbě a podávání projektů. Závěrečná obhajoba projektů krajem před Hodnotící komisí Republikového výboru pro prevenci kriminality
Termín	Každoročně po termínu odevzdání žádostí obcí (leden až březen)
Výstupy	Počet hodnocených žádostí, zlepšení kvality předkládaných žádostí. Sledování a hodnocení souladu žádostí v kontextu bezpečnostních rizik
Priorita 2.2	Zapojení nových obcí a dalších subjektů do systému prevence kriminality v kraji
Indikátory	Počet nově aktivně zapojených obcí a dalších subjektů do krajského systému prevence kriminality
Strategie	Zapojení nových obcí a dalších subjektů zabývajících se problematikou prevence kriminality do krajského systému prevence kriminality. Rozšíření funkčního koordinovaného systému, který zajistí efektivní plánování a realizaci preventivních aktivit.
Gestor	Manažer prevence kriminality
Opatření 2.2.1	Pravidelné aktivní oslovování obcí a dalších subjektů o možnosti spolupráce v rámci systému prevence kriminality v Jihočeském kraji. Nabídka přínosů plynoucích ze spolupráce v této oblasti
Postup	Aktivní oslovování všech obcí a dalších subjektů. Metodické vedení obcí, pracovních skupin na místní a regionální úrovni – podpora jejich činnosti, spolupráce, konzultace
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet nových obcí a dalších subjektů zapojených do systému prevence kriminality

Opatření 2.2.2	Realizace pracovních setkání/jednání zástupců nových obcí s krajským manažerem prevence kriminality v rámci hledání možností spolupráce v oblasti prevence kriminality – operativní řešení problémů
Postup	Aktivní oslovování nových obcí s nabídkou pomoci. Organizační zajištění setkání, osobní konzultace v dané obci
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet uskutečněných pracovních jednání, navázání spolupráce a zapojení nových obcí do systému prevence kriminality

3/ Oblast koordinace na národní úrovni

Priorita 3.1.	Udržení a optimalizace stávajícího systému prevence kriminality ve vztahu k centrálním institucím a aktivní spolupráce při plnění národní Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020
Indikátory	Počet uskutečněných jednání na národní úrovni, zapojení do odborných pracovních skupin a poradních struktur, prezentace preventivní politiky kraje.
Strategie	Využití dostupných možností k ovlivnění preventivní politiky na národní úrovni směrem k podpoře krajských a místních aktivit a opatření. Důsledné využívání všech možností (připomínkování zásadních dokumentů, obhajoba projektů v dotačním řízení, konzultace plánovaných opatření apod.). Přizvání kraje na ke spolupráci na plnění úkolů národní Strategie PK
Gestor	Manažer prevence kriminality
Opatření 3.1.1	Posílení přenosu informací z krajské úrovně směrem k úrovni centrální (MV ČR), zapojení kraje do pracovních a poradních orgánů na celostátní úrovni
Postup	Aktivní přenos informací a spolupráce s MV ČR. Účast na plánovaných akcích. Vzájemná elektronická komunikace
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Zvýšení povědomí centrálních orgánů a dalších institucí o úrovni preventivní politiky v JČK (zohlednění potřeb obyvatel kraje, realizátorů projektu, aktuální bezpečnostní situace)
Opatření	Aktivní spolupráce s národní úrovní na plnění Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016–2020
Postup	Aktivní přístup kraje při oslovení ke spolupráci na plnění úkolů národní Strategie PK
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Podíl kraje na realizaci popsaných aktivit, zohlednění místních/regionálních potřeb na celostátní úrovni

4/ Oblast vzdělávání

Priorita 4.1.	Zvyšování odbornosti pracovníků obcí a dalších subjektů v oblasti prevence kriminalit
Indikátory	Počet vzdělávacích akcí pro pracovníky prevence kriminality z obcí a dalších subjektů z oblasti prevence kriminality
Strategie	Vlastní pořádání a podpora odborných vzdělávacích akcí zaměřených na vzdělávání pracovníků obcí a dalších subjektů, kteří se zabývají problematikou prevence kriminality a mohou dále šířit tyto informace, nebo pořádat vlastní vzdělávací akce pro veřejnost. Ve vzdělávacích akcích se zaměřovat na aktuální problémy a trendy v oblasti kriminality a možnostech ochrany před kriminalitou
Gestor	Manažer prevence kriminality ve spolupráci s ostatními kolegy z odd. prevence a humanitních činností
Opatření 4.1.1	Pořádání a podpora pravidelných odborných pracovních setkání, vzdělávacích seminářů či konferencí

Postup	Organizační zajištění tematických pracovních setkání, seminářů, konferencí, diskusních panelů a výjezdních setkání. Navázání intenzivnější spolupráce – společná prezentace subjektů v oblasti PK. Shromažďování a předávání příkladů dobré praxe
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet pořádaných akcí a proškolených účastníků. Zvýšení informovanosti, odbornosti, vzájemné spolupráce a předávání zkušeností (příkladů dobré praxe) mezi zástupci obcí a dalších subjektů z oblasti prevence kriminality

5/ Oblast informace, výzkum, hodnocení

Priorita 5.1 Informování široké veřejnosti o možnostech ochrany před kriminalitou

Indikátory	Počet informačních kampaní a dalších akcí pro širokou veřejnost
Strategie	Podpora pořádání informačních akcí pro širokou veřejnost, které přispějí k lepší informovanosti o aktuálních trendech v kriminalitě a možnostech ochrany před kriminalitou. Poskytnutím dostatečných aktuálních informací přispět k posílení vlastní odpovědnosti veřejnosti při ochraně před kriminalitou
Gestor	Manažer prevence kriminality ve spolupráci s manažery prevence kriminality z obcí, PČR, NNO atd.

Opatření 5.1.1 Podpora realizace projektů z oblasti informovanosti o všeobecné kriminalitě a možnostech ochrany osob a majetku

Postup	Různými způsoby a projekty zpřístupnění informací o způsobech ochrany osob a majetku se zaměřením na posílení aktivního přístupu obyvatel.
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet realizovaných projektů z oblasti informovanosti o všeobecné kriminalitě a možnostech ochrany. Zlepšení informovanosti veřejnosti o možnostech ochrany před kriminalitou a znesnadnění pachatelům páchaní trestné činnosti.

Opatření 5.1.2 Podpora informovanosti o prevenci (systému prevence a preventivních aktivitách) za využití všech dostupných prostředků

Postup	Prostřednictvím webových stránek kraje, obcí, PČR a dalších subjektů, mediálních prostředků – místních periodik, rozhlasu, televize zpřístupnění informací o problematice PK a možnostech ochrany před TČ. Organizování informačních konferencí, seminářů, kulatých stolů pro odbornou i laickou veřejnost. Veřejná prezentace programů prevence a jejich realizátorů a distribuce výstupů (metodik, letáků, prezentací, spotů). Zkvalitnění spolupráce s tiskovým odd. a zveřejňování pravidelných a aktuálních informací z oblasti PK. Šíření osvědčených projektů s přímým zapojením obyvatel do PK (např. asistent prevence kriminality, domovník-preventista, školní dohledová služba, bezpečnostní dobrovolník apod.)
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet zpráv, příspěvků v médiích atd. a předaných výstupů (letáků, metodik apod.) Zlepšení informovanosti veřejnosti o možnostech ochrany před kriminalitou, systému prevence, dostupných službách a způsobech řešení rizikových a jiných situací. Snadnější dostupnost informací pro cílové skupiny a lehčí orientace v systému prevence kriminality. Příklady aktivního zapojení obyvatel do systému PK

Priorita 5.2 Hodnocení efektivity realizovaných projektů v oblasti prevence kriminality a vyhledávání vhodných dlouhodobých projektů sloužících jako příklad dobré praxe

Indikátory	Počet realizovaných kladně hodnocených projektů prevence kriminality, které mohou sloužit za příklad dobré praxe
------------	--

Strategie	Vyhledáváním vhodných osvědčených projektů bude usnadněno obcím plánování preventivních aktivit na jejich území a zajištění efektivního vynakládání finančních prostředků. Sběr relevantních dat pro efektivní plánování a realizaci preventivních aktivit na území kraje – jejich vzájemné porovnávání v místě a čase
Gestor	Manažer prevence kriminality
Opatření 5.2.1	Vytvoření přehledného „katalogu“ vybraných realizovaných projektů, které mohou sloužit jako příklad dobré praxe.
Postup	Metodicky posuzovat, monitorovat kvalitu dostupných projektů. Oslovení všech subjektů v oblasti PK, které se zabývají aktivitami z oblasti prevence kriminality, aby podali své návrhy na osvědčené nebo nové projekty. Nabízet ověřené projekty v rámci sdílení dobré praxe. Zajišťovat školitele/letory z řad realizátorů projektů.
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Každoročně aktualizovaný „katalog“ projektů. Usnadnění obcím plánování preventivních aktivit na svém území. Zapojení nových obcí do krajského systému prevence kriminality
Opatření 5.2.2	Každoroční zpracování a publikace Závěrečné zprávy o realizaci a plnění Koncepce PK Jihočeského kraje, sběr dat pro tvorbu Bezpečnostní analýzy kraje
Postup	Mapování, aktualizace a popis vývoje v oblasti prevence kriminality, pravidelné zveřejňování informací
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Doložitelné a ověřitelné informace o stavu bezpečnostní situace v kraji. Konkrétní podklady pro aktualizaci strategických dokumentů kraje, odůvodnění vydaných finančních prostředků kraje a samospráv. Podklad pro hodnocení efektivity a potřeby preventivních aktivit.

6/ Oblast financování

Priorita 6.1	Vyhledávání vhodných finančních zdrojů pro aktivity v oblasti prevence kriminality
Indikátory	Realizované aktivity z oblasti prevence kriminality
Strategie	Podpora k využívání stávajících (či nově vytvořených) dotačních titulů státních institucí, obcí a jiných donátorů. Vyhledáváním vhodných finančních zdrojů umožnit obcím realizování preventivních aktivit na jejich území a tím zlepšení bezpečnostní situace v Jihočeském kraji. Na základě odůvodněných a dlouhodobě plánovaných služeb zajistit odpovídající finanční prostředky prostřednictvím samosprávy kraje
Gestor	Manažer prevence kriminality
Opatření 6.1.1	Informování obcí a dalších institucí z oblasti prevence kriminality o možných zdrojích financování preventivních projektů a metodická pomoc při návrzích vhodných aktivit
Postup	Předávání pravidelných, aktuálních informací o dotačních programech a dalších zdrojích financování aktivit prevence kriminality
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce
Výstupy	Počet každoročně vyhlášených dotačních titulů vhodných pro oblast PK. Počet podaných a podpořených žádostí. Usnadnění obcím a NNO realizování aktivit z oblasti prevence kriminality
Opatření 6.1.2	Aktivní spolupráce s centrálními orgány (ministerstvy) při podpoře projektů/služeb realizovaných na území kraje
Postup	Předávání pravidelných, aktuálních informací o realizaci, efektivitě a potřebnosti projektů na území kraje.
Termín	Průběžně po dobu platnosti koncepce

Výstupy Celkový objem finančních prostředků, počet podpořených služeb a programů ze strany centrálních orgánů, Počet uskutečněných jednání a konzultací.

Priorita 6.2 Zajištění spolufinancování aktivit v oblasti prevence kriminality z rozpočtu Jihočeského kraje

Indikátory Výše prostředků, uvolněných z rozpočtu Jihočeského kraje na podporu oblasti prevence kriminality v kalendářním roce. Realizované aktivity z oblasti prevence kriminality

Strategie Na základě odůvodněných a plánovaných preventivních aktivit zajistit odpovídající finanční prostředky prostřednictvím samosprávy kraje. Podpora k využívání stávajících dotačních titulů kraje

Gestor Manažer prevence kriminality

Opatření 6.2.1 Zajištění spoluúčasti na krajských projektech a vzdělávacích aktivitách z oblasti prevence kriminality

Postup Každoročně alokování finančních požadavků v odůvodnitelné výši. Příprava a realizace vzdělávacích akcí a krajských projektů.

Termín Průběžně po dobu platnosti koncepce

Výstupy Výše prostředků, uvolněných z rozpočtu Jihočeského kraje v kalendářním roce. Počet podpořených aktivit, realizovaných vzdělávacích akcí, počet účastníků

Opatření 6.2.2 Udržení dotačního titulu pro oblast prevence kriminality Jihočeského kraje

Postup Každoroční vyčlenění finančních prostředků z krajského rozpočtu na oblast PK. Odborná pomoc při vyhlášení a administraci dotačního titulu JČK. Hodnocení došlých žádostí

Termín Průběžně po dobu platnosti koncepce

Výstupy Každoročně vyhlášený dotační titul a počet podaných a podpořených žádostí. Zvýšení dostupnosti finančních prostředků obcím. Uspřádání menším obcím, které těžko plní složité administrativní nároky celorepublikových dotačních programů na realizování aktivit z oblasti prevence kriminality

Shrnutí

Prevence kriminality na území Jihočeského kraje v průběhu let již našla v aktivitách kraje své opodstatněné místo. Pro následující období 2018-2020 se stává neodmyslitelnou součástí bezpečnostní politiky kraje. Vyvažuje realizovaná represivní opatření, aktivizuje společnost a usiluje o to, aby Jihočeský kraj byl i nadále bezpečným místem pro rodinný život, práci a zábavu.

Pro nastávající období je navrhováno:

- zachovat pozici krajského manažera prevence kriminality, který je organizační a výkonnou jednotkou navrhovaných preventivních opatření,
- zachovat pracovní skupinu prevence kriminality, která umožňuje provázat realizaci jednotlivých agend krajského úřadu zaměřených na řešení sociálně nežádoucích jevů,
- vytvořit z pracovníků zabývajících se prevencí kriminality (manažerů PK měst a obcí, zástupců policie NNO apod.) pracovní tým, který je schopen efektivně spolupracovat a dále se odborně rozvíjet,
- využívat různé komunikační nástroje, v rámci nichž budou odborné i laické veřejnosti pravidelně zprostředkovávány novinky, aktuality, inovativní přístupy preventivní práce a možnosti ochrany před kriminalitou,
- podpořit součinnost kraje při realizaci dotačního programu prevence kriminality a dalších aktivit MV ČR,

- podpořit prostřednictvím dotačních titulů kraje neinvestiční projekty obcí a NNO, které budou každoročně zaměřeny na témata z oblasti prevence kriminality,
- realizovat krajské projekty prevence kriminality s dopadem na celé území kraje,
- zachovat finanční podporu kraje pro tuto oblast z jeho rozpočtu.

Souhrn k finanční stránce Koncepce:

Náklady kraje na realizaci Koncepce v každém kalendářním roce se skládají výdajů na zajištění pozice manažera prevence kriminality a souvisejících administrativních a provozních nákladů, z výdajů z rozpočtu OSOV na zajištění některých odborných činností (vzdělávání, finanční spoluúčast na krajském projektu), a z prostředků kraje na zajištění dotačního titulu prevence kriminality.

Kvalifikovaný odhad finanční náročnosti realizace prevence kriminality Jihočeského kraje 2018 – 2020.

	Finanční prostředky z rozpočtu OSOV/ vzdělávací akce, spoluúčast na krajských projektech apod.	Finanční prostředky z rozpočtu kraje/ dotační program na podporu prevence kriminality
rok 2018	150 000 Kč	1 500 000 Kč
rok 2019	150 000 Kč	1 500 000 Kč
rok 2020	150 000 Kč	1 500 000 Kč

Poznámka k tabulce č. 1: Jedná se o kvalifikovaný odhad, učiněný v době přípravy strategie. Potřeba finančních prostředků se může v době trvání měnit, v závislosti na legislativním prostředí, jiných, neočekávaných okolnostech.

Poznámka k tabulce č. 2: Výše skutečně uvolněných finančních prostředků bude záviset na aktuálních možnostech rozpočtu Jihočeského kraje.

Zpracovala Mgr. Veronika Švehlová Bullová k 23. 1. 2018

Použité zdroje

- Cejp, M., Havrda, M., Hope, T., Scheinost, M., Večerka, K. Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže. 1. vyd. Praha: Centrum pro veřejnou politiku, 2007. ISBN 978-80-239-9950-1.
- Clarke, R. V., Eck, J. E. Analýza kriminality v 60 krocích. 1. české vyd. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2010. ISBN 978-80-87110-22-5.
- Čada, K. a kol. Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. 1. vyd. Praha: GAC spol. s.r.o., 2015.
- Dočkal, M., Dostálova, I. Typy projektů prevence kriminality. 1. vyd. Praha: Tiskárna MV, 2008.
- Interní materiál Ministerstva vnitra. Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality v roce 2016.
- Interní materiál Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje - Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území Jihočeského kraje za rok 2016
- Ministerstvo vnitra. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 – 2020. 1. vyd. Praha: MVČR, 2016. [online]. [cit. 2018-02-01] Dostupné z <<http://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>>
- Ministerstvo vnitra, odbor prevence kriminality. Typy projektů prevence kriminality. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra, 2007.
- Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2017 – 2021. Dostupné z internetu [online]. [cit. 2018-02-01] Dostupné z <<https://www.kr-olomoucky.cz/prevence-kriminality-cl-292.html>>
- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2011 – 2015, Důvodová zpráva, 2011. [online]. [cit. 2018-02-01] Dostupné z <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/strategie-boje-proti-socialnimu-vyloucenii/>
- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 – 2020, Agentura pro soc.začleňování, 2016. [online]. [cit. 2018-02-01] Dostupné z <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/strategie-boje-proti-socialnimu-vyloucenii/>
- Večerka, K. - Holas, J. - Tomášek, J. - Přesličková, H. - Blatníková, Š., 2007. Občané o kriminalitě a prevenci: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění.

Seznam použitých zkratk

ČR - Česká republika
ESF - Evropský sociální fond
GP - Grantový program
HK – Hospodářská kriminalita
CHKO – Chráněná krajinná oblast
JČK - Jihočeský kraj
KŘP JČK Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje
KÚ - Krajský úřad
MKDS – Městský kamerový dohlížecí systém
MěP - Městská policie
MÚ - Městský úřad
MV ČR – Ministerstvo vnitra
NNO - Nestátní nezisková organizace
OK – Obecná kriminalita
OOP – Obvodní oddělení policie
OP LZZ - Operační program lidské zdroje a zaměstnanost
ORP – Obec s rozšířenou působností
OSPOD - Odbor sociálně právní ochrany dětí
OSVZ - Oddělení sociálních věcí a zdravotnictví
OŠMT - Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
PČR - Policie České republiky
PK – Prevence kriminality
PMS - Probační a mediační služba
PP - Primární prevence
PPP - Pedagogicko-psychologická poradna
RCH - Rizikové chování
SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
SPRSS – Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
SZKČ – Skupina základních kynologických činností
TČ – Trestný čin
VTOS – Výkon trestu odnětí svobody
ZZS JČK – Zdravotnická záchranná služba Jihočeského kraje